

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANA BİLİM DALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

**İLKÖĞRETİM I. KADEME ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA
ALİŞKANLIKLARININ İNCELENMESİ**
(Yüksek Lisans Tezi)

DERYA DUYGU İNAN

İstanbul 2005

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANA BİLİM DALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

**İLKÖĞRETİM I. KADEME ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA
ALİŞKANLIKLARININ İNCELENMESİ**
(Yüksek Lisans Tezi)

DERYA DUYGU İNAN

Danışmanı : Yard. Doç. Dr. MURAT AŞICI

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
EGİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**İLKÖĞRETİM I. KADEME ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA
ALİŞKANLIKLARININ İNCELENMESİ**

DERYA DUYGU İNAN

Danışman	:Yard. Doç. Dr. Murat AŞICI	
Jüri Üyesi	:Prof. Dr. Sefer ADA	
Jüri Üyesi	:Yard. Doç. Dr. Latif BEYRELİ	

Sınıf Öğretmenliği Bölümü
Yüksek Lisans Tezi

İSTANBUL 2005

GİRİŞ

Toplumsal kaliteyi yakalayabilmek, bilgiye duyulan ihtiyaca ve dolayısıyla da okumaya bağlıdır. Okuma, bireylerin ve toplumların bilgiye ulaşmasını sağlayan en önemli bilgi kazanma yollarından biridir. Okuma, tarih var olduğundan bu yana bilgi edinmede aşılamamış bir araç olma niteliğini korumaktadır.

Okumada esas olan düzenlilik ve sürekliliktir. Alışkanlığa dönüştürülemeyen okuma becerisinin, gerek kişisel açıdan gerekse toplumsal açıdan pek bir yararı yoktur. Çünkü ülkelerin gelişmişliğinin göstergelerinden biri de, o ülkede yaşayan bireylerin sahip olduğu okuma alışkanlığı düzeyleridir.

Okuma alışkanlığı hem etki ettiği, hem de etkilendiği alanlar açısından düşünüldüğünde çok faktörlü bir eylemdir. Bu alışkanlığın kazanılmasına ve geliştirilmesine etki eden faktörlerin başında da okul ve öğretmen gelmektedir. Ayrıca çocuğun ilgi ve beğenilerinin, aile bireylerinin, arkadaş çevresinin ve bunların yanısıra içinde bulunduğu dönem ve bu dönemin özelliklerinin de okuma alışkanlığının kazanılmasında etkisi vardır. İşte bu nedenle çocuğun ilgilerinin bazı nesneler ve uğraşlar üzerinde yoğunlaştığı, temel beceri ve alışkanlıkların kazanıldığı ve geliştirildiği bir dönem olan ilkokul döneminde çocuklara okuma alışkanlığının kazandırılması gerekmektedir.

Bu temel düşüncelerden hareketle, yapılan bu araştırmada ilkokul dönemi öğrencilerinin sahip oldukları okuma alışkanlıklarını belirlemek amaçlanmaktadır. Bu ve benzer araştırmalarda elde edilecek bulguların, eğitim sistemimize bir ışık tutması, okuma alışkanlığının kazandırılabilmesi amacıyla okullarda yapılacak çalışmaların daha bilinçli olmasını sağlaması, öğretmenlere ve anne-babalara yol göstermesi, çeşitli kurum ve kuruluşları harekete geçirmesi beklenmektedir. Bu sayede yarınlarımızın temsilcisi olacak çocuklarımıza okuma alışkanlığının kazandırılması ve kazandırılan bu alışkanlığın geliştirilmesi düşünülmektedir.

Araştırmamın her aşamasında fikir ve desteğiyle bana yardımcı olan ve yol gösteren tez danışmanım Yard. Doç. Dr. Murat AŞICI'ya, göstermiş olduğu ilgi ve sevgiyle bana güven aşılayan değerli hocam Prof. Dr. Sefer ADA'ya, benimle bilgi ve tecrübelerini paylaşan sevgili hocam Yard. Doç. Dr. Oktay AYDIN'a, manevi desteğiyle her zaman yanımda olan aileme ve karşılaştığım her türlü sıkıntının

üstesinden gelmemi sağlayan, gücüme güç katan çok değerli meslektaşım ve arkadaşım
Deniz TANRIKULU'na teşekkürü borç bilirim.

Derya Duygu İNAN

ÖZET

Okuma alışkanlığı etki ettiği ve etkilendiği alanlar açısından düşünüldüğünde çok faktörlü bir eylemdir. Bu alışkanlığın kazanılmasına ve geliştirilmesine etki eden faktörlerin başında da okul ve öğretmen gelmektedir. Ayrıca çocuğun ilgi ve beğenilerinin, aile bireylerinin, arkadaş çevresinin ve bunların yanı sıra içinde bulunduğu dönem ve bu dönemin özelliklerinin de okuma alışkanlığının kazanılmasında etkisi vardır. Bu nedenlerle çocuğun ilgilerinin bazı nesneler ve uğraşlar üzerinde yoğunlaştığı, temel beceri ve alışkanlıkların kazanıldığı ve geliştirildiği bir dönem olan ilkokul döneminde çocuklara okuma alışkanlığının kazandırılması gerekmektedir.

Yapılan bu araştırmada ilkokul dönemi öğrencilerinin sahip oldukları okuma alışkanlıklarını belirlemek amaçlanmaktadır. Bu amaç çerçevesinde; İlköğretim I. kademe öğrencilerinin “okuma alışkanlıkları” yaşa, cinsiyete, okudukları sınıfa, anaokuluna gidip gitmemelerine, okuldaki başarı durumuna, annelerinin ve babalarının eğitim durumuna, ailelerinin aylık gelirine, ders kitapları dışında günlük kitap okuma sürelerine, ders kitaplarından başka evlerinde bulunan roman, hikaye ve masal kitaplarının sayısına ve daha çok okudukları kitap türüne göre farklılaşmakta mıdır? sorularına cevap aranmıştır.

Tarama yaklaşımına uygun olarak düzenlenen araştırma evrenini, İstanbul ilinde bulunan resmi ilköğretim okulları ve bu okullarda öğrenim gören 2, 3, 4 ve 5. sınıf öğrencilerinin tümü; örneklemini ise bu okullar arasından random yoluyla seçilen 10 okulda öğrenim gören 400 ilkokul öğrencisi oluşturmaktadır. Örneklemin, 197’si erkek, 203’ü kız öğrencidir.

Araştırmada okuma alışkanlıklarını ölçmek üzere araştırmacı tarafından hazırlanan Okuma Alışkanlığı-Ortamı Ölçeği ve Anket kullanılmıştır. Toplanan veriler sonucunda; kişisel özellikleri belirlemek amacıyla frekans ve yüzde hesaplamaları; okuma alışkanlığı düzeylerini saptamak üzere aritmetik ortalama, standart sapma,

frekans ve yüzde hesaplamaları; okuma alışkanlıklarının kişisel özelliklere göre farklılaşma durumunu saptamak için t-Testi ve Varyans analizleri yapılmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre örnekleme oluşturan öğrenciler arasında yaş, okuldaki başarı durumu ve ailenin aylık gelir durumu değişkenlerine göre anlamlı düzeyde bir farklılık bulunamamıştır. Ancak 5. sınıfta okuyan, anaokuluna giden, annesi üniversite mezunu olan, babası lise mezunu ve üniversite mezunu olan, günde ortalama 1 saatten fazla kitap okuyan, evinde ders kitaplarından başka 25'ten fazla roman, hikaye ve masal kitabı olan, daha çok roman okuyan öğrenciler ile kız öğrenciler lehine anlamlı düzeyde bir farklılığın olduğu görülmüştür.

Araştırmada elde edilen bulgulardan hareketle; çocukların anaokuluna gönderilmesi, çocuklara küçük yaşta okuma sevgisi ve kütüphane kullanma alışkanlığı kazandırılması, evde çocuğa ait bir kitaplık kurulması, çocuğun sürekli bir yayına abone edilmesi, okul ve sınıf kitaplıklarının işlevsel hale getirilmesi, halk kütüphanelerinin nitelik ve nicelik yönünden zenginleştirilmesi, çocuğun her gün düzenli olarak 1 saatten fazla kitap okumaya zaman ayırmasının sağlanması, çocuklara çeşitli türlerin yanı sıra özellikle roman türünde eserler okutulması, çocukların sık sık kitap sergilerine ve fuarlarına götürülmesi, okullarda haftalık ders programına serbest okuma saatleri konulması, ebeveynlerin kitap okuyarak çocuklarına örnek olması, yayınevleri tarafından yeni çıkan kitapların tanıtıldığı broşürlerin yayınlanması ve eğitimcilere ulaştırılması, yazar ile okuyucuyu buluşturan etkinliklerin düzenlenmesi, üniversitelerin eğitim fakültelerinde okuyanların, çocuk edebiyatı alanında daha yetkin ve bilinçli hale getirilmesi ve üniversiteler aracılığıyla toplumda okuma alışkanlığı ve okur-yazarlık konusunda gerekli hassasiyetin geliştirilmesi gerektiği önerilebilir.

SUMMARY

The Research of the Reading Habits of the Primary School Students

It is claimed to determine in this research, the reading habit of the elementary school students. Related to this aim, do first level students in elementary schools have differences in according to the answer of the question , different to the age, to the sexuality, to the class that they educated, having or not having the education of the kindergarten, to the achievement at school, to the education of their parents, to the income for a month, to the daily book reading time out of the school books, to the number of the reading novels, stories and tales and the more; to the readings types of the books.

In this research the Reading Habit Surroundings Scale is applied. In the end of the picked up datums, with the aim of determining the account of frequency and percentage, the T Test and Varyans Analyse are applied.

With the result of the research, the suggestions are made to the parents of the students, to the education faculties, the directors of the schools (for the class and school library) and the public opinion.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
SUMMARY	iii
İÇİNDEKİLER	iv
ŞEKİLLER LİSTESİ	vii
TABLOLAR LİSTESİ	viii
BÖLÜM I.....	HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.
GİRİŞ.....	1
1.1. PROBLEM DURUMU.....	1
1.2. AMAÇ	3
1.3. ÖNEM.....	4
1.4. VARSAYIMLAR.....	5
1.5. SINIRLILIKLAR	5
1.6. TANIMLAR	6
BÖLÜM II.....	7
İLGİLİ LİTERATÜR.....	7
2.1. OKUMA VE KİTABA KARŞI İLGİNİN BAŞLADIĞI DÖNEM VE BU İLGİNİN GELİŞİMİ	7
2.1.1. <i>Okul Öncesi Dönem</i>	7
2.1.1.1. Okul Öncesi Dönemde Kitap ve Okumaya Karşı İlgiler	7
2.1.1.2. Okul Öncesi Dönemin Kitap Sevgisi Ve Okuma Alışkanlığı Kazandırmadaki Yeri Ve Önemi	10
2.1.2. <i>İlkokul Dönemi</i>	12
2.1.2.1. İlkokul Döneminde Kitap ve Okumaya Karşı İlgiler	12
2.1.2.1.1. 7-8 Yaş Dönemi.....	12
2.1.2.1.2. 9-10 Yaş Dönemi.....	13
2.1.2.1.3. 11-12 Yaş Dönemi.....	13
2.1.2.2. İlkokul Döneminin Okuma Alışkanlığı Kazandırmadaki Yeri ve Önemi	14
2.2. ÇOCUK KİTAPLARININ ÖZELLİKLERİ VE OKUMA ALIŞKANLIĞI.....	15
2.2.1. <i>Okul Öncesi Çocuğuna Yönelik Çocuk Kitaplarının Özellikleri</i>	16
2.2.1.1. Biçimsel Özellikler	16
2.2.1.2. İçeriksel Özellikler.....	18
2.2.2. <i>İlkokul Çocuğuna Yönelik Çocuk Kitaplarının Özellikleri</i>	20
2.2.2.1. Biçimsel Özellikler	20
2.2.2.2. İçeriksel Özellikler.....	22
2.3. KİTABIN OKUMA ALIŞKANLIĞI KAZANDIRMADAKİ YERİ VE ÖNEMİ.....	27
2.4. KİTAP VE OKUMA SEVGİSİ	30
2.5. OKUMA ALIŞKANLIĞI	35
2.5.1. <i>Okuma</i>	35
2.5.1.1. Okur veya Okuryazar	38
2.5.1.2. Okumanın Önemi ve Yararları.....	39
2.5.1.3. Temel Okuryazarlık ve Okuma Alışkanlığı Arasındaki Farklılıklar	42
2.5.2. <i>Okuma Alışkanlığının Çocuğun Yetişmesindeki Önemi</i>	44
2.5.3. <i>Okuma Alışkanlığının Gelişmesini Etkileyen Olumlu Durumlar</i>	49
2.5.3.1. Ailenin Etkisi	49
2.5.3.2. Okul ve Öğretmenin Etkisi	50

2.5.3.3. Kişisel Faktörlerin Etkisi	51
2.5.3.4. Halk Kütüphanelerin Etkisi	52
2.5.3.5. Arkadaş ve Arkadaş Grubunun Etkisi	53
2.5.3.6. Toplumun Etkisi	53
2.5.3.7. Kitap Fuarlarının Etkisi	54
2.5.4. <i>Okuma Alışkanlığının Oluşturulması</i>	54
2.5.5. <i>Okuma Alışkanlığının Geliştirilmesi</i>	59
2.5.5.1. Anne-Babaya Düşen Görevler	59
2.5.5.2. Okula ve Öğretmene Düşen Görevler	64
2.5.5.3. Çocuk ve Halk Kütüphanelerine Düşen Görevler	70
2.5.5.4. Devlete Düşen Görevler	72
2.5.5.5. Basın-Yayın Organlarına Düşen Görevler	74
2.5.5.6. Topluma Düşen Görevler	75
2.5.5.7. Kitap Yayımcılarına Düşen Görevler	76
2.5.6. <i>Okuma Alışkanlığının Gelişmesini Etkileyen Olumsuz Durumlar</i>	78
2.5.6.1. Öğrenciden Kaynaklanan Durumlar	78
2.5.6.2. Aileden Kaynaklanan Durumlar	79
2.5.6.3. Toplumdan Kaynaklanan Durumlar	81
2.5.6.4. Okul ve Öğretmenden Kaynaklanan Durumlar	83
2.5.6.5. Kütüphane ve Kütüphane Görevlilerinden Kaynaklanan Durumlar	83
2.5.6.6. Kitaptan Kaynaklanan Durumlar	84
2.5.7. <i>Türkiye’de Okuma Alışkanlığı</i>	84
2.5.7.1. Türkiye’de Okuma Alışkanlığı Düzeyi	84
2.5.7.2. Türkiye’de Okuma Alışkanlığı Düzeyinin Düşük Oluş Nedenleri	87
BÖLÜM III.....	94
YÖNTEM	94
3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	94
3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM	94
3.3. VERİLERİN TOPLANMASI	95
3.3.1. <i>Veri Toplama Araçları</i>	95
3.3.1.1. Anket Formu	96
3.3.1.2. Okuma Alışkanlığı-Ortamı Ölçeği	96
3.3.2. <i>Uygulama</i>	96
3.4. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ.....	97
BÖLÜM IV.....	98
BULGULAR VE YORUM.....	98
4.1. İLKÖĞRETİM I. KADEME ÖĞRENCİLERİNİN ‘OKUMA ALIŞKANLIKLARI’NIN YAŞA GÖRE FARKLILAŞMA DURUMU İLE İLGİLİ BULGULAR	98
4.2. İLKÖĞRETİM I. KADEME ÖĞRENCİLERİNİN ‘OKUMA ALIŞKANLIKLARI’NIN CİNSİYETE GÖRE FARKLILAŞMA DURUMU İLE İLGİLİ BULGULAR	108
4.3. İLKÖĞRETİM I. KADEME ÖĞRENCİLERİNİN ‘OKUMA ALIŞKANLIKLARI’NIN OKUDUKLARI SINIFA GÖRE FARKLILAŞMA DURUMU İLE İLGİLİ BULGULAR.....	111
4.4. İLKÖĞRETİM I. KADEME ÖĞRENCİLERİNİN ‘OKUMA ALIŞKANLIKLARI’NIN ANAOKULUNA GİDİP GİTMELELERİNE GÖRE FARKLILAŞMA DURUMU İLE İLGİLİ BULGULAR	124
4.5. İLKÖĞRETİM I. KADEME ÖĞRENCİLERİNİN ‘OKUMA ALIŞKANLIKLARI’NIN OKULDAKİ BAŞARI DURUMUNA GÖRE FARKLILAŞMA DURUMU İLE İLGİLİ BULGULAR.....	127
4.6. İLKÖĞRETİM I. KADEME ÖĞRENCİLERİNİN ‘OKUMA ALIŞKANLIKLARI’NIN ANNELERİNİN EĞİTİM DURUMUNA GÖRE FARKLILAŞMASI İLE İLGİLİ BULGULAR	133
4.7. İLKÖĞRETİM I. KADEME ÖĞRENCİLERİNİN ‘OKUMA ALIŞKANLIKLARI’NIN BABALARININ EĞİTİM DURUMUNA GÖRE FARKLILAŞMASI İLE İLGİLİ BULGULAR	145
4.8. İLKÖĞRETİM I. KADEME ÖĞRENCİLERİNİN ‘OKUMA ALIŞKANLIKLARI’NIN AİLELERİNİN AYLIK GELİR DURUMUNA GÖRE FARKLILAŞMASI İLE İLGİLİ BULGULAR.....	151
4.9. İLKÖĞRETİM I. KADEME ÖĞRENCİLERİNİN ‘OKUMA ALIŞKANLIKLARI’NIN DERS KİTAPLARININ DIŞINDA, GÜNLÜK KİTAP OKUMA SÜRELERİNE GÖRE FARKLILAŞMASI İLE İLGİLİ BULGULAR	158

4.10. İLKÖĞRETİM I. KADEME ÖĞRENCİLERİNİN ‘OKUMA ALIŞKANLIKLARI’NIN DERS KİTAPLARINDAN BAŞKA EVLERİNDE BULUNAN ROMAN, HİKAYE VE MASAL KİTAPLARININ SAYISINA GÖRE FARKLI LAŞMASI İLE İLGİLİ BULGULAR	172
4.11. İLKÖĞRETİM I. KADEME ÖĞRENCİLERİNİN ‘OKUMA ALIŞKANLIKLARI’NIN DAHA ÇOK OKUDUKLARI KİTAP TÜRÜNE GÖRE FARKLI LAŞMASI İLE İLGİLİ BULGULAR	187
BÖLÜM V	199
SONUÇ	199
5.1. ÖZET	199
5.2. YARGI	200
5.3. TARTIŞMA	204
5.4. ÖNERİLER	209
KAYNAKÇA	212
EKLER	217
EK 1. ÖRNEKLEM GRUBUNU OLUŞTURAN ÖĞRENCİLERİN KİŞİSEL ÖZELLİKLERİ İLE İLGİLİ BİLGİLER	217
EK 2. ANKET	224
EK 3. OKUMA ALIŞKANLIĞI-ORTAMI ÖLÇEĞİ	225
EK 4. GEÇERLİLİK-GÜVENİRLİK İSTATİSTİKLERİ	227
EK 5. FAKTÖRLER (ALT BOYUTLAR)	237
EK 6. İLKÖĞRETİM I. KADEME ÖĞRENCİLERİNİN DERS KİTAPLARI DIŞINDA OKUDUKLARI KİTAPLAR	238
6.1. İkinci Sınıf Öğrencilerinin Okudukları Kitaplar	238
6.2. Üçüncü Sınıf Öğrencilerinin Okudukları Kitaplar	239
6.3. Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Okudukları Kitaplar	240
6.4. Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Okudukları Kitaplar	242
EK 7. İLKÖĞRETİM I. KADEME ÖĞRENCİLERİNİN OKUDUĞU KİTAPLAR ARASINDA EN AZ BEĞENDİĞİ KİTAPLAR	245
7.1. İkinci Sınıf Öğrencilerinin En Az Beğendiği Kitaplar	245
7.2. Üçüncü Sınıf Öğrencilerinin En Az Beğendiği Kitaplar	245
7.3. Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin En Az Beğendiği Kitaplar	246
7.4. Beşinci Sınıf Öğrencilerinin En Az Beğendiği Kitaplar	247
EK 8. VALİLİK OLURU	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.

ŞEKİLLER LİSTESİ

ŞEKİL 1: BİREYE OKUMA ALIŞKANLIĞI KAZANDIRMADAKİ ETKENLER.....	55
ŞEKİL 2: BİREYE OKUMA ALIŞKANLIĞI KAZANDIRMA MODELİ.....	57

TABLOLAR LİSTESİ

TABLO 1: YAŞ DEĞİŞKENİNE GÖRE GENEL TOPLAM İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI	100
TABLO 2-A: YAŞ DEĞİŞKENİNE GÖRE OKUMAYA GÜDÜLENMEDE ÖĞRETMENİN VE DERS KİTAPLARININ ETKİSİ İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI	102
TABLO 2-B: YAŞ DEĞİŞKENİNE GÖRE OKUMAYA GÜDÜLENMEDE ÖĞRETMENİN VE DERS KİTAPLARININ ETKİSİ İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI	102
TABLO 3-A: YAŞ DEĞİŞKENİNE GÖRE ÇOCUĞUN KİTAP OKUMASINA AİLE BİREYLERİNİN ETKİSİ İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI	103
TABLO 3-B: YAŞ DEĞİŞKENİNE GÖRE ÇOCUĞUN KİTAP OKUMASINA AİLE BİREYLERİNİN ETKİSİ İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI	104
TABLO 4-A: YAŞ DEĞİŞKENİNE GÖRE ÇOCUĞUN OKUMAYA İLGİSİ İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI	104
TABLO 4-B: YAŞ DEĞİŞKENİNE GÖRE ÇOCUĞUN OKUMAYA İLGİSİ İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI	105
TABLO 5-A: YAŞ DEĞİŞKENİNE GÖRE ÇEVRE KÜTÜPHANELERİNİ KULLANMA İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI	106
TABLO 5-B: YAŞ DEĞİŞKENİNE GÖRE ÇEVRE KÜTÜPHANELERİNİ KULLANMA İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI	106
TABLO 6-A: YAŞ DEĞİŞKENİNE GÖRE ÇOCUĞUN OKUMA SÜRECİNDEKİ SOSYAL PAYLAŞIMI İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI	107
TABLO 6-B: YAŞ DEĞİŞKENİNE GÖRE ÇOCUĞUN OKUMA SÜRECİNDEKİ SOSYAL PAYLAŞIMI İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI	107
TABLO 7: CİNSİYET DEĞİŞKENİNE GÖRE GENEL TOPLAM İÇİN BAĞIMSIZ GRUP T TESTİ SONUÇLARI	109
TABLO 8: SINIF DEĞİŞKENİNE GÖRE GENEL TOPLAM İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI	112
TABLO 9-A: SINIF DEĞİŞKENİNE GÖRE GENEL TOPLAM İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI	114
TABLO 9-B: SINIF DEĞİŞKENİNE GÖRE GENEL TOPLAM İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI	114
TABLO 10-A: SINIF DEĞİŞKENİNE GÖRE SINIFTA OKUNAN HİKAYE VE MASALLARDAN ETKİLENME DURUMU İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI	115
TABLO 10-B: SINIF DEĞİŞKENİNE GÖRE SINIFTA OKUNANA HİKAYE VE MASALLARDAN ETKİLENME DURUMU İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI	115
TABLO 11-A: SINIF DEĞİŞKENİNE GÖRE OKUL VE SINIF KİTAPLIKLARINI KULLANMA DURUMU İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI	116
TABLO 11-B: SINIF DEĞİŞKENİNE GÖRE OKUL VE SINIF KİTAPLIKLARINI KULLANMA DURUMU İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI	116
TABLO 12-A: SINIF DEĞİŞKENİNE GÖRE GAZETE ALMA VE OKUMA ALIŞKANLIĞI İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI	117
TABLO 12-B: SINIF DEĞİŞKENİNE GÖRE GAZETE ALMA VE OKUMA ALIŞKANLIĞI İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI	117
TABLO 13-A: SINIF DEĞİŞKENİNE GÖRE OKUMAYA GÜDÜLENMEDE ÖĞRETMENİN VE DERS KİTAPLARININ ETKİSİ İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI	118
TABLO 13-B: SINIF DEĞİŞKENİNE GÖRE OKUMAYA GÜDÜLENMEDE ÖĞRETMENİN VE DERS KİTAPLARININ ETKİSİ İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI	118
TABLO 14-A: SINIF DEĞİŞKENİNE GÖRE ÇOCUĞUN KİTAP OKUMASINA AİLE BİREYLERİNİN ETKİSİ İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI	119
TABLO 14-B: SINIF DEĞİŞKENİNE GÖRE ÇOCUĞUN KİTAP OKUMASINA AİLE BİREYLERİNİN ETKİSİ İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI	119
TABLO 15-A: SINIF DEĞİŞKENİNE GÖRE ÇOCUĞUN OKUMAYA İLGİSİ İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI	120
TABLO 15-B: SINIF DEĞİŞKENİNE GÖRE ÇOCUĞUN OKUMAYA İLGİSİ İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI	120
TABLO 16-A: SINIF DEĞİŞKENİNE GÖRE ÇEVRE KÜTÜPHANELERİNİ KULLANMA DURUMU İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI	121

TABLO 16-B : SINIF DEĞİŞKENİNE GÖRE ÇEVRE KÜTÜPHANELERİNİ KULLANMA DURUMU İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI.....	121
TABLO 17-A : SINIF DEĞİŞKENİNE GÖRE ÇOCUĞUN OKUMASINDA DİĞER YAZILI MATERYALLERİN ETKİSİ İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	122
TABLO 17-B : SINIF DEĞİŞKENİNE GÖRE ÇOCUĞUN OKUMASINDA DİĞER YAZILI MATERYALLERİN ETKİSİ İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI.....	122
TABLO 18-A : SINIF DEĞİŞKENİNE GÖRE ÇOCUĞUN OKUMA SÜRECİNDEKİ SOSYAL PAYLAŞIMI İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	123
TABLO 18-B : SINIF DEĞİŞKENİNE GÖRE ÇOCUĞUN OKUMA SÜRECİNDEKİ SOSYAL PAYLAŞIMI İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI.....	123
TABLO 19: ANAOKULUNA GİTTİN Mİ? DEĞİŞKENİNE GÖRE GENEL TOPLAM İÇİN BAĞIMSIZ GRUP T TESTİ SONUÇLARI.....	125
TABLO 20: OKULDAKİ BAŞARI DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE GENEL TOPLAM İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	128
TABLO 21-A : OKULDAKİ BAŞARI DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE OKUMAYA GÜDÜLENMEDE ÖĞRETMENİN VE DERS KİTAPLARININ ETKİSİ İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	130
TABLO 21-B : OKULDAKİ BAŞARI DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE OKUMAYA GÜDÜLENMEDE ÖĞRETMENİN VE DERS KİTAPLARININ ETKİSİ İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI.....	130
TABLO 22-A : OKULDAKİ BAŞARI DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE ÇOCUĞUN, KİTAP VE KİTAP OKUMAYA KARŞI DUYGU VE DÜŞÜNCELERİ İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	131
TABLO 22-B : OKULDAKİ BAŞARI DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE ÇOCUĞUN, KİTAP VE KİTAP OKUMAYA KARŞI DUYGU VE DÜŞÜNCELERİ İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI.....	131
TABLO 23-A : OKULDAKİ BAŞARI DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE OKUMADA SÜREKLİLİK İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	132
TABLO 23-B : OKULDAKİ BAŞARI DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE OKUMADA SÜREKLİLİK İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI.....	132
TABLO 24: ANNE EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE GENEL TOPLAM İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	134
TABLO 25-A : ANNE EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE GENEL TOPLAM İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	136
TABLO 25-B : ANNE EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE GENEL TOPLAM İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI.....	136
TABLO 26-A : ANNE EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE KİTAP ALIP VERME VE BASILI ÜRÜNLERİ AMACA UYGUN DEĞERLENDİRME İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	137
TABLO 26-B : ANNE EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE KİTAP ALIP VERME VE BASILI ÜRÜNLERİ AMACA UYGUN DEĞERLENDİRME İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI.....	137
TABLO 27-A : ANNE EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE OKUL VE SINIF KİTAPLIKLARINI KULLANMA DURUMU İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	138
TABLO 27-B : ANNE EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE OKUL VE SINIF KİTAPLIKLARINI KULLANMA DURUMU İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI.....	138
TABLO 28-A : ANNE EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE ÇOCUĞUN, KİTAP VE KİTAP OKUMAYA KARŞI DUYGU VE DÜŞÜNCELERİ İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	139
TABLO 28-B : ANNE EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE ÇOCUĞUN, KİTAP VE KİTAP OKUMAYA KARŞI DUYGU VE DÜŞÜNCELERİ İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI.....	139
TABLO 29-A : ANNE EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE OKUMADA SÜREKLİLİK İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	140
TABLO 29-B : ANNE EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE OKUMADA SÜREKLİLİK İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI.....	140
TABLO 30-A : ANNE EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE OKULDA VE SINIFTA YAPILAN OKUMAYA TEŞVİK EDİCİ ÇALIŞMALARA KATILMA İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	141
TABLO 30-B : ANNE EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE OKULDA VE SINIFTA YAPILAN OKUMAYA TEŞVİK EDİCİ ÇALIŞMALARA KATILMA İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI.....	141
TABLO 31-A : ANNE EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE ÇOCUĞUN OKUMAYA İLGİSİ İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	142
TABLO 31-B : ANNE EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE ÇOCUĞUN OKUMAYA İLGİSİ İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI.....	142
TABLO 32-A : ANNE EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE FARKLI METİN TÜRLERİNE DUYULAN İLGİ VE İSTEK İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	143

TABLO 32-B : ANNE EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE FARKLI METİN TÜRLERİNE DUYULAN İLGİ VE İSTEK İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI	143
TABLO 33-A : ANNE EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE KİTAPLARA VE KİTAPLA İLGİLİ MEKANLARA YÖNELİŞ İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI	144
TABLO 33-B : ANNE EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE KİTAPLARA VE KİTAPLA İLGİLİ MEKANLARA YÖNELİŞ İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI	144
TABLO 34: BABA EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE GENEL TOPLAM İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI	146
TABLO 35-A : BABA EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE GENEL TOPLAM İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI	148
TABLO 35-B : BABA EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE GENEL TOPLAM İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI	148
TABLO 36-A : BABA EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE KİTAP ALIP VERME VE BASILI ÜRÜNLERİ AMACA UYGUN DEĞERLENDİRME İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	149
TABLO 36-B : BABA EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE KİTAP ALIP VERME VE BASILI ÜRÜNLERİ AMACA UYGUN DEĞERLENDİRME İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI.....	149
TABLO 37-A : BABA EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE KİTAPLARA VE KİTAPLA İLGİLİ MEKANLARA YÖNELİŞ İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI	150
TABLO 37-B : BABA EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE KİTAPLARA VE KİTAPLA İLGİLİ MEKANLARA YÖNELİŞ İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI	150
TABLO 38: AİLE AYLIK GELİR DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE GENEL TOPLAM İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	152
TABLO 39-A : AİLE AYLIK GELİR DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE KİTAP ALIP VERME VE BASILI ÜRÜNLERİ AMACA UYGUN DEĞERLENDİRME İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	154
TABLO 39-B : AİLE AYLIK GELİR DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE KİTAP ALIP VERME VE BASILI ÜRÜNLERİ AMACA UYGUN DEĞERLENDİRME İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI.....	154
TABLO 40-A : AİLE AYLIK GELİR DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE GAZETE ALMA VE OKUMA ALIŞKANLIĞI İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI	155
TABLO 40-B : AİLE AYLIK GELİR DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE GAZETE ALMA VE OKUMA ALIŞKANLIĞI İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI	155
TABLO 41-A : AİLE AYLIK GELİR DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE OKUMAYA GÜDÜLENMEDE ÖĞRETMENİN VE DERS KİTAPLARININ ETKİSİ İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI	156
TABLO 41-B : AİLE AYLIK GELİR DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE OKUMAYA GÜDÜLENMEDE ÖĞRETMENİN VE DERS KİTAPLARININ ETKİSİ İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI	156
TABLO 42-A : AİLE AYLIK GELİR DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE FARKLI METİN TÜRLERİNE DUYULAN İLGİ VE İSTEK İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	157
TABLO 42-B : AİLE AYLIK GELİR DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE FARKLI METİN TÜRLERİNE DUYULAN İLGİ VE İSTEK İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI	157
TABLO 43: ÖĞRENCİLERİN DERS KİTAPLARI DIŞINDA, GÜNLÜK KİTAP OKUMA SÜRELERİ DEĞİŞKENİNE GÖRE GENEL TOPLAM İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	159
TABLO 44-A : DERS KİTAPLARI DIŞINDA GÜNLÜK KİTAP OKUMA SÜRESİ DEĞİŞKENİNE GÖRE GENEL TOPLAM İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	162
TABLO 44-B : DERS KİTAPLARI DIŞINDA GÜNLÜK KİTAP OKUMA SÜRESİ DEĞİŞKENİNE GÖRE GENEL TOPLAM İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI.....	162
TABLO 45-A : DERS KİTAPLARI DIŞINDA GÜNLÜK KİTAP OKUMA SÜRESİ DEĞİŞKENİNE GÖRE KİTAP ALIP VERME VE BASILI ÜRÜNLERİ AMACA UYGUN DEĞERLENDİRME İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI	163
TABLO 45-B : DERS KİTAPLARI DIŞINDA GÜNLÜK KİTAP OKUMA SÜRESİ DEĞİŞKENİNE GÖRE KİTAP ALIP VERME VE BASILI ÜRÜNLERİ AMACA UYGUN DEĞERLENDİRME İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI	163
TABLO 46-A : DERS KİTAPLARI DIŞINDA GÜNLÜK KİTAP OKUMA SÜRESİ DEĞİŞKENİNE GÖRE OKUMADAN ZEVK ALMA İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI	164
TABLO 46-B : DERS KİTAPLARI DIŞINDA GÜNLÜK KİTAP OKUMA SÜRESİ DEĞİŞKENİNE GÖRE OKUMADAN ZEVK ALMA İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI.....	164
TABLO 47-A : DERS KİTAPLARI DIŞINDA GÜNLÜK KİTAP OKUMA SÜRESİ DEĞİŞKENİNE GÖRE SINIFTA OKUNAN HİKAYE VE MASALLARDAN ETKİLENME DURUMU İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	165
TABLO 47-B : DERS KİTAPLARI DIŞINDA GÜNLÜK KİTAP OKUMA SÜRESİ DEĞİŞKENİNE GÖRE SINIFTA OKUNAN HİKAYE VE MASALLARDAN ETKİLENME DURUMU İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI.....	165

TABLO 48-A : DERS KİTAPLARI DIŞINDA GÜNLÜK KİTAP OKUMA SÜRESİ DEĞİŞKENİNE GÖRE OKUL VE SINIF KİTAPLIKLARINI KULLANMA DURUMU İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI..	166
TABLO 48-B : DERS KİTAPLARI DIŞINDA GÜNLÜK KİTAP OKUMA SÜRESİ DEĞİŞKENİNE GÖRE OKUL VE SINIF KİTAPLIKLARINI KULLANMA DURUMU İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI	166
TABLO 49-A : DERS KİTAPLARI DIŞINDA GÜNLÜK KİTAP OKUMA SÜRESİ DEĞİŞKENİNE GÖRE GAZETE ALMA VE OKUMA ALIŞKANLIĞI İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI	167
TABLO 49-B : DERS KİTAPLARI DIŞINDA GÜNLÜK KİTAP OKUMA SÜRESİ DEĞİŞKENİNE GÖRE GAZETE ALMA VE OKUMA ALIŞKANLIĞI İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI	168
TABLO 50-A : DERS KİTAPLARI DIŞINDA GÜNLÜK KİTAP OKUMA SÜRESİ DEĞİŞKENİNE GÖRE ÇOCUĞUN, KİTAP VE KİTAP OKUMAYA KARŞI DUYGU VE DÜŞÜNCELERİ İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	169
TABLO 50-B : DERS KİTAPLARI DIŞINDA GÜNLÜK KİTAP OKUMA SÜRESİ DEĞİŞKENİNE GÖRE ÇOCUĞUN, KİTAP VE KİTAP OKUMAYA KARŞI DUYGU VE DÜŞÜNCELERİ İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI	169
TABLO 51-A : DERS KİTAPLARI DIŞINDA GÜNLÜK KİTAP OKUMA SÜRESİ DEĞİŞKENİNE GÖRE OKUMADA SÜREKLİLİK İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	170
TABLO 51-B : DERS KİTAPLARI DIŞINDA GÜNLÜK KİTAP OKUMA SÜRESİ DEĞİŞKENİNE GÖRE OKUMADA SÜREKLİLİK İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI	170
TABLO 52-A : DERS KİTAPLARI DIŞINDA GÜNLÜK KİTAP OKUMA SÜRESİ DEĞİŞKENİNE GÖRE KİTAPLARA VE KİTAPLA İLGİLİ MEKANLARA YÖNELİŞ İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	171
TABLO 52-B : DERS KİTAPLARI DIŞINDA GÜNLÜK KİTAP OKUMA SÜRESİ DEĞİŞKENİNE GÖRE KİTAPLARA VE KİTAPLA İLGİLİ MEKANLARA YÖNELİŞ İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI.....	171
TABLO 53: ÖĞRENCİLERİN DERS KİTAPLARINDAN BAŞKA EVLERİNDE BULUNAN ROMAN, HİKAYE VE MASAL KİTABI SAYISI DEĞİŞKENİNE GÖRE GENEL TOPLAM İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	173
TABLO 54-A : DERS KİTAPLARINDAN BAŞKA EVDE BULUNAN ROMAN, HİKAYE VE MASAL KİTABI SAYISI DEĞİŞKENİNE GÖRE GENEL TOPLAM İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI	176
TABLO 54-B : DERS KİTAPLARINDAN BAŞKA EVDE BULUNAN ROMAN, HİKAYE VE MASAL KİTABI SAYISI DEĞİŞKENİNE GÖRE GENEL TOPLAM İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI	176
TABLO 55-A : DERS KİTAPLARINDAN BAŞKA EVDE BULUNAN ROMAN, HİKAYE VE MASAL KİTABI SAYISI DEĞİŞKENİNE GÖRE KİTAP ALIP VERME VE BASILI ÜRÜNLERİ AMACA UYGUN DEĞERLENDİRME İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	177
TABLO 55-B : DERS KİTAPLARINDAN BAŞKA EVDE BULUNAN ROMAN, HİKAYE VE MASAL KİTABI SAYISI DEĞİŞKENİNE GÖRE KİTAP ALIP VERME VE BASILI ÜRÜNLERİ AMACA UYGUN DEĞERLENDİRME İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI.....	177
TABLO 56-A : DERS KİTAPLARINDAN BAŞKA EVDE BULUNAN ROMAN, HİKAYE VE MASAL KİTABI SAYISI DEĞİŞKENİNE GÖRE OKUL VE SINIF KİTAPLIKLARINI KULLANMA DURUMU İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	179
TABLO 56-B : DERS KİTAPLARINDAN BAŞKA EVDE BULUNAN ROMAN, HİKAYE VE MASAL KİTABI SAYISI DEĞİŞKENİNE GÖRE OKUL VE SINIF KİTAPLIKLARINI KULLANMA DURUMU İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI.....	179
TABLO 57-A : DERS KİTAPLARINDAN BAŞKA EVDE BULUNAN ROMAN, HİKAYE VE MASAL KİTABI SAYISI DEĞİŞKENİNE GÖRE GAZETE ALMA VE OKUMA ALIŞKANLIĞI İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	180
TABLO 57-B : DERS KİTAPLARINDAN BAŞKA EVDE BULUNAN ROMAN, HİKAYE VE MASAL KİTABI SAYISI DEĞİŞKENİNE GÖRE GAZETE ALMA VE OKUMA ALIŞKANLIĞI İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI.....	180
TABLO 58-A : DERS KİTAPLARINDAN BAŞKA EVDE BULUNAN ROMAN, HİKAYE VE MASAL KİTABI SAYISI DEĞİŞKENİNE GÖRE OKUMADA SÜREKLİLİK İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI..	181
TABLO 58-B : DERS KİTAPLARINDAN BAŞKA EVDE BULUNAN ROMAN, HİKAYE VE MASAL KİTABI SAYISI DEĞİŞKENİNE GÖRE OKUMADA SÜREKLİLİK İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI.....	182
TABLO 59-A : DERS KİTAPLARINDAN BAŞKA EVDE BULUNAN ROMAN, HİKAYE VE MASAL KİTABI SAYISI DEĞİŞKENİNE GÖRE ÇOCUĞUN KİTAP OKUMASINA AİLE BİREYLERİNİN ETKİSİ İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	183
TABLO 59-B : DERS KİTAPLARINDAN BAŞKA EVDE BULUNAN ROMAN, HİKAYE VE MASAL KİTABI SAYISI DEĞİŞKENİNE GÖRE ÇOCUĞUN KİTAP OKUMASINA AİLE BİREYLERİNİN ETKİSİ İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI.....	183
TABLO 60-A : DERS KİTAPLARINDAN BAŞKA EVDE BULUNAN ROMAN, HİKAYE VE MASAL KİTABI SAYISI DEĞİŞKENİNE GÖRE FARKLI METİN TÜRLERİNE DUYULAN İLGİ VE İSTEK İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	184

TABLO 60-B : DERS KİTAPLARINDAN BAŞKA EVDE BULUNAN ROMAN, HİKAYE VE MASAL KİTABI SAYISI DEĞİŞKENİNE GÖRE FARKLI METİN TÜRLERİNE DUYULAN İLGİ VE İSTEK İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI.....	184
TABLO 61-A : DERS KİTAPLARINDAN BAŞKA EVDE BULUNAN ROMAN, HİKAYE VE MASAL KİTABI SAYISI DEĞİŞKENİNE GÖRE KİTAPLARA VE KİTAPLA İLGİLİ MEKANLARA YÖNELİŞ İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	186
TABLO 61-B : DERS KİTAPLARINDAN BAŞKA EVDE BULUNAN ROMAN, HİKAYE VE MASAL KİTABI SAYISI DEĞİŞKENİNE GÖRE KİTAPLARA VE KİTAPLA İLGİLİ MEKANLARA YÖNELİŞ İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI.....	186
TABLO 62: ÖĞRENCİLERİN DAHA ÇOK OKUDUKLARI KİTAP TÜRÜ DEĞİŞKENİNE GÖRE GENEL TOPLAM İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	188
TABLO 63-A : ÖĞRENCİLERİN DAHA ÇOK OKUDUKLARI KİTAP TÜRÜ DEĞİŞKENİNE GÖRE GENEL TOPLAM İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	190
TABLO 63-B : ÖĞRENCİLERİN DAHA ÇOK OKUDUKLARI KİTAP TÜRÜ DEĞİŞKENİNE GÖRE GENEL TOPLAM İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI.....	190
TABLO 64-A : ÖĞRENCİLERİN DAHA ÇOK OKUDUKLARI KİTAP TÜRÜ DEĞİŞKENİNE GÖRE KİTAP ALIP VERME VE BASILI ÜRÜNLERİ AMACA UYGUN DEĞERLENDİRME İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI	191
TABLO 64-B : ÖĞRENCİLERİN DAHA ÇOK OKUDUKLARI KİTAP TÜRÜ DEĞİŞKENİNE GÖRE KİTAP ALIP VERME VE BASILI ÜRÜNLERİ AMACA UYGUN DEĞERLENDİRME İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI	191
TABLO 65-A : ÖĞRENCİLERİN DAHA ÇOK OKUDUKLARI KİTAP TÜRÜ DEĞİŞKENİNE GÖRE OKUL VE SINIF KİTAPLIKLARINI KULLANMA DURUMU İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI	192
TABLO 65-B : ÖĞRENCİLERİN DAHA ÇOK OKUDUKLARI KİTAP TÜRÜ DEĞİŞKENİNE GÖRE OKUL VE SINIF KİTAPLIKLARININ KULLANILMA DURUMU İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI	193
TABLO 66A : ÖĞRENCİLERİN DAHA ÇOK OKUDUKLARI KİTAP TÜRÜ DEĞİŞKENİNE GÖRE GAZETE ALMA VE OKUMA ALIŞKANLIĞI İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	194
TABLO 66-B : ÖĞRENCİLERİN DAHA ÇOK OKUDUKLARI KİTAP TÜRÜ DEĞİŞKENİNE GÖRE GAZETE ALMA VE OKUMA ALIŞKANLIĞI İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI.....	194
TABLO 67-A : ÖĞRENCİLERİN DAHA ÇOK OKUDUKLARI KİTAP TÜRÜ DEĞİŞKENİNE GÖRE FARKLI METİN TÜRLERİNE DUYULAN İLGİ VE İSTEK İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI	195
TABLO 67-B : ÖĞRENCİLERİN DAHA ÇOK OKUDUKLARI KİTAP TÜRÜ DEĞİŞKENİNE GÖRE FARKLI METİN TÜRLERİNE DUYULAN İLGİ VE İSTEK İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI.....	196
TABLO 68-A : ÖĞRENCİLERİN DAHA ÇOK OKUDUKLARI KİTAP TÜRÜ DEĞİŞKENİNE GÖRE KİTAPLARA VE KİTAPLA İLGİLİ MEKANLARA YÖNELİŞ İÇİN BİR BOYUTLU VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	197
TABLO 68-B : ÖĞRENCİLERİN DAHA ÇOK OKUDUKLARI KİTAP TÜRÜ DEĞİŞKENİNE GÖRE KİTAPLARA VE KİTAPLA İLGİLİ MEKANLARA YÖNELİŞ İÇİN TUKEY TESTİ SONUÇLARI.....	197

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Kişisel açıdan bireylerin bilişsel ve ruhsal gelişimlerinde; toplumsal açıdan ise milletlerin teknolojik, ekonomik ve kültürel gelişimlerinde eğitimin önemi büyüktür. Bu eğitim, okul için alınan eğitim değil yaşam için ve yaşam boyunca alınan eğitimidir. 21. yy’da da gelişmiş ülkeler seviyesine yükselebilmede yaşam boyu eğitimin gerektirdiği temel şartlardan biri okuryazar olmaktır.

Okuryazarlık yaşam boyu öğrenme sürecinin hem girdisi hem de ürünüdür. Okuryazar olmak çağdaş insan olmanın ön koşullarından biridir. “Okuryazarlık” kelimesi özünde kişinin adını soyadını okuyup yazabilmesini ifade etmektedir. Ancak günümüzde değişen ve gelişen hayat şartları nedeniyle okuryazar olmak yeterli değildir. Önemli olan okuma alışkanlığı kazanabilmek ve okumayı işlevsel kılmaktır. Birçok uzmanın üzerinde birleştiği görüş “Okuma alışkanlığına dönüştürülemediğinde işlevsel okuryazarlığın; işlevsel okuryazarlığa dönüştürülemediğinde ise temel okuryazarlığın kaybolacağıdır.”

Okuryazarlığın etkili ve sonuç getirici olabilmesi için; araştırmacı, bilgilendirici, düşünce ve duyarlılığı geliştirici, eleştirici, irdeleyici ve zevkle sürdürülen bir okuma alışkanlığına dönüştürülmesi gerekmektedir. Mark Twain der ki: “Okumayan insanın, okuyamayan insandan hiçbir farkı yoktur. Okumayacaksa, okuma alışkanlığı kazanamayacaksa çocuğun okumayı öğrenmesinin de pek bir anlamı yoktur.”

Okuma alışkanlığı bireysel gelişmenin temelini oluşturduğu gibi sosyolojik açıdan da kalkınmanın en önemli unsuru ve gelişmişliğin bir göstergesidir. Bacon, insanın okuma alışkanlığını kazanmış olmasının yararını şu şekilde açıklamıştır: “Okumak insanı olgunlaştırır, konuşmak ustalaştırır, yazmak ise daha somut bir bilgi sağlar. Dolayısıyla az yazanın iyi bir belleği olması gerekir, az konuşanın keskin zekası, az okuyanın da bilmediğini bilir gibi görünebilmek için kurnaz olması gerekir.”

Bireyin anlama gücünü geliştiren, bilgi dağarcığını zenginleştiren okuma bir amaç olmaktan ziyade, öğrenmenin ve gelişmenin temel aracıdır. Okuma alışkanlığı olmayan, bilgiyi üretmeyen ve yaymayan, ona değer vermeyen toplumlar ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan gelişmişlik gösteremezler. Kütüphanelere önem veren, bilgi kaynaklarını bireylerin hizmetlerine sunan ülkeler ise, çağdaşlaşma yarışında diğer ülkelerin önünde yer alırlar.

Okuma alışkanlığına etki eden bireysel ve toplumsal birçok faktör vardır. Ancak temelde okuma alışkanlığı öğretim yoluyla kazandırılabilir. Okuma alışkanlığının kazanılmasında kilit nokta ilk ve orta dereceli okullarda okuyan öğrencilerdir. Okuma alışkanlığını kazanmak için bireylerin çok küçük yaşlarda bu konuda bilinçlendirilmeleri gerekmektedir. Özellikle okuma becerisinin kazanıldığı ilköğretim yılları okumaya karşı ilginin belirlendiği ve okuma alışkanlığı kazanmada temellerin atıldığı bir dönemdir. Bu nedenle okuma alışkanlığı elde etmiş bir topluma ulaşmak için, ilköğretim seviyesindeki çocukların okumaya karşı ilgilerinin arttırmamız gerekir. (Bayram, 1990, s.8)

Okuma işlemiyle özdeşleştirilen okul dönemi, okumanın öğrenildiği dönem olması ve çocuğun okuma alışkanlığını kazanmasına etki edecek yeni kişiler ve öğelerle karşılaştığı dönem olması nedeniyle oldukça önemlidir. Özellikle Türkiye’de okuma alışkanlığı aile ortamında uygun biçimde gelişemediğinden bu alışkanlık çocuklara ilköğretim döneminde kazandırılmaya başlanmaktadır.

Çocuğun okuma alışkanlığı kazanabilmesi öncelikle kendi yetenek, ilgi ve isteğine; aile ilişkilerine, aile bireylerinin çocuğa iyi bir örnek teşkil etmelerine ve çocuklarına elverişli bir ortam hazırlamalarına; okul ve sınıf kütüphanelerinin işlevselliğine, öğretmenlerin bu konudaki çalışmalarına, eğitim programlarının konu ile ilgili amaçlarına; son olarak da, çok genel anlamıyla, çevresel faktörlerin tutumuna ve çocuklar için sundukları altyapının kapsamlılığına bağlıdır. Görüldüğü gibi, insanların yaşantıları boyunca sahip oldukları en önemli alışkanlıklardan biri olan okuma alışkanlığının kazanılmasını bir çok kaynak etkilemektedir.

Uluslararası Eğitim Başarılarını Belirleme Kuruluşunun (IEA), Uluslararası Okuma Becerilerinde Gelişim Projesi (PIRLS) çerçevesinde 2003 yılında yaptığı

çalışmalarda Türk çocuklarının okumadığı ortaya konulmuştur. Türkiye’deki eğitim sistemi öğrencilere okumayı öğretmekte ama okuma alışkanlığını kazandırmada yetersiz kalmaktadır. Ülke nüfusumuzun ortalama % 80’i okur yazar olduğu halde bunların tamamı okumayı alışkanlık haline getirememiştir. Çünkü okuma, öğrenim ve görev mecburiyeti dışında büyük bir eziyet olarak görölmektedir. Okumaktan zevk alabilen insanların sayısı fazla değildir. Sahip olunan okuryazarlık becerisinin geliştirilememesi ve toplumun kültürel kalkınmasına hizmet edebilecek duruma getirilememesi sonucu ölkemiz hâlâ, barındırdığı milyonlarca genç ve dinamik nüfusa rağmen, gelişmişlik mücadelesi vermektedir. Ölkemizde yaşanan bu durum eğitim sistemindeki çeşitli aksaklıklardan kaynaklanmaktadır. Çocuklara okuma zevkini, alışkanlığını ve olgunluğunu kazandırmadan öğretilen okuma yazma becerisi okuma alışkanlığının kazandırılabilmesindeki en büyük engellerden biridir. Engellerden bir diğeri de; eğitim-öğretim kurumlarımızın, fiziki yerleşim, araç-gereç donanımı ve nitelikli öğretici yönünden mevcut yetersizliklerinin yanı sıra “okuyan” çocuk ve genç yerine “her şeyi bilen” öğrenci üretmeyi amaçlıyor olmasıdır.

Okuma alışkanlığına sahip olma ile kazanılabilen okuma becerilerinin günlük yaşam ve okul başarısı için temel beceriler olduğu düşünölürse, bu konuya biraz daha önem verilmesi gerektiği görölür.

Bu temel çerçevede, araştırmada “İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıkları” incelenmeye çalışılacaktır.

1.2 Amaç

“İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıklarının İncelenmesi” konulu bu araştırmada aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır.

1. İlköğretim I. kademe öğrencilerinin ‘okuma alışkanlıkları’ yaşa göre farklılaşmakta mıdır?
2. İlköğretim I. kademe öğrencilerinin ‘okuma alışkanlıkları’ cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?

3. İlköğretim I. kademe öğrencilerinin ‘okuma alışkanlıkları’ okudukları sınıfa göre farklılaşmakta mıdır?
4. İlköğretim I. kademe öğrencilerinin ‘okuma alışkanlıkları’ anaokuluna gidip gitmemelerine göre farklılaşmakta mıdır?
5. İlköğretim I. kademe öğrencilerinin ‘okuma alışkanlıkları’ okuldaki başarı durumuna göre farklılaşmakta mıdır?
6. İlköğretim I. kademe öğrencilerinin ‘okuma alışkanlıkları’ annelerinin eğitim durumuna göre farklılaşmakta mıdır?
7. İlköğretim I. kademe öğrencilerinin ‘okuma alışkanlıkları’ babalarının eğitim durumuna göre farklılaşmakta mıdır?
8. İlköğretim I. kademe öğrencilerinin ‘okuma alışkanlıkları’ ailelerinin aylık gelir durumuna göre farklılaşmakta mıdır?
9. İlköğretim I. kademe öğrencilerinin ‘okuma alışkanlıkları’ ders kitapları dışında, günlük kitap okuma sürelerine göre farklılaşmakta mıdır?
10. İlköğretim I. kademe öğrencilerinin ‘okuma alışkanlıkları’ ders kitaplarından başka evlerinde bulunan roman, hikaye ve masal kitaplarının sayısına göre farklılaşmakta mıdır?
11. İlköğretim I. kademe öğrencilerinin ‘okuma alışkanlıkları’ daha çok okudukları kitap türüne göre farklılaşmakta mıdır?

1.3. Önem

Bu araştırmadan elde edilecek bulguların;

1. İlköğretimde program geliştirme ile ilgili yapılacak çalışmalara,
2. Öğretmenlerin öğrencilere okuma alışkanlığı kazandırmak amacıyla yapacakları faaliyetlere,

3. Anne babaların çocukları için uygun olan kitapları seçmelerine ve çocuklarına okuma alışkanlığı kazandırabilmek için hazırlamaları gereken ortamı belirlemelerine,
4. Çocuk edebiyatı yazar ve çizerlerinin hazırlayacakları çeşitli tür ve konudaki kitapların oluşturulmasına,
5. Kütüphane ve kitaplık sorumlularının öğrencilerin ilgilerini kütüphanelere çekebilmelerine ve öğrencilere doğru bir şekilde rehberlik edebilmelerine,
6. Yayınevlerinin çocuklar için yazılan kitapları basmalarına,
7. İlgili kurum ve kuruluşlarca (Milli Eğitim Bakanlığı, Kültür Bakanlığı, Kütüphaneler ve Müzeler Müdürlüğü, üniversiteler, görsel ve yazılı medya kuruluşları, ilgili dernek ve vakıflar vb.) toplumun okuma alışkanlığı konusunda bilinçlendirilmesine,
8. Üniversitelerin eğitim fakültelerinin, ilköğretim bölümlerindeki eğitim programlarının yapılandırılmasına,
9. Bu doğrultuda, yeni yapılacak araştırmalara yol göstereceği ve katkı sağlayacağı umulmaktadır.

1.4. Varsayımlar

Bu araştırmada;

1. Öğrencilerin ankete samimi cevaplar verdikleri,
2. Örneklemin evreni temsil ettiği varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

1. Araştırma konu açısından, ilköğretim I. kademedeki bulunan 2, 3, 4 ve 5. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlıkları ile,

2. Araştırma zaman açısından, 2003-2004 eğitim-öğretim yılı ile,
3. Araştırma özel kurumlar hariç resmi ilköğretim okulları ile,
4. Araştırma örneklem açısından, İstanbul ili Avrupa ve Anadolu yakasından seçilen 10 ilköğretim okulunun 2, 3, 4 ve 5. sınıfında okuyan toplam 400 öğrenci ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Okuma :Bir takım yazılı işaretleri kavramak ve bu kavrayışa dayanarak bir fikri anlamak. (Büyük Larousse, 1986, s.8809)

Okuma, bireyin bir amaca ulaşmak için yaptığı dinamik bir etkinliktir. Temel okuma yazma becerisi edinildikten sonra devam edecek olan okuma eyleminde anlamak esastır ve bu eylem aile, öğretmen ve arkadaş çevresi gibi faktörler örnek alınarak kazanılır.

Okuma Alışkanlığı :Edinilen temel okuma yazma becerisinin isteyerek, belli bir amaca yönelik olarak ve anlayarak okuma eylemine dönüştürülmesi ve bu eylemin iç ve dış faktörlerin etkisiyle geliştirilerek ömür boyu devam etmesi.

BÖLÜM II

İLGİLİ LİTERATÜR

2.1. Okuma ve Kitaba Karşı İlginin Başladığı Dönem Ve Bu İlginin Gelişimi

Çocukta okuma ve kitaba karşı ilginin başladığı dönem okul öncesi zamana denk gelmektedir. İlkokul dönemi ile başlayıp devam eden daha sonraki dönemlerde ise bu ilgi çeşitli faktörlerin etkisiyle geliştirilerek okuma alışkanlığına dönüşmektedir.

2.1.1. Okul Öncesi Dönem

Okuma alışkanlığını kazanmanın en temel ögesi okumayı sevmektir. Kitabı seven kişi ona vereceği yararları anlamış kişidir. Fakat her şeyden önce kitabı kişiye sevdirmek gerekmektedir. Bunun için de bu konuyu okul öncesi dönemden itibaren ele almak gerekir.

2.1.1.1. Okul Öncesi Dönemde Kitap ve Okumaya Karşı İlgiler

Her çocuğun yetenek ve zeka düzeyleri farklı olmakla birlikte, bebeklerin çevreye olan ilgileri gibi bütün çocukların ortak özelliklerinden biridir.

İlgi, bireyi farkına varmadan zevk aldığı nesne ve etkinliklere sürükleyen; zevk almadığı nesne ve etkinliklerden ise uzaklaştıran bir güçtür. İlginin gelişimini etkileyen yaş, cinsiyet, aile, çevre, sosyo-ekonomik düzey, kişilik, zeka ve gelişimsel özellikler gibi faktörlerdir. (Aral, 1993, s.342)

Çocuğun fizyolojik ve zihinsel gelişim aşamasına uygun olarak ihtiyaç ve ilgileri farklılaşmakta ve çeşitlilik kazanmaktadır. Okul öncesi dönem de çocukların hızlı

gelişim gösterdikleri bir dönemdir. Dolayısıyla bu dönemde çocukların ilgileri çeşitli nesneler ve uğraşlar üzerinde yoğunlaşmaya başlamaktadır. Bunlardan en önemlisi de; çağlar boyu insan topluluklarının ilgisini çeken, içerdiği konularla insanı etkileyen ve etkilemeye de devam edecek en etkin araçlardan biri olan kitaptır. Kitap, doğal bir malzeme olmadığı halde, çocuğun çok erkenden dikkatini çekebilen eşya ve malzemeler arasında önemli bir yer tutmaktadır. (Şirin, 1998, s.174)

İnsanda kitaba karşı ilgi ve merak, okuma öncesi dönemde bir başka deyişle okuma–yazma öncesi dönemde hatta konuşmadan da önce başlamaktadır. Bir buçuk yaşlarında çocuğun kitap sayfalarını çevirdiği, resimlerde tanıdığı kişi ve objeleri kendi dilinde ifade ettiği görülmektedir. (Şirin, 1998, s.199) Okul öncesi dönemin içinde yer alan bu dönemde, çocukların göstermiş olduğu bu tip tepkilerden hareketle onların yaş ve ilgi düzeylerine uygun çeşitli türlerdeki kitaplarla karşılaştırılması sağlanmalıdır.

Okul öncesi çocukları için yazılan türlerin (öykü, masal, anı, şiir, bilmece ve tekerleme), genel olarak çocuklar için yazılmış edebi eserlerden (masal, fabl, destan, efsane, öykü, roman, biyografi, anı, gezi yazıları, doğa ve fen olaylarını anlatan kitaplar, şiir, bilmece ve tekerlemeler) tür olarak daha az sayıda olduğu görülse de tüm edebi türlerdeki kitapların onlar için gerekli olduğu düşünülmektedir. İlk önce resimli kitaplardan başlanarak, diğer bütün türlerdeki kitaplarla tanıştırılması, çocuğun ufkunun genişlemesini sağlayacaktır.

Okul Öncesi Çağı olarak nitelenen 1-6 yaş çocuğun henüz okumayı yazmayı bilmediği dönemdir. Bu yaşlarda kitapla tanışma önce resimli kitapların sayfalarını çevirerek başlar ve ebeveynlerin çocuğa kitap okumalarıyla devam eder.

Okuryazar olmayan çocuk için kitap, okumaya doğru yönlendiren eğitici bir araçtır. Çocuk bu çağlarda kitaptan bir oyalanma, iyi bir vakit geçirme, “Benim de kitabım var” diyerek bir sahiplenme ve aynı zamanda büyüklere benziyor olma tatminini amaçlıyordur. Yani başlangıçta kitap bir tür oyuncaktır. (Ural, 1989, s.370)

Okuma yazmayı henüz bilmeyen bu dönem çocuklarının ilk olarak kitaptaki renkli resimler ilgisini çekmektedir. Daha sonraları kitapların resimlerinden çok, konuları onları ilgilendirmeye başlayacak; kendi yaşına göre, kendi seviyesine uygun kitaplar arar olacaktır. Görüldüğü gibi okul öncesi çocuklarının dinlemekten hoşlandıkları kitaplar zamanla yaşlarına göre değişmektedir.

Çocukların değişen ilgi ve olgunluk düzeylerine uygun kitapların seçilmesi konusunda dikkat edilmesi ve bilinmesi gereken bazı hususlar vardır: Başlangıçta

çocuk, kolayca elinde tutabileceği, kısa öyküleri, ilginç resimleri içeren küçük kitapları sever. Bu kitaplar çoğunlukla gerçek dışı olaylardan oluşmaktadır. 3-4 yaş çocukları, kendilerine resimli öykü kitaplarının okunmasını isterler. Çocukların büyük bir bölümü bir takım hayali serüvenlerden oluşan öyküleri dinlerken büyük zevk duyarlar. Örneğin 3 yaşındaki çocuklar günlük deneyimlerle ilgili kitaplardan, hayvanların yaptıkları ile ilgili öykülerden zevk alırlar. 4 yaş çocukları içeriği daha çabuk kavrarlar. “Niçin?” sorusunun sorulduğu aşamada oldukları için kendi çevrelerini anlatan, çevredeki olayları açıklayan kitaplardan daha çok hoşlanırlar. (Gürkan, 1993, s.51) Yakın çevrelerini iyi tanırlar ve ilgi alanları genişler. Doğayı, okulu, köyü, mevsimleri, duyularımızı, saatleri öğrenmek, sayı saymak, harfleri tanımak isterler. Yakın çevrelerindeki olayları, evcil hayvanları, oyuncaklarını anlatan kitaplara ilgi duyarlar. Bu dönemde çocuklar eğitici kitaplar ve bunların yanında yoruma açık fantezi yüklü öykü kitaplarına ve masallara da ilgi duyarlar. (Özel, 2002, s.39.) Yaş ilerledikçe okul deneyimlerinin de katkısıyla çocuk, daha gerçekçi olur ve hayali konuları saçma bulur. 6-7 yaşlarında çocuklar, doğa, hayvan ve diğer çocukları da içine alan kısa ve bol resimli kısa öykülerden zevk duyarlar. (Yavuzer, 1985, s.203)

Yapılan araştırmalar, henüz okul öncesi gelişim döneminde bulunan çocukların daha çok tekerlemelerden, uydurma (anlamsız) ve sık sık tekrar edilen sözcüklerden hoşlandıklarını ortaya koymuştur. Bu yaştaki çocuklar, ayrıca kendi günlük yaşantılarıyla ilişkili olayları, evcil hayvanları, oyuncakları, ev ve aile durumunu, yakın çevre insanlarını anlatan kitaplara karşı büyük bir ilgi duyarlar. Evlerinde bulunan eşyaların ve kullandıkları aletlerin canlandırıldığı eserler yanında, kedi, köpek gibi evcil hayvanların konuşturulduğu ve düşsel, özgün serüvenlerin dile getirildiği kitaplar da bu yaştaki çocukların ilgisini çeker.

Okul öncesi çağındaki çocuklar kendilerine okunan ya da anlatılan masalları ve öyküleri büyük bir dikkatle dinlerler. Özellikle kahramanlık, doğa ve hayvan masallarından ve masalların en başındaki tekerlemelerden büyük zevk alırlar. (Şirin, 1998, s.160)

Masal, okul öncesi dönemdeki çocukların genel olarak ilgi duydukları bir türdür. Bütünüyle düş ürünü olan, genellikle olağanüstü olaylara, zaman zaman da olağanüstü varlıklara (cin, peri, dev, ejderha vb.) yer verilen; ağızdan ağıza, kuşaktan kuşağa anlatılarak sürüp giden bir anlatı türüdür. (Nas, 2002, s.140) Okul öncesi dönemi de

içine alan 3 – 9 yaş arası “Masal Çağı” olarak da tanımlanmaktadır. Bu dönemde kız ve erkek çocukları arasında ilgi, daha çok masallar üzerinde yoğunlaşır ve çocuklar kendilerini masal kahramanları ile özdeşleştirir.

Çocuğu mümkün olduğunca erken bir yaşta kitapla tanıştırmak oldukça yararlı olacaktır. Çünkü çocuklar çok erken yaşlardan itibaren, eğlendirici kitaplara bakmaktan ve onlarla ilgilenmekten zevk alırlar. Örneğin çoğu bebek, kitaptaki ifadeleri duymaktan, kitapları tutmaktan ve kitaplarla oynamaktan hoşlanır. Özellikle çocuklar, kendilerine sevgi ve güven ileten kitaplara büyük ilgi ve gereksinme duyarlar. Çünkü genel olarak çocuğun hem duygusal gelişiminde hem de eğitiminde sevgi, şefkat ve güven sözcüklerinin yeri ve önemi büyüktür. İşte bu nedenlerle, çocukların kitaplarla olan ilişkisini düzenlemek konusunda yetişkinlerin göz önünde bulundurmaları gereken bazı ilkeler de vardır. (Yazıcı, 2004, s.37)

2.1.1.2. Okul Öncesi Dönemin Kitap Sevgisi Ve Okuma Alışkanlığı Kazandırmadaki Yeri Ve Önemi

Toplumsal, kültürel, ekonomik, ruhsal vb. birçok boyuta sahip okuma alışkanlığının kazanılması için en uygun dönem okul öncesi dönemdir. Çünkü bu dönemdeki kitapla ilgili deneyimler çocukların daha sonraki yıllarda okumayı öğrenmeye karşı duygu ve tutumlarını oluşturmada ilk adımdır. Bu yaştaki tutumlar genellikle diğer çocukları ya da yetişkinleri örnek alarak kazanılmaktadır. Bu nedenle okul öncesi öğretmenin de içinde bulunduğu çevrenin kitap sevgisi kazandırmada bu dönemdeki rolü büyüktür. (Gürkan, 1993, s.50)

Okul öncesi dönemde çocuğun eline verilen renkli resimli kitaplar, çocuğa kitaptan okunan ya da anlatılan hikaye ve masallar, oyun oynama güdüsüne seslenen dizeler, tekerlemeler kitaba ısındırılması, kitabın sevdinilmesi ve ileride okuma alışkanlığı kazanmasında önemli rol oynamaktadır. (Gürkan, 1999, s.101) Kitap çocuğun yaşamının bu evresinde, onun eğitim sürecini bütünleyen, dilsel ve görsel dünyasını zenginleştiren bir oyun aracıdır. Okul öncesi çağı kitapları çocukların okumalarını hızlandırır, kullandıkları kelime sayılarını arttırır. Bu yaşlarda kitabı seven çocuk, ileride iyi bir kitap okuyucusu olur. (Yalçın, 1987, s.537)

Çocuğun kitabı sevmesinde, okumaya ilgi duymasında, kütüphanelerden yararlanmak istemesinde ilk aşama okul öncesi eğitim dönemidir. Bu eğitimde de aile ve anaokulları en önemli etkidir.

Kreş ya da anaokulu çocuğun okul döneminde kazanacağı düzenli faaliyetler ve alışkanlıklar kazanma sürecinin aileden sonraki ikinci önemli aşamasını oluşturmaktadır. Kreşin ya da anaokulunun fiziki görünümü, örneğin duvarlarda bulunan resimler, resimli kitap örnekleri, derslerde çok sayıda hikaye anlatma, resimli kitaplara bakma ve çocuklarla bu resimler üzerinde konuşma, çocukların okuma ilgilerinin doğmasına yol açmaktadır. (Gürcan, 1999, s.102)

1 – 6 yaş dönemi insan hayatının en önemli yılları olup, bedensel, ruhsal ve zihinsel gelişme çağıdır. Bu dönemde yetenekler gelişir, alışkanlıklar şekillenir. Bu dönemde resimli kitaplarla yapılan olumlu bir tanışma, kitap sevgisinin doğmasına ve kitapların bir eğlence ve bilgi kaynağı olduğunun anlaşılmasına yardımcı olur. (Şirin, 1998, s.198-199)

6 yaş çocuğu yatağa yattıktan sonra, yarım saat kendisine kitap okunmasını ya da kitaplara bakma fırsatı verilmesini ister. Gesell'e göre bu dönem, bir çocuğun okumaya karşı olan ilgisini kamçılamak üzere en uygun evredir. (Yavuzer, 1985, s.204)

Çocuğun okula hazırlanması, anadilini öğrenmesi, kitaba alışması ve okuma alışkanlığı kazanmasında okul öncesi dönem oldukça önemlidir. Çocuğun okuma alışkanlığı kazanmasında çok önemli olan kitaba yönelik tutumları okul öncesi dönemde başlar. Kreşe veya anaokuluna gitmemişse evde de hiç okuma uğraşı yoksa çocuk kitapla ilk kez okula gittiğinde karşılaşır ve okuma işlemi ile okulu özdeşleştirir ve okulu bitirdiğinde de okumayı tümüyle bırakabilir. Bu nedenle çocuk okula başlamadan önce kitabı onların oyunlarının ve günlük yaşamlarının içine sokmak gerekir. Okul öncesi dönemde bunun için en güzel ve en doğru bir zamandır.

0 – 6 yaş dönemi, çocukta başlıca kişilik özelliklerinin temelini atıldığı dönemdir. İbni Sina 4 – 7 yaş arasındaki çocuklarla yakından ilgilenilmesini önermekte, “Çünkü bu dönemde geliştirilen huylar ve yetenekler kalıcı olarak çocuğun kişiliğine yerleşir” demektedir. İşte çocukta kalıcı olmasını istediğimiz özelliklerin kazandırılmasında bu dönem ve bu dönemde yapılacaklar önemlidir. (Ural, 1989, s.68)

Okul öncesi dönemin kısa olduğu düşüncesiyle geçiştirilmesi yanlış olur. Çünkü, bu dönem insanoğlunun biçimlenmeye en yatkın olduğu bir dönemdir. (Özdemirci, 2000, s.231)

2.1.2. İlkokul Dönemi

Okuma alışkanlığının kazanılmasında her yaşın her dönemin ayrı bir önemi vardır. Ancak bu alışkanlığın kazanılmasında okul öncesi dönem ile ilkokul döneminin etkisi daha büyüktür. Okul öncesi dönem çocuğun kitapla ilk defa karşılaştığı, çeşitli alışkanlıkların temellerinin atıldığı ve çevresindeki varlıklara karşı olumlu veya olumsuz tutum geliştirdiği, bunlara bir anlam verdiği dönem olması itibariyle önemlidir. İlkokul dönemi ise, çocuğun okuma alışkanlığını kazanması sürecinde, okuma öğretiminin başlangıç dönemi olduğu için önemlidir.

2.1.2.1. İlkokul Döneminde Kitap ve Okumaya Karşı İlgiler

Kişileri davranışa yönelten, alışkanlık kazanmalarına etki eden çok çeşitli faktörler vardır. “İlgiler” de bu faktörlerden biridir. Çocuklarda okuma alışkanlığının tam olarak yerleşmesini; okul dışında da devam etmesini ve gelişmesini istiyorsak kitapların çocukların ilgi, ihtiyaç, gelişim düzeyi ve değişen çevre koşullarına uygun olmasına dikkat etmeliyiz. Konu ile ilgili olarak aşağıda da yaşlara göre ilkokul çocuklarının ilgisini çeken kitapların türleri ve konuları açıklanmaya çalışılmıştır.

2.1.2.1.1. 7-8 Yaş Dönemi

İlkokulun ilk sınıflarında, 7 yaşındaki çocukların; kahramanı çocuk olan hikayelerle hayvan ve tabiat konulu hikayelerden, basit şiirlerden, masal ve efsanelerden zevk aldıkları görülür. (Gökşen, 1966, s.16)

8. yaşta ilgi alanı daha da genişler. Bilgi açlığı içindedir. Öğrenme isteği çok yoğundur. “İnsan bedenini tanımak ister. Onun için kitaplığında çocuk ansiklopedisi de bulunmalıdır.” Uzayla ilgili kurgu bilim türünden, çizgi romanlardan hoşlanır. (Nas, 2002, s.16) Okuma ilgisinde 8. yaştan sonra cinsiyet faktörü önemli bir rol oynar. Kızlar, erkeklere oranla daha fazla okuyabilirler. Seyahat, serüven, coğrafya, ilk çağlara ait öyküler, okuma konusunda en belirgin ilgi alanlarını oluşturur. Çocuk ve hayvanlara

ilişkin kitaplarla peri masalları hâlâ ilgiyle okunur. Giderek öykülerdeki mizahtan hoşlanma başlar. Resimli serüven ve kahramanlık dergilerine olan ilgi sürmektedir. (Yavuzer, 1985, s.204)

2.1.2.1.2. 9-10 Yaş Dönemi

9-10 yaş çocuğu, izcilik, serüven ve dehşet veren öykülerle güldürülere, ünlü kişilerin yaşam öykülerine ilgi duymaya başlar. (Yavuzer, 1985, s.204) Erkekler spora kızlar ise ev işlerine ve giyim konusuna eğilim duymaktadır. Bu dönemde çocuk dergilerine olan ilgi artar. Baraz, 10 yaşından sonra erkeklerin serüven, gezi, fen, doğa, öyküleştirmiş tarih kitaplarına ve kahramanlığı işleyen kitaplara; kızlarınsa duygusallığı işleyen öykü ve romanlara, ev-okul yaşamına, şiire ve tiyatroya ilişkin kitaplara eğilim duyduklarını belirtiyor. Bu yaşta çocuklar günlük gazetelere göz gezdirir, masallardan uzaklaşmaya başlarlar. Yaşanmış ya da yaşanabilir özellikleri taşıyan kitapları tercih ederler. Kendi başına kitap seçme yaşı bu yaştır. (Nas, 2002, s.16-s.124) Bu dönemde çocuklar, başka ülkelerin gelenek ve göreneklerini, makinaların çalışmasını anlatan eserleri ve basit fablları okurlar. Doğaya karşı olan ilgileri devam eder. Hayal gücünün en geniş olduğu dönemdir. Bu nedenle hayal gücünü besleyen bütün eserleri okurlar. Gerçekleri bilirler ve hayalî unsurları da doğallıkla kabul edebilirler. (Devrimci, 1993, s.23) Gerçekçi hikayeler, tabiat konuları, biyografiler, başka ülkeleri tanıtan yazılar da 9-10 yaşından büyük, kız ve erkek çocuklarının severek okudukları şeylerdir. (Gökşen, 1966, s.16)

2.1.2.1.3. 11-12 Yaş Dönemi

11-12 yaş döneminde kız çocuk, daha hayalperest ve romantik olmuştur. Cinsî olgunluğa erişilen bu dönemde, özellikle kızlarda aşk öykülerine ilgi önem kazanır. 11 yaşındaki çocuk, özellikle serüven ve heyecan verici öykülere öncelik tanır. Bu dönemde, erkekler için sevilen konular, bilim ve buluşlar; kızlar için ise yine okul ve aile yaşamını içeren konulardır. Bu yaş döneminde çocuklar, realist hayvan hikayelerine, eski uygarlıkları konu alan kitaplara, mitlere önem verirler. Bu dönem içerisinde çocukların romanlar ve çizgi romanlar okumaları onların algılama becerilerine ve okuduklarını kavramalarına olumlu etkisi olmaktadır. (Koolstra, AVn Der Voort ve Vooijis, 1991, s.105) 12 yaş çocuğunun ilgi alanını, tarih ve efsane

kahramanlarını konu alan kitaplar oluşturur. 12 yaş, okumaya karşı en fazla ilgi duyulan yaş olarak belirlenmiştir. (Yavuzer, 1985, s.204)

Unutulmamalıdır ki; her çocuğun belli bir zamanda ilgi ve ihtiyaç duyduğu bir kitap türü mutlaka vardır. (Şirin, 1998, s.223)

2.1.2.2. İlkokul Döneminin Okuma Alışkanlığı Kazandırmadaki Yeri ve Önemi

Okul öncesi dönemde (0-6 yaş) çocuk çevresindeki nesne ve olaylara karşı büyük bir merak içerisindedir. Eline geçen bir kitabın resimleri ile yazıları arasındaki bağlantıyı tam olarak kurabilmesi için birine ihtiyacı vardır. Ama okumayı söktüğünde, okul döneminde çocuk, bir mucizeyi yaşamış olmanın sevincini, büyük bir başarının hazzını, lezzetini, rahatlığını yaşar; mutlu olur. Kitap okumak için başka birinin yardımına ihtiyacı yoktur. Okumayı söktüğü için özgürdür artık. Çevresinde gördüğü, ilgisini çeken her kitabı istediği zaman okuyabilir. (Alpay, 1987, s.268) Önemli olan bu dönemde onu okumadan soğutacak, kötü resimli ya da kötü yazılmış bir kitapla karşılaşmamasıdır. Fatih Erdoğan'ın yapmış olduğu benzetme bu durumu kısaca ifade etmektedir: “Ben kötü bir yemek yersem, midem bozulur. Çocuk kötü bir yemek yerse hem midesi bozulur, hem de bir daha hayat boyu ona aynı yemeği yediremezsiniz.”

9-10 yaş dönemi hayal gücünün en geniş olduğu dönemdir. Bu dönemde artık okuma–yazma da iyice öğrenilmiş olduğu için, okuma alışkanlığının kazandırılmasında oldukça önemli bir dönemdir. (Devrimci, 1993, s.23)

10 – 12 yaş dönemi ise okuma alışkanlığının ve okuma arzusunun zirvede olduğu yaştır. Bu yaşta çocuk okumaya son derece düşkündür. Eline geçirdiği değerli değersiz herşeyi okur. Onun için bu dönemde yapılan okuma rehberliği de son derece önemlidir. (Gönen ve Devrimci, 1993, s.40)

Çocuk, ilkokul yıllarının sonlarına doğru, ilkokulun dördüncü ve beşinci sınıflarında, “Peri Masalları” döneminden “Macera Çağı”na geçiş yapmaktadır. Okuma alışkanlığı kazanımında bu çağlar özellikle önemli yılları oluşturmaktadır. Şayet çocuk ilkokul beşinci sınıfta hevesli bir okuyucu değilse, herhangi bir özel okuma ilgisi geliştirmemişse, bu çocuğun okumaya yönelik durumu ileriki yıllarda fazla

değişmeyecek ve bu çocuğun okuma alışkanlığı edinmesi zor olacaktır. (Çapar, 1990, s.41)

Çetin Altan'ın, Oktay Akbal'ın, Gülten Akın'ın kendi serüvenlerinden yola çıkarak belirttikleri gibi bir çok yazarda okuma alışkanlığı çocukluk döneminde başlamıştır. (Bayram, 2001, s.118-119) Reşat Nuri Güntekin de okuma alışkanlığının çocuklukta oluşması gerektiğini vurgulayarak şöyle demiştir: “Niye okumuyorlar demek, niye piyano çalmıyorlar demek gibi bir şeydir. Kafayı kitap okumaya alıştırmak, parmakları piyano çalmaya alıştırmaktan kolay değildir. Ona göre yetişmiş olmak gereklidir. Okumak, bir kitaptan alınan elemanlarla kendine manevi bir dünya yapmak, onun içinde tek başına yaşayabilmek demektir. Bu, ta çocukken başlamış bir uzun tedbirler ve egzersizler neticesidir.”

Yukarıda belirtildiği gibi çocuk gelişiminin kendine özgü değişkenleri vardır ve her gelişim dönemi de büyük oranda daha önceki dönemler tarafından belirlenmektedir. Araştırmalar çocukluk yıllarında kazanılan davranışların yetişkinlikte, bireyin kişilik yapısını, tavır, alışkanlık, inanç ve değer yargılarını büyük ölçüde biçimlendirdiğini ortaya koymaktadır. İşte bu nedenle okuma alışkanlığının temellerinin de ilkökul döneminde atılmış olması önemlidir ve gereklidir.

2.2. Çocuk Kitaplarının Özellikleri Ve Okuma Alışkanlığı

Çocuğa okuma zevkini aşılayacak temel unsur, kitapların güzelliği ve cazibesidir. Ona kazandırmaya çalıştığımız okuma alışkanlığının, kitap ve okuma sevgisinin temellerinin sağlam olarak atılabilmesi için onlara sunacağımız çocuk kitaplarında bazı özellikleri aramamız gerekmektedir. Çünkü çocuk tam bir güven içinde kendini okuduğuna verir; gördüklerinden, okuduklarından ve dinlediklerinden daha çabuk etkilenir. Bu nedenle çocuk kitaplarının nitelikleri büyük bir önem taşır.

Çocuk ve gençlik yazını, belli ölçüler ve nitelikler göz önüne alındığında yazın derslerindeki kuruluşu, katılığı ve boşluğu doldurabilir. Yeni okumaya başlayan çocuklara okuma sevgisi, okuma alışkanlığı ve yazınsal duyarlık kazandırabilir. Çünkü çocuk ve gençlik yazınının bir geçiş yazını özelliği vardır. Çocuk, ilk okumaya başladığı andan gençlik dönemine kadar olan gelişim sürecinde doğru seçilmiş kitaplarla çalışma olanağı bulursa, yazınsal metinleri okuma, anlama, değerlendirme ve yorumlama alışkanlığı kazanabilir. (Dilidüzgün, 1996, s.122)

Cemal Süreyya ve daha bir çok tanınmış yazarımız “Kitaplarda yetişkin - çocuk ayrımı yapılamaz.” demektedir. Ancak çocuğun düşünme, duyma ve algılama biçimi yetişkinlerinkinden çok değişik olduğuna göre, elbette ki çocuk yazını vardır ve olmalıdır. Ayrıca çocuk kitabının okurunu sadece çocukla sınırlandırmak da yanlış olur. (İpşiroğlu, 1994, s.127-129)

2.2.1. Okul Öncesi Çocuğuna Yönelik Çocuk Kitaplarının Özellikleri

Serpil Ural’a göre: “Okul öncesi çağı, insanda kişiliğin % 80’inin geliştiği dönemdir. Dolayısıyla, bu dönemde çocuğu etkileyen unsurlardan olan okul öncesi çağı çocuklarına yönelik edebiyat ve yayınlar da kişiliğin şekillenmesinde rol oynarlar. Etkileri kalıcıdır. Çocuk üzerindeki çeşitli etkilerinin yanı sıra, gerek içeriği gerekse görünüşü ile “iyi” okul öncesi kitapları, çocuğa kitabı ve dolayısıyla okumayı sevdirebilir. Çocuğa yakın çevresini, dış dünyayı tanıtan; hayal gücünü geliştiren değer yargıları kazandıran bu eserlerin önem ve özenle ele alınmaları gerekir. Böylesine önemli bir dönemde çocukları etkileyecek olan kitapları yaratmak “bilimsel bir sanat”tır ve bu işin bir takım kuralları vardır. Çocuklar için kitap hazırlamak, yaratıcılığın yanı sıra; o yaştaki çocuğun algılama, konuşma, kavrama yeteneklerini ve ruh dünyasını bilmeyi de gerektirmektedir.” (Ural, 1987, s.536-537)

2.2.1.1. Biçimsel Özellikler

İletişim çağında bulunuyor olmamız sebebiyle çocuk kitaplarında görsellik çok önemlidir. Çünkü görsellik iletişimin çekirdek alanını oluşturur. Kötü ve baştan savma resimlenmiş nitelsiz bir çocuk kitabı, bir yandan çocuğa kitap sevgisini aşılama konusunda olumsuz sonuçlara yol açarken, diğer yandan da çocukta, kendisine ancak özensiz kitaplar verebilen büyüklerine, yani eğitimcilerine karşı güvensizlik yaratacaktır. (Özel, 2002, s. 37-40.)

0-3 Yaş Grubu:

1. Bu yaş grubundaki çocuklara verilecek kitaplar her şeyden önce dayanıklı olmalıdır. Sayfaların kopmaması için dikişli olmalıdır. Çabuk bozulmayacak türde, sert ciltli bir kapak ve içinde kolayca yırtılmayan kalın sayfa kağıdı tercih edilmelidir. Hatta kitaplar banyo kitapları olarak tanımlayabileceğimiz tarzda suya dayanıklı ve silinebilecek türlerde de olabilir.
2. Baskı mürekkebi ağıza girdiğinde zararsız olmalıdır.
3. Metinler kısa olmalıdır, az sayıda sözcükten oluşmalıdır.
4. Kitaplardaki resimler süslemeden uzak, gerçekçi, yalın olması ve çocuğun yaşadığı ortam ile uyum sağlaması gerekir.
5. İlgi çekici olması sebebiyle çocuk kitaplarındaki resimlerin renkli olması daha çok tercih edilir.
6. Kitaplar bol resimli olmalıdır hatta bu yaş grubuna giren kitaplar hiç yazısız, bütünüyle resimlerden oluşmuş olabilir veya her resmin altına birer cümlelik yazılar da yazılabilir.
7. Resimli çocuk kitaplarında puntoların çok büyük olması gerekmez; fakat 14-16 arası punto büyüklüğü en uygun olanıdır.
8. Metin sayfaya tek sütun olarak yerleştirilmelidir. (Nas, 2002, s.51)
9. Resimli çocuk kitaplarının sayfa sayısı 10-18 arasında olmalıdır. (Nas, 2002, s.50)
10. Satır aralarında, sayfa kenarlarında uygun boşluklar bırakılmalıdır.
11. Bu yaş grubuna yönelik olan kitapların ölçüleri, çocuğun anne babasının kucağında oturup, kitabı bir büyüğü ile paylaşmanın mutluluğunu tattırmalıdır. Resimli kitapların büyüklüğü “iki kucak genişliği” olarak tanımlanabilir. (Gönen, 1987, s.532)

3-6 Yaş Grubu:

1. Kitaplar hafif olmalıdır.

2. Kitaplar, 1. hamur kağıda basılmalıdır.
3. Yazının yanında kitabın dörtte üçünün resme ayrılması gerekir. Okuma devresine gelindikçe resim miktarı biraz azalabilir.
4. Çocuk kitapları için yapılan resimler özgün sanat eserlerine yakın özellikler taşıyabilen sanat eserleri olmalıdır.
5. Anasınıfında kitaplar A4(21x29) boyutunda, çocukların elleriyle kavrayabilecek şekilde olmalıdır. (Güleryüz, 2002, s.200)

2.2.1.2. İçeriksel Özellikler

1. Resimli küçük çocuk kitaplarında mesaj çok yalın olmalıdır.
2. Çocuğa sunulacak kitabın konusu basit ama iyi planlanmış olmalıdır. Kitabın konusunun içinde bir sürpriz ögesi bulunmasına ve kitabın içeriğinin doyurucu olmasına dikkat edilmelidir. (Gürkan, 1993, s.51)
3. Kitabın dili doğru ve özenli, metni kaliteli olmalıdır.
4. Kitabın düzeneği resimleri ile uyum içinde olmalıdır. Kitapta metin ile resim aynı şeyi söylemelidir.
5. O yaş çocuğunun kullandığı kelimeler ve somut kavramlar kullanılmalıdır. 8-9 yaşına kadar soyutlama hiç olmamalıdır.
6. Henüz okuma öğrenmemiş olan çocuğa yüksek sesle okunan bu kitabın basit ve kısa olmasının yanında, kulağa hoş gelen ritmik bir havası da olmalıdır.
7. Cümle kuruluşlarına ve gramerin doğru olmasına dikkat edilmelidir.
8. Kitabın konusu çocuğun ruh sağlığına olumsuz etki yapacak şekilde olmamalıdır. Korku veren olayların, üzücü unsurların dozu iyi ayarlanmalıdır.

9. Kitabın sonunda olaylar yarım bırakılmayıp tamamlanmalı, sorunlar çözüme kavuşmuş olmalı, sevgi ve mutlulukla sonlanmalı ve güven duygusu vermelidir.
10. İdeolojik fikirlere yer verilmemelidir. Okul öncesi çağı, bu tür yaklaşımlar için çok erkendir ve çok yanlış bir zamanlamadır. Bunlar çocuğun ruh sağlığını yıpratır. (Ural, 1987, s.535)
11. Çocuğun yüreklenmesine, hayal gücünü ve yaratıcılığını geliştirmesine; kendini tanımasına ve kendine güvenmesine; kişiliğini geliştirmesine; çevresindeki olaylara ilgi ve merak duymasına; iyimserlik, hoşgörü, mutlu olma ve sevmeye yeteneğini kazanmasına yardımcı olacak şekilde olmalıdır.
12. Yazılanlarda çocuğun anlama ve algılama becerisi gözetilmelidir.
13. Öykü tutarlı olmalıdır.
14. Kitapta yer alan karakterlerin davranışları ve konuşmaları; çocukların yaşlarına, cinsiyetlerine, yaşadıkları çevreye, ırklarına ve eğitimlerine uygun olmalıdır. Çocuk izlemekte güçlük çekeceği için, öyküde 4'ten fazla karakterin olmaması uygundur. (Gönen, 1987, s.531)
15. Kahramanlar, çocuklardan, yetişkinlerden, eşyalardan, makinelerden vb. seçilebilir.
16. Fantezi kullanılmalıdır. Ama bu gerçek dışı veya alışılmadık biçimde olmamalıdır.
17. Çocuklara sunulan öykü ve hikayelerin edebi nitelik taşıması, ürünün iyi olması ve çocuğu etkileyici olması gerekmektedir.

Her resimli kitap edebi değildir. Resimler okul öncesi için ne kadar gerekli olursa olsun, edebi bir kurguya dayanmayan resimler dizisi çocuğa bir şey vermez. Öncelikle dikkat edilmesi gereken, bir kitabın metninin kalitesidir. Resimler, özellikle okul öncesi çocuklar için ikinci planda kalır. Çocuk kendisine anlatılan, ya da okunana öyküyü izlerken resimlerden tabii ki yararlanır, ama öyküyü izleyebilmesi açısından bu resimlerin estetik değerinin pek önemi yoktur. Çöpten adamlar çizerek de ona öyküyü anlatabilirsiniz. Resimlerin estetik değer taşıması bir başka açıdan, çocuğun göz eğitimi açısından önemlidir. Okul öncesi çocuklarına yönelik edebiyatın

kitaplar aracılığıyla sunulmasında bu kitabın büyüklere yönelik bir sanat gösterisi olmamasına özen gösterilmelidir. Çocuk büyüklerin sanatına yeterli birikime ulaştığında zaten kendiliğinden ilgi gösterecektir. Örneğin, okul öncesi çocukların bir türlü anlam veremedikleri soyut anlayışla çizilmiş bir insan figürü, eğer öyküyü algılamayı geciktiriyorsa, onun yerine sanatsal bir değer taşımasa bile bir çöpten adam figürünü yeğlemenin hiçbir sakıncası yoktur. (Erdoğan, 1993, s.38-39)

2.2.2. İlkokul Çocuğuna Yönelik Çocuk Kitaplarının Özellikleri

Çocukta okuma isteği uyandırmak için özel önlemler almak ve kitapları çocukta istek uyandıracak çekicilikte hazırlamak gerekmektedir. Kitabın çekiciliği yalnızca verilen bilgiyle sağlanamaz. Kitap, tüm tasarımıyla çocuğun ulaşmak istediği bir çekicilik taşımak zorundadır. (Doyran, 2003, s.37.) Bu nedenle çocuk kitapları hem edebiyat hem de sanat açısından uyumlu olmalıdır. Çocuk yayını demek, zevksiz, yapmacıklı bir dille yazılmış hafif kitap ve dergi demek değildir. Çocukların basit yazılardan zevk aldığını iddia etmek hiç doğru olmayacaktır. (Gökşen, 1966, s.27)

2.2.2.1. Biçimsel Özellikler

Biçimsel olarak çocuk kitaplarında bulunması gereken bazı hususlar vardır. Çocuk kitapları büyüklere sunulan kitaplardan çok daha titizlikle hazırlanmalı ve daha ilgi çekici olmalıdır. Çünkü çocuk kitabı sadece mesaj vermekle kalmaz, çocuğun tanık olduğu ilk sanat yapıtı olması sebebiyle sanat ve estetik açısından bir şekillendirme de sağlamaktadır.

Çocuk yayınlarında kitapların dış görünümünün, kapak resminin, kullanılan renklerin, içindeki resimlerin ve çizimlerin, kağıt kalitesinin, sayfa düzeninin, arka kapaktaki tanıtım yazısının vb. belli bir kaliteyi tutturması gerekmektedir. Kitabın içeriği ne denli çekici olursa olsun, kötü kağıda basılmışsa, harfleri küçük ve silikse, kapak resmi özensizse kitap alım gücünü hemen yitirir. Çünkü çocuklar, dış görünüme oldukça önem verirler. (İpşiroğlu, 1994, s.127-129)

1. Çocuk kitapları yalnız resimli, çok resimli az yazılı, az resimli çok yazılı olabilir. Fakat hiçbir zaman resimsiz olamazlar, olmamalıdır. (Özdemirci, 2000, s.231)

2. Kitaptaki resimler bir sanat değeri taşımali, çocuk psikolojisine ve çocuk seviyesine uygun olmalıdır. “Çocuk kitaplarını resimlemede, nasıl bir ders kitabını her okuma yazma bilen yapamazsa, bu resimleri de her ressam yapamaz. Ressamın da en az yazar kadar kültürlü ve çok iyi bir yorumcu olması gerekmektedir.” (Güleryüz, 2002, s.200)
3. Kapak resimleri canlı ve çekici olmalı, kitabın içeriği ile ilgisi bulunmalıdır.
4. Kitap, sağlam ve dayanıklı olmalı, çocuğun gözünü yormaması için mat renkli kağıda basılmalıdır.
5. Kullanılan kağıt ağır gramajlı, kaliteli 1. hamur kağıdı olmalıdır.
6. Hacim bakımından fazla kalın olmamalı, çocuğun yaşına ve gelişimine uygun olmalıdır.
7. Kitaplar B5(14x21) boyutunda olabilir. (Güleryüz, 2002, s.200)
8. İlköğretim birinci sınıfta, $\frac{1}{4}$ 'ü yazı, $\frac{3}{4}$ 'ü resim,
İkinci sınıfta, $\frac{2}{4}$ 'ü yazı, $\frac{2}{4}$ 'ü resim,
Üçüncü sınıfta $\frac{3}{4}$ 'ü yazı, $\frac{1}{4}$ 'ü resim,
Dördüncü ve beşinci sınıflarda yazı çoğaltılabilir, resim azaltılabilir. (Güleryüz, 2002, s.200)
9. Harfler, gözü yormayacak karakterde ve baskısı temiz olmalıdır.
10. Yazı puntoları:
Birinci sınıf için 24 punto,
İkinci sınıf için 18 punto,
Üçüncü sınıf için 12 punto,
Dördüncü ve beşinci sınıf için 12 puntolu harfler kullanılabilir. (Güleryüz, 2002, s.200)

11. Kitaplarda imlâ, noktalama, söz dizimi hataları olmamalıdır.
12. Kitap, biçimsel olarak gerek kağıdı, gerek baskısı ve gerekse resmi ile estetik olmalıdır.
13. Sözcükler doğru anlamlarıyla kullanılmalıdır.
14. Kitabın cilt ve kağıdı temiz olmalı, ciltleri iç açıcı renkte, ilgi çekici ve canlı resimlerden oluşmalıdır.
15. Sayfa düzeni karışık olmamalı, resimler aynı sayfada geçen olayları açıklayıcı durumda olmalı ve detaylar metine uygun olmalıdır. Resimler daha çok, metnin üstüne, kenarında ya da sol tarafta bir sayfa olarak düşünülebilir. (Güleryüz, 2002, s.200)
16. Fen kitapları fotoğraflarla desteklenmelidir. (Devrimci, 1993, s.25)

2.2.2.2. İçeriksel Özellikler

Fatih Erdoğan’a göre: “Kitabın kapağı, resimleri onu cazip hale getirmeye yetmez. Kitap çok cazip resimlenmiş ama içindeki öykü, anlatılan şey yalansa çocuk kandırılmış olur. Bir çocuk kitabında önce metin önemlidir sonra resim. Resim elini uzatmak ve satın almak için önemlidir ama açıp gördüğün daha kalıcıdır. Allayıp pullamak yeterli ve kalıcı değil; edebiyat önemlidir. Çünkü düşünsel süreçleri başlatan resim değil, metindir. Bizi kitaba bağlayan, kitabı beynimize sokan metindir. Resim sadece, kitabı sevip kucağımıza almamızı sağlar.”

Çocuğun kitaba yönelik ilk duyuşsal davranışları edinmesinde ve kitaba karşı çekiciliği sağlamada biçimsel özellikler gözden kaçırılmamalıdır. Ancak, bunun yanı sıra biçimsel özellikler ne kadar başarılı olursa olsun, içerik açısından yetersiz veya başarısız eserlerin çocuklara yararlı olması, çocukların dünyasına girmesi beklenemez. Bu davranışlarda kalıcılığı sağlayan en önemli etken ise, çocuğa sunulan görsel ve dilsel anlam evreninin niteliğidir.

1. Kitapların dillerinin ve ana fikirlerinin kolay anlaşılabilir olması, kolayca çocukları cezbetmesi şarttır. Kitapların içerikleri hiçbir zaman çocukların kişisel deneyimlerinin ve hayal güçlerinin üzerinde olmamalıdır. (Lepman, 1996, s.155-156)
2. Çocukların ilgi alanlarına yakın olmalı ama orada sınırlı kalmamalıdır. Çocuğa yaşadığı dünyanın dışındaki başka hayatlardan ip uçları vermelidir. Fatih Erdoğan'a göre: "Kitabın, çocuğa tatmadığı, yaşamadığı, farkına varmadığı, kendi özellikleri dışındaki bir takım şeyleri sevdirmesi gerekir. Çocuğun bulunduğu zaman, mekan ve konum açısından ufuk açıcı olması gerekir. Kitap, çocuğun yaşamadığı duyguları ona yaşatabilmelidir. Çocuğun gerçekte yapamayacağı ama hayalinde var olan, vücudunun beklediği hareket isteğini karşılayabilecek görüntüleri ve malzemeleri içermelidir."
3. Çocuk kitapları, çocuğun düşünce ve kişilik gelişimine katkı sağlayacak türde olmalıdır. Çocuğun dünyaya bakış açısını geliştirebilmeli, çocuğun sorunlarına ve dünyasına ışık tutmalı, onda yeni ufuklar açıp düş gücünü geliştirebilmeli, kişisel teşebbüs isteği uyandırmalıdır.
4. Çocuk kitaplarında gerektiği zaman acı da olsa tatsız da olsa, hayatın gerçeklerine yer verilmelidir. (İpşiroğlu, 1994, s.127-129)
5. Çocuk kitapları gerek konusu, gerekse dil seçimi bakımından çocuksu değil, çocuğa göre olmalıdır. Çocuğun dünyasına, psikolojisine, vücudunun ve gelişiminin beklentilerine uygun olmalı; yaş ve seviyeye göre değerlendirilmelidir.
6. Kitaplarda verilmek istenen temel kavramlar, yaşamın gerçeklerinden yola çıkarak örneklerle açıklanmalı, çocuğun anlayabileceği şekilde basit bir kurguya dayandırılmalıdır. Ancak bu şekilde olursa kitapta her şey anlatılabilir.
7. Çocuk kitapları, adet ve geleneklerimizi tanıtır sevdirmeli; nezaket, hakka saygı, yardımlaşma, kahramanlık, mertlik, dürüstlük ve feragat gibi erdem

olarak kabul ettiğimiz konuları içermelidir. Güzelliğe karşı hayranlık ve koruyuculuk aşılamalıdır. (Gökşen, 1966,s.26)

8. Yabancı sözcüklerin okunuşları parantez içinde yazılmalıdır.
9. Kitap çocuğu eğlendirmeli, eğlendirirken de çocuğun ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde bir şeyler öğretmelidir. Yani kitap çocuk için hem eğlence hem de bilgi kaynağı olmalıdır. Çocuk kitapları keyifle okunacak eserler olurlarsa okunurlar ve çocuklara yararlı olurlar.
10. Çocuk kitapları çocuğa ilk sanatsal deneyimi kazandıran araç olduğundan, yetişkin kitabı gibi belli ölçüde estetik ve yazınsal kalitelerinin olması zorunludur.
11. Kitap, yazarın otoriter yaklaşımından arınmış olmalı ve okuruna geniş alımlama olanakları sunabilmelidir. (Dilidüzgün, 1996, s.123) Baskı ve katı kurallar içeren kitaplar çocuğu öncelikle okumaktan ve kitaptan soğutacaktır. (Devrimci, 1993, s.24)
12. Kitabın iletisi, yazarın kafasındaki düşünceyi açıkça ortaya koyar nitelikte olmamalıdır. Çocuğun kendi başına düşünmeyi ve yorumlar yapmayı öğrenmesini sağlamalı, iyi ve kötüyü ayırt etmesine yardımcı olmalı ve bu yeteneği kazandırmalıdır.
13. Kitapta, yazarın anlatımı kısıtlayıcı olmaktan çok, elverdiğince çok açılı olmalıdır. Çocuğun özgürce düşünmesini ve hayal gücünü kullanmasını sağlamalıdır.
14. Çocuk, kitaplardaki kahramanlarla kendini özdeşleştireceğinden, kahramanların fiziksel ve psikolojik özellikleri açık, seçik ve güçlü olarak anlatılmalıdır. Kahramanlar, çocuklar için bir model olarak düşünülmelidir.
15. Yazar, çocuğu ciddiye almalı; dil, anlatım, kurgulanan dünya çocuğun algılama ve anlama koşullarını fazlaca zorlamamalıdır.

16. İyi bir çocuk kitabı, çocukların düşüncelerini, duygularını, korkularını, kaygılarını yetişkinlerin bakış açısıyla değil, yine onların bakış açısından, onların diliyle ifade etmelidir.
 17. Çocuk kitaplarında konular, çocuğun ilgisini çekecek nitelikte olmalı; çocuk dünyasına ait sorunlar, çocuk gerçekleri ve çocukların gereksinimleri dikkate alınarak seçilmelidir. Çocuk merak ettiği ve gereksinim duyduğu bilgiyi kitaplarda bulmalı ve böylelikle daha sonra karşılaştığı soruları kitaplar yardımıyla çözeceğini bilmelidir.
 18. Çocuk kitaplarında kelime seçimine dikkat edilmeli; kullanılan sözcükler, çocuğun sözcük dağarcığına uygun ve iletişimi sağlayacak nitelikte olmalıdır. Kullanılan sözcükler, çocukların yaş düzeyine göre, basit, canlı, sonuç bildiren, iyi fark edilen, akılda kolay kalan ve kolay okunan sözcüklerden oluşmalıdır. (Güleryüz, 2002, s.203)
 19. İdealize edilmiş yaklaşımlardan kaçınmalı ve çocuğa belli erdemleri, dünya görüşlerini zorla empoze etmeye çalışmamalıdır.
- İdeolojik yaklaşımların çocuk edebiyatına zarar verdiğini belirten Şirin, “99 Soruda Çocuk Edebiyatı” adlı eserinde, “Çocuk kitabı, önyargısız olarak çocuğun dünyasına girebilen kitaptır. Çocuk boş bir plak değildir. Ona istediğinizi kaydedemezsiniz. Güzel ve dünyasına yatkın olanı çocuk sever. Çocuk “çatışma” olduğu yerde bulunmak istemez.” ifadelerine yer vermektedir.
20. Çocuk kitabı aşırı öğreticilikten ve tek yanlı olmaktan kaçınmalıdır. Çünkü didaktik eserler çocuklara fazla bir katkıda bulunmaz.
 21. Çocuklara okuma zevki verecek nitelikte olmalıdır.
 22. Çocuk kitapları yetişkinlerinde severek okuyacağı niteliklere sahip olmalıdır.
 23. Kitaplar çocuğun dikkat süresi göz önünde bulundurularak hazırlanmalıdır.
 24. Kitapta çocuğa verilecek duygular da çok önemlidir. Çocuk kitapları çocuklara yaşama sevinci aşılamalı; aile, yurt, millet, insanlık ve tabiat

sevgisi telkin etmelidir. Mümkün olduğu kadar neğe verici olmalı ve çocuğun mizah duygusunu geliştirebilmelidir.

25. Kitaplar çocuğu meraklandırarak, araştırma ve düşünmeye itecek ve serüven içinde yaşatacak şekilde olmalıdır. Çocuğun evresi ile ilgili araştırıcı kişiler olmasını sağlamalıdır.

26. Çocuk kitaplarında kullanılacak cmlerler, yaş gruplarına göre kısa, basit; anlamı açık ve seçik olmalı. Tek zne ve tek yüklem kullanılmalıdır. Talim ve Terbiye Kurulunca, birinci sınıflarda 6,7 sözcük; ikinci sınıflarda 8-9 sözcük, üçüncü sınıflarda 10 sözcük, dördüncü sınıflarda 14 sözcük olarak belirlenmiştir. (Güleryüz, 2002, s.200)

27. Çocuk kitaplarında derin ruh zmlerlerine, ağır mistik konulara, uzun ve yersiz tasvirlerle değinilmekten kaçınılmalıdır.

28. Öykünün içindeki hayaller anlamsızca olmamalıdır.

29. Masal ve şiir türlerinin dışında kalanlar, gerçeğin aynısı olmak zorunda değildir ama gerçeğe uygun olmalıdır. (Gökşen, 1966, s.27)

Ders Kitapları:

Ders kitaplarında gerçekçi, figürlü resimler çocuğa uygun olarak kabul edilir. Resimler tekdüze olmamalı ve belli bir estetik kayęı gütmelidir. Ders kitabı öğrencide sürekli yeni bilgiler, yeni gereksinimler uyandırıcı nitelikte olmalıdır. Öğrenciyi, yeni bilgiler temelinde kendini yenilemeye yönlendirebilmelidir. (Doyran, 2003, s.37)

Herhangi bir konu hakkında kesin ve tartışılmaz bilgiler aktarmak ders kitaplarının işidir. Çocuk edebiyatının öncelikli sorumluluğu, çocukların duygu ve düşünce evrenini genişletmek, onlara dilin ve çizginin olanaklarıyla yaşamı ve insanı tanıtmaktır. (Sever, 2003, s.29)

Çocukların ilgi ve zevklerini okşayan, eğlendirip oyalarken onlara bir şeyler öğreten, görüş ufuklarını genişletebilen, Türkçe'nin anlatım gücünü duyumsatabilen, estetik özellikler taşıyan resimleriyle de çocukların ilgisini çeken ve onların sanata karşı olan duygularını geliştirebilen çeşitli kitaplar daima çocuklara sunulmalıdır. Bu

niteliklere sahip kitaplar sayesinde, okuma bir zevk ve gereksinim haline gelecek, çocukla kitap arasında bir sevgi bağı oluşacak ve okuma alışkanlığına sahip bireyler yetişmiş olacaktır. Böylelikle okunan her kitap çocukta yeni kitaplar okuma isteği uyandırabilecektir. Genel bir ifadeyle çocuk kitaplarının özellikleri de çocuğa kitap alma ve okuma isteği duyuracak şekilde olmalıdır. Kısacası kitapları çocukların dünyasına sokabilmek için çocuk yayınlarında hem biçimsel yönden hem de içeriksel yönden çekicilik sağlamak gereklidir.

2.3. Kitabın Okuma Alışkanlığı Kazandırmadaki Yeri Ve Önemi

Bamberger'e göre: "Günümüzde okuma ve kitaplar yeni bir önem kazanmıştır. Bilim ve teknolojiadaki ilerleme öyle bir hızla gerçekleşmektedir ki, kişinin yalnızca okul öğrenimini tamamlaması yeterli olmamaktadır. Geleceğin görevi hayat boyu eğitimidir ya da daha da güzeli, hayat boyu kişisel eğitimidir. Kitapların bu uzun hayat boyu kişisel eğitim sırasında oynayacakları pek çok rol vardır. Öncelikle, kişisel ilgiler, ihtiyaçlar ve amaçların, okuma kaynaklarının kişisel olarak seçilmesi yolu ile karşılanması zorunludur. Kitaplar her insana kendi yolunu bulmada, kendi eleştiri yeteneğini geliştirmede ve kitle iletişim araçlarının genel çıktıları arasından akıllıca bir seçim yapmada yardımcı olabilir. (Özen, 2001, s.66)

Bir toplum için en büyük facia okuma yazma bilmeyenlerin yüzde çokluğu değil, okuma yazma bilenlerin okuldan çıktıktan sonra artık kitap okumamalarından meydana gelen gizli kara cahilliktir. Küçük yaşta okur yetiştirmeyen, küçük yaşta kitapla dost, yazılı kültürle dost insanlar yetiştirmeyen bir toplum, "okumasız okur yazarların" sayısal fazlalığından her zaman yakınacaktır. (Özen, 2001, s.178-182)

"Okumak özgürlüktür, okumak gelişmektir, okumak yaşamaktır." Düşünce özgürlüğünün temeli de kitaplardır. "Okumak" işi söz konusu olduğunda ilk ele alınacak araç kitaptır. Ayrıca kitap, zaman içinde insanın varoluşunu gösteren önemli bir kültür belgesidir. İnsanı çağdan çağa taşıyan, onun sonsuzluğunu belgeleyen uygarlığın bir simgesidir kitap. (Özen, 2001, s.144-174) Stefan Zweig der ki:"Kültür diye adlandırdığımız bu insansal evrenin kitapsız kavranması olanaksızdır."

Montaigne der ki: “Kitaplar, ömür boyu yanı başımda elimin altındadır. Yaşlılığımda ve yalnızlığımda avuturlar beni. Sıkıntılı bir avareliğin baskısından kurtarır, hoşlanmadığım kişilerin havasından dilediğim zaman ayırırırler beni. Fazla ağır basmadıkları, gücümü aşmadıkları zaman acılarımı törpülerler. Rahatımı kaçırın bir saplantıyı başımdan atmak için kitaplara başvurmadan iyisi yoktur; hemen beni kendilerine çeker, içimdekilerden uzaklaştırır. İnsan hayatı denen bu yolculukta benim bulduğum en iyi nevale kitaplardır ve ondan yoksun anlayışta insanlara çok acırım.” (Özen, 2001, s.59)

Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde akli özgürleştirmek, beyni düşünme tembelliğinden korumak için yapılan çalışmalarda kitap çok önemli bir araçtır. Bu ülkelerde okumayı sevdirebilmek ve çocuklara okuma alışkanlığı kazandırabilmek için yapılmakta olan çeşitli çalışmaların yanı sıra kitap dostu olarak da televizyon aracılığıyla çeşitli programlar yayınlanmaktadır. (Özen, 2001, s.135)

Çocuğa okuma alışkanlığının kazandırılmasında okul öncesi ve ilkökul döneminin önemini vurgulayan uzmanlara göre çocuğun okumayı ve kitabı sevmesinde en büyük yardımcı çocuk kitaplarıdır. Çocuğa kitap dünyasının kapılarını açan yine çocuk kitaplarıdır. Çocukta okuma arzusunun doğmasında ve kitap kültürünün oluşmasında çok küçük yaşlardan başlayarak, çocuğun kitapla tanıştırılması önerilir. Kitap sevgisine giriş okul öncesi kitaplarla olmaktadır. (Ural, 1989, s.372) Çocuğa okuma alışkanlığı kazandırmak için en iyi yol, çocuğu küçük yaşta kitapla ilgilendirmeye başlamaktır. (Nas, 2002, s.135) Okumanın öğrenildiği 7-8 yaş dönemini inceleyecek olursak kitaplar, çocuklarda hem bir takım iyi davranışların yerleşmesine yardımcı olur hem de okuma alışkanlığının ve dil gelişiminin desteklenmesini sağlar. (Devrimci, 1993, s.22)

Kitap ve kütüphane modern eğitimin de bölünmez bir parçasıdır. Çocukların okuma alışkanlığı kazanmasında çocuk kitaplarından sonra en etkili araç ders kitaplarıdır. Hatta pek çok çocuğun kitapla ilk tanışıklığı ders kitapları ile okulda gerçekleşmektedir. Ders kitabı, bir eğitim-öğretim aracı olmanın yanında, çocuğun okuma alışkanlığı kazanmasında, estetik beğenilerinin gelişiminde, kişilik oluşumunda yardımcı olmaktadır. (Gürcan, 1999, s.110)

Kitap, çocuğun okuma ve öğrenmesinde hayati bir önem taşır. İyi özellikteki kitapların okunması çocuğa edebi yönden, bilgi yönünden ve dil öğrenme yönünden yardımcı olmaktadır. Kitaplar, aynı zamanda çocukların zihinsel gelişimine de katkıda bulunduğundan, çocukların daha iyi öğrenmeleri onlara kitap okumakla gerçekleşmektedir. (Şirin,1998, s.162) Kısacası çocuğa sağlam bir eğitim verebilme olanağı çocuğun kitapla iyi ilişki kurmasına bağlıdır.

Çocukların okumaya motive edilmesinde, çocuklara okuma alışkanlığının kazandırılmasında ve geliştirilmesinde kullanılacak temel araç kitaptır. Dolayısıyla çocuk yaşta kitapla kurulan iletişim, okumanın tadına varılmasına ve çocuğun okumayı bir gereksinim olarak görmesine neden olacaktır. (Sancı, 2002, s.45) Jean Jacques Rausseau'nun, İtiraflar (Les Contessions) adlı eserinde hayatına dair anlattıklarından anlaşılacağı gibi kendisinin yetişmesinde ve daha küçükken okumayı alışkanlık haline getirmesinde annesinden kalan kitapların ve kitaplığın öneminin ne kadar büyük olduğu anlaşılmaktadır. (Ersoy, 1986, s.4)

Çocuk ve kitapla ilgili olarak söylenen ve büyüklere seslenen şu sözde kitabın önemine değinilmektedir: “Çocuğunuzu seviyorsanız ona bir kitap alın. Eğer çok seviyorsanız iki kitap alın.” (Kutlu, 1987, s.263)

Kitap olmadan okumak olmaz. Çocuğu kitap okumaya alıştırmak, işin en zevkli ve en zor yanıdır, ama bu işin altında da, olabildiğince erken yaşta okuma alışkanlığının edinilmesi, bugünkü yazılı kültürün yaşanması, çeşitlenip zenginleştirilmesi; diğer yandan da bireylerin zenginleştirilmesi yatmaktadır. (Alpay, 1991, s.47)

İnsanı hayvandan ayıran en önemli ölçütlerden biri de kitaptır. Bu açıdan bakıldığında iki tür yargıda bulunulabilir: “İnsan bilgi biriktiren ya da insan okuyan hayvandır.” (Gürkan, 1999, s.36)

Kitap, kullanmasını bilenler için sürekli bir bilgi, rahatlama ve zevk kaynağıdır. Ayrıca, kitap bilgiyi kitlelere ulaştırmanın da bir yoludur. Okuma alışkanlığının bir edinim olarak yaşam boyu sürdürülmesinin çocuğun dünyasına kitapları sokabilmekten geçtiği vurgulanmaktadır. (Özdemirci, 2000, s.226)

Gelecekte kağıdın tarihe karışacağını, az da olsa ileri sürenler oldu.
Buna hemen yanıt geldi: “Kağıtsız toplum bir mittir.”

Günümüzde görsel uyarıcıların bolluğu dil yeteneğinde azalmaya yol açmıştır. Bu nedenle televizyondan, bilgisayardan uzaklaşma başlamıştır. 1950’de televizyonun etkisinin ilk duyulmaya başladığı zaman ABD’de 11 022 kitap basıldı. 1970’te bilgisayarın etkisinin oldukça arttığı bir zamanda bu sayı 36 071’e yükseldi. 1980’te ise, yani televizyondan otuz, bilgisayarın yaygınlıkla kullanılmasından on yıl sonra basılan kitap sayısı 45 182’ye ulaştı. Bu rakamlar, bilgisayarın egemen olduğu bir dünyada da basımcılığın etkisinin süreceğini göstermektedir.

Bundan dolayı kitapların bugünkü önemi, eskisine nazaran daha da fazladır. Yüzyıllar boyunca ne idilerse hâlâ ayındırlar. Bilgiyi kuşaktan kuşağa taşırlar. (Entellektüel başarıyı iletmede yerlerinin başka ortamlarca alınması çok küçük bir ihtimaldir) Zihinsel ve duygusal hayatın temel taşıını oluştururlar. İyi kitaplar, genç okuyucuların modeller ve ideallere, sevgi, emniyet ve itimada olan iç ihtiyacını karşılarlar. Kitaplar, okuyucuya örnek olgular sunarak, sorular oluşturmalarını ve sorularını cevaplandırmalarını sağlayarak yardımcı olurlar. Genç okuyucular için hazırlanmış kitaplar, gençlerin kişiliğini geliştirme ve dünya hakkında genel bir kavram oluşturmalarını sağlama biçimindeki eğitim hedefimize ulaşmamızda da bizi desteklerler. (Özen, 2001, s. 83-84)

Çocuğun okuma alışkanlığını kazanabilmesi için kitabı ve okumayı sevmesi gerekir. Bu sevginin oluşmasını sağlayan ve bu sevgiyi besleyen kaynak da kitaptır. Gerek iç yapısı, gerekse dış yapısı ile bir bütün olarak çekici ve özenle hazırlanmış olan bir kitap, okuma alışkanlığının kazanılmasını sağlayan en önemli faktördür. Yani okuma alışkanlığı varlığını kitaba, kitap da varlığını okuma alışkanlığına borçludur. Hiç şüphe yoktur ki, okuma alışkanlığı ile kitap arasında kısır bir döngü söz konusudur. Her ikisi de birbirlerini etkileyen, destekleyen ve geliştiren iki önemli unsurdur.

2.4. Kitap Ve Okuma Sevgisi

Okumaya yönelik olan sevgi, korku, nefret, ilgi, tutum ve güdülenmişlik gibi özellikler okumanın duyuşsal boyutuna oluşturur. Kişilere okuma alışkanlığı ve kitaba karşı olumlu tutum kazandırma da duyuşsal boyutun çok önemli bir işlevi vardır. Genel olarak az okuyan bir toplum olmamızın nedenleri arasında okumaya karşı duyduğumuz ilgi ve sevgi gibi olumlu duygularımızın az oluşunu gösterebiliriz. (Güleryüz, 2002, s.150)

Çetin Altan’a göre okuma zevki kişinin kendi düzeyine ve kendi eğilimine uygun romanların özenli yazılmış olanlarını okumasıyla gelişir. Çocuğa kitap ve okuma sevgisi kazandırmada onların ilgileri, eğilimleri göz önünde bulundurulmalıdır.

Unutulmamalıdır ki birey ancak okuma arzusu ve sevgisi duyarak kitaba ve okumaya kendinin yönlendirir. Çocuk beğenmediği, sevmediği veya ilgisini çekmeyen bir kitabı okumak istemez. Okuma alışkanlığı kazanmak için okumayı sevmek gerekir. Burada da devreye çocuk kitaplarının özellikleri girer. Çocuğa okuma sevgisi verecek, okuma zevkinin aşılacak temel unsur kitapların güzelliği ve cazibesidir.

Kitap kültürünü yerleştirme ve okuma davranışını geliştirme, kuşkusuz çocukluk çağında verilecek eğitim ile kalıcı ve anlamlı olacaktır. Bu bakımdan çocuğa kitabı sevmeyi erken yaşta öğretmek önemlidir. (Bayram, 2001, s.116)

Okulun ilk yıllarında çocuğun okuma sevgisi kazanmasında öğretmenin rolü ve önemi büyüktür. Eğer öğretmen okumada gösterilen her başarıyı gözlemleyebilir, övebilir ve geliştirebilirse, çocuk okumaya karşı olumlu ve iyimser bir yaklaşım gösterecektir. Fakat çocuk okumada başarısız olur ve dahası bu nedenle cezalandırılır veya azarlanırsa, pek de hoş olmayan bu deneyiminin nedeni olarak okumayı reddedecek ve okumaya güvensizlik duyacaktır. (Bamberger, 1990, s.40)

Okuma alışkanlığını kazanmanın en güzel yolu okumayı sevmektir. Okuma sevgisinden önce de kitap sevgisini kazanmış olmak gerekir. Okumanın tek koşulu kitabı sevmek ve ondan zevk almaktır. Okuma alışkanlığı en çok okumadan zevk almadan etkilenmektedir. (Stokmans, 1999, s.245)

Yapılan araştırmalar, ilkokulda, okumayı öğrenme aşamasında zorlanan çocukların, okumayı öğrendiklerini ama sevmediklerinin ortaya koyuyor. İlköğretim okullarının birinci sınıflarını okutan öğretmenlerin “okumayacaklar” kuşkusuna ve telaşına kapılarak çocukları zorlamamaları gerekir. Yıl sonunda bazı öğrenciler okumayı öğrenmeseler de bu önemli değil. Denetçilerin de bu konuya bilinçli yaklaşmasıyla çocuk okumayı sökmekle kalmayacak, sevecektir de. Öğretmenin görevi okumayı öğretmek değil, okumayı sevdirmektir. (Özen, 2001, s.44)

Çocuk kitap sevgisini ve okuma isteğini okumaya başlamadan önce kazanmalıdır. Okuma-yazma öğretiminden önce okuma eğitimi verilmelidir. Kitabı seven çocuk okumayı öğrenmek için istekli olur. (Nas, 2002, s.95)

Okuma alışkanlığına sahip olabilmek için okuma becerisi edinmiş olmamız ve içimizde okumaya karşı istek ve sevgi duymamız gerekir. Okuma becerisinin yeterince

geliştirememiş kişiler okumayı sevmemektedir. Çünkü okumada zorluk çeken birisi, okumanın zevkinin duyamayacaktır.

Okuma zevkinin temeli anaokulunda ve ilkokulda atılır. Aile, çevre ve öğretmen işbirliğiyle okul öncesi dönemde çocuğa kitap ve okuma sevgisinin aşılama gerekir ki daha sonraki dönemde (İlköğretim dönemi) bu sevginin üzerine okuma alışkanlığı oturtulabilsin. Kitap sevgisi de okuma alışkanlığı da küçük yaşlardan itibaren kazanılır. Bunu ihmal edersek, sonradan insanımıza okuma alışkanlığı vermemiz mümkün olmaz. Bu alışkanlık ilkokul, bilemediniz ortaokul döneminde mutlaka kazandırılmalıdır. (Uz, 1997) Çocuklara okuma alışkanlığı kazandırmanın çok çeşitli yolları vardır. Bunların bir kısmı aşağıda ele alınmıştır:

- Okuma ve kitaba karşı olumlu bir tutumla yaklaşmanın okuma alışkanlığı kazanmada çok büyük payı vardır. (Yılmaz, 1990, s.12) Bu sadece çocuk için geçerli değildir. Çocuğun yetiştiği aile ortamında anne baba çokça kitap okumasa da, kitaba ve okumaya karşı tutumları olumluysa çocuk bu durumda okumaya eğilimli olabilir. (Nas, 2002, s.97)
- Çocuk okula başladığında, alfabeyi öğrendiğinde ve sürekli olarak olumlu yönde desteklenmeli ve motive edilmelidir. (Bayram, 2001, s.116)
- 7-9 yaş arası çocukları okumaya özendirebilmek için velisi ona biraz kitabı okumalı ve bunu takiben çocuğun, velisinin okuduğu yazıyı tamamlaması istenmelidir. (Bayram, 2001, s.116)
- Ara sıra, çocuğun kitabı okuması ve velisi ile birlikte tartışması küçük yaşta kitap sevgisinin kazandırılması için önemlidir. (Bayram, 2001, s.116)
- Her yaşta çocuk kendisine bir şey okunmasından hoşlanır. Düzenli bir şekilde çocuğunuza kitap okuma ondaki okuma sevgisinin geliştirmenin en etkili yollarından birisidir. Anne kucağına oturup renkli, büyük resimli, kolayca yırtılmayan bir kitabın sayfalarına bakmak, 1-3 yaş dönemindeki çocuklar için bir gereksinmedir. Okul öncesi dönemde dikkat edilmesi gereken bir nokta çocuğun istediği zamanda ona kitap okumak, sıkıldığında da okumayı kesmektir. (Nas, 2002, s.95-98)

- Çocuklar yetişkinleri kopyalarlar. Anne babalar okumaya değer verdikleri ve bazı faaliyetleri çocuklarıyla paylaştıkları zaman, çocukları da aynı şeylere değer vereceklerdir. Kısacası anne babaların çocuklarına okuma konusunda büyük bir destek sağlaması gerekir. Bunun yanısıra okuma sevgisini öğrencilere kazandıracak olan öğretmenlerin de bizzat okumayı sevmeleri gerekir. Okumayan bir öğretmen öğrencilerine okumayı sevdiremez. Unutulmamalıdır ki en iyi öğretmen yolu iyi bir örnek olmaktır. (Nas, 2002, s.97)
- Çocuk eğitimi sağlıklı bir kitap sevgisi kazandırmak için oldukça önemlidir. İlk çocukluk yıllarında verilecek eğitim ile okuma kültürüne ve anlayışına sahip nesiller yetiştirilebilir. (Bayram, 2001, s.116)
- Çocuklara okul öncesi dönemde tekerleme, şiir, öykü, masal vb. okunmalıdır. Bunları dinleyen çocuk, okul dönemi başladığında okumayı da sabırla, zevkle öğrenir. (Nas, 2002, s.95)
- Küçük yaşlardan itibaren oyuncakları, giysileri gibi kitap da çocuğun dünyasının bir parçası olmalı, çocuk kitapla tanıştırılmalıdır. (Nas, 2002, s.95)
- Evde kitaplık kurulmalıdır. Bu kitaplığın bir bölümü çocuk için ayrılmalıdır. (Nas, 2002, s.97)
- Evin çeşitli yerlerine; yatağın başucuna, sehpanın üzerine, televizyonun yanına vb. yerlere kitap konulabilir. (Nas, 2002, s.97)

Çocukların okuma sevgisini geliştirebilmek için Almanya’da ilkokul düzeyinde yapılan çalışmalar örnek alınabilir: (Yalçın, 2004)

- Öğretmenlere okuma konusunda meslek içi eğitimlerin verilmesi.
- Velilere yönelik, okuma sevgisinin geliştirici ve teşvik edici çalışmaların yapılması.
- Öğrencilerin okul dışındaki kütüphanelere, kitapevlerine götürülmesi. Böylelikle çocukların kütüphaneye alıştırılmaya çalışılması.
- Okula yazarların davet edilmesi.

- Her yıl, okulda kitap sergisi ve kitap pazarlarının kurulması. Kitapları tanıtıcı çalışmaların yapılması.
- Milli Eğitim Bakanlığı'nın Anadil Dersi'ne katılan öğrencilere kişi başına, 1285 Euro ders ve okuma kitabı parası vermesi. Bu paralarla Anadil Dersi ile ilgili kitapların alınarak, anadil sınıfı kitaplığının oluşturulması.
- Öğrencilerin kendi şiir, yazı, resim ve öykülerine yer verilen okul dergisinin çıkartılıp, yayınlanması.
- Öğrencilerin okuma heyecanının artırıcı yöntemlerin uygulanması; okuma yarışmaları, okuma akşamları ve okuma bayramları gibi etkinliklere yer verilmesi.
- Okuma sevgisi, okul ve ailenin ortak çalışmalarıyla geliştirilebilir. Okuma sevgisi ve okuma alışkanlığı çocuklara okul öncesi yıllardan başlanarak, sabırlı, bilinçli, sevgi dolu çabalarla kazandırılabilir.

Dünyada, gelişmiş ülkelerin çoğunda okumayı sevdirebilmek için çok çeşitli çalışmalar yapılmaktadır: (Özen, 2001, s.135-139)

- Arupa'da çocuklara kitabı sevdirmek için: "Yaşa ve oku", "Bu yaz kitaplarla serin geçsin", "Kitap için üç kez: Yaşa yaşa yaşa" gibi sloganların kullanılması.
- Avrupa'da okumaya çağrı yapan kitap çanları uygulaması.
- ABD'nin Perbroke kentinde bebeklerin doğar doğmaz Halk Kütüphanesine üye yapılması.
- Brezilya hükümetinin, düzenli olarak okumaya ilgiyi artırmak için hazırlanmış radyo ve televizyon yayınları yapması.
- Amerika'daki çeşitli okul müdürlerinin öğrencileriyle, okuma konusunda, kurt yemeye, domuzu öpmeye kadar varan iddialara girmesi.
- Avusturya'da ulusal radyo-televizyon kurumunun "Birlikte Oku" adında okumayı özendirici programlar yapması. Bu programın okuma görevlerini tamamlayanlara kitap ve kitap kuponları gibi çeşitli ödüller vermesi.

- Okullarda zorunlu “okuma saatleri” yaparak, bu saatlerde öğrencilere serbest okuma yaptırılması.

Doğumdan itibaren iyi bir dil eğitimi verilmiş olan çocukların kendilerini ifade etme konusunda, anlatılanları anlama konusunda, kitaba ve okumaya ilgi duyma konusunda daha başarılı oldukları görülmektedir. Düzgün konuşamayan çocuklar okuma konusunda da başarısız olmakta bu başarısızlık da onları hem okuldan hem de okumaktan uzaklaştırmaktadır. Çok çeşitli dışsal faktörler sonucu, bireyde okumaya karşı içsel faktörler oluşur. Bireyin bir işi yapmadaki motivasyonunu etkileyen asıl etmenler içsel olanlardır. Yani bireye bir işi yaptırmanın en kolay yolu, onun bu işi sevmesinin ve bu işi yapmayı istemesinin sağlamaktır. (Sancı, 2002, s.62-63)

Okumayı ve kitabı sevmenin bir sonuç değil, okuma alışkanlığının kazanılabilmesi için bir başlangıç noktası olduğu düşünülmelidir.

2.5. Okuma Alışkanlığı

2.5.1. Okuma

Eskiden gerektiğinde adını ve soyadını yazabilecek kadar harfleri tanımak okuma anlamına gelirken günümüzde bu tanım oldukça yetersiz kalmıştır. Her kavram gibi okuma kavramı da topluma ve toplumun ihtiyaçlarına göre zaman içinde bir takım değişikliklere uğramıştır.

Okuma, basılı mesajları (iletişimleri) duyu organları yoluyla algılayıp, bunları yorumlama, anlamlandırma amacı ile zihnimizin duyu organlarımızla ortaklaşa yaptığı bir etkinliktir. Okuma işleminde esas amaç, işaretlerden fikirlere süratle geçmeyi sağlamaktır. Bu durumda okuma işleminde iki aşama vardır:

1. Duyu organları ile basılı harflerin, sözcüklerin veya sayıların birbirinden ayırdedilmesi: Göz etkinliği
 2. Beyin etkinliği ile bu görüntülerle konuşulan dilin duyma uyarıları arasında çağrışım yapma: Beyin etkinliği
- Göz etkinliği, okumanın aracı, beyin etkinliği ise amacıdır. (Özen, 2001, s.25)

Okuma, yazılı bir metinde açıkça yazılanlar dışında, açıkça yazılmayanları da anlayarak metinde bize iletilmek istenen mesajı bütünüyle kavrayabilmektir. Türk Dil

Kurumunun da çok yalın bir ifade ile belirttiği gibi okuma, yazmayı oluşturan simgesel imleri seslendirme ya da o imlerin belirttiği düşünceleri anlama eylemidir.

Okuma esnasında kağıt üzerinde yazılı olanlar algılanır, bellekteki önceki bilgilerle ilişkilendirilerek yeniden örgütlenir ve yeni bir anlam oluşturulur. Bu yönüyle de okuma yaratıcı ve çok boyutlu bir eylemdir

Okuma, aklın gelişmesine kendi başına büyük katkı yapan çok düzeyli bir zihinsel işlem biçiminde tanımlanmaktadır. (Bamberger, 1990, s.1) Okuma aynı zamanda bir öğrenme biçimidir. Bilgi sahibi olmanın ve dolayısıyla düşünmenin bir aracıdır. Okuma yaşamın her alanında var olan ve var olması gereken bir eylemdir. Kısacası, toplumu oluşturan bireyin kişisel ve toplumsal görevlerini yerine getirebilmesi için çeşitli konularda çokça okuması gerekmektedir. Ayrıca Meral Alpay'a göre de okuma öncelikle bireysel bir eylem sonrasında da toplumsal bir eylemdir.

Sosyolojik bir olgu olarak incelendiğinde okuma: (Yılmaz, 1995, s.327)

- Sağlıklı bir geçişle gerçekleştirilmiş yazılı kültürün ürünü ve sonucudur.
- Sanayileşmiş toplumun eylemidir.
- Kentleşme sürecini tamamlamış toplumların eylemidir.
- Toplumsal grupların, belirledikleri normlar çerçevesinde bireylerin statülerine ve yaşama tarzlarına göre, onlardan bekledikleri bir rol olarak gerçekleşebilir.
- Toplumda, eylemlerimizi yönlendiren bir değer niteliğine ulaştığında gerçekleşebilir.

Okuma eyleminin gerçekleşmesinde birbiriyle ilişkili bir dizi etken vardır. Bu etkenler, okumanın bilişsel, duyuşsal ve devinişsel boyutu olarak ele alınmaktadır. Okumanın bilişsel boyutu, okunan bir metindeki duygu ve düşüncelerin kavranması, çözümlenmesi ve değerlendirilmesi gibi zihinsel süreçlerden oluşmaktadır. Okumanın duyuşsal boyutu ise; kişinin okumaya yönelik olan sevgi, korku, nefret, ilgi, tutum ve güdülenmişlik gibi özellikleri kapsamaktadır. Okumanın devinişsel boyutu ise, okuma

sırasında kasların kasılma ve gevşemesiyle ortaya çıkan devinim; kasların kasılma ve gevşemesine bağlı etkinliklerin ele alınmasıdır. (Güteryüz, 2002, s.149-152)

Yeryüzünde farklı kültürlerde okuma eylemi için farklı motivasyonlar görülebilir, buna rağmen Gray ve Rogers'ın listesi yararlı bir temel sağlamaktadır:(Devrimci, 1993, s.9-10)

- Adet olarak veya alışkanlığın zoruyla,
- Görev duygusuyla,
- Genellikle zaman doldurmak veya öldürmek için,
- Güncel olayları anlamak için,
- Anlık kişisel tatmin için,
- Günlük yaşamın pratik gereksinimlerini karşılamak için,
- Profesyonel veya mesleki ilgileri devam ettirmek ve ilerletmek için,
- Daha çok hobi türünden uğraşlar için,
- İyi vatandaşlık gereksinim ve taleplerini karşılamak için,
- Kendinin geliştirmek ve ilerletmek için,
- Çok entellektüel gereksinimleri tatmin için,
- Dini gereksinimleri tatmin için,
- Kişisel-sosyal talepleri karşılamak için, okuma yapılır.

Okurken anlamak esastır. Rastgele ve amaçsız okumak gerçek okumak değildir. Aynı zamanda okuma, belirli bir amaca yönelik olmalıdır. Okumanın temel amacı da düşünme alışkanlığı kazandırmak, çok yönlü ve eleştirel düşünmeyi öğretmektir.

Okumak etkin ve eleştirel bir işlemdir. Bu işlemde çocuk kendisi için, metnin içindeki verilere dayanarak, bilgiler üreterek okuma nedenini ortadan kaldırır ya da

başka bir metin okumaya yönelir. Başka metinleri okumaya yönelme, okuma alışkanlığının başlangıcıdır. (Alpay, 1991, s.47)

2.5.1.1. Okur veya Okuryazar

Okuryazar, okuryazarlık eylemini gerçekleştiren kişi veya okuması yazması olan, öğrenim görmüş kimse olarak tanımlanmaktadır. Bazı ülkelerde, birkaç satırı veya bir poster ya da tabelayı okumak, okuryazar olmak için yeterli sayılırken, bazı ülkelerde de ilkokulun beşinci yılından sonra devam etmeyenler okuryazar sayılmamaktadır. Türkiye’de okuryazarlık olgusu ise, “ismini yazıp imza atabilen kişi” olarak tanımlanmaktadır.(Gürcan, 1999, s.180-181) UNESCO ise, okuryazarlığı da içeren biçimiyle “Okuryazar”ı şöyle tanımlamaktadır:

Bütün yaşam etkinliklerindeki uğraşını kolaylaştırmada gereksinim duyduğu bilgi ve becerileri kazanmasını, bu bilgi ve becerileri kendisinin ve toplumun gelişiminde sürekli kullanmasını olası kılan okuma, yazma ve aritmetikte hünerli kişiye okuryazar denir. (Yılmaz, 1993, s. 22)

O. W. Holmes’a göre okuyan adam, her gelen günde, geçen gündekilerden daha iyisini, daha ilerisini görmek, anlamak ve yapmak isteyen adamdır.

Uygarlığın gelişimine paralel olarak “okuryazar” terimi yerini giderek “işlevsel okuryazar” terimine bırakmıştır. “İşlevsel okuryazar” bütün yaşam etkinliklerinde başarılı olmayı olanaklı kılan bilgi ve becerilere sahip ve okuryazarlığa, içinde bulunduğu toplumda etkili olabilmek için gereksinim duyan birey olarak tanımlanmaktadır. Yani “işlevsel okuryazarlık” kişinin adını soyadını yazmasının ötesinde, okuma ve yazmada daha yüksek düzeyde bir yeterliliği ifade etmektedir. (Devrimci, 1993, s. 6-7) “İşlevsel okuryazar” esas olarak, içinde yaşadığı toplumda ihtiyaç duyduğu gereksinimleri kendisi karşılayabilen kişidir.

Batı’da kabul edilen okuma sıklığına göre bir kişinin “okur” olarak kabul edilebilmesi için bir önceki yıl 6-20 arası kitap okuması gerekir. (Özen, 2001, s.26) Amerikan Kütüphaneciler Birliği’nin (American Librarian Association) yaklaşımına göre:

- 1 yılda 21 ve fazlası kitap okuyan kişi “çok okuyan okur”,

- 1 yılda 6-20 arasında kitap okuyan kişi “orta düzeyde okur”,
- 1 yılda 1-5 arası kitap okuyan kişi “az okuyan okur”,
- 1 yılda hiç kitap okumayan ise “okuyucu olamayan kişi” olarak belirtilmiştir. (Gürcan, 1999, s.173)

Okuryazar olmak çağdaş insan olmanın önkoşullarından birisidir. Ancak ne yazık ki ülkemiz gerçeklerine baktığımızda Türkiye’de de 7.5 milyon insanın okuma yazma bilmediğini ve bunların 6 milyonunu kadınların oluşturduğunu görmekteyiz. (Cumhuriyet Gazetesi, “8 milyon kişi okuryazar değil” 24.09.2003) Arap Alfabeti’nin yerine Yeni Türk Alfabeti’nin kabulünden bu yana her yıl okuryazar olmayan nüfusun oranında bir azalma görülse de yine de istenilen düzeye ulaşamamıştır. Bu sorun ülkemizin okurluk anlayışındaki bir takım yanlışlıklarından kaynaklanmaktadır. Okurluktan anlaşılan diploma sahibi yapmak ya da her şeyi öğretmek değil kendi çabasıyla öğrenen insan ve okur yetiştirmektir. Dünyada da gelişmekte olan ülkeler başta olmak üzere, pek çok ülkede okuryazarlık sorunu vardır ve çözülebilmüş değildir.

İnsanlık var olduğu sürece düşünce üretecek ve bu düşüncelerini başkalarıyla paylaşmaya devam edecektir. Ancak, günümüzde değişen ve çeşitlenen iletişim araçları insanın büyükçe bir zamanını almaktadır. Diğer yandan insanların düşünen bir kafa taşımalarından çok, tüketen bir düşünceye sahip olmalarının istenmesi, insanlığın ciddi bir zihinsel sorunu olarak değerlendirilebilir. İnsanoğlu düşünmeye devam edeceğine göre, yazmaya da devam edecek demektir. Elbette yazar, okuru dikkate alarak yazacaktır. O halde yazılanları paylaşan, yeniden üreten okur da olacaktır. (Güleryüz, 2002, s.188)

2.5.1.2. Okumanın Önemi ve Yararları

Okuma, teknolojinin damgasını vurduğu çağımızda toplumsal bir güç ve toplumsal yaşamın temel gereksinimlerinden biri haline gelmiştir. Gerek bilimsel açıdan, gerekse gündelik yaşam açısından bireylerin dolayısıyla da toplumların gelişiminde okumanın önemi büyüktür. Toplumların geleceği yönünden okumanın kıymetini Benjamin Franklin şöyle ifade etmiştir: “Bir ülkede okumaya karşı istek artmadıkça, gaflet ve delaletten doğacak felaket azalmaz.” Okumak cehaletin en büyük silahıdır.

Okumanın toplumsal yararı özellikle ekonomi ve eğitim alanında yoğunlaşmaktadır. Uzmanlar okuma yazma ile ekonomik gelişme, güç, suç, okuldan ayrılma, işinde başarılı olamama arasında çeşitli korelasyonların varlığından söz etmektedir. Yapılan araştırmalar kanıtlamıştır ki okuma, eğitimdeki verimliliği artırmakta; bu verimlilik ekonomiye olumlu yönde etki etmekte ve sonuçta da toplumsal kalkınmaya katkıda bulunmaktadır. (Yılmaz, 1993, s.26-27)

Okumanın bireysel yararları ise daha çok; dil, düşünce, başarı, eğitim, kişilik, verimlilik, kazanç, güç ve prestij gibi alanlarda yoğunlaşmaktadır. “Okumak yaşamı anlamlı kılan, boyutlandıran ve kişiye seçenekler sunan bir eylemdir.” Okumanın insanlar üzerinde yarattığı etkiler 5 kategoride ele alınmaktadır:

1. Yardımcı etki
2. Prestij etkisi
3. Pekiştirici etkisi
4. Estetik etki
5. Dinlenme etkisi (Yılmaz, 1993, s.27-28)

Bireysel açıdan okumak, hem ruhumuzu hem de beynimizi besleyen bir gıda gibidir; bizi bütün sıkıntılarımızdan uzaklaştırabilir. Okumak, sağlıklı beyin gelişiminin, geniş düşünebilmenin temellerindendir. Aynı zamanda okuma, bilginin edinilmesinin en temel yoludur. Okuyan öğrenci başkalarının bilgi ve deneyimlerini paylaşan öğrencidir. Bu nedenle okumayı seven öğrencinin derslerdeki başarısı artar, okuyan öğrenci daha iyi görür ve daha geniş düşünür.

Meral Alpay’a göre “Hayat bir okuldur. Bu okulda yaşama başarısını gösterebilmek için okumak ve okuduğumuzu anlamak zorundayız. Okumak, okuduğunu anlamak koşulu ile, insanın hangi yaşta olursa olsun yakın çevresi dışındaki dünya ile daha kolay ve daha sağlıklı ilişki kurmasını sağlar.”

Okumak günden güne değişen ve gelişen olayları takip edebilmemizi ve onlara etki edebilir hale gelmemizi sağlayan bir öğrenme biçimidir. Yapılan psikolojik

araştırmalar, okuma yeteneğinin iyileştirilmesinin aynı zamanda öğrenme yeteneğinin de bir bütün olarak geliştirilmesine yol açtığını göstermiştir. Okuma, dil ve kişiliği sistematik olarak geliştirmenin en etkili araçlarından biridir. Ayrıca dil yeteneğinin zayıf oluşu gibi birçok eğitim engelini de ortadan kaldırabilir. (Bamberger, 1990, s.2)

Eğitim-öğretim yaşantısını düşündüğümüzde okuyan öğrencinin konuşma, yazma, eleştiri, çözümleme-bireşim ve düş gücü; dinleme-düşünme yeteneği gelişir; ilgi alanı genişler. (Nas, 2002, s.41) Anlama gücünü geliştiren ve bilgi dağarcığını zenginleştiren okuma bilgisine sahip olmayan kişilerin günlük yaşamın içerdiği en basit eylemleri bile gerçekleştiremedikleri görülmektedir.

Psikiyatrist Nusret Kaya'ya göre kitap okumanın önemi sadece insanı bilgi sahibi yapmasında değil, beynin çalışmasını sağlamasındadır. Okuyan insan okuduklarını beyninde canlandırır, algılar ve bu sayede beyin hücrelerini çalıştırmaya başlar. Yine yapılan araştırmalara göre; öğrenme, işitme, düşünme vb. merkezlerin bulunduğu beyin korteksi, kitap okuyanlarda çok geliştiği halde, kitap okumayanlarda fazla gelişmemektedir.

“Kitap okumanın yaşamı zenginleştirdiği bir gerçek. Elbette ki bu zenginlik keseden çok kafa zenginliğidir.” Okuyan kişi kendi bağımsız düşüncelerini rahatlıkla oluşturabilir. Çünkü okumak beynin özgürleşme eylemidir. (Özen, 2001, s.61-101)

Okumayan insanların sözcük dağarcığı yoksullaşmakta, bilinçleri daralıp kurumakta ve neticede düşünebilme yetenekleri de sınırlandırılmış olmaktadır.

Okumanın sağladığı yararları bilmezden gelip, bir zaman öldürme aracı olduğunu savunan; ders kitabı dışında ve kimi yardımcı kaynaklar dışında okumanın, okulda başarısızlığa yol açacağı kaygısını taşıyanlar vardır. (Soysal, 1998, s.230) Tek tip ve tek yönlü kitap okuma alışkanlığından kaçınıldığı ve eleştirel bir okuma davranışı sergilendiği müddetçe okumanın olumsuz hiçbir yönü yoktur.

“Özgür insan, okuyan insandır. Çünkü okuma, bilgisizliği ve kör inançları yenen tek güçtür.” (Thomas Jefferson)

2.5.1.3. Temel Okuryazarlık ve Okuma Alışkanlığı Arasındaki Farklılıklar

Gelişmiş ülkelerde bilginin değeri artık tartışılmamakta ve gerekli olan doğru bilgiye en kısa zamanda ulaşma çareleri aranmaktadır. Bilgiyi içeren en önemli kaynak yazılı materyaldir. Yazılı materyalden yararlanmanın ilk şartı öncelikle okuryazar olmaktır, ancak bu yeterli değildir. Okuma alışkanlığı edinmemiş bireyin okuma-yazma bilmesi onun hızla artan bilgiyi izlemesine yetmez. Bugün insanların daha rahat yaşam koşullarına ulaşmalarında bilginin önemi büyüktür. Bireylerin hızla değişen dünya koşullarına ayak uydurması bilgiyi izlemelerine ve günlük hayatlarında bunu kullanmalarına bağlıdır. (Bayram, 1990, s.1)

Toplumun kültürel, ekonomik, sosyal, eğitsel ve teknik kalkınmasında yalnız okuryazarlık durumu yeterli değildir. Bunun geliştirilmesi ve her yönden toplumun kalkınmasına hizmet edebilecek bir duruma getirilmesi gereklidir. (Sağlamtunç, 1994, s.149)

Toplumsal değişimin, üzerinde tartışmalar, yeni yaklaşımlar, tanımlar yarattığı kavramlardan birisi de “okuryazarlık” olmaktadır. Okuryazarlığın, özünde kişinin adını-soyadını okuyup yazabilmesini ifade ettiği, bu biçimiyle de günümüzde toplumsal yaşamda önemli bir işlevinin olmayacağı gerçeğiyle, bu kavramı da içerecek yeni kavramlara gereksinim duyulmuş, bunun sonucunda işlevsel okuryazarlık kavramı ortaya çıkmıştır. Buna bağlı olarak, okuryazarlık, temel okuryazarlık ve işlevsel okuryazarlık olarak bölümlendirilebilmektedir. Böyle bir ayrıma gitmeden, okuryazarlık kavramından günümüzde işlevsel okuryazarlığın anlaşılması gerektiğini savunanlar da vardır. İlk kez, 1956 yılında “UNESCO Uluslararası Okuma Araştırmaları” toplantısında kullanılan “işlevsel okuryazarlık” kavramı kişinin adını okuyup yazmasının ötesinde, okuma ve yazmada daha yüksek düzeyde bir yeterliliği ifade etmektedir. Okuma konusunda daha gerçekçi ölçütlerin ortaya konmasıyla kabul görmeye başlayan kavram, bireyin günlük yaşamda karşılaştığı güçlük ve sorunları aşmada büyük önem taşımaktadır. İşlevsel okuryazar; “içinde bulunduğu kültür ve toplumda güncel yaşamın pratik gereksinimlerini karşılayan kişiyi anlatır. Kısaca, “İşlevsel okuryazar”ı, adını soyadını yazmanın ötesinde, “bütün yaşam etkinliklerinde başarılı olmayı olanaklı kılan bilgi ve becerilere sahip ve okuryazarlığa içinde

bulunduğu toplumda etkili olabilmek için gereksinim duyan birey” olarak tanımlayabiliriz. Aynı biçimde, “İşlevsel okuryazarlık”da; “bireyin, bütün yaşam etkinliklerinde başarılı olması için gerekli bilgi ve becerilere sahip olmasına olanak sağlayan okuryazarlık” olarak tanımlanabilir. Temel okuryazarlık, işlevsel okuryazarlığın bir alt/ön aşaması, basamağıdır. Diğer bir deyişle, işlevsel okuryazarlık, temel okuryazarlığa gereksinim duyar. Buna karşın, işlevsel okuryazarlığa dönüştürülemeyen, o anlamıyla gerçekleştirilemeyen temel okuryazarlık da, toplumsal yaşamda bireye, dolayısıyla topluma fazla bir şey kazandırmayacak, herhangi bir işlev görmeyecek ve kaybolup gidecektir. (Yılmaz, 1993, s.23-31)

Uluslararası literatürde okuryazar -işlevsel okuryazar biçiminde bir ayrım temelinde açıklanan “okuma” olgusunu “üç basamak” kavramı çerçevesinde ele almak da mümkündür. Birinci basamak, bir tür simge olan harfler arasındaki çeşitli şifre ve kombinasyonları çözme becerisi olarak açıklanabilir ki, bu bireyin adını-soyadını yazıp okumasını ifade eder. Bu basamağa, “temel okuryazarlık” diyebiliriz. Tek başına fazla bir değer taşımamakla birlikte, diğer basamaklara geçişte önkoşul niteliğindedir. “Okuma alışkanlığı” olarak adlandırılabilir ikinci basamak, temel okuryazarlığın yaşam boyu sürekli ve düzenli bir alışkanlığa dönüştürülmesi olarak açıklanabilir. Sürekli ve düzenli alışkanlığa dönüştürülemeyen “temel okuryazarlık”ın kaybolacağı belirtilmektedir. Okuma olgusunda üçüncü basamak, okuma alışkanlığına düşüncüyü, duyarlılığı geliştirici, eleştirel bir yönseme kazandırma olarak tanımlanabilecek “irdeleyici okuma” ya da “eleştirel okuma”dır. (Yılmaz, 1990, s.8)

İşlevsel okuryazarlık, temel okuryazarlığı okuma alışkanlığına dönüştüren bir ara basamak niteliği taşımaktadır. Okuma alışkanlığı da, temel okuryazarlık ve işlevsel okuryazarlık basamakları üzerine yükselen bir aşama yapısı göstermektedir.

Okuma alışkanlığı kazandırabilmek için bireye öncelikle, okuma yazma öğretmek gereklidir. Daha sonra kazanılan bu okuma yazma becerisi, (işlevsel ve eleştirel) okuryazarlığa dönüştürülmelidir. Geliştirilen okuryazarlık becerisini takiben birey eğer okuma bilincine de sahip olursa okuma alışkanlığı kazanmış demektir. (Gürcan, 1999, s.228)

Okuryazar olma ile okuma alışkanlığına sahip olma farklı kavramlardır. Okuma alışkanlığı edinebilmek için iyi bir okuryazar olmak gereklidir. Diğer deyişle, okuma alışkanlığı kazanmada iyi bir okuryazar olmak ilk ve en önemli aşamadır. Okuryazar olmak, okuma alışkanlığına sahip olmak anlamına gelmez. Bu bağlamda ülkelerin ya da bireylerin okuryazar olup olmadıklarını sayısal verilerle tespit edip, bu sonuca dayanarak, “okuma alışkanlığı vardır/yoktur” gibi kesin saptamalara varmak olası değildir. Ancak, okuryazar oranının yüksek olması, ülkenin eğitim sisteminin iyi işlemesine bağlanarak, buradan da okuma alışkanlığı oranının yüksek olmasından bahsedilebilir. Çünkü birçok ülkede, okuma alışkanlığı kazanmanın okul yıllarında sağlanması hedeflenmekte, öğrenciler okumaya yönlendirilmekte ve dolayısıyla kitap tüketimi de öğrenim görenler arasında yüksek oranda gerçekleşmektedir. (Gürcan, 1999, s.183)

Günümüzde “zengin” bir çevrede çocuğun okumayı öğrenmesinin, bir başka deyişle, temel okuryazarlık becerisini kazanmasının zor bir yanı yoktur. Zor olan, okuma alışkanlığı kazandırmak, okumayı işlevsel kılmaktır.

Okuma alışkanlığına sahip olan her insan okuryazardır, ancak okuryazar olan her insan okuma alışkanlığına sahip değildir.

2.5.2. Okuma Alışkanlığının Çocuğun Yetişmesindeki Önemi

İnsanlar yaşantıları boyunca bir takım alışkanlıklar kazanırlar. Okuma alışkanlığı da bunlardan birisidir. Düzenli faaliyet olan alışkanlık, ancak bireyin onun zahmete değer olduğunu hissettiğinde gerçekleşecektir. Okuma alışkanlığı da okuma eyleminin kişisel, mesleki ve sosyal ilgileri yönünden birey için ne tür yararları olduğu görüldüğünde kazanılmış olacaktır. Bu doğuştan var olan ilgi ve ihtiyaçların karşılanması ile başlar, arkadan okumanın getirdiği kazancın ne olduğunun kavranması ile gelir ve son olarak kitapla düzenli bir arkadaşlığa dönüşür. Okuma ve kitaplar ancak bu şekilde alışkanlık olarak sağlam ve sürekli bir konuma ulaşabilir. (Gürcan, 1999, s.37)

Genel bir çerçevede okuma alışkanlığı; düzenli olarak belirli aralıklarla belirli yoğunlukta okuma işlevini sürdürmek olarak tanımlanabilir. (Sağlamtunç, 1990, s.5) Diğer bir kaynakta okuma alışkanlığı; uzun tekrarlar sonucunda oluşmuş, otomatikleşmiş ve istenerek yapılan düşünsel eylemler bütünü olarak ifade edilmiştir. (Güleryüz, 2002, s.156) Yine aynı kaynakta okuma alışkanlığı; beynin çalıştırılması, düşünce üretmesi, üretilen düşüncelerin test edilerek bir bölümünün yürürlükten kaldırılması, sürekli yenilerinin eklenmesi eylemi olarak daha farklı bir şekilde tanımlanmıştır. Bu son tanımlama aslında okuma alışkanlığının yararlarını da ortaya koymaktadır.

Temel okuryazarlıktan sonra gelen aşama olarak kabul edilen “okuma alışkanlığı”, ödün verilemeyecek bir gereksinim olarak algılanması sonucu okuma becerisinin hayatı boyunca sürekli, düzenli ve eleştireci bir nitelikte kullanan ve bunu amaçlarına ulaşmada bir araç olarak gören kişilerin okuma eylemidir denilebilir.

Bireyin kişiliğini geliştiren, düşünce dağarcığını zenginleştiren ve dolayısıyla onun toplumda daha iyi bir yer edinmesinin sağlayan en önemli araç okuma alışkanlığıdır. Ancak, okuma yazma biliyor olmak, okuma aile kazanılacak üstünlüklere ulaşılacak anlamına gelmemektedir. Çünkü okuma alışkanlığı okumayı öğrenmek kadar kolay kazanılmamaktadır. Çocuk yaşta elde edilen okuma becerisi, okuma alışkanlığını elde etmek için atılmış bir adımdır. (Bayram, 1990, s.8)

Bireysel düzlemde sağlıklı ve gelişmiş bir kişiliğin en önemli kaynaklarından birisi olan okuma alışkanlığı, toplumsal düzlemde ise demokratik yapının ve uygarlığın temellerinin oluşturan bir unsurdur. (Yılmaz, 1995, s.325) Okuma alışkanlığının önemini vurgulayan Cevdet Kudret, “Okullar, okuma alışkanlığı kazandırabilirse başka hiçbir şey kazandırmasa da olur” demiştir.

Öğrencilerin ders kitapları dışındaki kitapları da okumaları gerektiğini vurgulayan Atatürk Üniversitesi Yakutiye araştırma Hastanesi Çocuk Ruh Sağlığı ve hastalıkları Anabilim Dalı Psikoloğu Munise Turan, derslerde başarılı olması istenen çocuğa mutlaka kitap okuma alışkanlığı kazandırılması gerektiğini ve kitap okuyan çocukların derslerinde daha başarılı olduklarını belirtmiştir. (Özen, 2001, s.70)

Okuma alışkanlığı olmayan çocuklar, başarılı olmada zorlanmaktadır. Okumayan nesillerin kabiliyetleri gerilemekte, yetersiz olan kelime hazinesi ile başarılı iletişim kurma özelliği kazanamamaktadırlar. Evrensel değer hükümlerinin kazandırılması, karakter ve kişilik gelişmesi, tarih ve kültür bilinci ancak okuyan, araştıran ve bilgiyi seven nesillerin yetiştirilmesiyle mümkündür. Hemen her şeyi anlatabilme imkanı olmayan eğitim sürecinde, çocuklarımızın kendilerini okuyarak yetiştirmeleri gerekmektedir.

İlimin de, milli kültürün yaşatılmasının da kitap ve okumakla mümkün olacağını söyleyen M. Ali Uz yayınladığı haberinde; “Okullarımız diplomalı cahil yetiştiriyor deriz de, bunun sebebi üzerinde pek durmayız. Bence bunun en büyük sebebi, gençlerimizde ve insanımızda okuma alışkanlığının ve kitap sevgisinin olmamasıdır” demiştir. (Uz, 1997, sayı:6469)

Tülin Sağlamtuğ'un 1988 yılında, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü Lisans Düzeyi Öğrencilerinin okuma alışkanlıklarını belirlemek amacıyla yaptığı bir araştırmada okuma alışkanlığının kişiye getireceği yararlar sorusuna verdikleri cevaplardan çıkan sonuçlar sırasıyla şu şekildedir:

1. Kişinin kendini yetiştirmesini sağlamak.
2. Sorunlara çözüm bulabilme yetisi kazanmak.
3. Kendine güven duymak.
4. Boş vakit doldurmak.
5. Toplumun kalkınmasına katkıda bulunmak.

6. Çevrede itibarı olmak. (Sağlamtuğ, 1994, s.145-146) Muhakkak ki araştırmanın yapıldığı 1988 yılından bu yana geçen süre zarfında okuma alışkanlığının yararları hususunda yukarıda sayılanlara ilave edilebilecek bir çok değişme ve gelişme olmuştur.

İlköğretim ve üniversite öğrencilerinin dışında öğretmenleri kapsayacak çerçevede yapılan araştırmalar da göstermiştir ki kitap okuyan öğretmenler mesleklerinde daha başarılı oluyor; okumayan öğretmenlere göre, öğrencileriyle yeterli

iletişim kurabiliyorlar ve disiplin sorunlarını çözmekte zorlanmıyorlar. (Özen, 2001, s.45)

Gelişmiş olarak nitelenen ülkeler “okuma alışkanlığı”nı toplumsal gelişme sürecinin bir dinamiği olarak kabul etmekte ve sorunun önemsenme düzeyini hiçbir zaman düşürmemektedirler. (Yılmaz, 1998, s.244) Ülkelerin gelişmişliği, okumayan değil, fakat okuyan kişilerin özellikle de bunu yaşamın bir koşulu olarak algılayıp okumayı alışkanlık haline dönüştüren kişilerin sayılarının çokluğu ile sağlanabilir. (Gürcan, 1999, s.254)

Okuma alışkanlığının ve bunun yanı sıra da kütüphane kullanma alışkanlığının, bireyde, zeka gelişimi, eğitimde başarı, dil ve iletişim becerisi, etkin ve sosyal bir kişilik oluşturma, eleştirel düşünme yeteneğini geliştirme alanlarında yaşamsal katkıları olduğu, bireye yaptığı bu katkılar sonucu toplumsal, kültürel gelişmeye yardım ettiği belirtilmektedir. (Yılmaz, 2002, s.442)

Okuma alışkanlıkları üzerine Fatih Erdoğan ile yaptığım röportajda kendisine sormuş olduğum; “Okuma alışkanlığının toplumsal ve kişisel açıdan önemini biraz anlatabilir misiniz? Acaba biz de bu alışkanlığa sahip olduğumuz zaman batılı ülkeler gibi pazarlama konumundan pazarlayan konumuna geçebilecek miyiz?” sorusunu şu şekilde cevaplandırmıştır:

“Çok makro bakarsanız; evet. Bireysel düzeyde kitap okumak bizi daha iyi yapar mı ya da ne yapar? Bir kere, daha huzurlu yapmaz. Felsefi olarak bakarsak kitap okumaktan amaç daha mutlu olmak değil. Aslında kitap okumanın bir amacı yoktur, kitap okumak kendi için kendi içinde vardır. Bu bir zihinsel etkinliktir ve biz buna ihtiyaç duyarız. Bu ihtiyacı duyduğumuz için okuruz. Okuyum da adam olayım, okuyum da mutlu olayım, okuyum da huzurlu olayım, okuyum da hayatın anlamını bulayım diye okumayız. Bireysel düzeyde olay bu. Peki bizi ne yapar? Bizi daha duyarlı, daha hassas kılar. Bu, mutluluk demek değildir. Duyarlı olmak bazen daha mutsuz olmak anlamına da gelebilir. Mesela babaannemi rahatsız eden şeyler beni rahatsız edecek kadar önemli olmamıştır. Babaannem karnı iyi doymadıysa ya da ayakları biraz üşüdüyse huzursuzluk duymuştur. Ama hiçbir zaman, yarın biz AB’ye girersek ne olur, girmezsek ne olur diye bir kaygı yaşamamıştır. Bu yüzden onu mutlu

kabul edebiliriz. Kitap okuyan bir insan olmanın verdiği bir takım incelikli hazlar vardır. Müzikten örnek verelim: Mesela bugün trampet sesi en kaba ölçüleriyle bir müziktir. Ama siz hiçbir zaman trampet sesiyle Vivaldi'nin Dört Mevsimi'nin verdiği hazzı kimseye veremezsiniz. Tabi o hazzı vermezseniz ya da almazsanız ölmezsiniz. Trampet sesiyle gelir trampet sesiyle de gidersiniz; bu bu kadardır. Ama bir kere bilincine varırsanız siz Vivaldi'nin Dört Mevsimi'ndeki yayları, yaylı çalgıları o zaman geri dönemeyebilirsiniz. Daha azı size yetmez artık. Bu bir kişisel açılımla ilgili bir şeydir. Sizin duyargalarınız geliştikçe, beyninizin kıvrımları arttıkça onları tekrar dinginleştirmeniz mümkün değil. Böyle bir seçeneğiniz yok. İşte o zaman o kıvrımlar sizden talepte bulunuyor. Daha iyi kitap, daha iyi müzik, daha ince kıvrımları olan entelektüel serüvenler vb. Toplumsal düzeyde ise, duyarlı insanlardan oluşan toplumlar çok kaba bir cümleyle daha mutlu olur. Bugün, önümde giden çok lüks bir arabanın şoförü ana cadde de sigara paketini camdan aşağıya yolun ortasına attı. Düşünüyorum; bu adam neden böyle yaptı? Neden böyle yaptığını bulmak kolay değil. Peki onu engellemeyen neydi? İşte onu engellemeyen duyarsızlığıydı, başka insanların varlığına olan duyarsızlığı. İşte bu duyarlılığı geliştirmenin yolu kitap okumaktan geçiyor. Ben kendi hayatımda 3, 5, 7 deneyim yaşayabilirim; o, 8 deneyim yaşayabilir; diğeri, 5 deneyim yaşayabilir. Bütün bunları bir araya toplarsanız, hadi hepsini ben yaşasam bile yine de yetmez. Kitaplar, bize insanlık var oldukça yaşanmış binlerce deneyimlerin toplamından süzölmüş bal damlalarını verir. O zaman biz belki o başka insanların varlığına olan duyarlılığı, fark etmeden alırız ve hissederiz. Bu bizi farklı kılar, biz başka türlü yaşamaya, konuşmaya, hissetmeye başlarız. Daha duyarlı bireylerden oluşan toplumlarda bu anlamda daha huzurludur, daha rahattır. Entelektüel düzeyde huzurlu olmak zorunda değildir. Entelektüel düzeyde tam terside olabilir. Ne kadar okursak o kadar huzursuz oluruz, ne kadar kafa yorarsak o kadar rahatsız oluruz. Ama bu zaten entelektüel olmanın bir açmazıdır. Çok tartışılan bir şeydir. Entelektüel olmak ya da dağda çoban olmak. Bence dağda çoban olmak daha mutludur ama çoban için. Şimdi bana çoban olma fırsatı verilse mutlu olmam. Beynimin kıvrımları bir kez arttı daha geri dönemem. Mesele bu!"

2.5.3. Okuma Alışkanlığının Gelişmesini Etkileyen Olumlu Durumlar

2.5.3.1. Ailenin Etkisi

Çocuğun kitapla karşılaştığı ilk yer, büyüdüğü aile ortamıdır. Bu nedenle okul ve öğretmenden de önce, özellikle okul dönemine kadar, aile bireylerinin kitaba karşı tutumu çocuk için belirleyici bir faktördür. Yani çocukluk döneminde en belirleyici etki ve rol aileden gelmektedir. Ebeveynlerin çok okur olmalarının okuma alışkanlığı üzerinde olumlu etkisi vardır.(Verbrood, Van Rees, 2003, s.283)

Çocuklar, pek çok şey gibi okuma alışkanlığını da modelden öğrenme yoluyla kazanabilirler. Eğer bir evde ebeveynler, bütün boş zamanlarında televizyon seyrediyorsa, o evdeki çocukların televizyon seyretme ihtimali yüksek olacaktır; eğer ebeveyn kitap okuyorsa, çocukların kitap okuma ihtimali yüksek olacaktır. (Dökmen, 1994, s.95) Okuma alışkanlığına sahip olduğunu söyleyen 196 kişinin 109'u evde en çok babasının okuduğunu, 37'si annesinin ve 50'si kardeşinin okuduğunu belirtmiştir. Görülüyor ki, “baba” okuma alışkanlığı kazanmada oldukça etkili bir modeldir. (Bayram, 2001, s.109)

Anne-babanın eğitim durumları ve boş zamanlarında kitap, gazete, dergi vb. okumaları, aile içinde okuma alışkanlığına sahip bir örneğin olması; aile fertlerinin okumaya karşı tavırları, kültürel birikimleri; evde okuma alışkanlığının yeri ve evdeki kitaplıktan başka çocuğunda kendine ait bir kitaplığının olması okuma alışkanlığının kazanılmasında ve geliştirilmesinde oldukça belirleyicidir.

Okumayı çabuk öğrenen ve okul yılları boyunca iyi okurlar olarak kalan çocuklar arasında yapılan bazı incelemeler, bu çocukların çok küçük yaşlardan itibaren kendilerine kitap okunmuş ve zevk için okuyan yetişkinleri örnek almış çocuklar olduğunu göstermiştir. (Gönen ve Devrimci, 1993, s.41) Bu da bize çocukların erken yaşta okumaya başlamalarını sağlama da ailelerin ne kadar önemli ve etkili olduğunu bir kez daha vurgulamaktadır. Unutulmamalıdır ki okul öncesi dönemde çocuk ile kitap

arasındaki ilk ilişkiyi gerçekleştiren anne-babadır. Bu durumda okuma sürecine ilk adımın, olumlu ya da olumsuz gerçekleşmesi de ebeveynlerin elindedir.

2.5.3.2. Okul ve Öğretmenin Etkisi

Bireyin okuma alışkanlığı kazanmasında, aileden sonra çocuğun sosyalleşmeye başladığı ortam olarak okulların çok büyük etkileri vardır. Okul çağına gelen çocuğun okuma alışkanlığını “eğitim yöntemleri ve okul çevresinin okuma politikası” belirler. (Bayram, 1990, s.10) Öğrencilerine araştırarak, kendi kendine öğrenmeyi ve hayatı tanımayı öğreten bir eğitim sistemi ve öğretmen, yetişkinlik dönemindeki okuma alışkanlığının temellerini atmış demektir. Okuma alışkanlığına sahip olmayan bir öğretmen öğrencilerine bu alışkanlığı kazandıramaz. Christine Nuttall’ın da dediği gibi; “Okuma bulaşıcı bir hastalık gibidir; ona yakalanılır, öğrenilmez. Ve ona sahip olmayan birinden yakalanamazsınız...” (Sancı, 2002, s.34)

Yapılan araştırmalar göstermiştir ki; okumaya hevesli ve okumaktan duydukları zevki öğrencilerine de aşılamaya çalışan öğretmenler ile iletişim içinde olan öğrenciler okuyan ve okumaya meraklı olan çocuklardır. (Devrimci, 1993, s.15)

Öğrencilerine, davranışları ve konuşmaları ile olumlu model olan öğretmen, okuma ilgisi ve alışkanlığı konusunda çocuk üzerinde önemli bir rol oynar. (Gönen ve Devrimci, 1993, s.41) Okul sürecinde, okumaya meraklı olan bir öğretmenin öğrencilerini de ders dışı konularda okumaya özendirmesi ve motive etmesi okuma alışkanlığının oluşması ve yerleşmesinde etkili olur. Öğretmen, okuma alışkanlığı kazandırma konusunda en fonksiyonel konumda olan kişidir. Ayrıca okul kütüphaneleri de çocukların, seviyelerine göre kitaplarla bir araya gelmelerini sağlayarak onları okumaya motive eder. Okuma alanında bütün ihtiyaçlarla, çocuğa kazandırılmak istenen alışkanlıkların çözüm yolu, okul kütüphanelerinde aranmalıdır. (Devrimci, 1993, s.17) Ayrıca okulda okumaya ayrılan zamanın uzunluğu okuma alışkanlığı üzerinde olumlu etki yapmaktadır. (Verbrood, Van Rees, 2003, s.283)

Çocuğun okuma eylemini ilerdeki yıllarda sürdürebilmesi için, okumayı sevmesini ve okumadan zevk almasını sağlamada öğretmenlerin ve sınıf ortamının

önemi büyüktür. Çünkü çocuk, okul aşamasında gerek öğretmeninden gerekse arkadaş çevresinden okumaya yönelik davranışlar görmektedir.

2.5.3.3. Kişisel Faktörlerin Etkisi

Kişilerin küçük yaşlardan itibaren çok sayıda kitap okuyarak edindikleri temel okuma yazma becerilerini geliştirmeleri, okumaya olan ilgilerini ve sevgilerini arttıracak; okuma ilgilerinin artması da okuma alışkanlığının gelişmesini tetikleyecektir. Belirtildiği gibi çocukların okuma alışkanlığının gelişmesinde, okumaya ve kitaba karşı içten gelen bir ilgilerinin olması gerekir. Çocuktaki okuma ilgisi ise, yaşa, cinsiyete, gelişimsel özelliklere, içinde bulunduğu sosyo-ekonomik ve kültürel faktörlere göre değişir. (Yavuzer, 1985, s.203) Kişiler, kitaba ve okumaya olan ilgileri oranında okurlar ve ilgi duydukları alanda okurlar. (Dökmen, 1994, s.31) Ayrıca çocuğun kendine güvenmesi, okumayı ve kitabı sevmesi, okumanın zihin geliştirici ve yaşamı kolaylaştırıcı/ güzelleştirici etkisini algılaması, her alanda kendini geliştirmek için okuma gereksinimi duyması, kütüphane kullanma alışkanlığının olması, okuma için zaman ayırması ve sahip olduğu okuma yeteneği de bu alışkanlığın kazanılmasına ve geliştirilmesine etki etmektedir.

Stokmans'a göre okuma alışkanlığı, sosyal sınıf belirleyicileri olan sosyo-demografik değişkenler ve okumaya ayrılan zaman ancak kontrollü yönetilirse etkilenmektedir. (Stokmans, 1999, s.245)

Kişinin, düzenli olarak gazete okuması, okuma alışkanlığına sahip olup olmasını olumlu yönde etkilemektedir. (Bayram, 2001, s.110)

Yapılan araştırmalar göstermiştir ki, öğrencilerin %5,76'sı arkadaşlarının, %10,26'sı öğretmenlerinin, %16,67'si ailelerinin yönlendirmesiyle okumaktadır. %67,31'i ise kendi istekleri ile kitap okumaktadırlar. (Mavi, 1995, s.61)

2.5.3.4. Halk Kütüphanelerin Etkisi

Kitabın sevdirmesinde ve öğrencilerin okuma alışkanlıklarının geliştirilmesinde kütüphanenin ve kütüphane kullanımının önemli bir yeri vardır. Kütüphanelerin, ihtiyacı olan insanlara okuma kaynaklarını sunmak, okuma hizmeti vermek ve toplumun kültür düzeyinin yükseltmek gibi bir işlevleri vardır. Toplumsal bir niteliğe sahip olan kütüphaneler, kültürün paylaşılması, korunması ve geliştirilmesi bağlamında oldukça önemli bir konuma sahiptir. Kitap seçimi, araştırma ve okuma alışkanlığı en sağlıklı biçimde kütüphane ortamında verilir.

Halk kütüphaneleri içinde yer alan çocuk kütüphaneleri, zengin koleksiyonları, çekici ortamları ve yetişmiş personeli ile çocukları okumaya özendiren etkenlerin en önemlilerinden biridir. Bu kütüphaneler, okula giden çocuklar için ilgi ve gereksinimlerine göre kitap, dergi vb. çeşitli materyalleri sunarken; okul öncesi çağı çocukları için de resimli kitaplar yanında, masal saatleri, tiyatro gösterileri gibi çeşitli aktivitelere yer vermektedir. Böylece çocuğun, daha okula gitmeden önce kütüphane ile, kitap ile tanışması sağlanmaktadır. Ayrıca evinde kitaplık olmayan bir çocuğun, ilk tanışacağı kitaplık çocuk kitaplığıdır. Bu kitaplıklar, aynı zamanda çocuğun okula geçişini kolaylaştırmaktadır.

Kütüphaneler, her kesimden insana istedikleri eserleri okuma olanağı vererek, okumada fırsat eşitliğini sağlamış olmaktadır. (Tuncer, 2003, s. 39)

Kütüphaneler, çeşitli nedenlerle elde edilemeyen okuma materyallerini sunarak, bütün düzeyler için kitap dermesine ulaşımı sağlayarak, bu materyalleri okuyabilmek için uygun okuma salonları açarak, okuma alışkanlığını geliştirmeye yönelik kültürel etkinlikler ve projeler uygulayarak, okuma alışkanlığının gelişimi için gerekli olan ruhsal ortamı yaratarak, ilgiye uygun materyali seçmede eğitilmiş personeli ile rehberlik katkısında bulunarak önemli bir rol üstlenir. (Yılmaz, 1990, s.26- 31)

Ekonomik yetersizlikler içinde bulunan ailelerin kitabı sevmesi ve kitaba ulaşabilmesi ancak kütüphaneler aracılığıyla sağlanabilir. (Mavi, 1995, s.73) Tabi ki bunları sağlayacak kütüphaneler, yeterli donanıma sahip ve işlevlerini olması gerektiği

gibi yerine getiren kütüphanelerdir. Kısacası kütüphaneler, bu alışkanlığın kazanılmasında bir araç durumundadır ve de olmak zorundadır.

2.5.3.5. Arkadaş ve Arkadaş Grubunun Etkisi

Okuma alışkanlığı kazandırma sürecinde çocuk, arkadaşlarından etkilenmektedir. Okuyan bir arkadaş grubunun içinde olan çocuk, arkadaşları arasından dışlanmamak için onlarla rekabet edercesine okuyacak ve bir zaman sonra da bu yarışın alışkanlığa dönüştüğü görülecektir. (Gürcan, 1999, s.13)

Arkadaş çevresi içinde okunan kitapların tavsiye edilmesi, kitap değiş tokuşunun yapılması, birbirlerine kitap hediye etmeleri, ortak okunan kitapların tartışılması bireylerin okumaya yönelmesinde etkin rol oynar.

2.5.3.6. Toplumun Etkisi

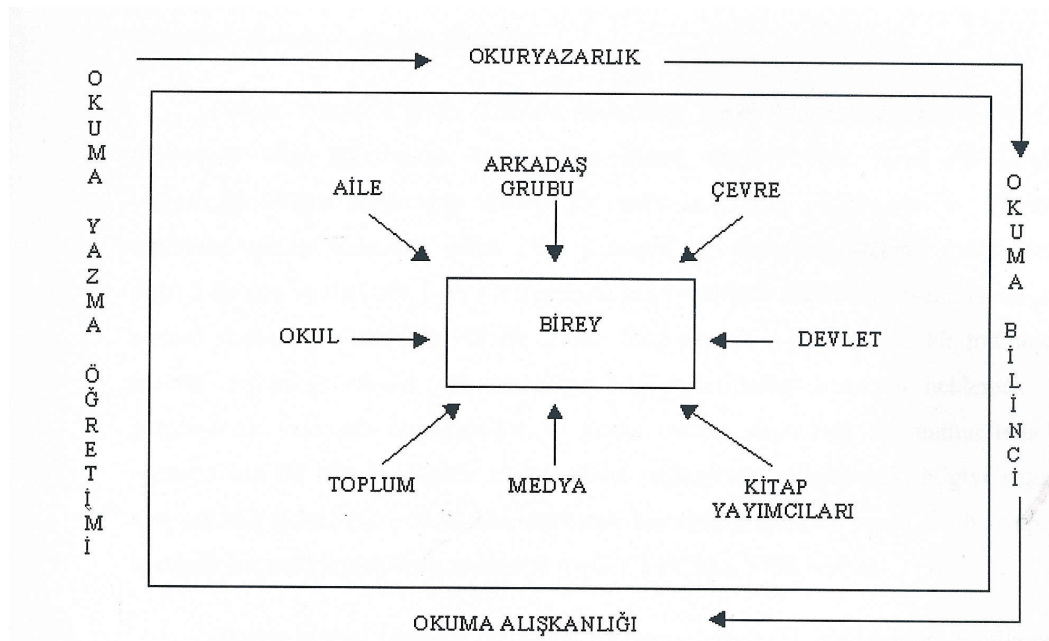
Bireyin, toplumla ilişki kurmaya yönelmesi ve toplumsal bir kişilik kazanmaya başlamasıyla; çeşitli alışkanlıklar gibi okuma alışkanlığını edinmesinde de toplumsal grup ve kurumlar daha etkileyici ve belirleyici bir konuma gelir.

Toplumun okumaya ve kitaba olumlu bakması, okumanın önemini anlamış olması; toplumsal kültürün ve ekonomik sistemin okumaya değer vermesi; toplumda okumanın yaşam anlayışının doğal bir parçası olarak görülmesi; kitle iletişim araçlarının çocuğu okumaya güdülemesi; kentleşme oranını yüksek olması; toplumun temel okuryazarlık oranının yüksek olması, eğitim sisteminin ve yaşamın içinde bilgiye, okumaya ihtiyaç duyulması ve çağdaşlaşma yolunda okumanın önemine inanmış tutarlı bir devlet politikasının olması okuma alışkanlığının kazanılması ve geliştirilmesi konusunda oldukça etkilidir. Bu durumda birey, okumayı, toplumda önemli bir rol oynama ve toplum ile ilişkiler kurabilmenin önemli bir aracı olarak görmektedir.

2.5.3.7. Kitap Fuarlarının Etkisi

Fuarlar, yazar, yayımcı ve okur üçlüsünün yüzyüze buluşmalarına ve iletişim kurmalarına ortam hazırlayarak; kitap ve yayım dünyası ile ilgili çeşitli etkinlikler düzenleyerek; okurların çok sayıda kitapla buluşabilmelerine imkan sağlayarak ve birçok kitabı indirimli olarak satışa sunarak kitabın sevdinilmesine önemli etkilerde bulunmaktadır. (Gürcan, 1999, s.194)

Okuma alışkanlığının gelişimi, evde başlayan, okulda sistematik olarak geliştirilen ve genel kültür atmosferinin etkileri ve halk kütüphanelerinin bilinçli çabalarıyla daha sonraki yaşamda sürdürülen sürekli bir işlemdir. (Bamberger, 1990, s.60)

Şekil 1: Bireye okuma alışkanlığı kazandırmadaki etkenler

(Gürcan, 1999, s.228)

2.5.4. Okuma Alışkanlığının Oluşturulması

İnsanlar yeni bir alışkanlık kazanmak için gözle görülebilir bir takım aşamalardan geçerler. Lionberger'e göre bunlar: "Farkında olma: Yeni bir fikir, ürün veya uygulama hakkında ilk bilgi. İlgi: Bilginin yararlılığını ve uygulanabilirliğini belirlemek için aktif araştırma. Evrim: Kazanılmış kanıtları tartma, inceleme süreci. Deneme: Uygulamanın veya düşüncenin

nasıl deneneceği konusunda bilgi kazanımıyla birlikte, denenmesi.
Benimseme: Uygulaması süregiden çalışma tarzıyla bütünleşme.

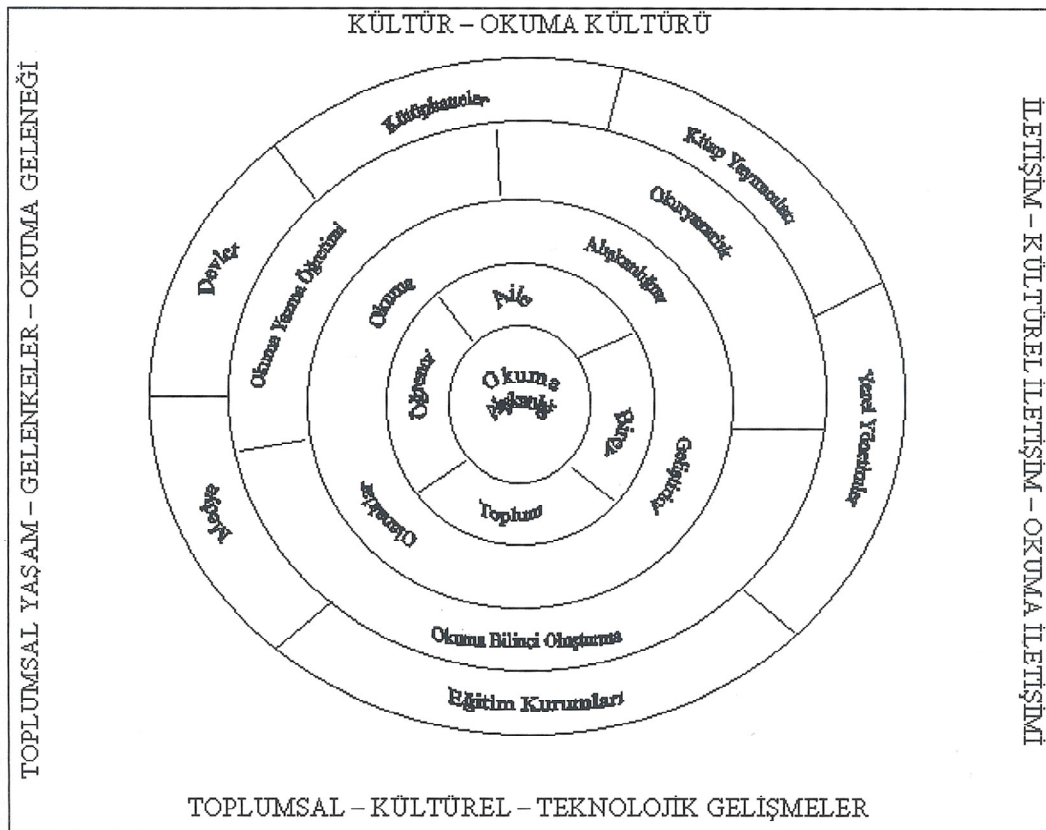
Benimseme, bu aşamalar içinde alışkanlığa giden yolda son aşama, fakat alışkanlığın sürdürülmesi için ise ilk koşul olmaktadır. (Devrimci, 1993, s.8-9)

Okumanın benimsenmesinde ve okuma alışkanlığının kazanılmasında arzu ve istek en önemli iki olgudur. Birey, okuma isteği ve sevgisi duyarak kendini kitaba ve okumaya yönlendirir ve bu yönlendirmeler sürekli yapılan bir davranış biçimine dönüşerek okuma alışkanlığı kazanılır.

Bülent Yılmaz'a göre: "Okuma alışkanlığı, gerek bireysel gerekse toplumsal düzeydeki bilgi tüketiminin temel aracı olarak düşünülebilir. Bilgi tüketiminin yoğunluğu okuma alışkanlığı düzeyi ile yakından ilgili görünmektedir. Bilginin toplumsallaşması anlamına gelen bilgi tüketimi bir toplumun sağlıklı gelişiminde önemli bir güç ve ölçüttür. Eğer bir toplumda bilgi yeterince tüketilmiyorsa, o toplumun okuma alışkanlığı düzeyinin yüksek olması beklenemez. Aynı biçimde bir toplumun okuma alışkanlığı düzeyi yükselmedikçe bilgi tüketiminin artmasını beklemek de gerçekçi bir yaklaşım olmayacaktır. O halde, okuma alışkanlığı sorununun temelli çözümü için bir ülkede bilginin tüketilmesini sağlayacak, gerektirecek, bilgiyi yaşam için organik gereksinim durumuna getirecek bir eğitim (kültür) yapısı ile bu yapıyı işletecek kurum/kuruluşlara gereksinim vardır." (Yılmaz, 1998, s.252)

Okuma eylemi bireysel bir eylem olmasına karşın, bu alışkanlığın edinilmesi, okuma eyleminin bir çok kaynaktan destek görmesine bağlıdır. Okuma alışkanlığını, çocuk önce aile içinde, sonra okulda ve çevresinin okumaya yönelik tutumuyla edinip, geliştirebilir. Devlet, toplum, yayınevleri, çocuklar için hazırlanmış her türlü çocuk yayını, aile ortamı, aile fertlerinin fikirleri, evde ve okulda kurulacak kitaplıklar, çevre kütüphaneler çocuğun okumayı alışkanlık haline getirmesinde büyük etkinliğe sahiptir. Birey toplumla etkileşimi çerçevesinde okuma alışkanlığını kazanabilir, yoksa okuma alışkanlığı ebeveyninden kalıtsal olarak gelen bir eylem değildir. Toplumsal ve çevresel etmenlerin bireyi motive etmesine bağlı olarak oluşan ve gelişen bir eylemdir. (Gürçan, 1999, s.227-228)

Okumayı sevmek ve okuma yeterliliği okuma alışkanlığı kazanmanın ön koşulu ve aynı zamanda en güzel yoldur. Okul öncesi dönemde kitaplarla ilişki kurdurularak düzenli ve bilinçli bir dil öğrenimi gören çocuk, ilkokula başladığı günden itibaren okuma ve yazma becerisini kolaylıkla geliştirmekten zevk alacaktır. Okuma yazmayı

Şekil 2: Bireylere okuma alışkanlığı kazandırma modeli

(Gürcan, 1999, s.228)

İnsanlarda okuma arzusu, okumanın insan yaşamının bir parçası olduğu gösterilerek, okumaya ve kitaba karşı güdüleyerek, eğitim ve öğretim programlarını okuma arzusu yaratacak biçimde düzenleyerek ve ders içeriklerini öğrencilerde okuma arzusu yaratacak şekilde biçimlendirilerek ortaya çıkacaktır. (Gürcan, 1999, s.97-98)

Çocuk, okumayı yeme, içme gibi fizyolojik bir gereksinim olarak ele alabilmelidir. Bireyde bu duyguların ve isteğin uyanmasında, kitaba karşı bir antipati yerine sevgi duymasında öncelikle iletişimde bulunduğu yakın çevresi ve iletişim araçlarının büyük rolü bulunmaktadır. Daha çocukluk yıllarından başlayarak ailesinde, okulda, öğretmenlerinde ve arkadaş çevresinde, televizyon ve sinemadaki filmlerde okuyan bireyleri gördükçe, bunlar çocuk üzerinde okumaya ve kitaba karşı aşırı bir ilginin doğmasına yol açabilecektir. (Gürcan, 1999, s.230)

Çocuğa okuma alışkanlığı vermek çok ustalık isteyen bir iştir. Anne, baba, öğretmen, her kimse, çocuğa doğrudan doğruya kitap okutmak ister görünmemeli, çocuğun kitap okuma isteğinin kendinde duyacağı bir ortam yaratılmalıdır. Bu konuda en iyi yol, çocuğu en küçük yaşta, kitapla ilgilendirmeye başlatmaktır. Çocuğun kitapla ilgilenmesi için okuma yazma öğrenmesine de gerek yoktur. (Nas, 2002, s.135) Geleceğin kitap okurlarının yaratılabilmesi için özellikle 1 ile 3 yaş arasındaki çocukların kitapla dost olabilmemesinin temelleri atılmalıdır. (Özdemirci, 2000, s.228-229)

Okuma alışkanlığının küçük yaşlarda başlaması, belli bir eğitim anlayışını da beraberinde getirmiştir. Artık günümüzde okuyan, okuduğunu sorgulayan öğrenciler yetiştirmeyi amaçlayan bir eğitim sistemi zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca, çocuklara vereceğimiz kitapların özenle seçilmesi de konunun başka bir boyutunu oluşturmaktadır. (Dilidüzgün, 1996, s.21) Okul öncesinden, okul döneminin bütün aşamalarına kadar çocuk edebiyatından eğitimde yararlanma yöntemlerini devreye sokmalıyız. Çocukların büyüme ve gelişme evrelerine uygun hazırlanmış, nitelikli, edebiyat ve sanat değeri olan yayınları eğitim sürecine dahil etmeliyiz.

Çocuklara okumanın tadını verebilmek ve okuma alışkanlığı kazandırabilmek için temelde yapılması gerekenlerden biri kitabı çok iyi seçmek, bir diğeri de çocuğu çok iyi tanımaktır. Başarısızca seçilmiş bir kitap, çocuğa okuma tadı, alışkanlığı vermez, okumanın tatsız bir şey olduğu izlenimini verir. Bu yanlış düşünceyi yıkmaksa, hiç okuma alışkanlığı edinmemiş bir çocuğa bu alışkanlığı vermekten çok daha güçtür. (Nas, 2002, s.137)

Kitap ve okuma sevgisinin doğması için, çocuğa verilecek kitaplar; başlangıçtan okuyacağı kitabı kendisi seçecek yaşa gelinceye kadar, büyükler tarafından çocuğun yaşı, eğitim durumu, zeka düzeyi, ilgileri ve beğenileri göz önünde bulundurularak seçilmelidir. (Gönen, 1983, s.83) Resim, dil ve kitap sevgisi kazandıran; konuşma ve dinleme isteği uyandıran; eğlendirici, bellekte kalıcı özelliği olan kısa metinlerle seslenilmelidir. Çocukta, bilmece, tekerleme söyleme, şiir okuma; masal, öykü, fıkra dinleme ve anlatma isteği uyandırdıktan sonra, çocuğun dil ve anlam evrenlerine uygun olan yazınsal türlerin en nitelikli olanlarıyla buluşması sağlanmalıdır. (Sever, 2003, s.29)

Bir çok düşünüre göre okuma alışkanlığı, küçük yaşta ailenin, giderek de yakın ve uzak çevrenin etkileyip belirlediği daha çok bir görenek işidir. Ama farklı bir görüşü

savunan Hilmi Yavuz’a göre ise kitap okumak bir alışkanlık olmaktan çok bir yetenek işidir. “Okuma yeteneği olmayan birini, okumaya yönlendirmek için ne yaparsanız yapınız, bir yararı olmaz. Tıpkı resim yapmak, şiir yazmak gibidir okumak. Bu yüzden de, başlangıçta, okumanın çocuğa şu ya da bu kitabı vermekle hiçbir ilgisi yoktur.” demektedir. Arkasından da “Ben böyle söylüyorum ama, belki de yetenek değil, çevredir insanı okumaya götüren” diye eklemiştir. (Kabaklı, 1987, s.226)

Üstün Dökmen okuma etkinliğini belirleyen faktörleri; başlangıç faktörleri, okuma etkinliği (Anlık faktörler) ve okumanın sonuçları olarak üç bölüme ayırmıştır. Başlangıç faktörlerini; okuma becerisi, okuma ilgisi ve edinilmiş okuma alışkanlığı olmak üzere, birbirleriyle ilişkili üç ayrı açıdan ele almıştır. Okuma becerisi; kişinin, okuduğunu anlama kapasitesi ve okuma hızıdır. Kişinin okuma becerisi hiç yoksa zevk için kitap okuma ihtimali pek olmayacaktır. Kişinin okuduğunu anlayabilmesi ve okuma hızının artması okuma eğilimlerini arttıracaktır. Daha sonraki faktör okuma ilgisi, yani kişinin hangi amaçla okuduğudur. Üçüncü başlangıç faktörü ise kişinin hangi türleri okuduğu, ne sıklıkla okuduğu, aralıksız ne kadar okuyabileceği, ne zamanlar okuduğu, okuduklarını nasıl elde ettiği gibi edinilmiş okuma alışkanlığıdır. Kişinin okuma ilgisi arttıkça, okuma becerisi gelişir. Söz konusu üç faktörün yeterli düzeyde olması halinde, kişi okuma etkinliğine yönelir. Aksi halde başka etkinliklere ilgi duyar. Başlangıç faktörleri, okuma etkinliğinin gerçekleşmesi için gereklidir ama yeterli değildir. Kişide yeterli düzeyde ilgi, beceri ve alışkanlık varsa bu sefer devreye kitabın niteliği, kitabın elde edilebilirliği, ortam ve anlık güdü gibi faktörler girer. Kişinin okuma materyaline ulaşabilmesi, onu elde edebilmesi; kitabın rahat okumaya elverişli olması, okuyucuya hitap eder nitelikte olması; okuma ortamının bu tür bir etkinlik için elverişli olması, okuyucunun o anda okumaya hazır olması, o ortamda o kitabı okumak için yeterince güdülenmiş bulunması gereklidir. Son olarak da yukarıda sayılan tüm faktörler yeterli, düzeyde sağlandığında kişinin haz duyması, bilişsel ve duyuşsal gelişme sağlaması, soyut veya somut bir kazanç elde etmesi kişiyi kitaba ve okumaya yöneltecektir. Aksi takdirde başka etkinliklere yönelme olacaktır. (Dökmen, 1994, s.22-25)

2.5.5. Okuma Alışkanlığının Geliştirilmesi

Kitap okuma alışkanlığının geliştirilmesinde anne-baba başta olmak üzere okula ve öğretmene, çocuk ve halk kütüphanelerine, devlete, basın-yayın organlarına, topluma ve kitap yayımcılarına büyük görevler düşmektedir. Çocuğun okuma alışkanlığının gelişmesi de tüm bu faktörlerden destek görmesine bağlıdır.

2.5.5.1. Anne-Babaya Düşen Görevler

1. Anne-baba çocuğun yanında kitap okuyarak olumlu bir model oluşturmalıdır.
2. Anne-babanında okuma alışkanlığı kazanmış olması önemlidir ve gereklidir.
3. Anne-babalar çocuklarına düzenli olarak hikayeler anlatmalı ve yüksek sesle kitap okumalıdır. Çocuğa, küçük yaşlarda masal ve öykü kitapları okumalı ve anlatılmalıdır. Özellikle 2-4 yaş döneminde çocuğa, resimli kitaplar okunmalıdır. Yine bu yaş döneminde çocuklara ufak şiirler ezberletilmelidir.

Küçük yaşlardan itibaren başlatılmış sesli okuma çocuğun okuma alışkanlığını kazanmasında en etkili, en basit, en ucuz yoldur. “Bazı ebeveynlerin ve öğretmenlerin korkusunun tersine, öyküler dinlemek, ‘tembel okur’ lar yaratmaz.” denilmektedir. Bu etkinlik mümkünse, ilkokul döneminde de devam etmelidir. (Devrimci, 1993, s.10-14) Çocuğun okumayı öğrenmesiyle bir yandan da artık kitap, kendi eline verilmeye başlanmalıdır. Ancak anne-baba çocuk okumayı öğrenir öğrenmez ona kitap okumayı kesmemelidir.

4. Anne-baba, doğum günü, bayramlar, çocuk kitapları haftası gibi çocuğun değer verdiği özel günlerinde ona kitap hediye etmeli ve bunu bir gelenek haline getirmelidir.
5. Anne-baba çocuklarını kütüphaneye ve kitapçılara götürmeli veya göndermelidir. Buralardan çocuğun yararlanması sağlanmalıdır.

6. Anne-baba çocuğa sürekli kitap okumasını önermelidir. Bu önerme, baskıcı olmadan, kitap okumanın güzellikleri ve yararları anlatılarak, çocuğun kendi arzusuyla okumasına teşvik edici nitelikte olmalıdır. Çocuğa “oku” demeden onu okumaya alıştırmak gerekir.
7. Anne-baba, çocuğu ilkokula başlamadan önce, okul öncesi dönemde kitapla tanıştırmalıdır.
8. Çocuğa özel zaman ayırarak, onun ilgi düzeyi ve yaşına uygun öykü ve masal kitapları okunmalı, okunan kitaplar dinletilmeli, çocuğun kitaptaki ilgili resimlere bakması ve gördüklerini anlatması sağlanmalıdır.
9. Çocuğun yazıyı sökmeye başladığı dönem okumanın tadını alması ve okuma alışkanlığını edinmesi için en önemli fırsattır. Bunu çok iyi değerlendirmek gerekir. Çünkü bu dönemde çocuk büyük bir okuma açlığı ve sevinci içindedir. Okunabilir her şeyi okumak gibi bir istek taşır. (Nas, 2002, s.135-137)
10. Çocuğa çok bol kitap vermek, hele onu okumaya zorlamak doğru değildir. Bu onu bıkkınlığa götürebilir. (Nas, 2002, s.135-137)
11. Çocuğun bıkmaya başladığı kitap hemen ortadan kaldırılmalı, uygun bir süre sonra yeniden ortaya çıkarılmalıdır. (Nas, 2002, s.135-137)
12. Okul yaşındaki çocuklara, anne baba tarafından bir kitabın ilginç bir bölümü okunup bırakılmalı, geri kalanını çocuğun kendisinin okuması için merak uyandırılmaya çalışılmalıdır.
13. Çocuğun çevresinde ilgisini çeken kitaplar bulunmalıdır. (Nas, 2002, s.135-137)
14. Anne-baba, hangi yaş çocuğu için hangi kitapların uygun olduğunu bilmeli, okul öncesinden başlayarak çocuğa uygun nitelikli kitapları seçip almalıdır.
15. Ailenin okumayı seven kişilerden oluşması çocuktaki okuma isteğini arttıracaktır.

16. Çocuğa ilk kitabı ailenin hediye etmesi onu kitaba ve okumaya karşı daha çok motive eder. (Selvi, 1998, s.169.)
17. Akşamları belli bir zamanın okuma saati olarak ayrılması ve düzenli olarak herkesin bu saate kitap okuması, çocuğun okuma alışkanlığını geliştirebilmesinde gereklidir. Anne-baba, okudukları şeyler hakkında çocukları ile konuşmalı; okunan kitapların sözlü değerlendirmesi ve tartışması yapılmalıdır.
18. Okul çağındaki çocuklara evde, seçkin eserler okunmalı veya okutturulmalıdır. Çocuklar, sevdikleri bir eseri başkalarına okumaktan da zevk duyarlar. Belirli zamanlarda çocukları ilgiyle dinleyerek edebi zevklerinin gelişmesine yardım edilmelidir. (Gökşen, 1966, s.23)
19. Çocuğun okuduğu kitabı başkalarına anlatma imkanı sağlanmalıdır.
20. Evde bir kitaplık kurulmalıdır.
21. Çocuğun odasında sadece ona ait bir kitaplık oluşturulmalı ve kitaplarını özenli kullanması için teşvik edilmelidir.
22. Anne-baba serbest okumaya engel olmamalı, çocuğun ders dışı kitaplar okumasını suç saymamalıdır. (Gökşen, 1966, s.23) Ailelerin “ders çalışmayı”, “kitap okumak” olarak değerlendirmesi yanlıştır. (Güleryüz, 2002, s.177)
23. Yayınlar hakkında konuşmalar ve kitap incelemeleri yapılmalıdır. (Güleryüz, 2002, s.177)
24. Kitap sergi ve fuarlarına çocukların götürülmesi, yazarlarla tanıştırılması, kitap imzalatılması, kültür etkinliklerini anne-babası ile birlikte izlemesi okuma alışkanlığının geliştirilmesinde aileye düşen görevler ararsındadır.
25. Anne-baba arada sırada çocuklarının kitaplarını okumalı ve böylelikle onları okumaya teşvik etmelidir.

26. Anne-baba çocuklarını cep harçlıklarından bir kısmını kitaplara harcamak için eğitmelidir. (Bamberger, 1990, s.45)
27. Anne-baba çocuklarına, okudukları şeyleri uygulayabileceklerini ve kullanabileceklerini; kitapların onların hayatlarını kurtardığını, aydınlattığını ve güzelleştirdiğini anlamalarında yardımcı olmalıdır.
28. Çocuğun, anne-babasının kitaba değer verdiğini fark etmesi açısından çocukla birlikte kitap almaya gidilmeli ve sadece kitap alınmalıdır. (Filiz Tosyalı)
29. Çocuğunun gözü önünde eskimiş kitaplar, yazılı metinler, kağıt parçaları çöpe atılmamalıdır. (Filiz Tosyalı)
30. Çocuğun sevdiği insanların, kitaplar arasında çekilmiş resimleri gösterilmeli ve odasına asılmalıdır. (Filiz Tosyalı)
31. Kitap okuduğu için çocuğunuza ödül verilmemeli,. kitap okumanın da yemek yemek, dış fırçalamak gibi doğal bir şey olduğunu fark ettirilmelidir.
32. Anne-baba meşgulken çocuğa, ufak şeyler (reçeteler, tarifler vb.) okutturulmalıdır. Yanlış okuyunca veya yavaş okuduğunda elinden alınmamalı, sabırla bitirmesi beklenmelidir. (Filiz Tosyalı)
33. Kitabın önemini çocuğa göstermek açısından anne-baba kendi çantasında kitap bulundurmalı ve bunu çocuğa fark ettirmelidir. (Filiz Tosyalı)
34. Çocuğun bilgi kazanması ve bu bilgiyi kullanması teşvik edilmelidir.
35. Ev ortamında çocukların bilgi birikimi ciddiye alınmalı ve desteklenmelidir.
36. Anne-baba kitaplardan edindikleri güzel bilgi ve değerleri çocukları ile paylaşmalıdır.
37. Büyük yazarların hayatlarından örnekler verilmeli, onlara hürmet ettirilmelidir.

38. Televizyon ve bilgisayar karşısında geçirilen zamanlar düzenlenmeli, bu konuda aşırılığa izin verilmemelidir. Çünkü süreklilik arz eden televizyon izleme alışkanlığı daha olumlu davranışların gelişimini engeller. Çocukların izleyeceği programlar da özenle seçilmelidir.
39. Günlük gazete, dergi ve süreli yayınlar takip edilerek çocukların merak hissi tahrik edilmeli ve alışkanlık kazandırılmalıdır. Yazar Filiz Tosyalı ve Mutlu Barış, “Haberleri internetten, televizyondan takip etseniz bile evinize mutlaka her gün ya da 2 günde bir gazete alın.” demektedirler.
40. Çocuğa, arkadaşları arasında kitap okuma günleri düzenlenmesi önerilmelidir.
41. Çocuğa, bitirdiği kitabı, okuma alışkanlığı olmadığını bildiği bir arkadaşına vermesini önerilmelidir. (Filiz Tosyalı)
42. Çocuğun gelecekte iyi bir okuyucu olması için, anne-baba çocukla bolca ve düzgünce konuşarak dil ve kavram becerisini, sözcük dağarcığını geliştirici çalışmalar yapmalıdır. (Dökmen, 1994, s. 96)
43. Anne-baba kitap okuma konusunda çocuklarına doğru bir rehberlik yapabilmek için hem kendi çocuklarının ilgi, beğeni, gelişim özellikleri ve ihtiyaçlarını bilmeli hem de çocuk kitaplarını tanımalıdır.
44. Çocuğun gece yatmadan önce düzenli olarak kitap okuyabilmesi için gerekli olan ortam hazırlanmalıdır.
45. Çocuğun yaşına uygun bir dergiye abone olması sağlanmalıdır.
46. Evde anne-babanın çocukla beraber kitap okuyacağı zamanı çok iyi ayarlanmalıdır. Fatih Erdoğan’ın dediği gibi: “Alternatifler cazipken olmaz. Zamanlamaya dikkat etmek gerekir. Birlikte televizyon seyredip sonra da birlikte kitap okumak daha uygun olur.”
47. Çocukların kitaplardan hoşlanmaları için onlara kendi kitaplarına sahip olma olanağı sağlanmalıdır.

48. Anne-baba, eş ve dostlarına özel günlerinde kitap hediye ederek çocuğa örnek olmalıdır.
49. Aile ve çevrenin etkisiyle 2-4 yaşları arasında çocuğa anadili en iyi şekilde öğretilmelidir.
50. Çocuğun okumaya merak duyması isteniyorsa aile içindeki iletişime önem verilmelidir.

2.5.5.2. Okula ve Öğretmene Düşen Görevler

1. Öğretmen, veli ve öğrenci işbirliğiyle çekici, cazip, zengin ve kullanılabilir bir okul kitaplığı kurulmalı, güncel ve süreli yayınlar alınmalı ve bu kitaplığın sürekli açık olması sağlanmalıdır. Burada yeterli bilgiye sahip kişiler görevlendirilmeli, aktif çalışmalar yapılmalı ve bu konuda öğrencilere de sorumluluklar verilmelidir.
2. Okulda tıpkı okuma yazmanın öğretilmesi gibi, çocuğa kitap sevgisi ve okuma alışkanlığını kazandırıcı çalışmalar yapılmalıdır. (Güleryüz, 2002, s.178)
3. Öğrencilerin okuma becerileri ve okuma seyirleri izlenmeli, kitap ilişkileri defteri tutulmalıdır. (Güleryüz, 2002, s.178)
4. Okulda belirli gün ve haftaların kutlanmasında ilgili kitaplar okunarak Türkçe ve mihver derslerde bulgular sınıfla paylaşılmalıdır. (Güleryüz, 2002, s.178)
5. Okulda belirli gün ve haftalarla ilgili kitap sergileri açılmalı, kitapla ilgili açık oturumlar yapılmalı, eleştirel ve yaratıcı okuma çalışmaları düzenlenmeli ve okumayla ilgili ödüller verilmelidir. (Güleryüz, 2002, s.178)

6. Öğrenciler kitap sergilerine, kitap fuarlarına götürülmeli; yeni yayınlar incelenmeli; söyleşiler dinlenmeli; yazarlarla söyleşiler yapılmalı ve kitaplar imzalatılmalıdır. (Güleryüz, 2002, s.179)
7. Okula çocuk kitapları yazarları çağrılarak okuma, yazma ve düşünce üretme üzerine söyleşiler ve imza günleri düzenlenmelidir.
8. Çevrede okuma alışkanlığı konusunda nitelikli insanlar okula, sınıfa davet edilerek söyleşiler yapılmalıdır.
9. Sınıfta ünite bitimlerinde, yerli malları ve kitapla ilgili haftalarda, doğum günlerinde çocukların birbirine kitap hediye etmeleri sağlanmalıdır.
10. Sınıf kitaplıkları oluşturulmalı, kitaplık düzenleme, kitaplıktan yararlanma, kitaplığı yönetme, kitaplığı zenginleştirme çalışmaları yapılmalıdır.
11. Ders yılı başında öğretmen okunmasını lüzumlu gördüğü eserleri seçmeli ve bunların temin edilmesini sağlamalıdır.
12. Sınıf kitaplıkları kilitli olmasından ziyade, açık raf şeklinde ve öğrencilerin kolaylıkla erişebilecekleri yükseklikte olmalıdır. Bu kitaplıklarda öğrencilerin okuma gereksinimlerine çeşitli biçimde yanıt verecek kitaplar bulunmalıdır.
13. Kitapla ilgili müzeler gezilmeli, kitapla ilgili kitaplar okunmalı ve filmler izlenmelidir.
14. Öğretmen, seçtiği bir eseri sınıfta okuyarak bir kitabın nasıl okunacağı üzerinde öğrencilere örnek vermelidir.
15. Öğretmen, öğrencileri başka okullardaki arkadaşlarıyla kitap alışverişine, tavsiye ve hediyesine, birbirlerine okudukları kitaplar hakkında bilgi vermelerine teşvik etmelidir.
16. Öğretmen, sınıfta bazı eserleri en canlı pasajlarına kadar kendisi okumalı, geri kalan kısmı, öğrencilerin okumalarına bırakmalıdır.

17. Öğrenciler sınıf kitaplıklarındaki istedikleri kitabı, evlerine de götürebilmelidir.
18. Gazetelerden kesilmiş parçalar, sınıfa yeni gelen kitaplar teşhir olunmalıdır. (Gökşen, 1966, s.24)
19. Sınıf ya da okul gazetesine öğrenciler tarafından, kitapları tanıtan yazılar yazılmalıdır. Yıl sonunda, en fazla kitap okuyan öğrenciler arkadaşlarına tanıtılmalı ve mükafatlandırılmalıdır. (Gökşen, 1966, s.24)
20. Öğretmen güncel olan çocuk kitaplarını takip etmelidir.
21. Öğretmen, okumaya meraklı ve okuma alışkanlığına sahip olmalı, öğrencilerini ders dışı konularda okumaya özendirmelidir.
22. Çocuklara, olabildiğince çok ve doğru okumalarını sağlayacak ortamlar hazırlanmalıdır.
23. Öğretmen, davranışları, konuşmaları, araştırmacılığı ve okuma alışkanlığı yönünden öğrencilerine örnek olmalıdır.
24. Öğretmen, öğrencilerini araştırmaya, kendi kendine öğrenmeye ve hayatı tanımaya yönleltmelidir.
25. Öğrencilerin dönüşümlü olarak bir ya da birkaç gazeteyi satın alarak sınıfa getirmeleri, arkadaşları ile birlikte okuyarak ve anlatarak bir okuma ortamı yaratılmaları sağlanmalıdır. (Gürcan, 1999, s.236)
26. Sınıfta, bir dönem ya da bir yıl boyunca en fazla kitap okuyan ve bunları sınıfta sunan öğrenciler bir kitapla ödüllendirilmelidir. (Gürcan, 1999, s.236)
27. Öğrenciler, kitapları ve kitaplıkları nasıl kullanacakları ve koruyacakları konusunda eğitilmelidir.
28. Öğrencilerin birbirinden kitap ödünç almaları ve kitaplardan ortak yararlanmaları sağlanmalıdır.

29. Çocuğun, okumanın tadına varabilmesi için, kitabı sıkıcı bir ders aracı olarak görmemesi gerekir. (Gönen ve Devrimci, 1993, s.41) Ülkemizdeki ders kitaplarının öğrencinin koşulları ve ilgi alanları yönünden yeniden değerlendirilmesi gerekmektedir. (Gürcan, 1999, s.238)
30. Öğretmenlerin, öğrencilerini daha iyi eğitmek ve onları iyi birer okuyucu konumuna getirmek için büyük çaba harcamaları ve çeşitli çalışmalar yapmaları gerekmektedir.
31. Okul kantinlerinde çeşitli kültür kitaplarının satışı yapılmalıdır. (Gürcan, 1999, s.238)
32. Öğrencilerin okuma becerilerini geliştirmek için, okullarda özel bir ders konmalı ya da Türkçe dersleri kapsamında bu konu, ayrı bir bölüm olarak ele alınmalıdır. (Dökmen, 1994, s.98)
33. Okumak, öğrenciler için sıkıcı, zorlayıcı, not korkusu ile yapılan bir iş olmaktan çıkarılmalı; her öğrencinin yeteneğine göre, severek yaptığı bir iş haline getirilmelidir.
34. Okullarda velilere yönelik, okuma sevgisini geliştirici ortak çalışmalar yapılmalıdır.
35. Öğretmenler okuma konusunda meslek içi eğitime katılmalıdır.
36. Okullarda kitap sergileri ve kitap pazarları kurulmalı; yayınevleri kitaplarını buralara getirip sergilemelidir.
37. Okul düzeyinde okuma yarışmaları, okuma akşamları ve okuma bayramları yapılmalıdır.
38. 10-11 yaşından sonra çocuklar okuyacakları kitapları kendileri seçebilmelidir. Bu konuda öğretmenin öğrencilerine yol göstermesi, onlara somut öneriler getirmesi gerekir. (Nas, 2002, s.109)

39. Okullarda içinde çocuk kitabı yazarlarıyla röportajların, kitap tanıtıcı yazıların, karikatür, fotoğraf, resim vb. görsel malzemelerin yer aldığı kitap dergisi çıkartılmalıdır.
40. Her öğrenciye okuduğu kitapla ilgili ilk izlenimlerini, düşüncelerini ve çağrışımlarını vb. dilediği gibi not edebileceği bir okuma defteri tutturulmalıdır.
41. Öğrencilere, seçilen eserleri okumaları için belirli süreler verilmeli, bu sürenin sonunda eserle ilgili serbest tartışma ortamları oluşturulmalıdır. (Luma, 2002, s.51)
42. Okullarda haftada en az bir saat olmak üzere serbest okuma çalışmaları yapılmalıdır. (Mavi, 1995, s.114) Bunun dışında sınıfta her gün düzenli olarak 15 dakika kitap okumak için ayrılmalıdır. Bu süre zarfında öğretmenin de öğrencileri ile beraber kitap okuması, onları okumaya daha da çok teşvik edecektir.
43. Öğretmen, öğrencilerine önereceği kitapları daha önceden kısmen incelemeli veya kitabın tamamını okumalıdır.
44. Öğretmen, hangi yaştaki çocuklara hangi kitapların uygun olduğunu bilmelidir.
45. Çocuklara okuma alışkanlığı kazandırılması konusunda ana-babalarla işbirliği yapılmalıdır.
46. Ödevler çocukların ders dışı okumalarına engel olmamalıdır. (Nas, 2002, s.110)
47. Eğitim sistemi ezbercilikten uzak olmalı; dersler öğrencileri ders kitabı dışında başka kaynaklara yöneltecek biçimde işlenmelidir.
48. Dünya Çocuk Kitapları Haftası çocukların etkin görev alacağı çeşitli etkinliklerle kutlanmalıdır.

49. Öğretmenler çocukların okuma hızlarını arttırmalı, okuma becerilerini geliştirmelidir. Çünkü iyi okuyamayan çocuk, okumaktan zevk almayacak dolayısıyla kitap okumak istemeyecektir.
50. Öğretmen televizyona karşı tavır almak yerine, televizyonu bir kaynak olarak kullanmalıdır. (Nas, 2002, s.111)
51. Sınıf içinde çocukların okudukları kitaplar dramatize edilmelidir. (Sancı, 2002, s.120)
52. Çocuklara kendi öykülerini, şiirlerini yaratabilmeleri için fırsatlar verilmelidir. (Sancı, 2002, s.120)
53. Öğrencilere kütüphaneyi etkili şekilde kullanma alışkanlığı kazandırılmalıdır.
54. Her okulda bir okul kütüphanesi olmalı ve bu kütüphanelerde de sadece derslerle ilgili kitaplar değil; öğrencilerin ilgisini çekecek, okuma becerilerini artıracak ve okuma isteğini devamlı kılacak materyaller de bulundurulmalıdır.
55. Okul kütüphanesinde bulunan eserlerin afişlerle, listelerle vb. tanıtımı yapılmalıdır.
56. Öğretmen “Okuma günlüğü”, “Okuyucu pasaportu”, “Hikaye tamamlama” gibi okumaya özendirici uygulamalar yapmalıdır. (Bamberger, 1990, s.62)
57. Çocuklara verilen temel okuma yazma becerisi, ileride okuma alışkanlığına dönüştürülecek şekilde sağlam temeller üzerine oturtulmalıdır.
58. Öğretmen her konuda olduğu gibi okuma konusunda da aile ile işbirliği içinde olmalıdır.

2.5.5.3. Çocuk ve Halk Kütüphanelerine Düşen Görevler

1. Halk kütüphaneleri, daha işlevsel hale getirilerek nicelik ve nitelik bakımından geliştirilmelidir.
2. Kütüphaneler daha çekici hale getirilmeli, çocuklara yönelik kütüphane hizmetlerine öncelik verilmelidir.
3. Çocukların kütüphaneden, kitaptan ve okumaktan uzaklaşmaması için, çocuk kütüphanelerinde görev alacak kişilerin güler yüzlü, çocukları seven ve çocukların da onları seveceği kişiler olmasına dikkat edilmelidir.
4. Kütüphaneler okuyucularına uygun kitabı bulmalı ve değişik kütüphane hizmetleri vermelidir.
5. Kütüphaneler çocukların ulaşabilecekleri yakınlıkta olmalıdır.
6. Gezici kütüphane hizmetlerine ağırlık verilmelidir.
7. Kütüphanelerde çocuklar için yeterli okuma rehberliği yapabilecek elemanlar bulunmalıdır.
8. Kütüphaneler koleksiyonlarını zenginleştirmeli ve hizmetlerini daha da çağdaştırmalıdır.
9. Kütüphanelerde, sadece kitap koruma ve isteyene vermeden ziyade; okumayı özendirici ve yaygınlaştırıcı bir hizmet verilmelidir.
10. Kütüphanelerde, o yörede yaşayan ya da ulusal düzeyde tanınmış yazarlarla söyleşiler düzenlenmeli, onların kendi eserlerinin okuyuculara tanıtımları sağlanmalıdır. (Sağlamtunç, 1994, s.151)
11. Kütüphanelerde, kitabın dışındaki medyalarla halka ulaşılmaya çalışılmalı; çeşitli konularda filmler gösterilmelidir. (Sağlamtunç, 1994, s.151)
12. Kütüphaneler, okuyucularına belli bir düzen dahilinde ödünç kitap vermelidir.

13. Kütüphane katalogları düzenli tutulmalı ve kullanım kolaylığı sağlayan bilgisayara aktarılmalıdır. Kitaplar daha çabuk hizmete sunulmalıdır.
14. Kütüphaneler tarafından düzenlenecek çeşitli kampanyalar ve yarışmalar aracılığıyla okuyucular kendileri roman, şiir, tiyatro eseri vb. yazmaya özendirilmelidir.
15. Kütüphanelerin fiziki şartları (ısı, ışık vb.) okuyucuları rahatsız etmeyecek şekilde olmalıdır.
16. Genç sanatçılara sanatlarını sergileyebilme olanağı verilmelidir.
17. Kütüphaneler, aynı zamanda okuyucularına okudukları kitapları tartışabilecekleri mekanlar da sunmalıdır.
18. Diğer kültür kurumlarıyla işbirliği yapılarak çeşitli etkinlikler düzenlenmeli; konferanslar, konserler verilmelidir.
19. Kütüphaneler tarafından yapılan etkinlikler tüm sene boyunca devam etmelidir.
20. Kütüphanelerin çalışma saatleri mümkün olduğunca uzun tutulmalıdır. Kütüphane görevlilerinin çalışma saatlerinin dönüşümlü olarak ayarlanması, kütüphaneye geç saatlerde gelen okuyuculara da kütüphane kapılarının kapalı olmasının önüne geçecektir.
21. Kütüphaneler kentin kültür merkezleri haline getirilmelidir. (Sağlamtuğ, 1994, s.152)
22. Kütüphanelerin, kullanıcılarına sunduğu fotokopi, cafeterya vb. hizmetlerin bedelleri mümkün olduğunca ucuz olmalıdır.
23. Halk kütüphanelerinin koleksiyonları güncelleştirilmelidir.

2.5.5.4. Devlete Düşen Görevler

1. Tüm vatandaşların kitaba ulaşma, kitabı elde etme şansları artırılmalı; bunu gerçekleştirmek için de özellikle kitap fiyatları azaltılmalıdır. (Dökmen, 1994, s.97)
2. Devletin yayımladığı tüm kitapların yurt genelinde dağıtım ve satışının yapılabileceği bir örgütlenme sağlanmalıdır.
3. Ülke genelinde kütüphanede hizmet vermek isteyen gönüllüler tespit edilip, bu kişiler kısa süreli bir eğitimden geçirildikten sonra görev başına getirilmelidir. Böylece kütüphanelerimizin ihtiyacı olan önemli bir kaynak sağlanmış olacaktır. (Dökmen, 1994, s.100)
4. Devlet, köylerde kitaplıklar ve okuma odaları kurulmasına destek vermelidir.
5. Türk Ceza Kanunu'ndaki "yayın yoluyla yapılan suç"ların kapsamı yeniden düzenlenmelidir. (Gürcan, 1999, s.246)
6. Çocuk kitabı yazarlığını ve çizerliğini özendirici bir takım uygulamalar yapmak.
7. Talim ve Terbiye Kurulu'nda, çocuk edebiyatı ve yayınları konusunda uzman kişilerden oluşan "Çocuk Kitapları İnceleme Birimi" oluşturulmalı; kitaplar ilgili yasa, sözleşme ve bilimsel ölçütler esas alınarak incelenmelidir. (Özen, 2001, s.177)
8. Devlet, toplumda okuma bilincinin oluşması için okuma alışkanlığını geliştirici çeşitli kampanyalara ön ayak olmalıdır.
9. Devlet, okuma kültürünün ham maddesi olan kağıdın temininde yayımcılara her türlü desteği sağlamalıdır. (Gürcan, 1999, s.247)
10. Devlet, kütüphanelerin daha gelişmiş ve modern koşullara sahip olabilmesi için gerekli olan bütçe ve kolaylığı sağlamalıdır.

11. Milli Eğitim Bakanlığı, öğrencilerin okuma becerileri ve alışkanlıklarının geliştirilmesi için özel programlar hazırlamalıdır.
12. Kültür Bakanlığı, çocuklara yönelik Türk kültürüne ait kitapların yayımına ağırlık vererek, bu hikayelerin ucuz fiyatla satışını sağlamalıdır.
13. Kültür Bakanlığı ile MEB sürekli ve düzenli “çocuk kitapları hazırlama kursları” düzenlemelidir. (Nas, 2002, s.115)
14. Kültür Bakanlığı ve MEB nitelikli çocuk kitaplarının üretimini ve yayılmasını teşvik edici önlemler almalıdır.
15. Kitapçı ve yayıncılar belli bir eğitimden geçirilerek sertifika verilmelidir. (Güleryüz, 2002, s.174)
16. Her okul bünyesinde okul kütüphaneleri kurulmalı; bu kütüphaneler öğrencilere ve halka hizmet verebilecek şekilde donatılmalıdır.
17. Tüm yurttaki çocuk kütüphanelerinin sayısı artırılmalıdır.
18. Devlet, milli kültürün korunması ve geliştirilmesi, ülkenin birliği ve bütünlüğü, Atatürk ilke ve inkılapları bağlamında bir yayın politikası oluşturmalı ve böylelikle Devlet kurumlarının yapacağı yayımların ilkeleri belirlenmelidir. (Gürcan, 1999, s.248)
19. Kamu kuruluşları, özel idareler ve mahalli yönetimler, yerel veya bölgesel konularla ilgili yayınlar yapmalı, yerel yazarların, şairlerin eserlerinin yayımlanmasını sağlamalıdır. (Gürcan, 1999, s.249)
20. Okuma alışkanlığının geliştirilmesinde yerel yönetimler kitap sergileri, fuarlar gibi çeşitli etkinlikler düzenlemelidir.
21. Yerel yönetimler, kentin uygun yerlerinde kitaplık ya da kütüphanelerin kurulmasına önderlik etmelidir. (Gürcan, 1999, s.249)
22. Kütüphaneler Haftası ile ilgili etkinlikler sadece kütüphanelerle sınırlı kalmayıp ilgili kurum ve kuruluşların da katılımıyla yapılmalıdır. Bu

etkinliklerle kamuoyunun daha yoğun biçimde kitaba ve okumaya dikkati çekilmelidir. (Gürcan, 1999, s.250)

23. Okuma alışkanlığı kazandırma konusunda denetmen, yönetici ve öğretmenlere yönelik çeşitli kurslar açılmalıdır.
24. Hazırlanan İlköğretim Programında okuma alışkanlığı konusuna özel bir ağırlık verilmeli; eğitim sistemi okuma alışkanlığını içerecek şekilde yeniden düzenlenmelidir.
25. Belediyeler çocuk parklarının yanında çocuk kitaplıkları açmalıdır. (Nas, 2002, s.115)
26. Çeşitli kurum ve kuruluşlarda, konukevlerinde, otellerde kitaplıklar kurulmalıdır.
27. Kitap ve gazetelerden KDV kaldırılmalıdır. (Özen, 2001, s.20)
28. Toplumun, gelir dağılımındaki düzensizlik ortadan kaldırılmaya çalışılmalı ve bireylerin alım gücü yükseltilmelidir.

2.5.5.5. Basın-Yayın Organlarına Düşen Görevler

1. Çocuklar için özel olarak hazırlanmış olan “Çocuk Dergileri” daha çok sayıda basılmalı ve geniş çocuk kitlelerine ulaştırılmalıdır. (Dökmen, 1994, s.100)
2. Radyoda ve özellikle televizyonda yeni çıkan kitaplarla ilgili tanıtımlar; okumayla, kitapla ilgili reklamlar yapılmalıdır.
3. Televizyonda okuyucuların, okudukları kitapları tartıştıkları açık oturumlar düzenlenmelidir. (Dökmen, 1994, s.100)
4. Okuma konusunda belli ölçütlere ulaşan, kütüphanelerden en fazla ödünç kitap olan okuyuculara gazete sütunlarında yer verilmelidir. (Dökmen, 1994, s.101)

5. Gazetelerde, televizyon kanallarında çocukların ve gençlerin katılacakları kitap okuma yarışmaları düzenlenmelidir. (Dökmen, 1994, s.101)
6. Görsel iletişim araçlarında yayınlanan programlarda ve filmlerde okuyan birey ve aile rollerine yer verilerek toplumda okuma bilincinin oluşmasına katkıda bulunulmalıdır. (Gürcan, 1999, s.250)
7. Çocuklar için hazırlanan programlarda kitabı ve okumayı sevdirci, özendirici faaliyetler yer almalı; kitap sevgisi anlatılmalıdır.
8. Çeşitli televizyon kanallarında okumaya teşvik edici kültür programları ve yarışmalar düzenlenmelidir.
9. Gazetelerde, daha çok kültürel amaçlı promosyonlar verilmesi hususunda çaba harcanmalıdır.
10. Radyo ve televizyonda, anne-babalara okuma bilinci aşlamaya yönelik uyarıcı programlara yer verilmelidir.
11. Günlük gazetelerde çocuk için belli bir sayfa ayrılmalıdır. Bu sayfada çocuk kitaplarına, okumanın yararlarına vb. değinilmelidir.
12. Kültürel ağırlıklı programlarla magazin programlarının yayın saatleri değiştirilmelidir. (Özen, 2001, s.20)

2.5.5.6. Topluma Düşen Görevler

1. Toplumda kültürel amaçlı dernek ve vakıflar, sivil toplum örgütleri ve çeşitli organizasyonların tüzüklerinde, kitabı ve okumayı destekleyici hükümlere yer verilmelidir. (Gürcan, 1999, s.239)
2. Toplum genelinde hizmet vermek üzere rekreasyon merkezleri açılmalıdır.
3. Halk Eğitim Merkezleri'ndeki faaliyetlerde de, yaygın eğitim mantığına uygun olarak çeşitli okuma etkinlikleri düzenlenmelidir. (Gürcan, 1999, s.240)

4. Kırsal kesimde yaşayanların da okumaya yönlendirilmesi sağlanmalı; köylerde okuma odaları ya da köy odalarında kitaplıklar kurulmalıdır. (Gürcan, 1999, s.240)
5. Okuma alışkanlığına maddi bir temel oluşturan kültürel yapı, okumayı, yaşam anlayışının doğal ve vazgeçilmez bir parçası kılmalıdır. (Bamberger, 1993, s.43)
6. Çocuktaki okuma ilgisi ve alışkanlığı bir yaşam boyu etkili kılınmalıdır.
7. Toplumda kentleşme oranı artırılmalıdır.
8. Ekonomik sitem okumanın değerini vermelidir. (Sancı, 2002, s.114)
9. Staiger'in belirttiği gibi "İçinde yaşadığı kültürün değer sistemi, bir kimseyi okuduğu için ödüllendirmelidir." (Sancı, 2002, s.114)

2.5.5.7. Kitap Yayımcılarına Düşen Görevler

1. Kitap yayımcıları, çocuk kitaplarında olması gereken biçimsel özellikleri göz ardı etmemeli; kitabı sevimli hale getirecek ve vatandaşı okumaya yöneltebilecek grafik düzenleme, renkli ve kaliteli basım imkanlarından en üst düzeyde yararlanmalı; iç sayfa düzenlemesi de okuru sıkmayacak şekilde olmalıdır. (Gürcan, 1999, s.241)
2. Kitap kalitesinin yüksek olması konusunda, yayımcılar ve yayınevleri seçici olmalı, her kitabı yayımlamamalı ve bu konuda büyük bir titizlik göstermelidir.
3. Aynı kitabın ucuz ya da pahalı olan üretimi yapılmalı, okura kitap alımında kalite ve fiyat arasında bir seçim yapabilme olanağı sağlanmalıdır. (Gürcan, 1999, s.241)
4. Türkçe ders kitaplarındaki okuma parçaları özenle seçilmiş olmalı, edebiyatımızın güzelliklerini yansıtmalı ve çocuğu okumaya teşvik edici nitelikte olmalıdır. Bir kısmı kesilerek alınmış olan bu parçaların, metnin

tamamı ile bir bütünlük göstermemesi ve başının sonunun belli olmaması çocuğu okumaktan soğutmaktadır.

5. Okura taşıma kolaylığı sağlayan “cep kitapları”nın üretimi yaygınlaştırılmalı; okura bu konuda da bir seçme imkanı sağlanmalıdır. (Gürcan, 1999, s.241)
6. Çocukların kitapları sevebilmeleri için; renkli çizgi romanlar, hikayeler ya da masallar fazla sayıda yayımlanmalı, bunların ülke genelinde dağıtım ve satış imkanları sağlanmalıdır.
7. Toplum olarak okuyan bir toplum olmada ticari kaygılardan önce toplumsal ve kültürel gelişmenin sağlanması için, ticari yayımcılar ve Devlet ortaklaşa çalışmalıdır. (Gürcan, 1999, s.242)
8. Üretilen kitaplara yönelik bir pazarın oluşmasının sağlanması için toplumdaki okuma alışkanlığı geliştirilmeli ve bunun için de bir takım radikal girişimler yapılmalıdır. (Gürcan, 1999, s.243)
9. Kitap yayımcıları, toplumda okuma bilincinin oluşmasını sağlamak için çeşitli etkinlikler düzenlemelidir. (Gürcan, 1999, s.243)
10. Ülke genelinde büyük çapta kitap fuarları düzenlenmelidir.
11. Çocuk ve gençlerin kitap okumaya daha fazla vakit ayırabilecekleri yaz tatili vb. dönemlerde kitapların indirimli satışları yapılmalıdır.
12. Kitap yayımcılığı sektörüne ilişkin okurdan gelecek şikayetlerin değerlendirilebileceği bir organizasyon kurulmalıdır. (Gürcan, 1999, s.243)
13. Yayıncılar Birliği bünyesinde bir Kitap Kulübü kurularak, Birliğe üye yayımcıların kitaplarının, kulüp üyelerine ulaştırılmasında kolaylıklar ve indirimler sağlanmalıdır. (Gürcan, 1999, s.243)

14. Yayın dünyası ile ilgili gelişmeleri, haftalık üretilen kitapları bildiren dergiler yayımlanmalıdır. (Gürcan, 1999, s.243) Bu konuda özellikle öğretmenler bilgilendirilmelidir.
15. Belli periyotlarla piyasadaki mevcut kitapların listesi yayımlanmalıdır. (Gürcan, 1999, s.243)
16. Mektupla sipariş ve bunun karşılanmasında okurlara kolaylıklar sağlanmalıdır. (Gürcan, 1999, s.243)
17. Büyük kentlerin dışındaki illerde ve ilçelerde modern anlayışla düzenlenmiş kitapçılar açılmalıdır. (Gürcan, 1999, s.243)
18. Korsan yayımcılığın önlenmesi için bu işi yapanları ihbar etmeye yönelik kampanyalar düzenlenmelidir.
19. Kitapçı vitrinlerinde yeni yayımlanan kitapların sergilenmesi sağlanmalıdır.
20. Kitapçılar tarafından ikinci el kitap satışı yapılmalıdır.
21. Kitapçılarda normal satış periyodunda satılamayıp yayımcıya geri gönderilen kitaplar ikinci defasında maliyeti üzerinden satışa sunulmalıdır. (Gürcan, 1999, s.244)

2.5.6. Okuma Alışkanlığının Gelişmesini Etkileyen Olumsuz Durumlar

2.5.6.1. Öğrenciden Kaynaklanan Durumlar

Okuma alışkanlığının kazanılmasını, sürdürülmesini engelleyen başlıca nedenlerden biri olarak insanı kendisi görülmektedir. İnsan okumak yolunda kendi kendini engellemektedir. Kişinin okudukları üzerinde düşünmesi, öğrendiklerini hayata geçirmesi ve onlardan yararlanması yerine okuduklarını unutmaması bir tür okuma

hastalığıdır. (Selvi, 1998, s.171) Okuyanlar okuduklarını paylaşamamakta ve giderek yalnızlaşmaktadır. (Özen, 2001, s.42)

Öğrencinin çeşitli sebeplerden dolayı kitabı ve okumayı sevmemesi; anne-babasının, öğretmenlerinin zorlamalarıyla kitap okuması okuma alışkanlığının gelişmesini olumsuz yönde etkileyen durumların başında gelmektedir. Çocuklar, kitabı sadece bir ders aracı olarak görmeleri sonucu okul hayatının bitiminden sonra kitabın kapağını kaldırmak dahi istememektedirler. Çocukların kitap okumaya gerek duymamaları, kendi istekleriyle değil de dış faktörlerin etkisiyle okumaları bu faktörler ortadan kalktıktan sonra kitapla olan bütün ilişkilerinin son bulmasına demektir.

Avusturya’da yapılan incelemeler göstermiştir ki, pek çok çocuk iyi okuyamadıkları için kitap okumamaktadır. Çünkü hiç kimse kendisi için zor olan bir şeyi yapmaktan hoşlanmayacaktır. (Bamberger, 1990, s.10) Okuma yeterliliği olmayan, okumada zorluk çeken bir çocuk okumadan zevk almayacak dolayısıyla da okumaya yönlendirilecektir.

Öğrencilerin kütüphaneye gitme alışkanlıklarının olmayışı veya kütüphaneye sadece ders çalışmak için gitmek gibi yanlış bir tutum içinde olmaları okuma alışkanlığının gelişmesinin olumsuz yönde etkilemektedir.

Okuma alışkanlığını olumsuz yönde etkileyen bir durum da; okunan materyalin parmakla izlenmesi; dudakların kıpırdatılması; vücudun ve başın sallanması; sesin ayarlanamaması; telaffuz bozukluğu; heceleme; noktalama işaretlerine, ses tonuna, vurguya; geri dönüşler yapma; kelime unutmama; kelime atlama gibi okuma hatalarıdır. Yapılan okuma hataları, öğrencinin okumadan zevk almasını kısıtlamakta ve okunan metnin tam ve doğru olarak anlaşılmasını engellemektedir. (Mavi, 1995, s.105-111)

2.5.6.2. Aileden Kaynaklanan Durumlar

Anne-babanın çocuğuna kitap almaması, çocuklarının ders kitapları dışında herhangi bir kitabı okumalarını yasaklamaları ve kitap okumak yerine sınavlara hazırlanmaları için büyük çaba göstermeleri çocukların okumaya ilgi duymalarını engellemektedir.

Ailelerin ekonomik durumlarının ancak temel ihtiyaçları karşılamaya yetmesi çocukları için gerekli olan kitabı alamamalarına sebep olmakta ve anne-babalar böyle bir durum karşısında çocuğunu kütüphaneye götürme veya yollama şansını da denememektedir.

Anne-babaların ocuk kitaplarında olması gereken özellikleri; çocuklarının ilgi, beceri ve gelişim seviyelerini bilmemeleri, çocukları için bilinçsiz bir kitap seçimi yapmalarına sebep olmakta bu da çocukları kitaptan daha da soğutmaktadır.

Zehra İpşiroğlu'nun "Okuma sevgisinin nasıl kazandırılacağı" ile ilgili yaptığı açıklamada ifade etmiş olduğu olumsuz bir durum da, okuyan ailelerin çocuklarında görülen, okumaya karşı yaşanan bir tepkidir. Burada, kitabın aile arasında iletişimi engelleyen bir duvar oluşturduğundan bahsedilmiştir. Aile bireylerinin kendi içine çekilip kitap okuması ve okudukları üzerine birbirleriyle hiç konuşmamaları çocukta kitaba karşı bir tepki doğmasına sebep olmaktadır.

Çocukların erken yaşta kitapla tanıştırılmamaları ve ailede okuma için uygun ortamın bulunmayışı, onların kitaba karşı ilgi duymasına engel olmaktadır.

Değişen ve zorlaşan hayat koşulları nedeniyle anne-babalar günlerinin büyük bir kısmını işyerinde geçirmekte; eve geç saatlerde, hayli yorulmuş olarak gelmekte ve günün geriye kalan kısacık vaktinde de çocuğuna yeterli zamanı ayıramamaktadır. Bu nedenle çocuğun kitap ve okuma kültürünü yaşaması okul zamanıyla sınırlanmakta ve bu görev de öğretmene düşmektedir. Böyle bir durumda çeşitli yönlerden desteklenerek kazanılabilecek ve gelişecek okuma alışkanlığı en büyük destekçisini baştan kaybetmiş olmaktadır.

Anne-babanın çocuğa beğenmediği bir kitabı alması ve onu bu kitabı okumaya zorlaması; evde kitap okuyan bir örneğin olmaması; çocuğa daha çok okuması gerektiği söylenerek baskı yapılması; çocuğun okuyup okumamasına karşı ilgisiz ve lakayt davranılması; çocukların okuduklarının sürekli denetlenip kısıtlanması; çocuğun ne okuyacağına anne-babanın karar vermesi ve evde kitaplığın olmayışı çocuğu kitaptan, okumaktan soğutmaktadır.

Anne-babanın eğitim düzeyinin düşük oluşu da çocuklarının okum alışkanlığını olumsuz yönde etkilemektedir. (Sağlamtunç, 1990, s.18)

2.5.6.3. Toplumdan Kaynaklanan Durumlar

Toplum içerisinde okuma alışkanlığına önem verilmemesi, çağdaşlaşma yolunda okumanın öneminin anlaşılmamış olması ve okuyan insanlara değer verilmemesi çocuğun kitaba ilgi duymasını engellemektedir. Kitabın alışveriş listelerinde baş sıralarda yer almaması fiyattan çok kültürden kaynaklanmaktadır. Kitap okuma, satın alma alışkanlığının olmamasının arkasındaki ilk neden kültürel olarak, yatkınlık olarak, genetik olarak kitap okuma alışkanlığının olmamasıdır.

Toplumu oluşturan kişilerin, okumayı aylıklık olarak görmesi, okumaya yeterli zamanı ayırmaması, çocuğun okumasını yadırgaması ve neler okuduğunu denetim altında tutmak istemesi kitaba karşı olumsuz bir tutum oluşturmaktadır.

Okuma alışkanlığının üzerinde etkisi olumsuz olarak tespit edilmiş bir diğer unsur da televizyondur (Verbrood, Van Rees, 2003, s.283). Kimilerince aptallaştırma kutusu, kimilerince de yararlı bir basın yayın organı olarak görülen televizyon aslında tek başına bir günah keçisi değildir. Asıl sorun, toplumun televizyonu yanlış kullanmasından kaynaklanmaktadır. İnsanların televizyon programları arasında herhangi bir seçme ve eleme yapmadan, önlerine gelen her şeyi izlemeleri; okuma ve kitaba ayırabilecekleri çok yararlı zamanlarının televizyon karşısında ölmesine sebep olmaktadır. Oysa bu zaman kontrol altına alınsa televizyon, okuma alışkanlığının kazandırılması ve geliştirilmesinde çok yararlı bir araç olarak kullanılabilir. Televizyonda altyazı okumanın algılama becerisine olumlu etkisi tespit edilmiş iken seyretme sıklığının okuma performansı üzerinde olumsuz etkisi bulunmuştur. (Koolstra, Van Der Voort ve Vooijs, 1991, s.105) “Televizyon, ona sahip olanların amaçlarına, niyetlerine göre çok iyi ya da çok kötü bir araç olabilir. Bilim gibi. Bilimi insanoğlu isterse kurtuluşu için, isterse felaketi için kullanır.” (Özen, 2001, s.55)

Kitap şeklinde olan eserlerin filmlerinin, yazarı ile yapılan söyleşilerin televizyonda gösterilmesinin o kitabın okunmasını teşvik ettiği ileri sürülmektedir. Bu durumun belirli kitaplar için geçerli olması karşısında televizyonun bu ilgisini

çekemeyen kitapların ise daha az okunur hale geldiği, yani televizyonun kitap okumayı aslında artırmadığı sadece bunu belirli kitaplara yönlendirdiği yorumu yapılmaktadır. Televizyonun kitap okuma üzerindeki bu tip olumlu etkileri ile onun yerini alarak olumsuz etki ettiği tartışmaları yapılmıştır. Alt yazı okumanın kitap okuma ile destekleyici bir etkisinin bulunmadığı savunulmuştur. Televizyonun kitap okuma üzerindeki olumsuz etkilerinden üç tanesinin elle tutulur bir yanı bulunmamaktadır. Birincisi, düşünme becerisini bastıran geriletme etkisidir. İkincisi, geriletme etkisinin nörofizyolojik versiyonu olan beyin yarıküreleri etkisidir. Burada beynin sağ yarıküresinin aşırı uzmanlaşmasına sebep olan görsel dürtülerin, dil gelişiminden sorumlu sol yarıkürenin bastırılmasına yol açmasından söz edilmektedir. Üçüncüsü ise, okul karşıtı etkisidir. Bu noktada ise televizyonun okul etkinliklerinden olan okuma eylemine karşı ilgisizliği körüklediği ileri sürülmektedir. Bunların dışında; tembelleştirici, yoğunlaşma bozucu ve yerine geçme etkisi olduğu da söylenmiştir. McLuchan'ın bu yerine geçme etkisini destekleyen görüşleri ise uzmanlık ve sosyalleştirme etkisidir. Buna göre; televizyonun okuması gelişmemiş olan insanların hoş vakit geçirmesini sağladığı ve televizyondan zevk alarak büyüyen insanların okuma zevkini alamadıkları ifade edilmiştir.(Van Der Voort, 1991, s.76-79)

Fatih Erdoğan'ın belirttiği gibi “Televizyon, okumaya engel teşkil etmiyor. İlk önce kitaba olan ilgiyi olumsuz bir şekilde etkiliyor ama sonra arkadan daha güçlü olarak geriye getiriyor. Çünkü televizyon da bilgi denizini zenginleştiriyor, merak ögesini kışkırtıyor. Merak da kitaba yönlendiriyor. İşte bu mekanizma doğru bir şekilde kurulduğunda ciddi bir sorun çıkmıyor ortaya. Ne yazık ki çocuk edebiyatına dair bilgiden yoksun olan anne babalar, öğretmenler için kitaplar seçenek olamıyor. Çocukları avutmak için video kaset koyup oturtuyorlar. Böylece zaman dolduruyorlar. Çünkü alternatiflerden haberleri yok. Oysa onun yerine bir masal okunsa daha iyi olacaktır. Seçenekler güçlü bir şekilde çocukların önüne konmadığı için de tabi ki televizyon kazanıyor. Televizyonu iyi kullanmak lazım. Televizyon tabi ki kötü değildir; ilgi çekici ve caziptir. Ama onlar ne kadar cazipse kitabın da okunabilmesi için, en az onlar kadar cazip olması gerekir.”

Bir toplumda okuma alışkanlığı düzeyinin yükselememesi o toplumda bilginin yeterince tüketilememesinden, bilgi gerektirecek bir yaşam tarzının olmamasından kaynaklanmaktadır.

Çevreden gelen bir olgu olarak kitap sansürü de % 8 oranında okumayı engelleyici bir öge olarak algılanmaktadır. (Sağlamtuñ, 1990, s.9)

2.5.6.4. Okul ve Öğretmenden Kaynaklanan Durumlar

Öğretmenlerin, okuma alışkanlığının olmayışı dolayısıyla da öğrencilerine olumlu bir model oluşturmamaları ve onları okumaya, araştırmaya yönlendirmemeleri çocuğı kitaptan uzaklaştırmaktadır.

Sınıf kitaplıklarının ve okul kütüphanelerinin olmayışı, var olanların da kaynaklarının yetersiz olması ve işleyişindeki aksaklıklar çocukların kütüphane kullanma ve okuma alışkanlıklarının gelişmesi için gerekli olan şartları sağlayamamaktadır.

Çocuklara verilen ev ödevlerinin yükü, onların ders dışı okumalarını engellemektedir.

2.5.6.5. Kütüphane ve Kütüphane Görevlilerinden Kaynaklanan Durumlar

Kütüphane görevlilerinin asabi olması, çocukları azarlamaları, çocuklara yardımcı olamamaları, onların okumaya yönelmelerinde olumsuz etkiler yapabilecektir.

Halk kütüphanelerinin koleksiyonlarının nicelik ve nitelik yönünden yetersiz oluşu; iç ortamlarının kasvetli oluşu okuru kütüphaneden ve okumadan uzaklaştırmaktadır.

Kütüphanelerinin sayısının yetersiz oluşu, kütüphanelerinin dermlerinin güncel olmayışı ve kütüphanelerin güncelleştirilmesi konusundaki gelişmelerin yavaş olması sonucunda kütüphane kullanımı düşmektedir. “Korsan kitap satın almak istemezsiniz,

orijinaline de paranız yetmezse kütüphaneye başvurursunuz. Bir defa gittiniz aradığınız kitap yok, ikinci de yine yok, beşincide de yine yoksa bir daha da oraya gitmezsiniz.” demektedir Fatih Erdoğan. Bu durumda da kütüphaneye gitme alışkanlığının olmayışı okuma alışkanlığının da gelişmesini olumsuz yönde etkilemektedir.

2.5.6.6. Kitaptan Kaynaklanan Durumlar

Kitapların basım ve kağıt yönünden kalitesiz olmaları; kullanışlı ve sağlam olmamaları; öğrencinin seviyesine uygun dil kullanılmaması; konu bakımından çocuğun ilgi ve ihtiyaçlarına yönelik olmaması; kitaptaki resimlerin estetik kaygıdan uzak olması; kapaklarının ilgi çekici ve albenili olmaması öğrencileri kitaptan ve okumaktan soğutmaktadır. Ayrıca çocuk kitaplarının tekdüze, yaşamdan kopuk ve sıkıcı olması; aşırı öğreticiliğe kaçması sorunun başka bir boyutudur. Çocuklar öğrenmeye açık ve meraklıdır ama öğretilmekten hoşlanmazlar.

Ders kitaplarının da içerik ve görsel özellikler yönünden niteliksizliği ve okuma materyalinin çocuğun okuma nedenine uygun olmaması çocuğu kitaptan soğutan başka bir faktördür. Aslında kitabın, çocuğun okuma nedenine uygun olup olmamasından ziyade; çocuğun okuma nedenine uygun kitabı seçememek konusunda sorumluluk aileye ve öğretmene düşmektedir.

Kitabın maliyet fiyatının dolayısıyla da satış fiyatının yüksek oluşu, zaten okumaya ilgisi olmayan pek çok kişi tarafından iyi bir bahane olarak öne sürülmekte ve bu durum kitaba ve okumaya olan ilgiyi azaltmakta, hatta ortadan kaldırmaktadır. (Gürçan, 1999, s.208)

2.5.7. Türkiye’de Okuma Alışkanlığı

2.5.7.1. Türkiye’de Okuma Alışkanlığı Düzeyi

Milli Eğitim Bakanlığı’nın (MEB) “Boş Zamanı Değerlendirme Ve Kitap Okuma Alışkanlığı” raporuna göre:

- Türkiye’de 6 kişiye 1 kitap düşüyor. Bir Japon yılda 25, İsveçli 10, Fransız 7 kitap okuyor. Raporda, Japonya’da “ayakta kitap okuma alışkanlığı” için taşıyomi sözcüğünün kullanıldığına işaret edilerek, “Böyle bir kelime sözlüğe geçtiği halde, bizim ülkemizde bırakın ayakta kitap okumayı, evlerdeki kitapların bile yüzüne bakılmamakta ve kitaplar genellikle vitrinleri süsleyen bir aksesuar olarak kullanılmaktadır” denildi.
- Türkiye, kitaba yatırım konusunda dünya ortalamasının yarısını bile yakalayamıyor. Bir Norveçli kitaba yılda 137 dolar, Alman 122 dolar, İsveçli, Avustralyalı ve Belçikalı 10 dolar, ABD’li 95 dolar harcarken, bir Türk yılda kitap için yalnız 0.45 dolar para ayırıyor. Türkiye, bu konuda dünya ortalaması olan 1.3 doların bile çok altında kalıyor.
- TV izleme alışkanlığının, okuma alışkanlığı kazanmayı engellemede önemli etkenlerden biri olduğu belirtiliyor. Türkiye’nin televizyon izleme açısından dünyada ikinci sıradan, ABD ile birlikte ilk sıraya çıktığı tespiti yapıldı. “Her Türk vatandaşı günü 3.5 saatini televizyon başında geçiriyor. 3.5 saat, yarım gün eğitim yapan bir okulda günlük eğitimin süresine eşittir. Dizi furyasıyla bu rakam 4 saate çıkmıştır” denilen raporda, ulusal kanallarda haftada 40 yerli dizinin yayımlandığına işaret edildi. Raporda, çeşitli ülkelerde günlük TV izleme süreleri konusunda şu bilgiler verilmiştir: AB-Türkiye: 4 saat, İngiltere: 3 saat 20 dakika, Japonya: 3 saat 15 dakika, Avustralya: 3 saat, Almanya: 2 saat 55 dakika, Fransa: 2 saat 50 dakika, Peru : 2 saat 40 dakika, İsveç 2.5 saat.
- 21’inci yüzyıla girerken Türkiye, kitap okuma oranında çoğu Afrika ülkesinin gerisinde kalmış durumda. Japonya’da toplumun % 14’ü, Amerika’da %12’si, İngiltere ve Fransa’da %11’i düzenli kitap okurken, Türkiye’de durum % 0,01 yani, on binde bir!
- Öğrenciler arasında kitap ve gazete okuma alışkanlığının azaldığı görüldü. Öğrencilerin % 6’sının bir yıl içinde hiç kitap okumadığı belirlendi. Bir yıl içinde 5 kitaptan fazla okuyanların oranı ise sadece % 31. Öğrencilerin % 59’u son bir yıl içinde Türkiye’de popüler olan hiçbir kitabı bilmiyor.

- Öğrenciler arasındaki gazete okuma oranları da oldukça düşük. Öğrencilerin % 3'ünün evine hiç gazete alınmamakta, % 2'si ise gazetenin hiçbir bölümünü okumuyor. Spor ve magazin sayfaları % 32, haber ve ekonomi sayfaları % 11, sanat sayfaları % 14, gazete ekleri ise % 24 oranında okunuyor.
- Toplam nüfusu sadece 7 milyon olan Azerbaycan'da kitaplar ortalama 100.000 tirajla basılırken, Türkiye'de bu rakam 2000-3000 civarında basılmaktadır.
- Gelişmiş ülkelerde kişi başına düşen yıllık kitap alımı, ortalama 100 ABD doları, Türkiye'de ise bu rakam 10 ABD dolarının altındadır.
- Türkiye'de her 100 kişiden sadece 4,5 kişi kitap okuyor.
- Japonya'da yılda 4 milyar 200 milyon kitap basılıyor. Türkiye'de sadece 23 milyon.
- Birleşmiş Milletler İnsani Gelişim Raporu'nda, kitap okuma oranında Türkiye, Malezya, Libya ve Ermenistan gibi ülkelerin bulunduğu 173 ilke arasında 86. sırada.
- Türkiye'de yüksek öğrenim görenlerin oranı 1965'e göre 14 kat arttı. Ama Yüksek Öğrenim mezunlarının kitap okuma oranı 1965'in de altında.
- Türkiye'de dergi okuma oranı %4; kitap okuma oranı %4,5; gazete okuma oranı %22; radyo dinleme oranı %25; televizyon izleme oranı % 94'tür. Türkiye'de gazete okuma oranı Afrika düzeyinde.
- Bir yılda ders kitapları hariç basılan kitap sayısı Amerika'da 72.000, Almanya'da 65.000, İngiltere'de 48.000, Fransa'da 39.000, Brezilya'da 13.000, Türkiye'de ise 6.031'dir.
- Türkiye'de 1996 yılı ile 2001 yılı karşılaştırıldığı zaman:

Kütüphane sayısı 1.260/ 1.412; kitap sayısı 10.899.127/12.221.392; okuyucu sayısı 22.523.449/ 11.698.602; kayıtlı üye sayısı 1.0004.681/ 254.007; ödünç verilen kitap sayısı 4.507.508/ 2.164.324; satın alınan kitap sayısı 129.450/ 13.862'dir.

- Ülkemizde gazete satışları da gelişmiş ülkelerin çok altında. Yaklaşık 20 kişiye 1 gazete düşüyor. Oysa Japonya’da 2 kişiye, Amerika’da ve Rusya’da 5 kişiye 1 gazete düşüyor.
- Avrupa Birliği ülkelerinde insanların % 40’ı yılda en az 1 kitap okuyor. Türkiye’de ise 40 milyon insan hiç kitap okumuyor.
- Ülkemizde okuma alışkanlığının yaygınlığı bir yana, okuma yazma oranının toplam nüfusta % 80’ler civarında.

Bir kamu kuruluşunca yapılan araştırmada sorulan “Son bir yılda şiir, roman türünden kaç kitap okudunuz?” sorusuna deneklerin % 41,09’u ‘Hiç’, % 21,95’i ‘1’den az’ cevabını vermiştir. Ayda bir kitap okuduğunu iddia edenlerin oranı ise yalnızca % 5,64’tür. Araştırmaya göre halkın yarısına yakın bir bölümü son bir yılda bir tek kitap dahi okumamış durumdadır. Bu rakamlar ülkemizde okuma alışkanlığına sahip olanların, nüfusun % 1’inden bile daha az orana sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Uluslararası Eğitim Başarılarını Belirleme Kurulu’sunun, Uluslararası Okuma Becerilerinde Gelişim Projesi (PIRLS) çerçevesinde, 35 ülkede ilköğretim 4.sınıf öğrencileri arasında araştırma yapıldı. Türkiye’de 62 ilden 154 ilköğretim okulunda toplam 5 bin 390 öğrenci arasında yürütülen çalışma, Türk öğrencilerinin okuma becerilerinin uluslararası standartların altında olduğunu ortaya koydu. Türkiye 35 ülke arasında 28’inci sırada.

Uluslararası ortalamada, öğrencilerin çoğunun evlerinde 25’ten fazla çocuk kitabı var. Türkiye’de, öğrencilerin yalnız % 19’u, 25’ten fazla kitaba sahip. Uluslararası ortalamaya göre evinde 0-10 arasında çocuk kitabı bulunan öğrenci yüzdesi % 56 iken, Türkiye’de % 23. Bu durum, ailelerin çocuklarına fazla kitap alamadıklarını ve okumaya yöneltmediklerini gösteriyor.

2.5.7.2. Türkiye’de Okuma Alışkanlığı Düzeyinin Düşük Oluş Nedenleri

Türkiye’de okuma alışkanlığının olmamasının temel nedenlerinden birincisi, okuma- düşünme özgürlüğünün önüne dikilen engeller, kitaba ve her türlü yayına

uygulanen baskı ve yasaklar; ikincisi de Türk, insanının küçük yaştan itibaren aile içinde ve okulda kitapla ilişki kuramaması, bu ilişkinin eğitim sisteminin içinde öğretmen-öğrenci-kütüphane biçiminde bütünleşememesidir. (Nas, 2002, s.120)

Eğitim sistemimizin ezbere ve test çözmeye dayalı olması; öğrenmeyi öğretmekten ziyade her şeyi bilen öğrenci üretmeye çalışılması okuma alışkanlığının gelişmesini engellemektedir. İlkokulun ilk yıllarından itibaren başlayan sınav maratonu yüzünden çocuklarımız okumaya zaman ayıramamaktadırlar. Yaşanan strese bağlı olarak birçok kişi sınavlar sonrasında da eline herhangi bir kitap almak istememektedir. Ne yazık ki toplumumuzda sınavlar tek kurtuluş yolu olarak görülmekte ve gençler okumaya, araştırmaya, düşünmeye yöneltilememektedir. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı'nın önerdiği müfredatın ağırlığı; yetiştirilme tarzı; kültür eksikliği gibi faktörler öğretmenlerin kendileri için kitap okumalarına ve öğrencilerine de önermelerine engel olmaktadır. Dolayısıyla çocuklar da kendi kitaplarını seçme becerisinin kazanamamaktadır.

Toplumumuzdaki okumama olgusunun nedeni olarak, geleneğe bağlı sebepler ve eğitim gösterilmektedir. Eğitim sistemimizin, öğrencileri ders kitapları dışındaki okuma kaynaklarına yöneltmeyişi; ders kitaplarının öğrencinin ilgisini çekmekten uzak, kuru bir üslupla yazılmış olması; öğretmelerin kendilerinin de kitap okumamaları eğitim sistemimizle ilgili olan olumsuz faktörlerdir. (Sefercioğlu, 1999, s.240) Özellikle Türkçe ders kitaplarındaki kısacık metinlerin güncel olmayışı, çocukların ilgi alanlarına girmeyişi, yaşamla bir bütünlük sergilemeyişi çocukların okuma sevgisini teşvik etmemektedir.

Türkiye’de başta ekonomik olmak üzere çeşitli koşullar nedeniyle çocukların okul çağında iken çalışmak zorunda kalması, çocuğu okumaktan ve kitaptan tamamen uzaklaştırmaktadır. Gelir dağılımındaki dengesizlikler nedeniyle, birçok çocuk eğitimini tamamlayamamakta veya hiç eğitim görmemekte; ayrıca okurun alım gücü düşmektedir.

Toplumumuzda birçok aile ders dışı kitaplar okumayı gereksiz görmekte ve çocuklarının hikaye, roman, şiir kitabı okumalarını engellemektedir. Çünkü bizde okuma, bir zaman öldürme aracı olarak görülmektedir. Yapacak başka bir işi

olmadığında sıra kendisine gelebilen bir etkinlik gibi anlaşılmaktadır. (Soysal, 1998, s.230)

Türkçe kitaplarındaki metinlerin güncel ve ilgi çekici olmamaları, öğrencide benzer metinleri arayıp bulma ve okuma isteği doğurmaması çocukta okumaya karşı merak uyanmasına engel olmaktadır. Ders kitapları dışındaki diğer yayınların da insanımızı okumaya özendirecek şekilde olmayışı o eserlerin okunma şansını azaltmaktadır. Bu konuya başka bir açıdan bakıldığında, yayın hayatımızın yazarı özendirici bir yapıda olmaması da yayın azlığının dolayısıyla okumama olgusunun bir sebebidir. Kitap yayınlayan kuruluşlar bakımından da; enflasyon, kitap yayınlamanın maliyetinin yüksek oluşu ve harcanan paranın ancak uzun süre içerisinde geri alınabilmesi gibi nedenler yeni eserler yayınlanmasını zorlaştırmaktadır. (Sefercioğlu, 1999, s.240)

Ülkemizde yayın dağıtımda çeşitli sorunlar yaşanması ve tüm ülke çapında düzenli bir dağıtım yapılamaması, özellikle ülkenin doğu kesimlerinde kitabın okurlarıyla buluşmasına engel olmaktadır.

Çocuk kitaplıklarının, senenin belirli dönemlerinde ve günün kısıtlı saatlerinde açık olması çocuğun kitaba ulaşabilirliği için engel teşkil etmektedir. Ayrıca kırsal kesimde çocuk kitaplıklarının olmayışı da ulaşabilirliği etkileyen başka bir sorundur.

Türkiye'deki temel sorun, yeteri kadar kitap üretememek değil, toplum olarak okuma bilicine sahip olmayışımız, okumayı ve kitabı yeteri kadar sevmeyişimizdir. (Gürçan, 1999, s.225) Okuma kaynaklarının pahalılığı, insanımızın içinde bulunduğu ekonomik şartlar gibi nedenler asıl sorun olarak gösterilse de yayınlara sahip olma ve onları okumanın bir ihtiyaç olarak hissedilmemesi asıl sorundur. (Sefercioğlu, 1999, s.241) Kısacası az okuyan bir toplum olmamız da okumanın duyuşsal boyutunu (kişinin okumaya yönelik olan sevgi, korku, nefret, ilgi, tutum ve güdülenmişlik gibi özellikleri) ihmal etmiş olduğumuz söylenebilir. Eğer çocuk, okumadan zevk alamaz, mutluluk duyamazsa; kitapta karşılaştığı düşüncelerle kendi düşüncelerini biçimlendirerek yeni bir şey yaratamaz, kendini ifade edemezse okuma eylemi süreklilik göstermez. (Güleryüz, 2002, s.156)

Yavuz Donat, Türk gençleri arasında okuma alışkanlığı bulunmamasını, Türk Eğitim Sistemi'nde okuma alışkanlığı verilmemesine, "kitabın pahalı olması"nın ise yalnızca bir "bahane" olacağına bağlamaktadır. (Gürcan, 1999, s.185)

1992 yılında yapılan, "1990'lı Yıllarda Türk Gençliği Araştırması"na göre kitap okumayla arası olmayan gençlerin okumama mazeretleri: "Kitap okuma alışkanlığım yok; vaktim yok; boş zamanımda yorgunum; televizyon, video, film izliyorum; kitap fiyatları pahalı; dersim var" şeklinde sıralanmıştır. (Gürcan, 1999, s.185) Bunların yanı sıra "Okumayı sevmiyorum, okurken uyuyorum, ihtiyaç duymuyorum, kitaplardan dünü öğrenmek yerine günü yaşamayı tercih ediyorum, üşeniyorum, arkadaşlarım "okuyorum" dediğimde hep dalga geçtiler benimle ve bu da kitaplardan soğumama neden oldu."vb. yanıtlarda konu ile ilgili yapılan başka çalışmalarda "Neden okumuyorsunuz?" sorusuna verilen cevaplardandır. (Nas, 2002, s.116)

Ülkemizde kır yaşamında da kent yaşamında da, kitap ve okuma boş zaman etkinliği olarak görülmemektedir. Her iki kesimde de yaşayan insanlar boş zamanlarını kitap okuma dışındaki farklı etkinliklerle geçirmektedir.

Ülke genelinde kitap fuarlarının yaygın olmayışı okurların yazın gündemini takip edebilmelerine fırsat vermemektedir.

Toplumumuzda kıraathane kültürünün değişerek, kıraathanelerin kahvehaneye ve oyun salonlarına dönüşmesi sonucu bu mekanlardaki kitaplar ortadan kalkmış ve kahvehane müdavimleri okumadan iyice uzaklaşmıştır. Çocuğuyla birlikte kitap okuyarak geçireceği bu vakti kahvehanede harcayan bir baba çocuğunu okumaya yönlendirememekte ve ona olumsuz yönde örnek olmaktadır.

Ülkemizde korsan yayımcılığın önüne bir türlü geçilememesi, kitap üretimine ve yayımcılığına ket vurmakta; yayım sektörünün gelişmesine engel olmaktadır. Ülkemizdeki mevcut sorun da çocuk yayınlarının yetersizliği ve çocuklarla yetişkinler arasındaki diyalog kopukluğudur. (İpşiroğlu, 1994, s.127)

Ülkemizin tam gelişmişlik seviyesine yükselememesi ve yazılı kültürün henüz yaygınlaşmamış olması okuma alışkanlığı seviyesinin düşük oluş nedenlerinin başında gelmektedir.

Toplumumuz, yüzyıllar boyunca, eğitim görmenin, okuyup yazmanın, belli bir kesimin ayrıcalığı olduğunu düşünmüş; bunun sonucu olarak da toplumun büyük çoğunluğu bu imkandan kendi isteği ile yoksun kalmıştır. (Sefercioğlu, 1999, s.239)

Yapılan araştırmalarda; okur-yazarlık oranının istenen düzeyde olmayışı ve ülkemizde basılan ve satılan kitap sayısının yetersiz oluşu Türk halkının okuma alışkanlığına sahip olmaması nedenlerinin başında gelmektedir. Bu iki ana nedeni destekleyen olumsuz etkenler arasında, okumada model olarak seçilecek bireylerin azlığı; yetersiz ve sağlıklı kentleşme; Türk toplumunun sözlü kültürden yazılı kültüre geçmeden görsel kültürün etkisinde kalması; eğitim sistemimizin araştırmaya ve okuma alışkanlığını geliştirmeye yönelik olmaması sayılmaktadır. (Selvi, 1998, s.172) Ayrıca Türk milletinin yüzyıllardır “sözlü edebiyat” geleneğine bağlı kalması; okuryazarlık oranının yükselmemesine rağmen, bu gelenekten vazgeçmemesi de Türk toplumunu olumsuz yönde etkileyen sebeplerdendir. Çünkü; bu dinlemeye dayalı edebiyat ve bilgi edinme geleneği insanımıza okuma ihtiyacını duyurmamaktadır. (Sefercioğlu, 1999, s.238-239) Okuma kültürünün yazılı kültüre özgü bir olgu olmasına karşın, ülkemizde okumaya dayalı bir yazılı kültür ile sağlıklı bir görsel kültürün kırsal kesimleri de içine alacak biçimde egemen olmayışı, sorunun kültürel kökenini oluşturmaktadır. (Yılmaz, 1990, s.16)

Televizyonun, Türk insanların henüz kitapla olan alışverişini tamamlamadığı bir dönemde gelmesi; yani insanımızın modern anlamda kitap alma, okuma alışkanlığı kazanamadan; bunu evine, ailesine, mahallesine, okul ve işyerine yayamadan, hayatına maledemeden televizyonun karşısına geçmesi ülkemiz için büyük bir olumsuzluktur. “Kitap alma ve okuma alışkanlığı teşekkül etmediği için televizyon seyretme alışkanlığının karşısında kitap savunmasız bir duruma düşmüştür. Kitap kültürü noksan olan seyirci için televizyon son derece bağlayıcı, engelleyici, bilhassa çocuklar için oyalayıcı olmuştur.” Ülkemizde kitap-çocuk-eğitim üçgeni karşısında televizyon, aşılması veya uyum sağlanması ön planda gelen bir araç olarak durmaktadır. (Kutlu, 1987, s.264) Ne yazık ki ülkemizde kitle iletişim araçları da okuma ilgisi yaratma ve geliştirmede etkili değildir.

Ülkemizde pek çok evde kitaplık bulunmamakta ve çocuk kitapla ilk defa okulda karşılaşmaktadır. Bu durum okuma alışkanlığının ilköğretim döneminde

kazanılabilmesi için çok geç bir başlangıç sayılmaktadır. Okumayı sevmeyen bir toplum oluşumuzun nedenlerinin altında da okuma alışkanlığının çocuklukta kazanılamaması yatmaktadır. Bunun nedeni de çocuklara doğru zamanda, doğru kitabı sunamamaktır.

Matbaanın ülkemize, batıya göre daha geç gelmesi, “çocuk edebiyatı”, “çocuk kitabı” gibi gerçekliklerin bizde daha geç kabul edilmesi okuma alışkanlığının istenen düzeyde olmayışının geçmişe dayalı nedenleri arasındadır.

Fatih Erdoğan, kendisine yöneltmiş olduğum “Ülkemizde kişi başına düşen ortalama kitap sayısı çok yetersiz. Bunun sebepleri neler olabilir? Sorun sadece bizim ülkemizde mi, bizim inanlarımızda mı; bu konuya önem vermememizde mi?” sorusuna şöyle cevap vermiştir: “Bundan kaynaklanan nedenler var ama onları tam anlamıyla bilemiyorum. Geriye kalan sebeplerin bazılarını ise doğal karşılıyorum. Daha çok şöyle düşünmemiz lazım: Yeni bir dille, yeni bir alfabe ile yaşadığımız yıl sayısı çok sınırlı, 1928. Bu açıdan biraz normal. Biraz daha zamana ihtiyacımız var. Aslında buna rağmen bir takım yenilikler var: 150 yıl önce çocuk dergisi çıkarmışız bir ülkeyiz. Bu azımsayacak bir şey değil. Bu anlamda toplumumuzu daha genç, emekleyen bir toplum olarak görebiliriz. Tarih olarak ayrı, ama Cumhuriyet olarak düşündüğümüzde daha yeni bir Cumhuriyet. Alfabemizin kullanımı açısından, farklı bir perspektifin gelmiş olması açısından daha yeni. Karamsar olmak gerekmiyor. Ama şöyle de bir sorun var: Biz kendimiz olamadan pazar ülke haline geldik. Pazar ülke haline geldiğiniz zaman teknolojik ürünler size hazır olarak, kullanım kılavuzuyla birlikte geldi. Siz onu üretmek zorunda kalmadınız, o zahmetten uzak kaldınız. Aslında ilgiyi, kitabı, merakı var eden arayıştır; bir şeyi bulma, keşfetme çabasıdır. Bir şeyleri keşfetme çabası içine giremedik bir türlü. Çünkü açık pazar haline geldik. Bunlar keşfedilmişti, biz hazır olarak aldık. Çeşitli nedenlerle ileri gitmiş ülkeler ürettikleri malın fazlasını satacak alan arıyorlardı. Burada da Batıya bütün duyargalarını açmış bir ülke vardı. Bu duyargalar içine durmadan bu ürünler dolduruldu. Ticari açıdan mantıklı bir süreç. Fakat bu bizdeki üretme güdüsünü körüklemedi. Bu güdü körüklenmeyince ilgilenme güdüsü de körüklenmedi. Bu da körüklenmeyince ilginin taşıyıcılarına ihtiyaç kalmadı. Umutsuz değiliz ama bu gelişmenin de çok hızlı olmayacağını düşünmemizin nedeni; bulma, araştırma, keşfetme, öğrenme güdüsünden yoksun olmamız. Biz sonuçlarla daha çok ilgileniyoruz. Çünkü mantığını kavramak gibi bir ihtiyacımız hiçbir zaman olmadı. Kitabın önünde bunun çok ciddi bir sorun olduğunu düşünüyorum. Bugün herkes

üniversitelerdeki araştırma sayısının, araştırmacı sayısının çok az olmasından yakınıyor. Yazılan makalelerimizin pek dikkate alınmıyor olması vb. gibi eksiklerimizin arkasında bu yatıyor. Yoksa genetik olarak zeka geriliği olan, tembel bir ülke olduğumuzu söyleyemeyiz. İnsan karakteri olarak herkes gibi bütün ülkeler gibiyiz. Ama gidişatımız böyle.”

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, evren ve örneklem, kullanılan ölçme araçları verilerin toplanması ve verilerin çözümü ele alınıp açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, ilköğretim I. kademe öğrencilerinin sahip oldukları okuma alışkanlığını ve onlara sunulan okuma ortamını belirlemeye yönelik olduğundan tarama modeline uygun olarak düzenlenmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2003 – 2004 eğitim öğretim yılında, İstanbul il sınırları içinde, ilköğretim okullarında okuyan 2, 3, 4 ve 5. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise, İstanbul ilinin 10 ilçesindeki 10 ilköğretim okulu ve bu okullarda okuyan toplam 400 öğrenci oluşmaktadır.

Araştırmanın örnekleme şu aşamalara göre seçilmiştir:

- İstanbul ili Avrupa ve Anadolu yakasından 5'er olmak üzere toplam 10 ilçe random olarak belirlenmiştir. Bu ilçeler şunlardır: Bağcılar, Gaziosmanpaşa, Şişli, Esenler, Beyoğlu, Ümraniye, Sultanbeyli, Üsküdar, Beykoz ve Kadıköy.
- Her ilçeden 1 resmi ilköğretim okulu olmak üzere, toplam 10 resmi ilköğretim okulu random olarak belirlenmiştir. Okulların listesi uygulama bölümünde belirtilmiştir.

- Seçilen okulların 2, 3, 4 ve 5. sınıflarında öğrenim gören toplam 400 öğrenci random olarak belirlenmiştir.
- Örnekleme oluşturan öğrencilerin 101'i 2. sınıfta, 100'ü 3. sınıfta, 100'ü 4. sınıfta, 99'u da 5. sınıfta okumaktadır.
- Sonuç olarak araştırmanın örneklemini 203 kız, 197 erkek olmak üzere 400 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf düzeyi ve cinsiyete göre frekans ve yüzde dağılımları aşağıdaki şekildedir:

Örneklemin Cinsiyete Göre Frekans Ve Yüzde Dağılımı

	F	%
kız	203	50,75
erkek	197	49,25
Toplam	400	100,0

Örneklemin Sınıf Düzeyine Göre Frekans Ve Yüzde Dağılımı

	F	%
2. sınıf	101	25,25
3.sınıf	100	25,0
4.sınıf	100	25,0
5.sınıf	99	24,75
Toplam	400	100,0

3.3. Verilerin Toplanması

3.3.1. Veri Toplama Araçları

Araştırmada verilerin toplanması için araştırmacı tarafından hazırlanan iki form kullanılmıştır: Anket Formu ve Okuma Alışkanlığı-Ortamı Ölçeği. Bu iki formun oluşturulması aşamasında ilk önce konu ile ilgili kaynak kitaplar ve yazılan makaleler incelenmiştir. Yapılan bu literatür taramasından sonra oluşturulan formlar araştırma

evreninden seçilen 80 kişilik bir gruba uygulanmıştır. Bu ön uygulamadan sonra çocuklar tarafından anlaşılamamış olan ifadeler değiştirilmiş ve gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra anket ve ölçek formu kullanılan şeklini almıştır.

3.3.1.1. Anket Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan anket üç bölümden oluşmaktadır: Kişisel Bilgiler, Aile Bilgileri ve Okuma Alışkanlıkları.

Kişisel bilgiler bölümü, öğrencilerin kişisel özelliklerini yansıtan 5 sorudan oluşmaktadır. Aile bilgileri bölümünde, çocukların anne-babalarının eğitim durumları ve ailenin aylık gelir durumu ile ilgili olmak üzere toplam 3 soru vardır. Okuma alışkanlıkları kısmında ise, çocukların sahip olduğu okuma alışkanlığına etki ettiği düşünülen konu ile ilgili 3 soru ve ayrıca çocukların bugüne kadar okumuş oldukları kitaplarla ilgili olan 2 tane de açık uçlu soru bulunmaktadır.

3.3.1.2. Okuma Alışkanlığı-Ortamı Ölçeği

Araştırmacı tarafından hazırlanan ölçekte, çocuğun sahip olduğu okuma alışkanlığı düzeyini ve içinde bulunduğu okuma ortamının elverişliliğini belirlemeye yönelik olan toplam 46 soru bulunmaktadır. Ölçek, içinde çocuğun kendisi, ailesi, okulu ve çevresi ile ilgili soruların yer aldığı dört bölümden oluşmaktadır. Soruların cevapları “Evet”, “Hayır” şeklindedir. Hazırlanan ölçeğin geçerliliği ve güvenilirliği araştırmacı tarafından yapılmıştır. Geçerlilik-Güvenirlilik işlemleri sonucunda 46 soru kendi içinde 16 alt boyut oluşturmuştur. Alt boyutların adları araştırmacı tarafından verilmiştir. (Bkz. EK 4 ve EK 5)

3.3.2. Uygulama

Uygulamalar, 13.05.2004 tarihinde İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nden alınan Valilik Oluru doğrultusunda, 2003-2004 eğitim öğretim yılının ikinci döneminde (Mayıs ve Haziran ayında) yapılmıştır. Aşağıda adı belirtilen okullarda okuyan toplam 400 öğrenciye, anketler araştırmacının kendisi tarafından uygulanmış, kontroller yapılmış ve toplanan anketler değerlendirilmiştir. Uygulama okullarının adları şunlardır:

1. Yıldıztepe İlköğretim Okulu/ Bağcılar
2. Mithatpaşa İlköğretim Okulu/ Gaziosmanpaşa
3. Maçka İlköğretim Okulu/ Şişli
4. Yunus Emre İlköğretim Okulu/ Esenler
5. Hüvviyet Bekir İlköğretim Okulu/ Beyoğlu
6. Ahmet Yavuz İlköğretim Okulu/ Ümraniye
7. Atatürk İlköğretim Okulu/ Sultanbeyli
8. İcadiye İlköğretim Okulu/ Üsküdar
9. Ziya Ünsal İlköğretim Okulu/ Beykoz
10. Yahya Kemal Beyatlı İlköğretim Okulu/ Kadıköy

3.4. Verilerin Çözümlemesi

Verilerin toplanmasından sonra, SPSS paket program kullanılarak, araştırmanın amaçlarına uygun olarak şu istatistiksel analizler yapılmıştır:

1. Örneklemde yer alan öğrencilerin kişisel özelliklerini belirlemek amacıyla frekans ve yüzde hesaplamaları,
2. Genel okuma alışkanlıkları ve alt boyutların düzeylerini belirlemek amacıyla aritmetik ortalama ve standart sapma hesaplamaları,
3. Genel okuma alışkanlıkları ve alt boyutların kişisel özelliklere göre farklılaşma durumunu belirlemek amacıyla tukey testi ve bir boyutlu varyans analizi hesaplamaları yapıldı.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

4.1. İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin ‘Okuma Alışkanlıkları’nın Yaşa Göre Farklılaşma Durumu İle İlgili Bulgular

Tablo1’de örnekleme oluşturan öğrencilerin genel okuma alışkanlıkları ve alt boyutların yaşa göre farklılaşma durumu ile ilgili bulgular verilmiştir.

Tablo 1:
Yaş Değişkenine Göre Genel Toplam İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

	7			8			9			10			11			12						
F Testi Değerleri																						
	N	μ	ss	N	μ	ss	N	μ	ss	N	μ	ss	N	μ	ss	N	μ	ss	sd1	sd2	F	p
N=400																						
T	3	0.56	0.06	72	0.63	0.16	96	0.65	0.16	96	0.67	0.13	97	0.69	0.12	36	0.66	0.14	5	394	2.12	-
F1	3	0.43	0.29	72	0.60	0.30	96	0.60	0.27	96	0.56	0.28	97	0.55	0.27	36	0.55	0.28	5	394	0.59	-
F2	3	0.89	0.19	72	0.88	0.23	96	0.96	0.15	96	0.94	0.17	97	0.95	0.16	36	0.90	0.22	5	394	2.19	-
F3	3	1.00	0.00	72	0.89	0.32	96	0.80	0.40	96	0.73	0.45	97	0.78	0.41	36	0.72	0.45	5	394	1.67	-
F4	3	0.67	0.14	72	0.74	0.26	96	0.71	0.30	96	0.74	0.22	97	0.80	0.21	36	0.81	0.21	5	394	1.86	-
F5	3	0.78	0.19	72	0.40	0.36	96	0.42	0.38	96	0.41	0.36	97	0.50	0.36	36	0.53	0.34	5	394	1.69	-
F6	3	1.00	0.00	72	0.83	0.29	96	0.94	0.17	96	0.96	0.13	97	0.96	0.14	36	0.90	0.26	5	394	5.42	P<.01
F7	3	0.89	0.19	72	0.91	0.19	96	0.92	0.17	96	0.94	0.17	97	0.94	0.14	36	0.91	0.23	5	394	0.53	-
F8	3	0.22	0.19	72	0.57	0.38	96	0.62	0.37	96	0.66	0.36	97	0.61	0.33	36	0.61	0.32	5	394	1.34	-
F9	3	0.67	0.33	72	0.51	0.29	96	0.50	0.30	96	0.49	0.29	97	0.51	0.32	36	0.44	0.34	5	394	0.48	-
F10	3	0.33	0.58	72	0.64	0.37	96	0.64	0.34	96	0.67	0.34	97	0.78	0.30	36	0.67	0.36	5	394	2.76	P<.05
F11	3	0.89	0.19	72	0.58	0.32	96	0.65	0.35	96	0.66	0.32	97	0.74	0.30	36	0.58	0.35	5	394	2.65	P<.05
F12	3	0.25	0.25	72	0.35	0.28	96	0.42	0.31	96	0.50	0.30	97	0.58	0.30	36	0.60	0.23	5	394	7.19	P<.01
F13	3	0.45	0.39	72	0.76	0.25	96	0.76	0.28	96	0.81	0.23	97	0.79	0.24	36	0.77	0.26	5	394	1.56	-
F14	3	0.17	0.29	72	0.40	0.36	96	0.41	0.38	96	0.43	0.35	97	0.49	0.36	36	0.40	0.37	5	394	1.05	-
F15	3	0.33	0.58	72	0.36	0.48	96	0.51	0.50	96	0.56	0.50	97	0.50	0.50	36	0.47	0.51	5	394	1.48	-
F16	3	0.33	0.29	72	0.76	0.33	96	0.76	0.31	96	0.87	0.24	97	0.76	0.32	36	0.72	0.35	5	394	3.35	P<.01

Tablo 1 incelendiğinde, örnekleme oluşturan öğrenciler arasında yaşlara göre, genel toplamda anlamlı düzeyde bir farklılık olmamasına rağmen, bazı alt boyutlarda farklılıklar vardır:

Kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme boyutunda, yaşlara göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Okumadan zevk alma boyutunda, yaşlara göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Sınıfta okunan hikaye ve masallardan etkilenme durumu boyutunda, yaşlara göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma durumu boyutunda, yaşlara göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Gazete alma ve okuma alışkanlığı boyutunda, yaşlara göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Okumaya güdülenmede öğretmenin ve ders kitaplarının etkisi boyutunda, 7 yaşındaki öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.

Çocuğun, kitap ve kitap okumaya karşı duygu ve düşünceleri boyutunda, yaşlara göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Okumada süreklilik boyutunda, yaşlara göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Okulda ve sınıfta yapılan okumaya teşvik edici çalışmalara katılma boyutunda, yaşlara göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Çocuğun kitap okumasına aile bireylerinin etkisi boyutunda, 11 yaşındaki öğrenciler lehine .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.

Çocuğun okumaya ilgisi boyutunda, 7 yaşındaki öğrenciler lehine .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.

Çevre kütüphanelerini kullanma durumu boyutunda, 12 yaşındaki öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.

Farklı metin türlerine duyulan ilgi ve istek boyutunda, yaşlara göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yöneliş boyutunda, yaşlara göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Çocuğun okumasında diğer yazılı materyallerin etkisi boyutunda, yaşlara göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Çocuğun okuma sürecindeki sosyal paylaşımı boyutunda, 10 yaşındaki öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.

Kendini başarısız olarak nitelendiren öğrencilerin okumada süreklilik düzeyleri, kendini normal (orta başarılı) ve başarılı olarak nitelendiren öğrencilerden daha yüksek olmasına rağmen anlamlı düzeyde değildir.

Tablo 2-A:
Yaş Değişkenine Göre Okumaya Güdülenmede Öğretmenin ve Ders Kitaplarının Etkisi İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
8	72	0.83	0.29
12	36	0.90	0.26
9	96	0.94	0.17
11	97	0.96	0.14
10	96	0.96	0.13
7	3	1.00	0.00
TOPLAM	400	0.93	0.20
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
5	394	5.42	p<.01

Tablo 2-B :
Yaş Değişkenine Göre Okumaya Güdülenmede Öğretmenin ve Ders Kitaplarının Etkisi İçin Tukey Testi Sonuçları

	8	12	9	11	10	7
8	$\mu = 0.83$	t = 1.32	t = 3.11	t = 3.91	t = 4.08	t = 1.03
12	-	$\mu = 0.90$	t = 0.90	t = 1.59	t = 1.76	t = 0.64
9	p<.01	-	$\mu = 0.94$	t = 0.97	t = 1.21	t = 0.65
11	p<.01	-	-	$\mu = 0.96$	t = 0.25	t = 0.52
10	p<.01	p<.05	-	-	$\mu = 0.96$	t = 0.48
7	-	-	-	-	-	$\mu = 1.00$

Tablo 2-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin yaş değişkenine göre okumaya güdülenmelerinde öğretmenin ve ders kitaplarının etki düzeyinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda F=5.42 olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi yaş grupları arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 2-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde okumaya güdülenmede öğretmenin ve ders kitaplarının etki düzeyinin ortalaması 8 yaşındaki öğrencilerde 0.83, 12 yaşındaki öğrencilerde 0.90, 9 yaşındaki öğrencilerde 0.94, 11 ve 10 yaşındaki öğrencilerde 0.96, 7 yaşındaki öğrencilerde 1.00'dır.

9 yaşındaki öğrencilerin okumaya güdülenmelerinde öğretmenin ve ders kitaplarının etki düzeyi, 8 yaşındaki öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

11 yaşındaki öğrencilerin okumaya güdülenmelerinde öğretmenin ve ders kitaplarının etki düzeyi, 8 yaşındaki öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

10 yaşındaki öğrencilerin okumaya güdülenmelerinde öğretmenin ve ders kitaplarının etki düzeyi, 8 yaşındaki öğrencilere göre .01 düzeyinde; 12 yaşındaki öğrencilere göre ise .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

7 yaşındaki öğrencilerin okumaya güdülenmelerinde öğretmenin ve ders kitaplarının etki düzeyi, diğer yaşlardaki öğrencilere göre en yüksek düzeyde olmasına rağmen anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Bu sonuçlara baktığımızda okumaya güdülenmede öğretmenin ve ders kitaplarının etki düzeyinin 7 yaşındaki öğrencilerde en yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Ancak bu durum, 7 yaşındaki öğrencilerin örneklem içerisinde oldukça az sayıda olmalarından kaynaklanmaktadır. 7 yaş grubunu dikkate almadığımızda okumaya güdülenmede öğretmenin ve ders kitaplarının etki düzeyi 10 yaşındaki çocuklar ile 11 yaşındaki çocuklarda daha yüksek düzeyde çıkmıştır. Bu yaş dönemi çocukların kitaba ve okumaya duydukları ilginin en yoğun olduğu dönemdir. Bu nedenle çocuklar ilgi duydukları okuma konusunda öğretmen ve ders kitaplarından daha çok etkilenmektedirler denilebilir. Tablo 3-A ve Tablo 3-B’de de görüldüğü gibi yine bu yaş döneminde öğretmen ve ders kitapları kadar çocuk aile bireylerinden de etkilenmektedir. Bu durum da bize çocuğun okumaya ilgisinin en yoğun olduğu 10-11 yaş döneminde iletişim içinde olduğu herşeyden etkilendiğini göstermektedir.

Tablo 3-A :
Yaş Değişkenine Göre Çocuğun Kitap Okumasına Aile Bireylerinin Etkisi İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
7	3	0.33	0.58
8	72	0.64	0.37
9	96	0.64	0.34
12	36	0.67	0.36
10	96	0.67	0.34
11	97	0.78	0.30
TOPLAM	400	0.68	0.34
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
5	394	2.76	p<.05

Tablo 3-B :
Yaş Değişkenine Göre Çocuğun Kitap Okumasına Aile Bireylerinin Etkisi İçin
Tukey Testi Sonuçları

	7	8	9	12	10	11
7	$\mu = 0.33$	$t = 1.37$	$t = 1.51$	$t = 1.46$	$t = 1.60$	$t = 2.45$
8	-	$\mu = 0.64$	$t = 0.03$	$t = 0.37$	$t = 0.50$	$t = 2.72$
9	-	-	$\mu = 0.64$	$t = 0.39$	$t = 0.53$	$t = 3.01$
12	-	-	-	$\mu = 0.67$	$t = 0.00$	$t = 1.82$
10	-	-	-	-	$\mu = 0.67$	$t = 2.41$
11	$p < .01$	$p < .01$	$p < .01$	$p < .05$	$p < .01$	$\mu = 0.78$

Tablo 3-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin yaş değişkenine göre kitap okumalarına aile bireylerinin etki düzeyinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=2.76$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .05 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi yaş grupları arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 3-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde kitap okumaya aile bireylerinin etki düzeyinin ortalaması 7 yaşındaki öğrencilerde 0.33, 8 ve 9 yaşındaki öğrencilerde 0.64, 12 ve 10 yaşındaki öğrencilerde 0.67, 11 yaşındaki öğrencilerde ise 0.78'dir.

11 yaşındaki öğrencilerin kitap okumalarına aile bireylerinin etki düzeyi 7, 8, 9 ve 10 yaşındaki öğrencilere göre .01 düzeyinde; 12 yaşındaki öğrencilere göre ise .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

İlkokul dönemi itibarıyla çocuk üzerinde hem öğretmen hem de aile etkilidir. Çocukluk dönemleri arasında 11 yaş dönemi okumaya ilginin en yoğun olduğu dönemdir. Bu nedenle çocuk okumaya ilgili olduğu bu dönem içerisinde öğretmenleri gibi aile bireylerini de model almaktadır.

Tablo 4-A :
Yaş Değişkenine Göre Çocuğun Okumaya İlgisi İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi
Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
8	72	0.58	0.32
12	36	0.58	0.35
9	96	0.65	0.35
10	96	0.66	0.32
11	97	0.74	0.30
7	3	0.89	0.19
TOPLAM	400	0.66	0.33
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
5	394	2.65	$p < .05$

Tablo 4-B :
Yaş Değişkenine Göre Çocuğun Okumaya İlgisi İçin Tukey Testi Sonuçları

	8	12	9	10	11	7
8	$\mu = 0.58$	$t = 0.07$	$t = 1.40$	$t = 1.69$	$t = 3.27$	$t = 1.66$
12	-	$\mu = 0.58$	$t = 1.01$	$t = 1.24$	$t = 2.49$	$t = 1.49$
9	-	-	$\mu = 0.65$	$t = 0.22$	$t = 1.77$	$t = 1.17$
10	$p < .05$	-	-	$\mu = 0.66$	$t = 1.62$	$t = 1.22$
11	$p < .01$	$p < .01$	$p < .05$	-	$\mu = 0.74$	$t = 0.90$
7	-	-	-	-	-	$\mu = 0.89$

Tablo 4-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin yaş değişkenine göre okumaya ilgi düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=2.65$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .05 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi yaş grupları arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 4-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde okumaya ilgi düzeyinin ortalaması 8 ve 12 yaşındaki öğrencilerde 0.58, 9 yaşındaki öğrencilerde 0.65, 10 yaşındaki öğrencilerde 0.66, 11 yaşındaki öğrencilerde 0.74, 7 yaşındaki öğrencilerde ise 0.89'dur.

10 yaşındaki öğrencilerin okumaya ilgi düzeyi 8 yaşındaki öğrencilere göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

11 yaşındaki öğrencilerin okumaya ilgi düzeyi 8 ve 12 yaşındaki öğrencilere göre .01 düzeyinde; 9 yaşındaki öğrencilere göre ise .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

7 yaşındaki öğrencilerin okumaya ilgi düzeyi, diğer yaşlardaki öğrencilerin okumaya ilgi düzeylerinden daha yüksek olmasına rağmen anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Bu sonuçlara baktığımızda okumaya ilgi düzeyinin 7 yaşındaki öğrencilerde en yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Ancak bu durum, 7 yaşındaki öğrencilerin örneklem içerisinde oldukça az sayıda olmasından kaynaklanmaktadır. 7 yaş grubunu dikkate almadığımızda ilgi düzeyi 11 yaşındaki çocuklarda daha yüksek çıkmıştır. 11 yaşındaki çocukların okumaya ilgi düzeyinin yüksek oluşu, çocukluk dönemleri arasında bu dönemin okuma ve kitaba duyulan ilginin en yoğun olduğu dönem olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Bu durumun çocukların yaş özelliklerinden kaynaklandığı belirtilmektedir. (Devrimci, 1993, s.100) Ayrıca okumaya ilgi düzeyi sınıf değişkenine göre incelendiğinde de 4. sınıftaki çocukların okumaya ilgi düzeylerinin diğer sınıflarda okuyanlara oranla daha yüksek olduğu görülmüştür. 4. sınıf çocuğunun da genel olarak 11 yaşında olduğu kabul edilirse bu iki bulgunun birbirini desteklediği görülür. (Bkz. Tablo 15-A, 15-B)

Tablo 5-A :
Yaş Değişkenine Göre Çevre Kütüphanelerini Kullanma İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
7	3	0.25	0.25
8	72	0.35	0.28
9	96	0.42	0.31
10	96	0.50	0.30
11	97	0.58	0.30
12	36	0.60	0.23
TOPLAM	400	0.48	0.30
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
5	394	7.19	p<.01

Tablo 5-B :
Yaş Değişkenine Göre Çevre Kütüphanelerini Kullanma İçin Tukey Testi Sonuçları

	7	8	9	10	11	12
7	$\mu = 0.25$	t = 0.62	t = 0.96	t = 1.42	t = 1.83	t = 2.54
8	-	$\mu = 0.35$	t = 1.55	t = 3.32	t = 4.91	t = 4.62
9	-	-	$\mu = 0.42$	t = 1.83	t = 3.48	t = 3.13
10	-	p<.01	p<.05	$\mu = 0.50$	t = 1.65	t = 1.70
11	p<.05	p<.01	p<.01	-	$\mu = 0.58$	t = 0.40
12	p<.01	p<.01	p<.01	p<.05	-	$\mu = 0.60$

Tablo 5-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin yaş değişkenine göre çevre kütüphanelerini kullanma düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=7.19$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi yaş grupları arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 5-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde çevre kütüphanelerini kullanma düzeyinin ortalaması 7 yaşındaki öğrencilerde 0.25, 8 yaşındaki öğrencilerde 0.35, 9 yaşındaki öğrencilerde 0.42, 10 yaşındaki öğrencilerde 0.50, 11 yaşındaki öğrencilerde 0.58, 12 yaşındaki öğrencilerde ise 0.60'dır.

10 yaşındaki öğrencilerin çevre kütüphanelerini kullanma düzeyi 8 yaşındaki öğrencilere göre .01 düzeyinde; 9 yaş grubuna göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

11 yaş grubundaki öğrencilerin çevre kütüphanelerini kullanma düzeyi 7 yaşındaki öğrencilere göre .05 düzeyinde; 8 ve 9 yaşındaki öğrencilere göre ise .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

12 yaşındaki öğrencilerin çevre kütüphanelerini kullanma düzeyleri 7, 8 ve 9 yaşındaki öğrencilere göre .01 düzeyinde; 10 yaşındaki öğrencilere göre ise .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ayrıca 12 yaşındaki öğrencilerin çevre

kütüphanelerini kullanma düzeyi, 11 yaşındaki öğrencilerin çevre kütüphanelerini kullanma düzeyinden daha yüksek olmasına rağmen anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak diyebiliriz ki yaş arttıkça çevre kütüphanelerini kullanma oranı da artmaktadır. 12 yaşındaki çocukların çevre kütüphanelerini kullanma oranının yüksek oluşu kendilerinden küçük olanlara göre, çevrenin kültürel ve eğitim olanaklarını araştırma ve bunlardan yararlanma bilgi ve becerisine sahip olmalarına; kendi başlarına evden uzaklaşabiliyor olmalarına bağlanabilir. Ayrıca bu yaş çocukları kütüphaneleri hangi amaçla ve ne şekilde kullanması gerektiğini daha iyi biliyorlardır. Bu bilinç onların çevre kütüphanelerini kullanma düzeylerinin yüksek olmasına neden olmuş olabilir.

Tablo 6-A :
Yaş Değişkenine Göre Çocuğun Okuma Sürecindeki Sosyal Paylaşımı İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
7	3	0.33	0.29
12	36	0.72	0.35
9	96	0.76	0.31
11	97	0.76	0.32
8	72	0.76	0.33
10	96	0.87	0.24
TOPLAM	400	0.78	0.31
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
5	394	3.35	p<.01

Tablo 6-B :
Yaş Değişkenine Göre Çocuğun Okuma Sürecindeki Sosyal Paylaşımı İçin Tukey Testi Sonuçları

	7	12	9	11	8	10
7	μ = 0.33	t = 0.89	t = 2.37	t = 2.27	t = 2.19	t = 3.74
12	p<.05	μ = 0.72	t = 0.61	t = 0.63	t = 0.60	t = 2.74
9	p<.01	-	μ = 0.76	t = 0.05	t = 0.07	t = 2.73
11	p<.05	-	-	μ = 0.76	t = 0.02	t = 2.59
8	p<.05	-	-	-	μ = 0.76	t = 2.37
10	p<.01	p<.01	p<.01	p<.01	p<.01	μ = 0.87

Tablo 6-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin yaş değişkenine göre okuma sürecindeki sosyal paylaşım düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=3.35$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi yaş grupları arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 6-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde okuma sürecindeki sosyal paylaşım düzeyinin ortalaması 7 yaşındaki öğrencilerde 0.33, 12

yaşındaki öğrencilerde 0.72, 9, 11 ve 8 yaşındaki öğrencilerde 0.76, 10 yaşındaki öğrencilerde ise 0.87'dir.

12 yaşındaki öğrencilerin okuma sürecindeki sosyal paylaşım düzeyleri 7 yaşındaki öğrencilere göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

9 yaşındaki öğrencilerin okuma sürecindeki sosyal paylaşım düzeyleri 7 yaşındaki öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

11 ve 8 yaşındaki öğrencilerin okuma sürecindeki sosyal paylaşım düzeyleri 7 yaşındaki öğrencilere göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

10 yaşındaki öğrencilerin okuma sürecindeki sosyal paylaşım düzeyleri 7,12, 9, 11 ve 8 yaşındaki öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Bu sonuç; küçük yaşlardaki çocukların biraz daha eşyalarına düşkün, daha egosit, daha kıskanç ve ben merkezli olduklarını düşündürmektedir. Yaş ilerledikçe ise paylaşımcılık ön plana çıkar. Çünkü artık paylaşmanın karşılıklı oluşunun sosyal ve duygusal yararlarını görmeye başlarlar diyebiliriz.

4.2. İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin ‘Okuma Alışkanlıkları’nın Cinsiyete Göre Farklılaşma Durumu İle İlgili Bulgular

Tablo 7’de örnekleme oluşturan öğrencilerin genel okuma alışkanlıkları ve alt boyutların cinsiyete göre farklılaşma durumu ile ilgili bulgular verilmiştir.

Tablo 7:
Cinsiyet Değişkenine Göre Genel Toplam İçin Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

	Kız			Erkek					
Karşılaştırma									
	μ	ss	N	μ	ss	N	sd	t	p
T	0.70	0.14	203	0.63	0.14	197	398	5.11	P<.01
F1	0.62	0.28	203	0.52	0.27	197	398	3.46	P<.01
F2	0.97	0.13	203	0.90	0.22	197	398	3.62	P<.01
F3	0.83	0.37	203	0.75	0.44	197	398	2.13	P<.05
F4	0.80	0.22	203	0.71	0.27	197	398	3.62	P<.01
F5	0.47	0.36	203	0.42	0.37	197	398	1.60	-
F6	0.94	0.17	203	0.91	0.22	197	398	1.76	-
F7	0.94	0.17	203	0.91	0.18	197	398	1.74	-
F8	0.69	0.34	203	0.54	0.35	197	398	4.20	P<.01
F9	0.53	0.32	203	0.47	0.28	197	398	1.95	-
F10	0.74	0.32	203	0.62	0.36	197	398	3.53	P<.01
F11	0.70	0.31	203	0.61	0.34	197	398	2.63	P<.01
F12	0.47	0.30	203	0.49	0.31	197	398	-0.64	-
F13	0.81	0.24	203	0.74	0.26	197	398	2.68	P<.01
F14	0.46	0.37	203	0.40	0.36	197	398	1.57	-
F15	0.53	0.50	203	0.45	0.50	197	398	1.51	-
F16	0.83	0.30	203	0.73	0.32	197	398	3.06	P<.01

Tablo 7 incelendiğinde, örnekleme oluşturan öğrenciler arasında genel toplamda kızlar lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır. Bu sonuçtan yola çıkarak diyebiliriz ki, ilköğretim I: kademe öğrencilerinin okuma alışkanlıkları cinsiyete göre farklılaşmaktadır. Kız öğrenciler, erkek öğrencilere göre okumaya daha ilgili ve meraklıdır.

Kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme boyutunda, kızlar lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır. Bu sonuçtan yola çıkarak, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre okumaya daha ilgili oldukları için daha fazla kitap alış verişi yaptıkları, kendi harçlıkları ile kitap aldıkları ve anne babaları ile birlikte daha uzun süreli kitap okudukları söylenebilir.

Okumadan zevk alma boyutunda, kızlar lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır. Bu sonuca göre kız öğrenciler erkek öğrencilere göre okumadan daha fazla zevk alıyorlardır. Genel olarak kız çocukları, erkek çocukları gibi futbol, voleybol vb. oyunlara meraklı olmadıklarından ev içerisinde kalıp boş zamanlarında ders kitapları dışında kitap okumayı tercih ediyor ve dolayısıyla da kitap okumak onlara daha eğlenceli geliyor denilebilir.

Sınıfta okunan hikaye ve masallardan etkilenme durumu boyutunda, kızlar lehine .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır. Bu sonuca göre kız öğrenciler, sınıfta okunana hikaye ve masallardan daha çok etkilenmektedir. Bunun sebebi olarak, kız öğrencilerin sınıf içinde istekli ve dikkatli olarak öğretmenlerinin dinlediklerini ve genel olarak daha duygusal oldukları için kendilerinin anlatılanlara daha yakın hissettiklerinin söyleyebiliriz.

Okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma durumu boyutunda, kızlar lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır. Kız öğrencilerin okumaya daha ilgili olmaları, genellikle olumlu modelleri örnek almaları ve kitaplık kullanımının gerektirdiği düzen ve disipline daha yakın olmaları nedeniyle bu konuda erkek öğrencilere göre daha yüksek düzeyde beceriye sahiptirler denilebilir.

Gazete alma ve okuma alışkanlığı boyutunda, kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Okumaya güdülenmede öğretmenin ve ders kitaplarının etkisi boyutunda, kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Çocuğun, kitap ve kitap okumaya karşı duygu ve düşünceleri boyutunda, kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Okumada süreklilik boyutunda, kızlar lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır. Kız öğrencilerin daha düzenli yaşıyor olmaları, yaşları ilerledikçe ev içinde kalmaları ve ev yaşantısına bağlanmaları ve kişilik değişimlerinin çok hızlı olmaması bu duruma neden olabilir.

Okulda ve sınıfta yapılan okumaya teşvik edici çalışmalara katılma boyutunda, kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Çocuğun kitap okumasına aile bireylerinin etkisi boyutunda, kızlar lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır. Bu durum kız öğrencilerin ev içerisinde anneleri ile daha çok zaman geçirmeleri nedeniyle aile bireylerinden, erkek öğrencilerin ise aile bireyleri dışındaki kişilerden daha çok etkilendiği düşündürmektedir. Ayrıca kız çocuklarının okumaya daha ilgili olması dolayısıyla okuma konusunda çevrelerinden etkilenebildikleri, erkek öğrencilerin ise ilgi duymadıkları bir konu olduğu için etkilenmelerinin daha az olduğu söylenebilir.

Çocuğun okumaya ilgisi boyutunda kızlar lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır. Erkek çocukların oyun ve sokak alışkanlıklarının daha fazla olması, kız

çocuklarının ise eve ve ev yaşantısına daha bağlı olmaları, erkek öğrencilere göre okul ve sınıf kitaplıklarını daha fazla kullanmaları ve başkalarının yaşantılarına daha meraklı olmaları onları daha fazla kitap okumaya ve kitaba ilgi duymaya yöneltiyor olabilir.

Çevre kütüphanelerini kullanma durumu boyutunda, kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Farklı metin türlerine duyulan ilgi ve istek boyutunda, kızlar lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır. Kız çocuklarının okumaya ilgili ve daha çok okuyor olmaları, okuma meraklarının onları çeşitli türleri okumaya sevk etmesi ve ilgilendikleri türler içinden şiirselliğe, lirizme daha yakın olmaları bu durumun nedeni olarak söylenebilir.

Kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yöneliş boyutunda, kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Çocuğun okumasında diğer yazılı materyallerin etkisi boyutunda, kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Çocuğun okuma sürecindeki sosyal paylaşımı boyutunda, kızlar lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır. Bu durum kız çocuklarının içten gelen duygularla paylaşma ve yardımlaşmaya daha açık olmaları ile açıklanabilir.

4.3. İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin ‘Okuma Alışkanlıkları’nın Okudukları Sınıfa Göre Farklılaşma Durumu İle İlgili Bulgular

Tablo 8’de örnekleme oluşturan öğrencilerin genel okuma alışkanlıkları ve alt boyutların okudukları sınıfa göre farklılaşma durumu ile ilgili bulgular verilmiştir.

Tablo 8:
Sınıf Değişkenine Göre Genel Toplam İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

	2. sınıf			3. sınıf			4.sınıf			5. sınıf						
F Testi Değerleri																
	N	μ	ss	N	μ	ss	N	μ	ss	N	μ	ss	sd1	sd2	F	p
N=400																
T	101	0.62	0.15	100	0.66	0.15	100	0.67	0.13	99	0.70	0.12	3	396	4.70	P<.01
F1	101	0.58	0.28	100	0.58	0.30	100	0.56	0.26	99	0.57	0.28	3	396	0.15	-
F2	101	0.90	0.21	100	0.94	0.17	100	0.94	0.19	99	0.95	0.16	3	396	1.27	-
F3	101	0.89	0.31	100	0.80	0.40	100	0.64	0.48	99	0.83	0.38	3	396	7.21	P<.01
F4	101	0.71	0.27	100	0.72	0.28	100	0.77	0.21	99	0.82	0.21	3	396	3.84	P<.05
F5	101	0.39	0.37	100	0.44	0.36	100	0.40	0.37	99	0.55	0.33	3	396	4.12	P<.01
F6	101	0.85	0.27	100	0.95	0.15	100	0.96	0.14	99	0.95	0.18	3	396	6.74	P<.01
F7	101	0.91	0.18	100	0.92	0.17	100	0.94	0.16	99	0.93	0.19	3	396	0.48	-
F8	101	0.55	0.38	100	0.65	0.38	100	0.65	0.34	99	0.61	0.33	3	396	1.73	-
F9	101	0.54	0.30	100	0.49	0.29	100	0.46	0.30	99	0.51	0.33	3	396	1.15	-
F10	101	0.62	0.37	100	0.63	0.35	100	0.70	0.32	99	0.77	0.32	3	396	3.77	P<.05
F11	101	0.57	0.35	100	0.68	0.32	100	0.70	0.31	99	0.68	0.31	3	396	3.07	P<.05
F12	101	0.35	0.29	100	0.45	0.29	100	0.52	0.30	99	0.60	0.28	3	396	13.18	P<.01
F13	101	0.74	0.26	100	0.75	0.28	100	0.80	0.21	99	0.81	0.25	3	396	1.82	-
F14	101	0.40	0.36	100	0.39	0.38	100	0.46	0.37	99	0.48	0.35	3	396	1.45	-
F15	101	0.38	0.49	100	0.52	0.50	100	0.57	0.50	99	0.50	0.50	3	396	2.75	P<.05
F16	101	0.71	0.35	100	0.83	0.27	100	0.83	0.28	99	0.74	0.33	3	396	4.23	P<.01

Tablo 8 incelendiğinde, örnekleme oluşturan öğrenciler arasında genel toplamda 5. sınıfta okuyan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır:

Kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme boyutunda, sınıflara göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Okumadan zevk alma boyutunda, sınıflara göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Sınıfta okunan hikaye ve masallardan etkilenme durumu boyutunda, 2. sınıfta okuyan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.

Okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma durumu boyutunda, 5. sınıfta okuyan öğrenciler lehine .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.

Gazete alma ve okuma alışkanlığı boyutunda, 5. sınıfta okuyan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.

Okumaya güdülenmede öğretmenin ve ders kitaplarının etkisi boyutunda, 4. sınıfta okuyan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.

Çocuğun, kitap ve kitap okumaya karşı duygu ve düşünceleri boyutunda, sınıflara göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Okumada süreklilik boyutunda, sınıflara göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Okulda ve sınıfta yapılan okumaya teşvik edici çalışmalara katılma boyutunda, sınıflara göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Çocuğun kitap okumasına aile bireylerinin etkisi boyutunda, 5. sınıfta okuyan öğrenciler lehine .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.

Çocuğun okumaya ilgisi boyutunda, 4. sınıfta okuyan öğrenciler lehine .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.

Çevre kütüphanelerini kullanma durumu boyutunda, 5. sınıfta okuyan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.

Farklı metin türlerine duyulan ilgi ve istek boyutunda, sınıflara göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yönelik boyutunda, sınıflara göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Çocuğun okumasında diğer yazılı materyallerin etkisi boyutunda, 4. sınıfta okuyan öğrenciler lehine .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.

Çocuğun okuma sürecindeki sosyal paylaşımı boyutunda, 3 ve 4. sınıfta okuyan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 9-A :
Sınıf Değişkenine Göre Genel Toplam İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
2. sınıf	101	0.62	0.15
3. sınıf	100	0.66	0.15
4. sınıf	100	0.67	0.13
5. sınıf	99	0.70	0.12
TOPLAM	400	0.66	0.14
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
3	396	4.70	p<.01

Tablo 9-B :
Sınıf Değişkenine Göre Genel Toplam İçin Tukey Testi Sonuçları

	2. sınıf	3. sınıf	4. sınıf	5. sınıf
2. sınıf	$\mu = 0.62$	$t = 1.65$	$t = 2.42$	$t = 3.70$
3. sınıf	-	$\mu = 0.66$	$t = 0.63$	$t = 1.89$
4. sınıf	$p < .01$	-	$\mu = 0.67$	$t = 1.39$
5. sınıf	$p < .01$	$p < .05$	-	$\mu = 0.70$

Tablo 9-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin okudukları sınıf değişkenine göre okuma alışkanlığı düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=4.70$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi sınıflar arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 9-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde okuma alışkanlığı düzeyinin ortalaması 2. sınıf öğrencilerinde 0.62, 3. sınıf öğrencilerinde 0.66, 4. sınıf öğrencilerinde 0.67, 5. sınıf öğrencilerinde ise 0.70'tir.

4. sınıftaki öğrencilerin okuma alışkanlığı düzeyi 2. sınıftaki öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

5. sınıftaki öğrencilerin okuma alışkanlığı düzeyi 2. sınıftaki öğrencilere göre .01 düzeyinde; 3. sınıftaki öğrencilere göre ise .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ayrıca 5. sınıftaki öğrencilerin okuma alışkanlığı düzeyi, 4. sınıftaki öğrencilerin okuma alışkanlığı düzeyinden daha yüksek olmasına rağmen anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak diyebiliriz ki okuma alışkanlığı sınıf seviyesine göre değişmektedir. 5. sınıfta okuyan öğrencilerin, diğer sınıflarda okuyan öğrencilere göre okuma alışkanlığı düzeyi daha yüksektir. Sınıf seviyesine paralel olarak 5. sınıf öğrencilerinin yaşları daha büyüktür. Dolayısıyla bu öğrenciler okuma alışkanlığını kazanabilmek için gerekli olan zamana sahip olmuşlar ve bu zaman dilimini de geride bırakmışlardır.

Tablo 10-A :
Sınıf Değişkenine Göre Sınıfta Okunan Hikaye ve Masallardan Etkilenme Durumu İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
4. sınıf	100	0.64	0.48
3. sınıf	100	0.80	0.40
5. sınıf	99	0.83	0.38
2. sınıf	101	0.89	0.31
TOPLAM	400	0.79	0.41
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
3	396	7.21	p<.01

Tablo 10-B :
Sınıf Değişkenine Göre Sınıfta Okunana Hikaye ve Masallardan Etkilenme Durumu İçin Tukey Testi Sonuçları

	4. sınıf	3. sınıf	5. sınıf	2. sınıf
4. sınıf	$\mu = 0.64$	t = 2.55	t = 3.06	t = 4.38
3. sınıf	p<.01	$\mu = 0.80$	t = 0.51	t = 1.79
5. sınıf	p<.01	-	$\mu = 0.83$	t = 1.28
2. sınıf	p<.01	p<.05	-	$\mu = 0.89$

Tablo 10-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin okudukları sınıf değişkenine göre sınıfta okunan hikaye ve masallardan etkilenme düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=7.21$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi sınıflar arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 10-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde sınıfta okunan hikaye ve masallardan etkilenme düzeyinin ortalaması 4. sınıf öğrencilerinde 0.64, 3. sınıf öğrencilerinde 0.80, 5. sınıf öğrencilerinde 0.83, 2. sınıf öğrencilerinde 0.89'dur.

3 ve 5. sınıftaki öğrencilerin sınıfta okunan hikaye ve masallardan etkilenme düzeyi 4. sınıftaki öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu farklılık 4 sınıftaki öğrenciler aleyhinedir.

2. sınıftaki öğrencilerin sınıfta okunan hikaye ve masallardan etkilenme düzeyi 4. sınıftaki öğrencilere göre .01 düzeyinde; 5. sınıftaki öğrencilere göre de .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ayrıca 2. sınıftaki öğrencilerin sınıfta okunan hikaye ve masallardan etkilenme düzeyi, 5. sınıftaki öğrencilerin sınıfta okunan hikaye ve masallardan etkilenme düzeyinden daha yüksek olmasına rağmen anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak diyebiliriz ki çocuklar ergenliğe doğru yaklaştıkça, anne babalarından ve öğretmenlerinden ziyade daha çok arkadaş çevresinden etkilenir ve akadaşlarına önem verirler. Daha küçük sınıftaki öğrenciler için ise öğretmen en büyük etkileyici faktördür. Dolayısıyla 2. sınıftaki çocuklar, en çok öğretmenlerinden ve

sınıf içi faaliyetlerden etkilenirler diyebiliriz. Ayrıca 2. sınıf çocuklarının okuma becerilerini geliştirmek ve pekiştirmek için sınıf içerisinde daha fazla hikaye ve masalların okunduğu dolayısıyla çocukların bunlardan etkilendiği de söylenebilir.

Tablo 11-A :
Sınıf Değişkenine Göre Okul ve Sınıf Kitaplıklarını Kullanma Durumu İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
2. sınıf	101	0.71	0.27
3. sınıf	100	0.72	0.28
4. sınıf	100	0.77	0.21
5. sınıf	99	0.82	0.21
TOPLAM	400	0.75	0.25
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
3	396	3.84	p<.05

Tablo 11-B :
Sınıf Değişkenine Göre Okul ve Sınıf Kitaplıklarını Kullanma Durumu İçin Tukey Testi Sonuçları

	2. sınıf	3. sınıf	4. sınıf	5. sınıf
2. sınıf	$\mu = 0.71$	$t = 0.12$	$t = 1.58$	$t = 2.97$
3. sınıf	-	$\mu = 0.72$	$t = 1.43$	$t = 2.80$
4. sınıf	-	-	$\mu = 0.77$	$t = 1.59$
5. sınıf	p<.01	p<.01	-	$\mu = 0.82$

Tablo 11-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin okudukları sınıf değişkenine göre okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=3.84$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .05 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi sınıflar arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 44-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma düzeyinin ortalaması, 2. sınıf öğrencilerinde 0.71, 3. sınıf öğrencilerinde 0.72, 4. sınıf öğrencilerinde 0.77, 5. sınıf öğrencilerinde ise 0.82'dir.

5. sınıftaki öğrencilerin okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma düzeyleri 2 ve 3. sınıftaki öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ayrıca 5. sınıftaki öğrencilerin okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma düzeyleri, 4. sınıftaki öğrencilerin okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma düzeyinden daha yüksek olmasına rağmen anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak diyebiliriz ki sınıf seviyesi yükseldikçe öğrenciler tarafından okul ve sınıf kitaplıklarının kullanılma oranı da yükselmektedir. Sınıf seviyesi büyük olan öğrencilerin okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma düzeyleri hem kitaplıklardan nasıl yararlanacaklarını hem de kitaplıklardaki materyalleri nasıl kullanacaklarını daha iyi biliyor olmalarından ve bu konuda öğretmenlerden bağımsız hareket edebilme gücüne sahip olmalarından kaynaklanabilir. Ayrıca 5. sınıf

çocuklarının okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma düzeyi gibi çevre kütüphanelerini kullanma düzeyi de yüksek çıkmıştır. Bu iki bulgunun da birbirini desteklediği görülmektedir.

Tablo 12-A :
Sınıf Değişkenine Göre Gazete Alma ve Okuma Alışkanlığı İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
2. sınıf	101	0.39	0.37
4. sınıf	100	0.40	0.37
3. sınıf	100	0.44	0.36
5. sınıf	99	0.55	0.33
TOPLAM	400	0.45	0.37
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
3	396	4.12	p<.01

Tablo 12-B :
Sınıf Değişkenine Göre Gazete Alma ve Okuma Alışkanlığı İçin Tukey Testi Sonuçları

	2. sınıf	4. sınıf	3. sınıf	5. sınıf
2. sınıf	$\mu = 0.39$	t = 0.14	t = 0.92	t = 3.19
4. sınıf	-	$\mu = 0.40$	t = 0.77	t = 3.02
3. sınıf	-	-	$\mu = 0.44$	t = 2.25
5. sınıf	p<.01	p<.01	p<.05	$\mu = 0.55$

Tablo 12-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin okudukları sınıf değişkenine göre gazete alma ve okuma alışkanlığı düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda F=4.12 olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi sınıflar arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 12-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde gazete alma ve okuma alışkanlığı düzeyinin ortalaması 2. sınıf öğrencilerinde 0.39, 4. sınıf öğrencilerinde 0.40, 3. sınıf öğrencilerinde 0.44, 5. sınıf öğrencilerinde ise 0.55'tir.

5. sınıftaki öğrencilerin gazete alma ve okuma alışkanlığı düzeyi 2 ve 4. sınıftaki öğrencilere göre .01 düzeyinde; 5. sınıftaki öğrencilere göre ise .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak diyebiliriz ki sınıf seviyesi yükseldikçe gazete alma ve okuma alışkanlığın oranı da yükselmektedir. Sınıf seviyesi büyük olan öğrencilerin gazete alma ve okuma alışkanlığı düzeyleri, kendileri dışındaki dünyalara ve farklı insanların yaşantılarına merak duymalarından kaynaklanabilir. Çünkü 11 yaşından itibaren sosyalleşmeye başlamaları bu çocuklardaki merak duygusunu kamçılıamaktadır. Ayrıca gazeteye ulaşabilme imkanına maddi açıdan da sahip olmaları 5. sınıftaki öğrencileri gazete alma ve okuma alışkanlığı düzeylerinin yüksek olmasına neden olmuş olabilir.

Tablo 13-A :
Sınıf Değişkenine Göre Okumaya Güdülenmede Öğretmenin ve Ders Kitaplarının
Etkisi İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
2. sınıf	101	0.85	0.27
5. sınıf	99	0.95	0.18
3. sınıf	100	0.95	0.15
4. sınıf	100	0.96	0.14
TOPLAM	400	0.93	0.20
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
3	396	6.74	p<.01

Tablo 13-B :
Sınıf Değişkenine Göre Okumaya Güdülenmede Öğretmenin ve Ders Kitaplarının
Etkisi İçin Tukey Testi Sonuçları

	2. sınıf	5. sınıf	3. sınıf	4. sınıf
2. sınıf	$\mu = 0.85$	t = 3.01	t = 3.19	t = 3.39
5. sınıf	p<.01	$\mu = 0.95$	t = 0.02	t = 0.24
3. sınıf	p<.01	-	$\mu = 0.95$	t = 0.24
4. sınıf	p<.01	-	-	$\mu = 0.96$

Tablo 13-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin okudukları sınıf değişkenine göre okumaya güdülenmelerinde öğretmenin ve ders kitaplarının etki düzeyinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=6.74$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi sınıflar arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 13-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde okumaya güdülenmede öğretmenin ve ders kitaplarının etki düzeyinin ortalaması 2. sınıf öğrencilerinde 0.85, 5 ve 3. sınıf öğrencilerinde 0.95, 4. sınıf öğrencilerinde ise 0.96'dır

5, 3 ve 4. sınıftaki öğrencilerin okumaya güdülenmelerinde öğretmenin ve ders kitaplarının etki düzeyi 2. sınıftaki öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ayrıca 4. sınıftaki öğrencilerin okumaya güdülenmelerinde öğretmenin ve ders kitaplarının etki düzeyi, 5 ve 3. sınıftaki öğrencilerin okumaya güdülenmelerinde öğretmenin ve ders kitaplarının etki düzeyinden daha yüksek olmasına rağmen anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

4. sınıftaki öğrencilerin okumaya güdülenmelerinde öğretmenlerinden ve ders kitaplarından daha fazla etkilenmelerinin nedeni, bu öğrencilerin kendine toplumda bir yer edinmek, sorumluluk almak, düzenli olmak ve yeni ilişkiler kurmak istemelerine bağlanabilir. Dolayısıyla da eğitim faktörünün önemin kavrayıp ders kitaplarından ve onun için eğitilmiş bir insan modeli olan öğretmeninden daha fazla etkilendiği söylenebilir. Ayrıca sınıf düzeyine paralel olarak çocukların artan yaşları gereği okuma

ilgileri de artmakta ve çocuklar da okuma konusunda iletişim içinde bulundukları uyarıcılardan etkilenmektedirler denilebilir.

Tablo 14-A :
Sınıf Değişkenine Göre Çocuğun Kitap Okumasına Aile Bireylerinin Etkisi İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
2. sınıf	101	0.62	0.37
3. sınıf	100	0.63	0.35
4. sınıf	100	0.70	0.32
5. sınıf	99	0.77	0.32
TOPLAM	400	0.68	0.34
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
3	396	3.77	p<.05

Tablo 14-B :
Sınıf Değişkenine Göre Çocuğun Kitap Okumasına Aile Bireylerinin Etkisi İçin Tukey Testi Sonuçları

	2. sınıf	3. sınıf	4. sınıf	5. sınıf
2. sınıf	$\mu = 0.62$	t = 0.22	t = 1.47	t = 2.93
3. sınıf	-	$\mu = 0.63$	t = 1.28	t = 2.80
4. sınıf	-	-	$\mu = 0.70$	t = 1.60
5. sınıf	p<.01	p<.01	-	$\mu = 0.77$

Tablo 14-A incelendiğinde örneklemini oluşturan öğrencilerin okudukları sınıf değişkenine göre kitap okumalarına aile bireylerinin etki düzeyinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda F=3.77 olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .05 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi sınıflar arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 14-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde kitap okumaya aile bireylerinin etki düzeyinin ortalaması 2. sınıf öğrencilerinde 0.62, 3. sınıf öğrencilerinde 0.63, 4. sınıf öğrencilerinde 0.70, 5. sınıf öğrencilerinde ise 0.77'dir

5. sınıftaki öğrencilerin kitap okumalarına aile bireylerinin etki düzeyi 2 ve 3. sınıftaki öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. 5. sınıftaki öğrencilerin kitap okumalarına aile bireylerinin etki düzeyi, 4. sınıftaki öğrencilerin kitap okumalarına aile bireylerinin etki düzeyinden daha yüksek olmasına rağmen anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak diyebiliriz ki sınıf seviyesi yükseldikçe çocuğun kitap okumasına aile bireylerinin etkisi de artmaktadır. 5. sınıftaki öğrencilerin kitap okumalarına aile bireylerinin etki düzeyi daha yüksek çıkmıştır. Bunun nedeni olarak bu yaştaki çocukların, işlerini tam ve güzel yapmak istemelerine ve bu konuda onlara yol gösterecek bir kahramanı kendilerine örnek almaya başlamalarına bağlanabilir. Bu işe de ilk olarak en yakınında bulunan aile bireylerinden başlar, onları örnek alır ve onlardan etkilenirler diyebiliriz.

Tablo 15-A :
Sınıf Değişkenine Göre Çocuğun Okumaya İlgisi İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
2. sınıf	101	0.57	0.35
5. sınıf	99	0.68	0.31
3. sınıf	100	0.68	0.32
4. sınıf	100	0.70	0.31
TOPLAM	400	0.66	0.33
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
3	396	3.07	p<.05

Tablo 15-B :
Sınıf Değişkenine Göre Çocuğun Okumaya İlgisi İçin Tukey Testi Sonuçları

	2. sınıf	5. sınıf	3. sınıf	4. sınıf
2. sınıf	$\mu = 0.57$	t = 2.18	t = 2.23	t = 2.69
5. sınıf	p<.05	$\mu = 0.68$	t = 0.08	t = 0.53
3. sınıf	p<.05	-	$\mu = 0.68$	t = 0.45
4. sınıf	p<.01	-	-	$\mu = 0.70$

Tablo 15-A incelendiğinde örneklemini oluşturan öğrencilerin sınıf değişkenine göre okumaya ilgi düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=3.07$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .05 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi sınıflar arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 15-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde okumaya ilgi düzeyinin ortalaması 2. sınıf öğrencilerinde 0.57, 5 ve 3. sınıf öğrencilerinde 0.68, 4. sınıf öğrencilerinde ise 0.70'tir

5 ve 3. sınıftaki öğrencilerin okumaya ilgi düzeyleri 2. sınıftaki öğrencilere göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

4. sınıftaki öğrencilerin okumaya ilgi düzeyleri ise 2. sınıftaki öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. 4. sınıftaki öğrencilerin okumaya ilgi düzeyleri, 5 ve 3. sınıftaki öğrencilerin okumaya ilgi düzeylerinden daha yüksek olmasına rağmen anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak diyebiliriz ki 4. sınıftaki öğrencilerin okumaya ilgilerinin daha yüksek olması, yaptıkları faaliyetlere daha fazla yoğunlaşabiliyor, sosyal ve kültürel konulara karşı büyük bir eğilim göstermeye başlıyor olmalarına bağlanabilir. Ayrıca sınıf seviyesinin yükselmesine paralel olarak çocukların artan yaşları gereği okumaya ilgi düzeyleri de artış göstermektedir. Bu nedenlerden dolayı da okumaya daha fazla ilgi duydukları söylenebilir.

Tablo 16-A :
Sınıf Değişkenine Göre Çevre Kütüphanelerini Kullanma Durumu İçin Bir
Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
2. sınıf	101	0.35	0.29
3. sınıf	100	0.45	0.29
4. sınıf	100	0.52	0.30
5. sınıf	99	0.60	0.28
TOPLAM	400	0.48	0.30
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
3	396	13.18	p<.01

Tablo 16-B :
Sınıf Değişkenine Göre Çevre Kütüphanelerini Kullanma Durumu İçin Tukey
Testi Sonuçları

	2. sınıf	3. sınıf	4. sınıf	5. sınıf
2. sınıf	$\mu = 0.35$	t = 2.38	t = 4.00	t = 6.18
3. sınıf	p<.01	$\mu = 0.45$	t = 1.66	t = 3.74
4. sınıf	p<.01	p<.05	$\mu = 0.52$	t = 1.97
5. sınıf	p<.01	p<.01	p<.05	$\mu = 0.60$

Tablo 16-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin sınıf değişkenine göre çevre kütüphanelerini kullanma düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda F=13.18 olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi sınıflar arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 16-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde çevre kütüphanelerini kullanma düzeyinin ortalaması 2. sınıf öğrencilerinde 0.35, 3. sınıf öğrencilerinde 0.45, 4. sınıf öğrencilerinde 0.52, 5. sınıf öğrencilerinde ise 0.60'tır.

3. sınıftaki öğrencilerin çevre kütüphanelerini kullanma düzeyleri 2. sınıftaki öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

4. sınıftaki öğrencilerin çevre kütüphanelerini kullanma düzeyleri 2. sınıftaki öğrencilere göre .01 düzeyinde; 3. sınıftaki öğrencilere göre ise .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

5. sınıftaki öğrencilerin çevre kütüphanelerini kullanma düzeyleri 2 ve 3. sınıftaki öğrencilere göre .01 düzeyinde; 4. sınıftaki öğrencilere göre ise .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak diyebiliriz ki sınıf seviyesi yükseldikçe çevre kütüphanelerini kullanma oranı da yükselmektedir. Sınıf seviyesi büyük olan öğrencilerin çevre kütüphanelerini kullanma düzeyleri hem kütüphanelerden nasıl yararlanacaklarını hem de kütüphanelerdeki materyalleri nasıl kullanacaklarını daha iyi biliyor olmalarından ve bir yetişkine ihtiyaç duymadan tek başına çevre kütüphanelerine gidebiliyor olmalarından kaynaklanabilir.

Tablo 17-A :
Sınıf Değişkenine Göre Çocuğun Okumasında Diğer Yazılı Materyallerin Etkisi
İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
2. sınıf	101	0.38	0.49
5. sınıf	99	0.50	0.50
3. sınıf	100	0.52	0.50
4. sınıf	100	0.57	0.50
TOPLAM	400	0.49	0.50
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
3	396	2.75	p<.05

Tablo 17-B :
Sınıf Değişkenine Göre Çocuğun Okumasında Diğer Yazılı Materyallerin Etkisi
İçin Tukey Testi Sonuçları

	2. sınıf	5. sınıf	3. sınıf	4. sınıf
2. sınıf	$\mu = 0.38$	t = 1.70	t = 2.06	t = 2.79
5. sınıf	p<.05	$\mu = 0.50$	t = 0.35	t = 1.06
3. sınıf	p<.05	-	$\mu = 0.52$	t = 0.71
4. sınıf	p<.01	-	-	$\mu = 0.57$

Tablo 17-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin okumasında diğer yazılı materyallerin etki düzeyinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=2.75$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .05 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi sınıflar arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 17-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde okumada diğer yazılı materyallerin etki düzeyinin ortalaması 2. sınıf öğrencilerinde 0.38, 5. sınıf öğrencilerinde 0.50, 3. sınıf öğrencilerinde 0.52, 5. sınıf öğrencilerinde ise 0.57'dir.

5 ve 3. sınıftaki öğrencilerin okumasında diğer yazılı materyallerin etki düzeyi 2. sınıftaki öğrencilere göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

4. sınıftaki öğrencilerin okumasında diğer yazılı materyallerin etki düzeyi 2. sınıftaki öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. 4. sınıftaki öğrencilerin okumasında diğer yazılı materyallerin etki düzeyi, 5 ve 3. sınıftaki öğrencilerin okumasında diğer yazılı materyallerin etki düzeyinden daha yüksek olmasına rağmen anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

4. sınıfta okuyan öğrencilerin diğer yazılı materyallerden etkilenme düzeyinin daha yüksek olması, ilkokulun ilk yıllarına nazaran ilerleyen sınıflarda çocukların okuyup anlayabileceği ve ilgisini çekebilecek materyallerin çeşitlilik göstermeye başlamasına, sadece masal ve çizgi roman ile sınırlı kalmamasına bağlanabilir.

Tablo 18-A :
Sınıf Değişkenine Göre Çocuğun Okuma Sürecindeki Sosyal Paylaşımı İçin Bir
Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
2. sınıf	101	0.71	0.35
5. sınıf	99	0.74	0.33
3. sınıf	100	0.83	0.27
4. sınıf	100	0.83	0.28
TOPLAM	400	0.78	0.31
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
3	396	4.23	p<.01

Tablo 18-B :
Sınıf Değişkenine Göre Çocuğun Okuma Sürecindeki Sosyal Paylaşımı İçin Tukey
Testi Sonuçları

	2. sınıf	5. sınıf	3. sınıf	4. sınıf
2. sınıf	$\mu = 0.71$	t = 0.61	t = 2.79	t = 2.75
5. sınıf	-	$\mu = 0.74$	t = 2.18	t = 2.15
3. sınıf	p<.01	p<.05	$\mu = 0.83$	t = 0.00
4. sınıf	p<.01	p<.05	-	$\mu = 0.83$

Tablo 18-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin sınıf değişkenine göre okuma sürecindeki sosyal paylaşım düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=4.23$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi sınıflar arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 18-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde okuma sürecindeki sosyal paylaşım düzeyinin ortalaması 2. sınıf öğrencilerinde 0.71, 5. sınıf öğrencilerinde 0.74, 3 ve 4. sınıf öğrencilerinde ise 0.83'tür.

3. sınıftaki öğrencilerin okuma sürecindeki sosyal paylaşım düzeyleri 2. sınıftaki öğrencilere göre .01 düzeyinde; 5. sınıftaki öğrencilere göre ise .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

4. sınıftaki öğrencilerin okuma sürecindeki sosyal paylaşım düzeyleri 2. sınıftaki öğrencilere göre .01 düzeyinde; 5. sınıftaki öğrencilere göre ise .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak, 3 ve 4. sınıf öğrencilerinin okuma sürecindeki sosyal paylaşım düzeylerinin daha yüksek olması, içinde bulundukları yaş dönemi itibariyle sosyalleşmeye adım atmaya başlamalarına bağlanabilir. Bu yaş döneminde çocukların, sosyal bir çevre edinmek ve yeni arkadaşlıklar kurmak için, daha fazla paylaşım içinde olmak ve kitap aracılığıyla çevre ile iletişim kurmak istedikleri söylenebilir.

4.4. İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin ‘Okuma Alışkanlıkları’nın Anaokuluna Gidip Gitmemelerine Göre Farklılaşma Durumu İle İlgili Bulgular

Tablo 19’da örnekleme oluşturan öğrencilerin genel okuma alışkanlıkları ve alt boyutların anaokuluna gidip gitmemelerine göre farklılaşma durumu ile ilgili bulgular verilmiştir.

Tablo 19:
Anaokuluna Gittin Mi? Değişkenine Göre Genel Toplam İçin Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

	Evet			Hayır					
Karşılaştırma									
	μ	ss	N	μ	ss	N	sd	t	p
T	0.69	0.14	112	0.65	0.14	288	398	2.25	P<.05
F1	0.66	0.28	112	0.54	0.27	288	398	4.24	P<.01
F2	0.92	0.22	112	0.94	0.17	288	398	-0.74	-
F3	0.71	0.45	112	0.82	0.39	288	398	-2.33	P<.05
F4	0.79	0.23	112	0.74	0.25	288	398	1.75	-
F5	0.48	0.37	112	0.43	0.36	288	398	1.13	-
F6	0.95	0.16	112	0.92	0.21	288	398	1.28	-
F7	0.93	0.19	112	0.92	0.17	288	398	0.17	-
F8	0.68	0.34	112	0.59	0.36	288	398	2.32	P<.05
F9	0.53	0.29	112	0.49	0.31	288	398	1.10	-
F10	0.68	0.32	112	0.68	0.35	288	398	0.11	-
F11	0.60	0.36	112	0.68	0.31	288	398	-2.17	P<.05
F12	0.47	0.29	112	0.48	0.31	288	398	-0.46	-
F13	0.83	0.24	112	0.76	0.26	288	398	2.53	P<.05
F14	0.51	0.37	112	0.40	0.36	288	398	2.88	P<.01
F15	0.48	0.50	112	0.49	0.50	288	398	-0.20	-
F16	0.75	0.33	112	0.79	0.30	288	398	-1.07	-

Tablo19 incelendiğinde, örnekleme oluşturan öğrenciler arasında genel toplamda anaokuluna giden öğrenciler lehine .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır. Anaokuluna gitmiş olan öğrencilerin erken yaşlarda kitapla karşılaşmış olmaları, onlara kitaba ve okumaya karşı ilgi ve sevgi ortamının oluşması fırsatını vermiştir. Bu durumda anaokuluna giden öğrencilerin okuma alışkanlığı düzeylerinin daha yüksek olmasına neden olmuştur diyebiliriz.

Kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme boyutunda, anaokuluna giden öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır. Anaokuluna gitmiş olan öğrencilerin okulöncesi eğitimi almış olmaları, anne babalarının daha bilinçli olması ve büyüklerinin okulöncesi dönemde onlara daha çok kitap okumuş olmaları, onların kitaba karşı daha istekli ve bilinçli yaklaşımlarını sağlamıştır diyebiliriz.

Okumadan zevk alma boyutunda, anaokuluna giden ve gitmeyen öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Sınıfta okunan hikaye ve masallardan etkilenme durumu boyutunda, anaokuluna gitmeyen öğrenciler lehine .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır. Anaokuluna gitmemiş olan öğrencilerin hikaye ve masal okuma, dinleme, resim yapma vb. aktivitelerin bütünüyle yani sınıf ortamı ile ilk kez ilkokulda karşılaşmaları, yeni tanıştıkları bu durumlara karşı daha meraklı olmaları ve sınıf içerisinde yapılacak çalışmalarla ilgili herhangi bir beklentilerinin olmayışı dolayısıyla sınıfta okunana hikaye ve masallardan daha fazla etkilendikleri söylenebilir.

Okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma durumu boyutunda, anaokuluna giden ve gitmeyen öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Gazete alma ve okuma alışkanlığı boyutunda, anaokuluna giden ve gitmeyen öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Okumaya güdülenmede öğretmenin ve ders kitaplarının etkisi boyutunda, anaokuluna giden ve gitmeyen öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Çocuğun, kitap ve kitap okumaya karşı duygu ve düşünceleri boyutunda, anaokuluna giden ve gitmeyen öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Okumada süreklilik boyutunda anaokuluna giden öğrenciler lehine .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır. Bu durum, anaokulu eğitimi almış olan öğrencilerin, kitap okumanın önemini daha iyi kavramış olduklarından okumaya istek duymaları ve okulöncesi dönemde kazanmış oldukları okuma sevgisini eyleme dönüştürerek sürdürmeleri ile açıklanabilir.

Okulda ve sınıfta yapılan okumaya teşvik edici çalışmalara katılma boyutunda, anaokuluna giden ve gitmeyen öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Çocuğun kitap okumasına aile bireylerinin etkisi boyutunda, anaokuluna giden ve gitmeyen öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Çocuğun okumaya ilgisi boyutunda, anaokuluna gitmeyen öğrenciler lehine .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır. Bu durum, anaokuluna gitmemiş olan öğrencilerin, anaokuluna giden öğrencilere göre okuma becerilerinin daha zayıf olması dolayısıyla eksiklerini tamamlamak için okumaya daha çok ilgi ve çaba göstermeleri ile açıklanabilir. Ayrıca anaokuluna giden öğrenciler sosyal ve ekonomik yönden daha iyi ailelerin çocuklarıdır. Bu ailelerin çocuklarının yaşantılarında daha farklı sosyal faaliyetler de var olacağından okumaya daha az ilgi duyuyor olabilirler.

Çevre kütüphanelerini kullanma durumu boyutunda, anaokuluna giden ve gitmeyen öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Farklı metin türlerine duyulan ilgi ve istek boyutunda, anaokuluna giden öğrenciler lehine .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır. Anaokuluna giden öğrencilerin, anaokulunda yapmış oldukları okumayı sevdirci ve okumaya teşvik edici çeşitli çalışmalar nedeniyle şiir, masal, hikaye, fabl vb. türler konusunda daha bilgili ve istekli oldukları söylenebilir.

Kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yönelik boyutunda, anaokuluna giden öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır. Bu durum, anaokuluna giden öğrencilerin anaokulunda okuma köşelerini görmüş ve kitap dolabını kullanmış olması nedeniyle kitapla ilgili mekanlara daha ilgili olmasıyla açıklanabilir. Ayrıca anaokuluna giden çocukların ailelerinin maddi ve kültürel açıdan daha iyi şartlara sahip olduğu ve dolayısıyla evlerinde kitaplık bulunduğu, bu durumun da çocuğu kitaba ve kitapla ilgili mekanlara yönelttiği söylenebilir.

Çocuğun okumasında diğer yazılı materyallerin etkisi boyutunda, anaokuluna giden ve gitmeyen öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Çocuğun okuma sürecindeki sosyal paylaşımı boyutunda, anaokuluna giden ve gitmeyen öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

4.5. İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin ‘Okuma Alışkanlıkları’nın Okuldaki Başarı Durumuna Göre Farklılaşma Durumu İle İlgili Bulgular

Tablo 20’de örnekleme oluşturan öğrencilerin genel okuma alışkanlıkları ve alt boyutların okuldaki başarı seviyelerine göre farklılaşma durumu ile ilgili bulgular verilmiştir.

Tablo 20:
Okuldaki Başarı Durumu Değişkenine Göre Genel Toplam İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

	Başarısız			Normal			Başarılı						
F Testi Değerleri													
	N	μ	ss	N	μ	ss	N	μ	ss	sd1	sd2	F	p
N=400													
T	4	0.66	0.16	119	0.64	0.14	277	0.67	0.14	2	397	2.35	-
F1	4	0.47	0.32	119	0.53	0.27	277	0.59	0.28	2	397	2.03	-
F2	4	0.83	0.33	119	0.92	0.20	277	0.94	0.17	2	397	1.24	-
F3	4	0.75	0.50	119	0.77	0.43	277	0.80	0.40	2	397	0.36	-
F4	4	0.94	0.12	119	0.76	0.25	277	0.75	0.25	2	397	1.18	-
F5	4	0.83	0.19	119	0.43	0.37	277	0.45	0.36	2	397	2.38	-
F6	4	0.62	0.48	119	0.90	0.22	277	0.94	0.18	2	397	6.33	P<.01
F7	4	0.58	0.50	119	0.89	0.20	277	0.95	0.14	2	397	12.75	P<.01
F8	4	0.67	0.27	119	0.54	0.36	277	0.65	0.35	2	397	3.82	P<.05
F9	4	0.58	0.32	119	0.47	0.29	277	0.51	0.31	2	397	0.91	-
F10	4	0.75	0.50	119	0.63	0.35	277	0.70	0.34	2	397	1.83	-
F11	4	0.50	0.33	119	0.68	0.33	277	0.65	0.33	2	397	0.69	-
F12	4	0.62	0.32	119	0.47	0.31	277	0.48	0.30	2	397	0.59	-
F13	4	0.75	0.17	119	0.74	0.28	277	0.79	0.24	2	397	1.66	-
F14	4	0.62	0.48	119	0.40	0.38	277	0.44	0.36	2	397	1.11	-
F15	4	0.25	0.50	119	0.50	0.50	277	0.49	0.50	2	397	0.51	-
F16	4	0.62	0.25	119	0.79	0.31	277	0.78	0.31	2	397	0.52	-

Tablo 20 incelendiğinde, örnekleme oluşturan öğrenciler arasında okuldaki başarı durumuna göre, genel toplamda anlamlı düzeyde bir farklılık olmamasına rağmen, bazı alt boyutlarda farklılıklar vardır:

1. Kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme boyutunda, okuldaki başarı durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
2. Okumadan zevk alma boyutunda, okuldaki başarı durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
3. Sınıfta okunan hikaye ve masallardan etkilenme durumu boyutunda, okuldaki başarı durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
4. Okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma durumu boyutunda, okuldaki başarı durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
5. Gazete alma ve okuma alışkanlığı boyutunda, okuldaki başarı durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
6. Okumaya güdülenmede öğretmenin ve ders kitaplarının etkisi boyutunda okulda başarılı olan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
7. Çocuğun, kitap ve kitap okumaya karşı duygu ve düşünceleri boyutunda okulda başarılı olan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
8. Okumada süreklilik boyutunda okulda başarısız olan öğrenciler lehine .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
9. Okulda ve sınıfta yapılan okumaya teşvik edici çalışmalara katılma boyutunda, okuldaki başarı durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
10. Çocuğun kitap okumasına aile bireylerinin etkisi boyutunda, okuldaki başarı durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
11. Çocuğun okumaya ilgisi boyutunda, okuldaki başarı durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
12. Çevre kütüphanelerini kullanma durumu boyutunda, okuldaki başarı durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
13. Farklı metin türlerine duyulan ilgi ve istek boyutunda, okuldaki başarı durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
14. Kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yönelik boyutunda, okuldaki başarı durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
15. Çocuğun okumasındaki diğer yazılı materyallerin etkisi boyutunda, okuldaki başarı durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
16. Çocuğun okuma sürecindeki sosyal paylaşımı boyutunda, okuldaki başarı durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Tablo 21-A :
Okuldaki Başarı Durumu Değişkenine Göre Okumaya GÜDÜLENMEDE Öğretmenin ve Ders Kitaplarının Etkisi İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
Başarısız	4	0.62	0.48
Normal	119	0.90	0.22
Başarılı	277	0.94	0.18
TOPLAM	400	0.93	0.20
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
2	397	6.33	p<.01

Tablo 21-B :
Okuldaki Başarı Durumu Değişkenine Göre Okumaya GÜDÜLENMEDE Öğretmenin ve Ders Kitaplarının Etkisi İçin Tukey Testi Sonuçları

	Başarısız	Normal	Başarılı
Başarısız	$\mu = 0.62$	t = 2.36	t = 3.37
Normal	p<.01	$\mu = 0.90$	t = 1.77
Başarılı	p<.01	p<.05	$\mu = 0.94$

Tablo 21-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin okuldaki başarı durumu değişkenine göre okumaya güdülenmelerinde öğretmenin ve ders kitaplarının etki düzeyinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=6.33$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi başarı seviyeleri arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 21-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde okumaya güdülenmede öğretmenin ve ders kitaplarının etki düzeyinin ortalaması kendini başarısız olarak nitelendiren öğrencilerde 0.62, kendini normal (orta başarılı) olarak nitelendiren öğrencilerde 0.90, kendini başarılı olarak nitelendiren öğrencilerde ise 0.94'tür.

Kendini normal (orta başarılı) olarak nitelendiren öğrencilerin okumaya güdülenmelerinde öğretmenin ve ders kitaplarının etki düzeyi, kendini başarısız olarak nitelendiren öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Kendini başarılı olarak nitelendiren öğrencilerin okumaya güdülenmelerinde öğretmenin ve ders kitaplarının etki düzeyi, kendini başarısız olarak nitelendiren öğrencilere göre .01 düzeyinde; kendini normal (orta başarılı) olarak nitelendiren öğrencilere göre ise .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak diyebiliriz ki başarı seviyesi yükseldikçe çocuğun okumaya güdülenmesinde öğretmenin ve ders kitaplarının etkisi de artmaktadır. Okulda başarılı olan öğrenciler öğretmenlerini daha çok seviyor, onları daha ilgi ile dinliyor, izliyor ve kitaplarda yer alan parçaları da okumaya daha fazla ilgi gösteriyor olabilirler. Sahip oldukları bu başarı da onları, yeni başarılar kazanmaya motive ediyor olabilir.

Tablo 22-A :
Okuldaki Başarı Durumu Değişkenine Göre Çocuğun, Kitap ve Kitap Okumaya Karşı Duygu ve Düşünceleri İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
Başarısız	4	0.58	0.50
Normal	119	0.89	0.20
Başarılı	277	0.95	0.14
TOPLAM	400	0.93	0.17
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
2	397	12.75	p<.01

Tablo 22-B :
Okuldaki Başarı Durumu Değişkenine Göre Çocuğun, Kitap ve Kitap Okumaya Karşı Duygu ve Düşünceleri İçin Tukey Testi Sonuçları

	Başarısız	Normal	Başarılı
Başarısız	$\mu = 0.58$	t = 2.76	t = 4.67
Normal	p<.01	$\mu = 0.89$	t = 3.06
Başarılı	p<.01	p<.01	$\mu = 0.95$

Tablo 22-A incelendiğinde örneklemi oluşturan öğrencilerin okuldaki başarı durumu değişkenine göre, kitap ve kitap okumaya karşı duygu ve düşünceleri düzeyinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda F=12.75 olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi başarı seviyeleri arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 22-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde kitap ve kitap okumaya karşı duygu ve düşünceler düzeyinin ortalaması kendini başarısız olarak nitelendiren öğrencilerde 0.58, kendini normal (orta başarılı) olarak nitelendiren öğrencilerde 0.89, kendini başarılı olarak nitelendiren öğrencilerde ise 0.95'tir.

Kendini normal (orta başarılı) olarak nitelendiren öğrencilerin kitap ve kitap okumaya karşı duygu ve düşünceleri düzeyi, kendini başarısız olarak nitelendiren öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Kendini başarılı olarak nitelendiren öğrencilerin kitap ve kitap okumaya karşı duygu ve düşünceleri düzeyi, kendini başarısız olarak nitelendiren ve normal (orta başarılı) olarak nitelendiren öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak diyebiliriz ki çocuğun, başarı seviyesi yükseldikçe kitap ve kitap okumaya karşı duygu ve düşünceleri de olumlu yönde artmaktadır. Okulda başarılı olan öğrenciler, okudukları kitaplardan yeni bilgiler ediniyor, kitap okuduğunda kendini mutlu hissediyor ve dolayısıyla tekrar okumaya ihtiyaç duyuyor olabilir. Bu nedenle okulda başarılı olan öğrencilerin, kitap ve kitap okumaya karşı duygu ve düşünceleri daha olumlu yöndedir diyebiliriz.

Tablo 23-A :
Okuldaki Başarı Durumu Değişkenine Göre Okumada Süreklilik İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
Normal	119	0.54	0.36
Başarılı	277	0.65	0.35
Başarısız	4	0.67	0.27
TOPLAM	400	0.62	0.36
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
2	397	3.82	p<.05

Tablo 23-B :
Okuldaki Başarı Durumu Değişkenine Göre Okumada Süreklilik İçin Tukey Testi Sonuçları

	Normal	Başarılı	Başarısız
Normal	$\mu = 0.54$	t = 2.74	t = 0.70
Başarılı	p<.01	$\mu = 0.65$	t = 0.11
Başarısız	-	-	$\mu = 0.67$

Tablo 23-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin okuldaki başarı durumu değişkenine göre, okumada süreklilik düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=3.82$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .05 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi başarı seviyeleri arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 23-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde okumada süreklilik düzeyinin ortalaması kendini normal (orta başarılı) olarak nitelendiren öğrencilerde 0.54, kendini başarılı olarak nitelendiren öğrencilerde 0.65, kendini başarısız olarak nitelendiren öğrencilerde ise 0.67'dir.

Kendini başarılı olarak nitelendiren öğrencilerin okumada süreklilik düzeyleri, kendini normal (orta başarılı) olarak nitelendiren öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Kendini başarısız olarak nitelendiren öğrencilerin okumada süreklilik düzeyleri, kendini normal (orta başarılı) ve başarılı olarak nitelendiren öğrencilerin okumada süreklilik düzeylerinden yüksek olmasına rağmen, anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Bu durum; okulda kendini başarısız olarak nitelendiren öğrencilerin, başarı seviyelerini yükseltmek için öğretmenlerinin ve ailelerinin bu konuda daha fazla hassasiyet göstermeleri, yine bu öğrencilerin büyüklerinin de yönlendirmesiyle okumaya daha çok zaman ayırmaları ve daha düzenli okuyor olmaları ile açıklanabilir.

4.6. İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin ‘Okuma Alışkanlıkları’nın Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Farklılaşması İle İlgili Bulgular

Tablo 24’te örnekleme oluşturan öğrencilerin genel okuma alışkanlıkları ve alt boyutların annelerinin eğitim seviyelerine göre farklılaşma durumu ile ilgili bulgular verilmiştir.

Tablo 24:
Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Genel Toplam İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

	İlkokul mezunu			Ortaokul mezunu			Lise mezunu			Üniversite mezunu						
F Testi Değerleri																
	N	μ	ss	N	μ	ss	N	μ	ss	N	μ	ss	sd1	sd2	F	p
N=400																
T	168	0.64	0.13	54	0.66	0.15	72	0.69	0.13	37	0.78	0.12	3	327	10.36	P<.01
F1	168	0.53	0.26	54	0.58	0.27	72	0.64	0.26	37	0.83	0.21	3	327	15.20	P<.01
F2	168	0.93	0.19	54	0.88	0.24	72	0.94	0.17	37	0.98	0.08	3	327	2.27	-
F3	168	0.78	0.42	54	0.78	0.42	72	0.81	0.40	37	0.81	0.40	3	327	0.11	-
F4	168	0.71	0.28	54	0.81	0.20	72	0.79	0.21	37	0.84	0.21	3	327	4.40	P<.01
F5	168	0.40	0.36	54	0.46	0.39	72	0.50	0.37	37	0.55	0.34	3	327	2.31	-
F6	168	0.93	0.18	54	0.95	0.15	72	0.93	0.17	37	0.97	0.11	3	327	0.74	-
F7	168	0.91	0.17	54	0.89	0.26	72	0.95	0.13	37	0.99	0.05	3	327	3.60	P<.05
F8	168	0.60	0.36	54	0.60	0.32	72	0.62	0.36	37	0.79	0.28	3	327	3.13	P<.05
F9	168	0.49	0.32	54	0.42	0.29	72	0.58	0.28	37	0.55	0.31	3	327	2.93	P<.05
F10	168	0.70	0.34	54	0.73	0.35	72	0.69	0.32	37	0.66	0.33	3	327	0.32	-
F11	168	0.65	0.31	54	0.64	0.36	72	0.60	0.34	37	0.80	0.28	3	327	3.40	P<.05
F12	168	0.48	0.29	54	0.46	0.32	72	0.48	0.32	37	0.50	0.30	3	327	0.12	-
F13	168	0.76	0.25	54	0.80	0.22	72	0.84	0.21	37	0.90	0.22	3	327	5.29	P<.01
F14	168	0.40	0.37	54	0.38	0.31	72	0.50	0.36	37	0.73	0.30	3	327	10.04	P<.01
F15	168	0.51	0.50	54	0.44	0.50	72	0.49	0.50	37	0.62	0.49	3	327	0.97	-
F16	168	0.77	0.31	54	0.80	0.30	72	0.76	0.32	37	0.80	0.28	3	327	0.27	-

Tablo 24 incelendiğinde, örnekleme oluşturan öğrenciler arasında genel toplamda annesi üniversite mezunu olan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır:

1. Kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme boyutunda, annesi üniversite mezunu olan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
2. Okumadan zevk alma boyutunda, anne eğitim durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
3. Sınıfta okunanan hikaye ve masallardan etkilenme durumu boyutunda, anne eğitim durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
4. Okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma durumu boyutunda, annesi üniversite mezunu olan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
5. Gazete alma ve okuma alışkanlığı boyutunda, anne eğitim durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
6. Okumaya güdülenmede öğretmenin ve ders kitaplarının etkisi boyutunda, anne eğitim durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
7. Çocuğun, kitap ve kitap okumaya karşı duygu ve düşünceleri boyutunda, annesi üniversite mezunu olan öğrenciler lehine .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
8. Okumada süreklilik boyutunda, annesi üniversite mezunu olan öğrenciler lehine .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
9. Okulda ve sınıfta yapılan okumaya teşvik edici çalışmalara katılma boyutunda, annesi lise mezunu olan öğrenciler lehine .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
10. Çocuğun kitap okumasına aile bireylerinin etkisi boyutunda, anne eğitim durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
11. Çocuğun okumaya ilgisi boyutunda annesi üniversite mezunu olan öğrenciler lehine .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
12. Çevre kütüphanelerini kullanma durumu boyutunda, anne eğitim durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
13. Farklı metin türlerine duyulan ilgi ve istek boyutunda, annesi üniversite mezunu olan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
14. Kitaplara ve kitapla ilgili mekanlarda yöneliş boyutunda, annesi üniversite mezunu olan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
15. Çocuğun okumasında diğer yazılı materyallerin etkisi boyutunda, anne eğitim durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
16. Çocuğun okuma sürecindeki sosyal paylaşımı boyutunda, anne eğitim durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Tablo 25-A :
Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Genel Toplam İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
İlkokul mezunu	168	0.64	0.13
Ortaokul mezunu	54	0.66	0.15
Lise mezunu	72	0.69	0.13
Üniversite mezunu	37	0.78	0.12
TOPLAM	331	0.67	0.14
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
3	327	10.36	p<.01

Tablo 25-B :
Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Genel Toplam İçin Tukey Testi Sonuçları

	İlkokul mezunu	Ortaokul mezunu	Lise mezunu	Üniversite mezunu
İlkokul mezunu	$\mu = 0.64$	$t = 0.59$	$t = 2.50$	$t = 5.48$
Ortaokul mezunu	-	$\mu = 0.66$	$t = 1.37$	$t = 4.01$
Lise mezunu	$p < .01$	-	$\mu = 0.69$	$t = 3.23$
Üniversite mezunu	$p < .01$	$p < .01$	$p < .01$	$\mu = 0.78$

Tablo 25-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin annelerinin eğitim durumu değişkenine göre okuma alışkanlığı düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=10.36$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi anne eğitim seviyeleri arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 25-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde okuma alışkanlığı düzeyinin ortalaması annesi ilkokul mezunu olan öğrencilerde 0.64, annesi ortaokul mezunu olan öğrencilerde 0.66, annesi lise mezunu olan öğrencilerde 0.69, annesi üniversite mezunu olan öğrencilerde ise 0.78'dir.

Annesi lise mezunu olan öğrencilerin okuma alışkanlığı düzeyi annesi ilkokul mezunu olan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin okuma alışkanlığı düzeyi annesi ilkokul mezunu ve annesi orta okul mezunu olan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak diyebiliriz ki; annenin eğitim seviyesi yükseldikçe çocuğun okuma alışkanlığı düzeyi de yükselmektedir. Annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin okuma alışkanlığı düzeylerinin yüksek olması, annelerinin daha bilinçli olmasından, kitabın önemini ve gerekliliğini biliyor, çocuklarını da kitapla ilişkilerin daha yoğun olduğu bir ortamda yetiştiriyor olmalarından kaynaklandığı söylenebilir.

Tablo 26-A :
Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Kitap Alıp Verme ve Basılı Ürünleri
Amaca Uygun Değerlendirme İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
İlkokul mezunu	168	0.53	0.26
Ortaokul mezunu	54	0.58	0.27
Lise mezunu	72	0.64	0.26
Üniversite mezunu	37	0.83	0.21
TOPLAM	331	0.60	0.28
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
3	327	15.20	p<.01

Tablo 26-B :
Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Kitap Alıp Verme ve Basılı Ürünleri
Amaca Uygun Değerlendirme İçin Tukey Testi Sonuçları

	İlkokul mezunu	Ortaokul mezunu	Lise mezunu	Üniversite mezunu
İlkokul mezunu	$\mu = 0.53$	$t = 1.34$	$t = 3.14$	$t = 6.64$
Ortaokul mezunu	-	$\mu = 0.58$	$t = 1.26$	$t = 4.72$
Lise mezunu	$p < .01$	-	$\mu = 0.64$	$t = 3.83$
Üniversite mezunu	$p < .01$	$p < .01$	$p < .01$	$\mu = 0.83$

Tablo 26-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin annelerinin eğitim durumu değişkenine göre, kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=15.20$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi anne eğitim seviyeleri arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 26-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeyinin ortalaması, annesi ilkokul mezunu olan öğrencilerde 0.53, annesi ortaokul mezunu olan öğrencilerde 0.58, annesi lise mezunu olan öğrencilerde 0.64, annesi üniversite mezunu olan öğrencilerde ise 0.83'tür.

Annesi lise mezunu olan öğrencilerin kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeyleri, annesi ilkokul mezunu olan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeyleri, annesi ilkokul mezunu olan, ortaokul mezunu olan ve lise mezunu olan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak diyebiliriz ki anne eğitim seviyesi yükseldikçe, çocukların kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeyleri de yükselmektedir. Bunun sebebi olarak üniversite mezunu olan annelerin, işi olmadığı zamanlarda kitap okuyarak çocuğuna iyi bir model olduğu ve çocuğuyla birlikte kitap

okumak için zaman ayırdığı söylenebilir. Dolayısıyla üniversite mezunu olan anneler, çocuklarına olumlu örnek olarak onları kitap almaya ve okumaya güdülemiş olurlar. Okumaya güdülenmiş olan bir öğrencinin de kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeyi daha yüksek çıkmaktadır.

Tablo 27-A :
Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Okul Ve Sınıf Kitaplıklarını Kullanma Durumu İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
İlkokul mezunu	168	0.71	0.28
Lise mezunu	72	0.79	0.21
Ortaokul mezunu	54	0.81	0.20
Üniversite mezunu	37	0.84	0.21
TOPLAM	331	0.76	0.25
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
3	327	4.40	p<.01

Tablo 27-B :
Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Okul Ve Sınıf Kitaplıklarını Kullanma Durumu İçin Tukey Testi Sonuçları

	İlkokul mezunu	Lise mezunu	Ortaokul mezunu	Üniversite mezunu
İlkokul mezunu	$\mu = 0.71$	t = 2.18	t = 2.28	t = 2.60
Lise mezunu	p<.05	$\mu = 0.79$	t = 0.37	t = 1.10
Ortaokul mezunu	p<.05	-	$\mu = 0.81$	t = 0.74
Üniversite mezunu	p<.01	-	-	$\mu = 0.84$

Tablo 27-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin annelerinin eğitim durumu değişkenine göre okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda F=4.40 olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi anne eğitim seviyeleri arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 27-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma düzeyinin ortalaması, annesi ilkokul mezunu olan öğrencilerde 0.71, annesi lise mezunu olan öğrencilerde 0.79, annesi ortaokul mezunu olan öğrencilerde 0.81, annesi üniversite mezunu olan öğrencilerde ise 0.84'tür.

Annesi lise mezunu olan ve ortaokul mezunu olan öğrencilerin okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma düzeyleri, annesi ilkokul mezunu olan öğrencilere göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma düzeyleri, annesi ilkokul mezunu olan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ayrıca annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma düzeyleri, annesi lise mezunu ve ortaokul mezunu olan öğrencilerin öğrencilerin okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma düzeylerinden daha yüksek olmasına rağmen anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak diyebiliriz ki; annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma düzeyleri, kitaplık kullanımı becerisine sahip olmalarından, kitaplıklardan yararlanmaya alışkın, kitaplık ortamına aşina, araştırmaya meraklı ve kitaplıkların yararını kavramış olmalarından dolayı diğer öğrencilere göre daha yüksektir denilebilir.

Tablo 28-A :
Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Çocuğun, Kitap ve Kitap Okumaya Karşı Duygu ve Düşünceleri İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
Ortaokul mezunu	54	0.89	0.26
İlkokul mezunu	168	0.91	0.17
Lise mezunu	72	0.95	0.13
Üniversite mezunu	37	0.99	0.05
TOPLAM	331	0.93	0.18
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
3	327	3.60	p<.05

Tablo 28-B :
Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Çocuğun, Kitap ve Kitap Okumaya Karşı Duygu ve Düşünceleri İçin Tukey Testi Sonuçları

	Ortaokul mezunu	İlkokul mezunu	Lise mezunu	Üniversite mezunu
Ortaokul mezunu	$\mu = 0.89$	$t = 0.73$	$t = 1.85$	$t = 2.36$
İlkokul mezunu	-	$\mu = 0.91$	$t = 1.89$	$t = 2.79$
Lise mezunu	p<.05	p<.05	$\mu = 0.95$	$t = 1.68$
Üniversite mezunu	p<.01	p<.01	p<.05	$\mu = 0.99$

Tablo 28-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin annelerinin eğitim durumu değişkenine göre kitap ve kitap okumaya karşı duygu ve düşünceleri düzeyinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=3.60$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .05 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi anne eğitim seviyeleri arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 28-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde kitap ve kitap okumaya karşı duygu ve düşünceler düzeyinin ortalaması, annesi ortaokul mezunu olan öğrencilerde 0.89, annesi ilkokul mezunu olan öğrencilerde 0.91, annesi lise mezunu olan öğrencilerde 0.95, annesi üniversite mezunu olan öğrencilerde ise 0.99'dur.

Annesi lise mezunu olan öğrencilerin kitap ve kitap okumaya karşı duygu ve düşünceleri düzeyleri, annesi ortaokul mezunu olan ve ilkokul mezunu olan öğrencilere göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin kitap ve kitap okumaya karşı duygu ve düzeyleri, annesi ortaokul mezunu olan ve ilkokul mezunu olan öğrencilere göre .01

düzeyinde; annesi lise mezunu olan öğrencilere göre ise .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin, kitap ve kitap okumaya karşı duygu ve düşünceleri daha yüksek düzeyde çıkmıştır. Bunun sebebi olarak, üniversite mezunu olan annelerin çocuğuna kitap sevgisi kazandırma konusunda olumlu örnek olduğunu söyleyebiliriz. Ayrıca annenin düzenli olarak okumayla ilgili bir yaşantısının olması, annenin uğraşlarına karşı çocuğun da istek ve merak duymasını sağlar diyebiliriz.

Tablo 29-A :
Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Okumada Süreklilik İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
Ortaokul mezunu	54	0.60	0.32
İlkokul mezunu	168	0.60	0.36
Lise mezunu	72	0.62	0.36
Üniversite mezunu	37	0.79	0.28
TOPLAM	331	0.63	0.35
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
3	327	3.13	p<.05

Tablo 29-B :
Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Okumada Süreklilik İçin Tukey Testi Sonuçları

	Ortaokul mezunu	İlkokul mezunu	Lise mezunu	Üniversite mezunu
Ortaokul mezunu	$\mu = 0.60$	$t = 0.00$	$t = 0.25$	$t = 2.88$
İlkokul mezunu	-	$\mu = 0.60$	$t = 0.30$	$t = 2.97$
Lise mezunu	-	-	$\mu = 0.62$	$t = 2.58$
Üniversite mezunu	p<.01	p<.01	p<.01	$\mu = 0.79$

Tablo 29-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin annelerinin eğitim durumu değişkenine göre okumada süreklilik düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=3.13$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .05 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi anne eğitim seviyeleri arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 29-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde okumada süreklilik düzeyinin ortalaması, annesi ortaokul mezunu olan ve ilkokul mezunu olan öğrencilerde 0.60, annesi lise mezunu olan öğrencilerde 0.62, annesi üniversite mezunu olan öğrencilerde ise 0.79'dur.

Annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin okumada süreklilik düzeyleri, annesi ortaokul mezunu olan, ilkokul mezunu olan ve lise mezunu olan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Bu sonuç; üniversite mezunu olan annelerin, eğitim durumları gereği daha çok kitap okuduklarını ve önünde okuyan bir modelin olmasının da çocuğu düzenli bir şekilde okumaya sürüklediğini düşündürmektedir.

Tablo 30-A :
Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Okulda ve Sınıfta Yapılan Okumaya Teşvik Edici Çalışmalara Katılma İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
Ortaokul mezunu	54	0.42	0.29
İlkokul mezunu	168	0.49	0.32
Üniversite mezunu	37	0.55	0.31
Lise mezunu	72	0.58	0.28
TOPLAM	331	0.50	0.31
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
3	327	2.93	p<.05

Tablo 30-B :
Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Okulda ve Sınıfta Yapılan Okumaya Teşvik Edici Çalışmalara Katılma İçin Tukey Testi Sonuçları

	Ortaokul mezunu	İlkokul mezunu	Üniversite mezunu	Lise mezunu
Ortaokul mezunu	μ= 0.42	t = 1.23	t = 1.94	t = 2.92
İlkokul mezunu	-	μ= 0.49	t = 1.10	t = 2.04
Üniversite mezunu	p<.05	-	μ= 0.55	t = 0.43
Lise mezunu	p<.01	p<.05	-	μ= 0.58

Tablo 30-A incelendiğinde örneklemi oluşturan öğrencilerin annelerinin eğitim durumu değişkenine göre okulda ve sınıfta yapılan okumaya teşvik edici çalışmalara katılma düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=2.93$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .05 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi anne eğitim seviyeleri arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 30-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde okulda ve sınıfta yapılan okumaya teşvik edici çalışmalara katılma düzeyinin ortalaması, annesi ortaokul mezunu olan öğrencilerde 0.42, annesi ve ilkokul mezunu olan öğrencilerde 0.49, annesi üniversite mezunu olan öğrencilerde 0.55, annesi lise mezunu olan öğrencilerde ise 0.58'dir.

Annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin okulda ve sınıfta yapılan okumaya teşvik edici çalışmalara katılma düzeyleri, annesi ortaokul mezunu olan öğrencilere göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Annesi lise mezunu olan öğrencilerin okulda ve sınıfta yapılan okumaya teşvik edici çalışmalara katılma düzeyleri, annesi ortaokul mezunu olan öğrencilere göre .01 düzeyinde; annesi ilkokul mezunu olan öğrencilere göre ise .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ayrıca annesi lise mezunu olan öğrencilerin okulda ve sınıfta yapılan okumaya teşvik edici çalışmalara katılma düzeyleri, annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin okulda ve sınıfta yapılan okumaya teşvik edici çalışmalara katılma düzeylerinden daha yüksek olmasına rağmen anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak diyebiliriz ki; annenin eğitim seviyesine paralel olarak, çocukların okulda ve sınıfta yapılan okumaya teşvik edici çalışmalara katılma düzeyleri de yükselmektedir. Bu durum, annenin eğitim seviyesi yükseldikçe, çocuklarına okuma alışkanlığı kazandırma yönündeki etkisinin daha da arttığını; bu çocukların kitap tanıtmaya çalışmalarına, düzenli kitap dağıtımını ve okunması faaliyetine daha aktif olarak katıldıklarını düşündürmektedir.

Tablo 31-A :
Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Çocuğun Okumaya İlgisi İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
Lise mezunu	72	0.60	0.34
Ortaokul mezunu	54	0.64	0.36
İlkokul mezunu	168	0.65	0.31
Üniversite mezunu	37	0.80	0.28
TOPLAM	331	0.65	0.33
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
3	327	3.40	p<.05

Tablo 31-B :
Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Çocuğun Okumaya İlgisi İçin Tukey Testi Sonuçları

	Lise mezunu	Ortaokul mezunu	İlkokul mezunu	Üniversite mezunu
Lise mezunu	$\mu = 0.60$	t = 0.63	t = 1.11	t = 3.18
Ortaokul mezunu	-	$\mu = 0.64$	t = 0.21	t = 2.37
İlkokul mezunu	-	-	$\mu = 0.65$	t = 2.76
Üniversite mezunu	p<.01	p<.01	p<.01	$\mu = 0.80$

Tablo 31-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin annelerinin eğitim durumu değişkenine göre okumaya ilgi düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda F=3.40 olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .05 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi anne eğitim seviyeleri arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 31-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde okumaya ilgi düzeyinin ortalaması, annesi lise mezunu olan öğrencilerde 0.60, annesi ortaokul mezunu olan öğrencilerde 0.64, annesi ilkokul mezunu olan öğrencilerde 0.65, annesi üniversite mezunu olan öğrencilerde ise 0.80'dir.

Annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin okumaya ilgi düzeyleri, annesi lise mezunu olan, ortaokul mezunu olan ve ilkokul mezunu olan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Bu sonuç; annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin evde annelerini örnek alarak çok küçük yaşlarda okuma sevgisini kazanmış ve zaman içerisinde de bu sevgiyi ilgiye dönüştürmüş olduklarını düşündürmektedir.

Tablo 32-A :
Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklı Metin Türlerine Duyulan İlgî ve İstek İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
İlkokul mezunu	168	0.76	0.25
Ortaokul mezunu	54	0.80	0.22
Lise mezunu	72	0.84	0.21
Üniversite mezunu	37	0.90	0.22
TOPLAM	331	0.80	0.24
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
3	327	5.29	p<.01

Tablo 32-B :
Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklı Metin Türlerien Duyulan İlgî ve İstek İçin Tukey Testi Sonuçları

	İlkokul mezunu	Ortaokul mezunu	Lise mezunu	Üniversite mezunu
İlkokul mezunu	μ= 0.76	t =1.29	t = 2.65	t = 3.31
Ortaokul mezunu	-	μ= 0.80	t = 1.04	t = 2.09
Lise mezunu	p<.01	-	μ= 0.84	t = 1.35
Üniversite mezunu	p<.01	p<.05	-	μ= 0.90

Tablo 32-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin annelerinin eğitim durumu değişkenine göre, farklı metin türlerine duydukları ilgi ve istek düzeyinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=5.29$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi anne eğitim seviyeleri arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 32-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde farklı metin türlerine duyulan ilgi ve istek düzeyinin ortalaması, annesi ilkokul mezunu olan öğrencilerde 0.76, annesi ortaokul mezunu olan öğrencilerde 0.80, annesi lise mezunu olan öğrencilerde 0.84, annesi üniversite mezunu olan öğrencilerde ise 0.90'dır.

Annesi lise mezunu olan öğrencilerin farklı metin türlerine duydukları ilgi ve istek düzeyi, annesi ilkokul mezunu olan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin farklı metin türlerine duydukları ilgi ve istek düzeyi, annesi ilkokul mezunu olan öğrencilere göre .01 düzeyinde; annesi ortaokul mezunu olan öğrencilere göre ise .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ayrıca annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin farklı metin türlerine duydukları ilgi ve istek düzeyi, annesi ilkokul mezunu olan öğrencilerin farklı metin

türlerine duydukları ilgi ve istek düzeyinden daha yüksek olmasına rağmen anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak diyebiliriz ki; annenin eğitim seviyesi yükseldikçe, çocuğun farklı metin türlerine duyduğu ilgi ve istek düzeyi de artmaktadır. Annesi yüksek eğitim almış olan öğrencilerin farklı metin türlerine duydukları ilgi ve istek düzeyi, annelerinin konu ile ilgili daha bilinçli davranmalarından, çocuklarına farklı türlerde kitap alıyor ve onlar için daha iyi bir örnek teşkil ediyor olmalarından kaynaklanabilir. Böylece çocuklar da çeşitli kitap türlerini tanıyarak, bu türleri okumaya ihtiyaç ve istek duyuyor olabilirler.

Tablo 33-A :
Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Kitaplara ve Kitapla İlgili Mekanlara Yöneliş İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
Ortaokul mezunu	54	0.38	0.31
İlkokul mezunu	168	0.40	0.37
Lise mezunu	72	0.50	0.36
Üniversite mezunu	37	0.73	0.30
TOPLAM	331	0.46	0.37
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
3	327	10.04	p<.01

Tablo 33-B :
Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Kitaplara ve Kitapla İlgili Mekanlara Yöneliş İçin Tukey Testi Sonuçları

	İlkokul mezunu	Ortaokul mezunu	Lise mezunu	Üniversite mezunu
Ortaokul mezunu	$\mu = 0.38$	$t = 0.40$	$t = 1.99$	$t = 5.38$
İlkokul mezunu	-	$\mu = 0.40$	$t = 1.90$	$t = 5.01$
Lise mezunu	$p < .05$	$p < .05$	$\mu = 0.50$	$t = 3.35$
Üniversite mezunu	$p < .01$	$p < .01$	$p < .01$	$\mu = 0.73$

Tablo 33-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin annelerinin eğitim durumu değişkenine göre kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yöneliş düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=10.04$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi anne eğitim seviyeleri arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 33-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yöneliş düzeyinin ortalaması annesi ortaokul mezunu olan öğrencilerde 0.38, annesi ilkokul mezunu olan öğrencilerde 0.40, annesi lise mezunu olan öğrencilerde 0.50, annesi üniversite mezunu olan öğrencilerde ise 0.73'tür.

Annesi lise mezunu olan öğrencilerin kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yöneliş düzeyi annesi ilkokul mezunu ve annesi ortaokul mezunu olan öğrencilere göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yöneliş düzeyi annesi ilkokul mezunu, annesi orta okul mezunu ve annesi lise mezunu olan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak; annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin, genel olarak evlerinde kitaplık bulunduğu ve bu annelerin çocuklarını daha fazla kitap fuarlarına götürdüğü söylenebilir. Böyle bir ortamda yetişen çocuk da doğal olarak yaşam süreci içerisinde kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yönelecek ve ilgi duyacaktır denilebilir.

4.7. İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin ‘Okuma Alışkanlıkları’nın Babalarının Eğitim Durumuna Göre Farklılaşması İle İlgili Bulgular

Tablo 34’te örnekleme oluşturan öğrencilerin genel okuma alışkanlıkları ve alt boyutların babalarının eğitim seviyelerine göre farklılaşma durumu ile ilgili bulgular verilmiştir.

Tablo 34:
Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Genel Toplam İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

	İlkokul mezunu			Ortaokul mezunu			Lise mezunu			Üniversite mezunu						
F Testi Değerleri																
	N	μ	ss	N	μ	ss	N	μ	ss	N	μ	ss	sd1	sd2	F	p
N=400																
T	126	0.63	0.13	71	0.67	0.14	102	0.69	0.15	71	0.69	0.15	3	366	4.11	P<.01
F1	126	0.47	0.26	71	0.62	0.27	102	0.64	0.27	71	0.66	0.28	3	366	10.96	P<.01
F2	126	0.92	0.20	71	0.94	0.14	102	0.94	0.17	71	0.92	0.21	3	366	0.52	-
F3	126	0.81	0.39	71	0.79	0.41	102	0.74	0.44	71	0.78	0.42	3	366	0.47	-
F4	126	0.72	0.26	71	0.75	0.23	102	0.78	0.25	71	0.79	0.23	3	366	1.81	-
F5	126	0.41	0.34	71	0.41	0.35	102	0.47	0.39	71	0.53	0.36	3	366	1.97	-
F6	126	0.93	0.18	71	0.95	0.15	102	0.94	0.18	71	0.93	0.19	3	366	0.20	-
F7	126	0.92	0.18	71	0.95	0.16	102	0.94	0.15	71	0.94	0.19	3	366	0.38	-
F8	126	0.57	0.35	71	0.64	0.36	102	0.63	0.36	71	0.66	0.34	3	366	1.14	-
F9	126	0.47	0.31	71	0.49	0.31	102	0.50	0.31	71	0.53	0.29	3	366	0.54	-
F10	126	0.67	0.36	71	0.68	0.33	102	0.73	0.33	71	0.70	0.33	3	366	0.52	-
F11	126	0.66	0.32	71	0.67	0.30	102	0.65	0.33	71	0.61	0.37	3	366	0.48	-
F12	126	0.50	0.31	71	0.49	0.31	102	0.48	0.31	71	0.42	0.28	3	366	1.08	-
F13	126	0.74	0.25	71	0.78	0.24	102	0.81	0.25	71	0.83	0.24	3	366	2.18	-
F14	126	0.34	0.36	71	0.42	0.35	102	0.52	0.35	71	0.49	0.36	3	366	5.84	P<.01
F15	126	0.41	0.49	71	0.48	0.50	102	0.59	0.50	71	0.52	0.50	3	366	2.43	-
F16	126	0.79	0.31	71	0.83	0.27	102	0.33	0.33	71	0.78	0.29	3	366	0.71	-

Tablo 34 incelendiğinde, örnekleme oluşturan öğrenciler arasında genel toplamda babası lise mezunu ve üniversite mezunu olan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır:

1. Kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme boyutunda, babası üniversite mezunu olan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
2. Okumadan zevk alma boyutunda, baba eğitim durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
3. Sınıfta okunan hikaye ve masallardan etkilenme durumu boyutunda, baba eğitim durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
4. Okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma durumu boyutunda, baba eğitim durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
5. Gazete alma ve okuma alışkanlığı boyutunda, baba eğitim durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
6. Okumaya güdülenmede öğretmenin ve ders kitaplarının etkisi boyutunda, baba eğitim durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
7. Çocuğun, kitap ve kitap okumaya karşı duygu ve düşünceleri boyutunda, baba eğitim durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
8. Okumada süreklilik boyutunda, baba eğitim durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
9. Okulda ve sınıfta yapılan okumaya teşvik edici çalışmalara katılma boyutunda, baba eğitim durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
10. Çocuğun kitap okumasına aile bireylerinin etkisi boyutunda, baba eğitim durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
11. Çocuğun okumaya ilgisi boyutunda, baba eğitim durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
12. Çevre kütüphanelerini kullanma durumu boyutunda, baba eğitim durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
13. Farklı metin türlerine duyulan ilgi ve istek boyutunda, baba eğitim durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
14. Kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yöneliş boyutunda, babası lise mezunu olan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
15. Çocuğun okumasında diğer yazılı materyallerin etkisi boyutunda, baba eğitim durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
16. Çocuğun okuma sürecindeki sosyal paylaşımı boyutunda, baba eğitim durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Tablo 35-A :
Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Genel Toplam İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
İlkokul mezunu	126	0.63	0.13
Ortaokul mezunu	71	0.67	0.14
Lise mezunu	102	0.69	0.15
Üniversite mezunu	71	0.69	0.15
TOPLAM	370	0.66	0.14
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
3	366	4.11	p<.01

Tablo 35-B :
Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Genel Toplam İçin Tukey Testi Sonuçları

	İlkokul mezunu	Ortaokul mezunu	Lise mezunu	Üniversite mezunu
İlkokul mezunu	$\mu = 0.63$	$t = 2.08$	$t = 3.11$	$t = 2.85$
Ortaokul mezunu	$p < .05$	$\mu = 0.67$	$t = 0.71$	$t = 0.68$
Lise mezunu	$p < .01$	-	$\mu = 0.69$	$t = 0.03$
Üniversite mezunu	$p < .01$	-	-	$\mu = 0.69$

Tablo 35-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin babalarının eğitim durumu değişkenine göre okuma alışkanlığı düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=4.11$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi baba eğitim seviyeleri arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 35-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde okuma alışkanlığı düzeyinin ortalaması babası ilkokul mezunu olan öğrencilerde 0.63, babası ortaokul mezunu olan öğrencilerde 0.67, babası lise mezunu olan öğrencilerde 0.69, babası üniversite mezunu olan öğrencilerde ise 0.69' dur.

Babası ortaokulokul mezunu olan öğrencilerin okuma alışkanlığı düzeyi babası ilkokul mezunu olan öğrencilere göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Babası lise mezunu ve babası üniversite mezunu olan öğrencilerin okuma alışkanlığı düzeyi, babası ilkokul mezunu olan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ayrıca babası lise mezunu ve babası üniversite mezunu olan öğrencilerin okuma alışkanlığı düzeyi, babası ortaokul mezunu olan öğrencilerin okuma alışkanlığı düzeyinden daha yüksek olmasına rağmen anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak diyebiliriz ki; babanın eğitim seviyesi yükseldikçe çocuğun okuma alışkanlığı düzeyi de yükselmektedir. Babası lise mezunu ve üniversite mezunu olan öğrencilerin okuma alışkanlığı düzeylerinin yüksek olması, babalarının daha bilinçli olmasından, kitap okuyarak onlara olumlu bir örnek teşkil etmesinden ve

çocuğun da babasından görerek okumayı sevmesi ve okumaya zaman ayırmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Tablo 36-A :
Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Kitap Alıp Verme ve Basılı Ürünleri
Amaca Uygun Değerlendirme İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
İlkokul mezunu	126	0.47	0.26
Ortaokul mezunu	71	0.62	0.27
Lise mezunu	102	0.64	0.27
Üniversite mezunu	71	0.66	0.28
TOPLAM	370	0.58	0.28
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
3	366	10.96	p<.01

Tablo 36-B :
Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Kitap Alıp Verme ve Basılı Ürünleri
Amaca Uygun Değerlendirme İçin Tukey Testi Sonuçları

	İlkokul mezunu	Ortaokul mezunu	Lise mezunu	Üniversite mezunu
İlkokul mezunu	$\mu = 0.47$	$t = 3.77$	$t = 4.73$	$t = 4.73$
Ortaokul mezunu	$p < .01$	$\mu = 0.62$	$t = 0.45$	$t = 0.90$
Lise mezunu	$p < .01$	-	$\mu = 0.64$	$t = 0.54$
Üniversite mezunu	$p < .01$	-	-	$\mu = 0.66$

Tablo 36-A incelendiğinde örneklemi oluşturan öğrencilerin babalarının eğitim durumu değişkenine göre, kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=10.96$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi baba eğitim seviyeleri arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 36-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeyinin ortalaması, babası ilkokul mezunu olan öğrencilerde 0.47, babası ortaokul mezunu olan öğrencilerde 0.62, babası lise mezunu olan öğrencilerde 0.64, babası üniversite mezunu olan öğrencilerde ise 0.66'dır.

Babası ortaokul mezunu, lise mezunu ve üniversite mezunu olan öğrencilerin kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeyi, babası ilkokul mezunu olan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ayrıca babası üniversite mezunu olan öğrencilerin kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeyi, babası ortaokul mezunu ve lise mezunu olan öğrencilerin kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeyinden daha yüksek olmasına rağmen anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak diyebiliriz ki; babanın eğitim seviyesi yükseldikçe çocukların kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeyleri de

yükselmektedir. Bunun sebebi olarak, üniversite mezunu olan babaların almış oldukları eğitim gereği kendi başlarına ve çocukları ile birlikte daha fazla kitap okuyor oldukları söylenebilir. Bu durum çocuğun okumayı sevmesi ve ders dışı zamanlarda okuması için olumlu bir faktördür. Ayrıca üniversite mezunu bir baba, çocuğuna çeşitli harcamalarının yanısıra kendine kitap alabilmesi için de ayrıca bir para veriyor olabilir. Çünkü bu baba kitabın önemini biliyor, kitap için ayrılan zamanı ve harcanan parayı gereksiz görmüyordur. Sonuç olarak, bu bilinçle yetişen bir çocuğun da kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeyi diğerlerine göre daha yüksek çıkmış olabilir.

Tablo 37-A :
Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Kitaplara ve Kitapla İlgili Mekanlara Yöneliş İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
İlkokul mezunu	126	0.34	0.36
Ortaokul mezunu	71	0.42	0.35
Üniversite mezunu	71	0.49	0.36
Lise mezunu	102	0.52	0.35
TOPLAM	370	0.43	0.36
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
3	366	5.84	p<.01

Tablo 37-B :
Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Kitaplara ve Kitapla İlgili Mekanlara Yöneliş İçin Tukey Testi Sonuçları

	İlkokul mezunu	Ortaokul mezunu	Üniversite mezunu	Lise mezunu
İlkokul mezunu	$\mu = 0.34$	$t = 1.47$	$t = 2.78$	$t = 3.92$
Ortaokul mezunu	-	$\mu = 0.42$	$t = 1.19$	$t = 2.00$
Üniversite mezunu	$p < .01$	-	$\mu = 0.49$	$t = 0.70$
Lise mezunu	$p < .01$	$p < .05$	-	$\mu = 0.52$

Tablo 37-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin babalarının eğitim durumu değişkenine göre, kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yöneliş düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=5.84$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi baba eğitim seviyeleri arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 37-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde , kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yöneliş düzeyinin ortalaması, babası ilkokul mezunu olan öğrencilerde 0.34, babası ortaokul mezunu olan öğrencilerde 0.42, babası üniversite mezunu olan öğrencilerde 0.49, babası lise mezunu olan öğrencilerde ise 0.52'dir.

Babası üniversite mezunu olan öğrencilerin kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yöneliş düzeyi, babası ilkokul mezunu olan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Babası lise mezunu olan öğrencilerin kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yöneliş düzeyi, babası ilkokul mezunu olan öğrencilere göre .01 düzeyinde; babası ortaokul mezunu olan öğrencilere göre ise .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ayrıca babası lise mezunu olan öğrencilerin kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yöneliş düzeyi, babası üniversite mezunu olan öğrencilerin kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yöneliş düzeyinden daha yüksek olmasına rağmen anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak diyebiliriz ki; babanın eğitim seviyesi yükseldikçe çocukların kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yöneliş düzeyi de yükselmektedir. Bu durum babanın eğitim seviyesinin yükselmesine paralel olarak okuma alışkanlığı konusunda daha bilinçli davrandığını; çocuklarını bilgiye ve kitaba ulaşabilmek için kitabın olduğu mekanlara daha fazla yönlendirdiğini düşündürmektedir.

4.8. İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin ‘Okuma Alışkanlıkları’nın Ailelerinin Aylık Gelir Durumuna Göre Farklılaşması İle İlgili Bulgular

Tablo 38’te örnekleme oluşturan öğrencilerin genel okuma alışkanlıkları ve alt boyutların ailelerinin aylık gelir seviyesine göre farklılaşma durumu ile ilgili bulgular verilmiştir.

Tablo 38:
Aile Aylık Gelir Durumu Değişkenine Göre Genel Toplam İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

	Düşük			Normal			İyi			Çok iyi						
F Testi Değerleri																
	N	μ	ss	N	μ	ss	N	μ	ss	N	μ	ss	sd1	sd2	F	p
N=400																
T	28	0.62	0.13	136	0.65	0.13	167	0.67	0.14	69	0.68	0.16	3	396	1.61	-
F1	28	0.47	0.29	136	0.53	0.26	167	0.59	0.28	69	0.65	0.30	3	396	4.12	P<.01
F2	28	0.92	0.20	136	0.94	0.16	167	0.94	0.19	69	0.92	0.21	3	396	0.32	-
F3	28	0.75	0.44	136	0.77	0.42	167	0.81	0.40	69	0.80	0.40	3	396	0.30	-
F4	28	0.68	0.27	136	0.75	0.24	167	0.77	0.24	69	0.76	0.27	3	396	1.09	-
F5	28	0.43	0.36	136	0.38	0.36	167	0.48	0.36	69	0.50	0.39	3	396	2.70	P<.05
F6	28	0.79	0.34	136	0.92	0.19	167	0.96	0.14	69	0.92	0.22	3	396	6.18	P<.01
F7	28	0.93	0.17	136	0.94	0.15	167	0.92	0.18	69	0.90	0.21	3	396	0.92	-
F8	28	0.70	0.33	136	0.62	0.36	167	0.60	0.35	69	0.61	0.38	3	396	0.75	-
F9	28	0.48	0.32	136	0.51	0.32	167	0.48	0.28	69	0.54	0.32	3	396	0.58	-
F10	28	0.64	0.38	136	0.70	0.36	167	0.68	0.33	69	0.64	0.33	3	396	0.54	-
F11	28	0.64	0.31	136	0.69	0.32	167	0.64	0.33	69	0.65	0.34	3	396	0.63	-
F12	28	0.48	0.30	136	0.49	0.31	167	0.46	0.30	69	0.49	0.31	3	396	0.32	-
F13	28	0.68	0.25	136	0.73	0.27	167	0.82	0.22	69	0.80	0.26	3	396	4.76	P<.01
F14	28	0.34	0.33	136	0.39	0.35	167	0.46	0.37	69	0.46	0.39	3	396	1.64	-
F15	28	0.36	0.49	136	0.49	0.50	167	0.47	0.50	69	0.59	0.50	3	396	1.73	-
F16	28	0.73	0.35	136	0.80	0.31	167	0.78	0.31	69	0.75	0.30	3	396	0.79	-

Tablo 38 incelendiğinde, örnekleme oluşturan öğrenciler arasında aile aylık gelir durumuna göre, genel toplamda anlamlı düzeyde bir farklılık olmamasına rağmen, bazı alt boyutlarda farklılıklar vardır:

1. Kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme boyutunda, ailesinin aylık geliri çok iyi olan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
2. Okumadan zevk alma boyutunda, aile aylık gelir durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
3. Sınıfta okunan hikaye ve masallardan etkilenme durumu boyutunda, aile aylık gelir durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
4. Okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma durumu boyutunda, aile aylık gelir durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
5. Gazete alma ve okuma alışkanlığı boyutunda ailesinin aylık geliri çok iyi olan öğrenciler lehine .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
6. Okumaya güdülenmede öğretmenin ve ders kitaplarının etkisi boyutunda ailesinin aylık geliri iyi olan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
7. Çocuğun, kitap ve kitap okumaya karşı duygu ve düşünceleri boyutunda, aile aylık gelir durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
8. Okumada süreklilik boyutunda, aile aylık gelir durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
9. Okulda ve sınıfta yapılan okumaya teşvik edici çalışmalara katılma boyutunda, aile aylık gelir durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
10. Çocuğun kitap okumasına aile bireylerinin etkisi boyutunda, aile aylık gelir durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
11. Çocuğun okumaya ilgisi boyutunda, aile aylık gelir durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
12. Çevre kütüphanelerini kullanma durumu boyutunda, aile aylık gelir durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
13. Farklı metin türlerine duyulan ilgi ve istek boyutunda ailesinin aylık geliri iyi olan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
14. Kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yöneliş boyutunda, aile aylık gelir durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
15. Çocuğun okumasında diğer yazılı materyallerin etkisi boyutunda, aile aylık gelir durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
16. Çocuğun okuma sürecindeki sosyal paylaşımı boyutunda, aile aylık gelir durumuna göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Tablo 39-A :
Aile Aylık Gelir Durumu Değişkenine Göre Kitap Alıp Verme ve Basılı Ürünleri
Amaca Uygun Değerlendirme İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
Düşük	28	0.47	0.29
Normal	136	0.53	0.26
İyi	167	0.59	0.28
Çok iyi	69	0.65	0.30
TOPLAM	400	0.57	0.28
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
3	396	4.12	p<.01

Tablo 39-B :
Aile Aylık Gelir Durumu Değişkenine Göre Kitap Alıp Verme ve Basılı Ürünleri
Amaca Uygun Değerlendirme İçin Tukey Testi Sonuçları

	Düşük	Normal	İyi	Çok iyi
Düşük	$\mu = 0.47$	t = 1.16	t = 2.08	t = 2.71
Normal	-	$\mu = 0.53$	t = 1.78	t = 2.86
İyi	p<.05	p<.05	$\mu = 0.59$	t = 1.45
Çok iyi	p<.01	p<.01	-	$\mu = 0.65$

Tablo 39-A incelendiğinde örneklemi oluşturan öğrencilerin ailelerinin aylık gelir durumu değişkenine göre, kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=4.12$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi gelir grupları arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 39-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeyinin ortalaması ailesinin aylık gelir durumu düşük olan öğrencilerde 0.47, ailesinin aylık gelir durumu normal olan öğrencilerde 0.53, ailesinin aylık gelir durumu iyi olan öğrencilerde 0.59, ailesinin aylık gelir durumu çok iyi olan öğrencilerde ise 0.65'tir.

Ailesinin aylık gelir durumu iyi olan öğrencilerin kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeyi, ailesinin aylık gelir durumu düşük olan ve normal olan öğrencilere göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Ailesinin aylık gelir durumu çok iyi olan öğrencilerin kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeyi, ailesinin aylık gelir durumu düşük olan ve normal olan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ayrıca ailesinin aylık gelir durumu çok iyi olan öğrencilerin kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeyi, ailesinin aylık gelir durumu iyi olan öğrencilerin kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeyinden daha yüksek olmasına rağmen anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak diyebiliriz ki ailenin aylık gelir durumu yükseldikçe çocukların kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeyleri de yükselmektedir. Ailesinin aylık gelir durumu yüksek olan öğrencilerin kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeyinin yüksek oluşu, ekonomik şartlarının daha elverişli olması sebebiyle kitap harcamaları için ayıracakları bütçenin daha fazla olmasından kaynaklanıyor denilebilir. Ayrıca kitap için daha çok pay ayıran bir ailede de alınan bu kitapların amaca uygun bir şekilde okunuyor olması olasıdır.

Tablo 40-A :
Aile Aylık Gelir Durumu Değişkenine Göre Gazete Alma ve Okuma Alışkanlığı İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
Normal	136	0.38	0.36
Düşük	28	0.43	0.36
İyi	167	0.48	0.36
Çok iyi	69	0.50	0.39
TOPLAM	400	0.45	0.37
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
3	396	2.70	p<.05

Tablo 40-B :
Aile Aylık Gelir Durumu Değişkenine Göre Gazete Alma ve Okuma Alışkanlığı İçin Tukey Testi Sonuçları

	Normal	Düşük	İyi	Çok iyi
Normal	$\mu = 0.38$	$t = 0.69$	$t = 2.50$	$t = 2.30$
Düşük	-	$\mu = 0.43$	$t = 0.72$	$t = 0.87$
İyi	p<.01	-	$\mu = 0.48$	$t = 0.41$
Çok iyi	p<.05	-	-	$\mu = 0.50$

Tablo 40-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin ailelerinin aylık gelir durumu değişkenine göre, gazete alma ve okuma alışkanlığı düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=2.70$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .05 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi gelir grupları arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 40-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde gazete alma ve okuma alışkanlığı düzeyinin ortalaması ailesinin aylık gelir durumu normal olan öğrencilerde 0.38, ailesinin aylık gelir durumu düşük olan öğrencilerde 0.43, ailesinin aylık gelir durumu iyi olan öğrencilerde 0.48, ailesinin aylık gelir durumu çok iyi olan öğrencilerde ise 0.50'dir.

Ailesinin aylık gelir durumu iyi olan öğrencilerin gazete alma ve okuma alışkanlığı düzeyi, ailesinin aylık gelir durumu normal olan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Ailesinin aylık gelir durumu çok iyi olan öğrencilerin gazete alma ve okuma alışkanlığı düzeyi, ailesinin aylık gelir durumu normal olan öğrencilere göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ayrıca ailesinin aylık gelir durumu çok iyi olan öğrencilerin gazete alma ve okuma alışkanlığı düzeyi, ailesinin aylık gelir durumu düşük ve iyi olan öğrencilerin gazete alma ve okuma alışkanlığı düzeyinden daha yüksek olmasına rağmen anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak diyebiliriz ki; ailesinin aylık geliri çok iyi olan öğrencilerin gazete alma ve okuma alışkanlığı düzeyinin yüksek oluşu, ailelerinin gazete okuma bilincine ve düzenli olarak gazete alabilecek maddi güce sahip olmaları ile açıklanabilir.

Tablo 41-A :

Aile Aylık Gelir Durumu Değişkenine Göre Okumaya GÜdülenmede Öğretmenin ve Ders Kitaplarının Etkisi İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
Düşük	28	0.79	0.34
Çok iyi	69	0.92	0.22
Normal	136	0.92	0.19
İyi	167	0.96	0.14
TOPLAM	400	0.93	0.20
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
3	396	6.18	p<.01

Tablo 41-B :

Aile Aylık Gelir Durumu Değişkenine Göre Okumaya GÜdülenmede Öğretmenin ve Ders Kitaplarının Etkisi İçin Tukey Testi Sonuçları

	Düşük	Çok iyi	Normal	İyi
Düşük	$\mu = 0.79$	t = 2.29	t = 2.93	t = 4.45
Çok iyi	p<.05	$\mu = 0.92$	t = 0.08	t = 1.43
Normal	p<.01	-	$\mu = 0.92$	t = 1.68
İyi	p<.01	-	p<.05	$\mu = 0.96$

Tablo 41-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin ailelerinin aylık gelir durumu değişkenine göre, okumaya güdülenmelerinde öğretmenin ve ders kitaplarının etki düzeyinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda F=6.18 olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi gelir grupları arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 41-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde okumaya güdülenmede öğretmenin ve ders kitaplarının etki düzeyinin ortalaması ailesinin aylık gelir durumu düşük olan öğrencilerde 0.79, ailesinin aylık gelir durumu çok iyi olan ve normal olan öğrencilerde 0.92, ailesinin aylık gelir durumu iyi olan öğrencilerde ise 0.96'dır.

Ailesinin aylık gelir durumu çok iyi olan öğrencilerin okumaya güdülenmelerinde öğretmenin ve ders kitaplarının etki düzeyi, ailesinin aylık gelir durumu düşük olan öğrencilere göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Ailesinin aylık gelir durumu normal olan öğrencilerin okumaya güdülenmelerinde öğretmenin ve ders kitaplarının etki düzeyi, ailesinin aylık gelir durumu düşük olan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Ailesinin aylık gelir durumu iyi olan olan öğrencilerin okumaya güdülenmelerinde öğretmenin ve ders kitaplarının etki düzeyi, ailesinin aylık gelir durumu düşük olan öğrencilere göre .01 düzeyinde; ailesinin aylık gelir durumu normal olan öğrencilere göre ise .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ayrıca ailesinin aylık gelir durumu iyi olan olan öğrencilerin okumaya güdülenmelerinde öğretmenin ve ders kitaplarının etki düzeyi, ailesinin aylık gelir durumu çok iyi olan öğrencilerin okumaya güdülenmelerinde öğretmenin ve ders kitaplarının etki düzeyinden daha yüksek olmasına rağmen anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak diyebiliriz ki; gelir seviyesi düşük olan ailelerin eğitim seviyeleri de alt düzeyde olduğundan çocuklarına okuma alışkanlığı ortamını sağlamada daha yetersiz kaldıkları, aylık geliri çok iyi olan ailelerin çocuklarının ise sosyal ilişkileri daha gelişkin olduğundan daha farklı unsurlardan etkilendikleri söylenebilir. Aylık geliri iyi olan ailelerin çocukları ise aylık geliri düşük ve çok iyi olanlara nazaran her zaman ulaşabildikleri öğretmenlerinden ve ders kitaplarından daha fazla etkilenmektedirler diyebiliriz.

Tablo 42-A :
Aile Aylık Gelir Durumu Değişkenine Göre Farklı Metin Türlerine Duyulan İlgi ve İstek İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
Düşük	28	0.68	0.25
Normal	136	0.73	0.27
Çok iyi	69	0.80	0.26
İyi	167	0.82	0.22
TOPLAM	400	0.78	0.25
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
3	396	4.76	p<.01

Tablo 42-B :
Aile Aylık Gelir Durumu Değişkenine Göre Farklı Metin Türlerine Duyulan İlgi ve İstek İçin Tukey Testi Sonuçları

	Düşük	Normal	Çok iyi	İyi
Düşük	$\mu = 0.68$	t = 0.97	t = 2.03	t = 3.06
Normal	-	$\mu = 0.73$	t = 1.63	t = 3.11
Çok iyi	p<.05	-	$\mu = 0.80$	t = 0.70
İyi	p<.01	p<.01	-	$\mu = 0.82$

Tablo 42-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin ailelerinin aylık gelir durumu değişkenine göre, farklı metin türlerine duydukları ilgi ve istek düzeyinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=4.76$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi gelir grupları arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 42-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde farklı metin türlerine duyulan ilgi ve istek düzeyinin ortalaması ailesinin aylık gelir durumu düşük olan öğrencilerde 0.68, ailesinin aylık gelir durumu normal olan öğrencilerde 0.73, ailesinin aylık gelir durumu çok iyi olan öğrencilerde 0.80, ailesinin aylık gelir durumu iyi olan öğrencilerde ise 0.82'dir.

Ailesinin aylık gelir durumu çok iyi olan öğrencilerin farklı metin türlerine duydukları ilgi ve istek düzeyi, ailesinin aylık gelir durumu düşük olan öğrencilere göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Ailesinin aylık gelir durumu iyi olan öğrencilerin farklı metin türlerine duydukları ilgi ve istek düzeyi, ailesinin aylık gelir durumu düşük olan ve normal olan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ayrıca ailesinin aylık gelir durumu iyi olan öğrencilerin farklı metin türlerine duydukları ilgi ve istek düzeyi, ailesinin aylık gelir durumu çok iyi olan öğrencilerin farklı metin türlerine duydukları ilgi ve istek düzeyinden daha yüksek olmasına rağmen anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Bu sonuçlara göre; aylık geliri iyi ve çok iyi olan ailelerin çocukları, maddi imkanlarının daha elverişli olması sebebiyle farklı türlerde kitaba ulaşabiliyor ve istediği kitapları daha kolay temin edebiliyor denilebilir. Bu durum ailenin ekonomik gücü ile kitaba ulaşabilirlik arasında olumlu yönde bir paralellik olduğunu düşündürmektedir.

4.9. İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin ‘Okuma Alışkanlıkları’nın Ders Kitaplarının Dışında, Günlük Kitap Okuma Sürelerine Göre Farklılaşması İle İlgili Bulgular

Tablo 43'te örnekleme oluşturan öğrencilerin genel okuma alışkanlıkları ve alt boyutların günlük kitap okuma süresine göre farklılaşma durumu ile ilgili bulgular verilmiştir.

Tablo 43:
Öğrencilerin Ders Kitapları Dışında, Günlük Kitap Okuma Süreleri Değişkenine Göre Genel Toplam İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

	Hiç			30 dakika			1 saat			1 saatten fazla						
F Testi Değerleri																
	N	μ	ss	N	μ	ss	N	μ	ss	N	μ	ss	sd1	sd2	F	p
N=400																
T	14	0.51	0.10	146	0.63	0.14	174	0.68	0.13	66	0.72	0.15	3	396	11.54	P<.01
F1	14	0.39	0.24	146	0.52	0.26	174	0.58	0.28	66	0.69	0.28	3	396	8.13	P<.01
F2	14	0.62	0.41	146	0.92	0.20	174	0.96	0.12	66	0.96	0.12	3	396	17.75	P<.01
F3	14	0.71	0.47	146	0.71	0.45	174	0.82	0.38	66	0.89	0.31	3	396	3.79	P<.05
F4	14	0.54	0.32	146	0.75	0.25	174	0.76	0.23	66	0.80	0.26	3	396	4.45	P<.01
F5	14	0.29	0.29	146	0.40	0.36	174	0.47	0.37	66	0.52	0.37	3	396	2.99	P<.05
F6	14	0.89	0.21	146	0.93	0.20	174	0.93	0.19	66	0.92	0.20	3	396	0.14	-
F7	14	0.76	0.33	146	0.93	0.18	174	0.93	0.15	66	0.95	0.16	3	396	4.71	P<.01
F8	14	0.38	0.34	146	0.56	0.35	174	0.63	0.37	66	0.73	0.32	3	396	5.77	P<.01
F9	14	0.43	0.28	146	0.47	0.30	174	0.54	0.30	66	0.48	0.32	3	396	1.77	-
F10	14	0.46	0.37	146	0.66	0.34	174	0.71	0.34	66	0.70	0.36	3	396	2.57	-
F11	14	0.48	0.36	146	0.63	0.33	174	0.69	0.31	66	0.67	0.35	3	396	2.59	-
F12	14	0.46	0.32	146	0.45	0.31	174	0.48	0.29	66	0.54	0.32	3	396	1.28	-
F13	14	0.69	0.31	146	0.76	0.27	174	0.78	0.23	66	0.81	0.23	3	396	1.18	-
F14	14	0.29	0.26	146	0.40	0.37	174	0.42	0.37	66	0.54	0.34	3	396	2.97	P<.05
F15	14	0.36	0.50	146	0.51	0.50	174	0.47	0.50	66	0.53	0.50	3	396	0.61	-
F16	14	0.75	0.26	146	0.77	0.33	174	0.78	0.31	66	0.82	0.29	3	396	0.42	-

Tablo 43 incelendiğinde, örnekleme oluşturan öğrenciler arasında genel toplamda ders kitapları dışında, günde ortalama 1 saatten fazla kitap okuyan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır:

1. Kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme boyutunda ders kitapları dışında, günde ortalama 1 saatten fazla kitap okuyan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
2. Okumadan zevk alma boyutunda ders kitapları dışında, günde ortalama 1 saat ve 1 saatten fazla kitap okuyan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
3. Sınıfta okunan hikaye ve masallardan etkilenme durumu boyutunda ders kitapları dışında, günde ortalama 1 saatten fazla kitap okuyan öğrenciler lehine .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
4. Okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma durumu boyutunda ders kitapları dışında, günde ortalama 1 saatten fazla kitap okuyan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
5. Gazete alma ve okuma alışkanlığı boyutunda ders kitapları dışında, günde ortalama 1 saatten fazla kitap okuyan öğrenciler lehine .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
6. Okumaya güdülenmede öğretmenin ve ders kitaplarının etkisi boyutunda, ders kitapları dışında kitap okumaya ayrılan süreye göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
7. Çocuğun, kitap ve kitap okumaya karşı duygu ve düşünceleri boyutunda ders kitapları dışında, günde ortalama 1 saatten fazla kitap okuyan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
8. Okumada süreklilik boyutunda ders kitapları dışında, günde ortalama 1 saatten fazla kitap okuyan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
9. Okulda ve sınıfta yapılan okumaya teşvik edici çalışmalara katılma boyutunda, ders kitapları dışında kitap okumaya ayrılan süreye göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
10. Çocuğun kitap okumasına aile bireylerinin etkisi boyutunda, ders kitapları dışında kitap okumaya ayrılan süreye göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
11. Çocuğun okumaya ilgisi boyutunda, ders kitapları dışında kitap okumaya ayrılan süreye göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
12. Çevre kütüphanelerini kullanma durumu boyutunda, ders kitapları dışında kitap okumaya ayrılan süreye göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
13. Farklı metin türlerine duyulan ilgi ve istek boyutunda, ders kitapları dışında kitap okumaya ayrılan süreye göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
14. Kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yöneliş boyutunda ders kitapları dışında, günde ortalama 1 saatten fazla kitap okuyan öğrenciler lehine .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
15. Çocuğun okumasında farklı materyallerin etkisi boyutunda, ders kitapları dışında kitap okumaya ayrılan süreye göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

16. Çocuğun okuma sürecindeki sosyal paylaşımı boyutunda, ders kitapları dışında kitap okumaya ayrılan süreye göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Tablo 44-A :
Ders Kitapları Dışında Günlük Kitap Okuma Süresi Değişkenine Göre Genel
Toplam İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
Hiç	14	0.51	0.10
30 dakika	146	0.63	0.14
1 saat	174	0.68	0.13
1 saatten fazla	66	0.72	0.15
TOPLAM	400	0.66	0.14
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
3	396	11.54	p<.01

Tablo 44-B :
Ders Kitapları Dışında Günlük Kitap Okuma Süresi Değişkenine Göre Genel
Toplam İçin Tukey Testi Sonuçları

	Hiç	30 dakika	1 saat	1 saatten fazla
Hiç	$\mu = 0.51$	t = 3.31	t = 4.47	t = 4.91
30 dakika	p<.01	$\mu = 0.63$	t = 2.61	t = 3.89
1 saat	p<.01	p<.01	$\mu = 0.68$	t = 2.08
1 saatten fazla	p<.01	p<.01	p<.05	$\mu = 0.72$

Tablo 44-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin ders kitapları dışında günlük kitap okuma süreleri değişkenine göre okuma alışkanlığı düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda F=11.54 olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi okuma süreleri arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 44-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde okuma alışkanlığı düzeyinin ortalaması ders kitapları dışında hiç kitap okumayan öğrencilerde 0.51, ders kitapları dışında günlük 30 dakika kitap okuyan öğrencilerde 0.63, ders kitapları dışında günlük 1 saat kitap okuyan öğrencilerde 0.68, ders kitapları dışında günlük 1 saatten fazla kitap okuyan öğrencilerde ise 0.72' dir.

Ders kitapları dışında günlük 30 dakika kitap okuyan öğrencilerin okuma alışkanlığı düzeyi, hiç kitap okumayan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Ders kitapları dışında günlük 1 saat kitap okuyan öğrencilerin okuma alışkanlığı düzeyi, hiç kitap okumayan ve günlük 30 dakika kitap okuyan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Ders kitapları dışında günlük 1 saatten fazla kitap okuyan öğrencilerin okuma alışkanlığı düzeyi, hiç kitap okumayan ve günlük 30 dakika kitap okuyan öğrencilere göre .01 düzeyinde; günlük 1 saat kitap okuyan öğrencilere göre ise .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak diyebiliriz ki; günlük kitap okuma süresi arttıkça okuma alışkanlığı düzeyi de artmaktadır. Bireyin kitap okumaya zaman ayırması, onun okuma alışkanlığına sahip olduğunun bir göstergesidir denilebilir.

Tablo 45-A :

Ders Kitapları Dışında Günlük Kitap Okuma Süresi Değişkenine Göre Kitap Alıp Verme ve Basılı Ürünleri Amaca Uygun Değerlendirme İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
Hiç	14	0.39	0.24
30 dakika	146	0.52	0.26
1 saat	174	0.58	0.28
1 saatten fazla	66	0.69	0.28
TOPLAM	400	0.57	0.28
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
3	396	8.13	p<.01

Tablo 45-B :

Ders Kitapları Dışında Günlük Kitap Okuma Süresi Değişkenine Göre Kitap Alıp Verme ve Basılı Ürünleri Amaca Uygun Değerlendirme İçin Tukey Testi Sonuçları

	Hiç	30 dakika	1 saat	1 saatten fazla
Hiç	$\mu = 0.39$	t = 1.87	t = 2.55	t = 3.81
30 dakika	p<.05	$\mu = 0.52$	t = 1.86	t = 4.23
1 saat	p<.01	p<.05	$\mu = 0.58$	t = 2.80
1 saatten fazla	p<.01	p<.01	p<.01	$\mu = 0.69$

Tablo 45-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin ders kitapları dışında, günlük kitap okuma süreleri değişkenine göre kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=8.13$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi okuma süreleri arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 45-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeyinin ortalaması ders kitapları dışında günlük hiç kitap okumayan öğrencilerde 0.39, ders kitapları dışında günlük 30 dakika kitap okuyan öğrencilerde 0.52, ders kitapları dışında günlük 1 saat kitap okuyan öğrencilerde 0.58, ders kitapları dışında günlük 1 saatten fazla kitap okuyan öğrencilerde ise 0.69'dur.

Ders kitapları dışında günlük 30 dakika kitap okuyan öğrencilerin kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeyi, ders kitapları dışında günlük hiç kitap okumayan öğrencilere göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Ders kitapları dışında günlük 1 saat kitap okuyan öğrencilerin kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeyi, ders kitapları dışında günlük hiç

kitap okumayan öğrencilere göre .01 düzeyinde; ders kitapları dışında günlük 30 dakika kitap okuyan öğrencilere göre ise .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Ders kitapları dışında günlük 1 saatten fazla kitap okuyan öğrencilerin kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeyi, ders kitapları dışında günlük hiç kitap okumayan, 30 dakika kitap okuyan ve 1 saat kitap okuyan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak diyebiliriz ki çocukların ders kitapları dışında günlük kitap okuma süreleri arttıkça kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeyleri de artmaktadır. Ders kitapları dışında günlük 1 saatten fazla kitap okuyan öğrencilerin kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeyinin yüksek olması, kitap okumayı seviyor, okumaya gereksinim duyuyor ve okuma için daha fazla zaman ayırıyor olmalarından kaynaklanabilir. Ayrıca bu durum, bize okumaya yeteri kadar zaman ayıran bir kişinin daha fazla kitap alış verişini yaptırdığını da düşündürmektedir.

Tablo 46-A :
Ders Kitapları Dışında Günlük Kitap Okuma Süresi Değişkenine Göre Okumadan Zevk Alma İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
Hiç	14	0.62	0.41
30 dakika	146	0.92	0.20
1 saatten fazla	66	0.96	0.12
1 saat	174	0.96	0.12
TOPLAM	400	0.93	0.18
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
3	396	17.75	p<.01

Tablo 46-B :
Ders Kitapları Dışında Günlük Kitap Okuma Süresi Değişkenine Göre Okumadan Zevk Alma İçin Tukey Testi Sonuçları

	Hiç	30 dakika	1 saatten fazla	1 saat
Hiç	$\mu = 0.62$	t = 4.68	t = 5.63	t = 7.64
30 dakika	p<.01	$\mu = 0.92$	t = 1.45	t = 2.16
1 saatten fazla	p<.01	-	$\mu = 0.96$	t = 0.01
1 saat	p<.01	p<.05	-	$\mu = 0.96$

Tablo 46-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin ders kitapları dışında, günlük kitap okuma süreleri değişkenine göre okumadan zevk alma düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda F=17.75 olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi okuma süreleri arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 46-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde okumadan zevk alma düzeyinin ortalaması ders kitapları dışında günlük hiç kitap okumayan

öğrencilerde 0.62, ders kitapları dışında günlük 30 dakika kitap okuyan öğrencilerde 0.92, ders kitapları dışında günlük 1 saatten fazla kitap okuyan ve 1 saat kitap okuyan öğrencilerde ise 0.96'dır.

Ders kitapları dışında günlük 30 dakika kitap okuyan ve 1 saatten fazla kitap okuyan öğrencilerin okumadan zevk alma düzeyleri, ders kitapları dışında günlük hiç kitap okumayan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Ders kitapları dışında günlük 1 saat kitap okuyan öğrencilerin okumadan zevk alma düzeyleri, ders kitapları dışında günlük hiç kitap okumayan öğrencilere göre .01 düzeyinde; ders kitapları dışında günlük 30 dakika kitap okuyan öğrencilere göre ise .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Bu sonuç; ders kitapları dışında günde 1 saat ve 1 saatten fazla kitap okuyan öğrencilerin okumadan zevk aldıklarını düşündürmektedir. Okumadan zevk almayan bir çocuğun ise, dersleri dışında okumaya zaman ayırması pek de olası değildir diyebiliriz.

Tablo 47-A :
Ders Kitapları Dışında Günlük Kitap Okuma Süresi Değişkenine Göre Sınıfta Okunan Hikaye ve Masallardan Etkilenme Durumu İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
30 dakika	146	0.71	0.45
Hiç	14	0.71	0.47
1 saat	174	0.82	0.38
1 saatten fazla	66	0.89	0.31
TOPLAM	400	0.79	0.41
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
3	396	3.79	p<.05

Tablo 47-B :
Ders Kitapları Dışında Günlük Kitap Okuma Süresi Değişkenine Göre Sınıfta Okunan Hikaye ve Masallardan Etkilenme Durumu İçin Tukey Testi Sonuçları

	30 dakika	Hiç	1 saat	1 saatten fazla
30 dakika	$\mu = 0.71$	t = 0.01	t = 2.34	t = 2.95
Hiç	-	$\mu = 0.71$	t = 0.99	t = 1.78
1 saat	p<.01	-	$\mu = 0.82$	t = 1.37
1 saatten fazla	p<.01	p<.05	-	$\mu = 0.89$

Tablo 47-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin ders kitapları dışında, günlük kitap okuma süreleri değişkenine göre sınıfta okunan hikaye ve masallardan etkilenme düzeyinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda F=3.79 olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .05 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi okuma süreleri arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 47-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde sınıfta

okunan hikaye ve masallardan etkilenme düzeyinin ortalaması ders kitapları dışında günlük 30 dakika kitap okuyan ve hiç kitap okumayan öğrencilerde 0.71, ders kitapları dışında günlük 1 saat kitap okuyan öğrencilerde 0.82, ders kitapları dışında günlük 1 saatten fazla kitap okuyan öğrencilerde ise 0.89'dur.

Ders kitapları dışında günlük 1 saat kitap okuyan öğrencilerin sınıfta okunan hikaye ve masallardan etkilenme düzeyleri, ders kitapları dışında günlük 30 dakika kitap okuyan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Ders kitapları dışında günlük 1 saatten fazla kitap okuyan öğrencilerin sınıfta okunan hikaye ve masallardan etkilenme düzeyleri, ders kitapları dışında günlük 30 dakika kitap okuyan öğrencilere göre .01 düzeyinde; hiç kitap okumayan öğrencilere göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ayrıca ders kitapları dışında günlük 1 saatten fazla kitap okuyan öğrencilerin sınıfta okunan hikaye ve masallardan etkilenme düzeyleri, ders kitapları dışında günlük 1 saat kitap okuyan öğrencilerin öğrencilerin sınıfta okunan hikaye ve masallardan etkilenme düzeyinden daha yüksek olmasına rağmen anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak; günde 1 saatten fazla kitap okuyan öğrencilerin okumada göstermiş oldukları bu süreklilik onların kitap okumayı sevdiklerini ve okumaya ilgi duyduklarını gösterir diyebiliriz. Okumaya ilgi duyan bir çocuğun da ilgileri gereği sınıfta okunan hikaye ve masallardan daha fazla etkilendiği söylenebilir.

Tablo 48-A :

Ders Kitapları Dışında Günlük Kitap Okuma Süresi Değişkenine Göre Okul ve Sınıf Kitaplıklarını Kullanma Durumu İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
Hiç	14	0.54	0.32
30 dakika	146	0.75	0.25
1 saat	174	0.76	0.23
1 saatten fazla	66	0.80	0.26
TOPLAM	400	0.75	0.25
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
3	396	4.45	p<.01

Tablo 48-B :

Ders Kitapları Dışında Günlük Kitap Okuma Süresi Değişkenine Göre Okul ve Sınıf Kitaplıklarını Kullanma Durumu İçin Tukey Testi Sonuçları

	Hiç	30 dakika	1 saat	1 saatten fazla
Hiç	$\mu = 0.54$	t = 2.93	t = 3.37	t = 3.32
30 dakika	p<.01	$\mu = 0.75$	t = 0.21	t = 1.30
1 saat	p<.01	-	$\mu = 0.76$	t = 1.28
1 saatten fazla	p<.01	-	-	$\mu = 0.80$

Tablo 48-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin ders kitapları dışında, günlük kitap okuma süreleri değişkenine göre okul ve sınıf kitaplıklarını

kullanma düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=4.45$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi okuma süreleri arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 48-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma düzeyinin ortalaması, ders kitapları dışında günlük hiç kitap okumayan öğrencilerde 0.54, ders kitapları dışında günlük 30 dakika kitap okuyan öğrencilerde 0.75, ders kitapları dışında günlük 1 saat kitap okuyan öğrencilerde 0.76, ders kitapları dışında günlük 1 saatten fazla kitap okuyan öğrencilerde ise 0.80'dir.

Ders kitapları dışında günlük 30 dakika kitap okuyan, 1 saat kitap okuyan ve 1 saatten fazla kitap okuyan öğrencilerin okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma düzeyleri, ders kitapları dışında günlük hiç kitap okumayan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ayrıca ders kitapları dışında günlük 1 saatten fazla kitap okuyan öğrencilerin okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma düzeyleri, ders kitapları dışında günlük 30 dakika ve 1 saat kitap okuyan öğrencilerin okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma düzeyinden daha yüksek olmasına rağmen anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak diyebiliriz ki; kitap okumaya ayrılan süre arttıkça okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma düzeyi de artmaktadır. Ders kitapları dışında günde ortalama 1 saatten fazla kitap okuyan öğrenciler, okudukları kitapların bir kısmını satın alırken bir kısmını da okul ve sınıf kütüphanelerinden temin etmektedirler. Dolayısıyla da çok okuyan bir öğrencinin kitaplıkları kullanma düzeyi de yüksek olmaktadır diyebiliriz.

Tablo 49-A :
Ders Kitapları Dışında Günlük Kitap Okuma Süresi Değişkenine Göre Gazete Alma ve Okuma Alışkanlığı İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
Hiç	14	0.29	0.29
30 dakika	146	0.40	0.36
1 saat	174	0.47	0.37
1 saatten fazla	66	0.52	0.37
TOPLAM	400	0.45	0.37
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
3	396	2.99	p<.05

Tablo 49-B :
Ders Kitapları Dışında Günlük Kitap Okuma Süresi Değişkenine Göre Gazete
Alma ve Okuma Alışkanlığı İçin Tukey Testi Sonuçları

	Hiç	30 dakika	1 saat	1 saatten fazla
Hiç	$\mu = 0.29$	$t = 1.14$	$t = 1.82$	$t = 2.25$
30 dakika	-	$\mu = 0.40$	$t = 1.80$	$t = 2.31$
1 saat	$p < .01$	$p < .01$	$\mu = 0.47$	$t = 0.92$
1 saatten fazla	$p < .01$	$p < .01$	-	$\mu = 0.52$

Tablo 49-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin ders kitapları dışında, günlük kitap okuma süreleri değişkenine göre gazete alma ve okuma alışkanlığı düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=2.99$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .05 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi okuma süreleri arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 49-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde gazete alma ve okuma alışkanlığı düzeyinin ortalaması, ders kitapları dışında günlük hiç kitap okumayan öğrencilerde 0.29, ders kitapları dışında günlük 30 dakika kitap okuyan öğrencilerde 0.40, ders kitapları dışında günlük 1 saat kitap okuyan öğrencilerde 0.47, ders kitapları dışında günlük 1 saatten fazla kitap okuyan öğrencilerde ise 0.52'dir.

Ders kitapları dışında günlük 1 saat kitap okuyan öğrencilerin gazete alma ve okuma alışkanlığı düzeyi, ders kitapları dışında günlük hiç kitap okumayan ve 30 dakika kitap okuyan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Ders kitapları dışında günlük 1 saatten fazla kitap okuyan öğrencilerin gazete alma ve okuma alışkanlığı düzeyi, ders kitapları dışında günlük hiç kitap okumayan ve 30 dakika kitap okuyan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ayrıca ders kitapları dışında günlük 1 saatten fazla kitap okuyan öğrencilerin gazete alma ve okuma alışkanlığı düzeyi, ders kitapları dışında günlük 1 saat kitap okuyan öğrencilerin gazete alma ve okuma alışkanlığı düzeyinden daha yüksek olmasına rağmen anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak diyebiliriz ki; kitap okumaya ayrılan süre arttıkça gazete alma ve okuma alışkanlığı düzeyi de artmaktadır. Günde 1 saatten fazla zamanı kitap okumaya ayıran bir öğrencinin, okuma alışkanlığı edinmiş olduğu; bu alışkanlığın oluşmasında ve gelişmesinde etkili olan gazete alma ve okuma alışkanlığına da sahip olduğu söylenebilir. Ayrıca gün içerisinde bu kadar zamanı kitap okumaya ayıran bir öğrencinin, bu zamanın bir kısmını da evine alınan gazeteleri okumak için ayırması geçerli bir şekilde açıklanabilir.

Tablo 50-A :
Ders Kitapları Dışında Günlük Kitap Okuma Süresi Değişkenine Göre Çocuğun,
Kitap ve Kitap Okumaya Karşı Duygu ve Düşünceleri İçin Bir Boyutlu Varyans
Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
Hiç	14	0.76	0.33
30 dakika	146	0.93	0.18
1 saat	174	0.93	0.15
1 saatten fazla	66	0.95	0.16
TOPLAM	400	0.93	0.17
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
3	396	4.71	p<.01

Tablo 50-B :
Ders Kitapları Dışında Günlük Kitap Okuma Süresi Değişkenine Göre Çocuğun,
Kitap ve Kitap Okumaya Karşı Duygu ve Düşünceleri İçin Tukey Testi Sonuçları

	Hiç	30 dakika	1 saat	1 saatten fazla
Hiç	$\mu = 0.76$	$t = 2.96$	$t = 3.55$	$t = 3.21$
30 dakika	p<.01	$\mu = 0.93$	$t = 0.13$	$t = 0.88$
1 saat	p<.01	-	$\mu = 0.93$	$t = 0.92$
1 saatten fazla	p<.01	-	-	$\mu = 0.95$

Tablo 50-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin ders kitapları dışında, günlük kitap okuma süreleri değişkenine göre kitap ve kitap okumaya karşı duygu ve düşünceleri düzeyinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=4.71$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi okuma süreleri arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 50-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde kitap ve kitap okumaya karşı duygu ve düşünceler düzeyinin ortalaması, ders kitapları dışında günlük hiç kitap okumayan öğrencilerde 0.76, ders kitapları dışında günlük 30 dakika kitap okuyan ve 1 saat kitap okuyan öğrencilerde 0.93, ders kitapları dışında günlük 1 saatten fazla kitap okuyan öğrencilerde ise 0.95'tir.

Ders kitapları dışında günlük 30 dakika kitap okuyan, 1 saat kitap okuyan ve 1 saatten fazla kitap okuyan öğrencilerin kitap ve kitap okumaya karşı duygu ve düşünceleri düzeyi, ders kitapları dışında günlük hiç kitap okumayan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ayrıca ders kitapları dışında günlük 1 saatten fazla kitap okuyan öğrencilerin kitap ve kitap okumaya karşı duygu ve düşünceleri düzeyi, ders kitapları dışında günlük 30 dakika ve 1 saat kitap okuyan öğrencilerin kitap ve kitap okumaya karşı duygu ve düşünceleri düzeyinden daha yüksek olmasına rağmen anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak diyebiliriz ki; kitap okumaya ayrılan süre arttıkça kitap ve kitap okumaya karşı olan olumlu duygular ve düşünceler de artmaktadır. Kitap

okumaya gün içerisinde 1 saatten fazla zaman ayıran bir öğrencinin, kitap okumanın kendisi için yararlı olduğunu düşündüğü, kitap okuduğunda kendini mutlu hissettiği ve yeniden okuma isteği duyduğu söylenebilir. Okumadan zevk almayan bir kişinin ise, zaruri haller dışında okumaya zaman ayırması pek de olası değildir.

Tablo 51-A :
Ders Kitapları Dışında Günlük Kitap Okuma Süresi Değişkenine Göre Okumada Süreklilik İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
Hiç	14	0.38	0.34
30 dakika	146	0.56	0.35
1 saat	174	0.63	0.37
1 saatten fazla	66	0.73	0.32
TOPLAM	400	0.62	0.36
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
3	396	5.77	p<.01

Tablo 51-B :
Ders Kitapları Dışında Günlük Kitap Okuma Süresi Değişkenine Göre Okumada Süreklilik İçin Tukey Testi Sonuçları

	Hiç	30 dakika	1 saat	1 saatten fazla
Hiç	$\mu = 0.38$	t = 1.89	t = 2.51	t = 3.73
30 dakika	p<.05	$\mu = 0.56$	t = 1.75	t = 3.36
1 saat	p<.01	p<.05	$\mu = 0.63$	t = 1.93
1 saatten fazla	p<.01	p<.01	p<.05	$\mu = 0.73$

Tablo 51-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin ders kitapları dışında, günlük kitap okuma süreleri değişkenine göre okumada süreklilik düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda F=5.77 olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi okuma süreleri arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 51-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde okumada süreklilik düzeyinin ortalaması, ders kitapları dışında günlük hiç kitap okumayan öğrencilerde 0.38, ders kitapları dışında günlük 30 dakika kitap okuyan öğrencilerde 0.56, ders kitapları dışında günlük 1 saat kitap okuyan öğrencilerde 0.63, ders kitapları dışında günlük 1 saatten fazla kitap okuyan öğrencilerde ise 0.73'tür.

Ders kitapları dışında günlük 30 dakika kitap okuyan öğrencilerin okumada süreklilik düzeyleri, ders kitapları dışında günlük hiç kitap okumayan öğrencilere göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Ders kitapları dışında günlük 1 saat kitap okuyan öğrencilerin okumada süreklilik düzeyleri, ders kitapları dışında günlük hiç kitap okumayan öğrencilere göre .01 düzeyinde; ders kitapları dışında günlük 30 dakika kitap okuyan öğrencilere göre ise .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Ders kitapları dışında günlük 1 saatten fazla kitap okuyan öğrencilerin okumada süreklilik düzeyleri, ders kitapları dışında günlük hiç kitap okumayan ve 30 dakika kitap okuyan öğrencilere göre .01 düzeyinde; ders kitapları dışında günlük 1 saat kitap okuyan öğrencilere göre ise .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak diyebiliriz ki; gün içerisinde kitap okumaya ayrılan süre arttıkça okumada süreklilik düzeyi de artmaktadır. Ders kitapları dışında günlük 1 saatten fazla kitap okuyan öğrencilerin, okumayı alışkanlık haline getirmiş oldukları; bunun bir göstergesi olarak da okumada sürekliliği sağladıkları ve okumaya düzenli olarak zaman ayırdıkları söylenebilir.

Tablo 52-A :
Ders Kitapları Dışında Günlük Kitap Okuma Süresi Değişkenine Göre Kitaplara ve Kitapla İlgili Mekanlara Yöneliş İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
Hiç	14	0.29	0.26
30 dakika	146	0.40	0.37
1 saat	174	0.42	0.37
1 saatten fazla	66	0.54	0.34
TOPLAM	400	0.43	0.37
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
3	396	2.97	p<.05

Tablo 52-B :
Ders Kitapları Dışında Günlük Kitap Okuma Süresi Değişkenine Göre Kitaplara ve Kitapla İlgili Mekanlara Yöneliş İçin Tukey Testi Sonuçları

	Hiç	30 dakika	1 saat	1 saatten fazla
Hiç	$\mu = 0.29$	t = 1.18	t = 1.36	t = 2.60
30 dakika	-	$\mu = 0.40$	t = 0.44	t = 2.50
1 saat	-	-	$\mu = 0.42$	t = 2.20
1 saatten fazla	p<.01	p<.01	p<.05	$\mu = 0.54$

Tablo 52-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin ders kitapları dışında, günlük kitap okuma süreleri değişkenine göre, kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yönelik düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda F=2.97 olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .05 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi okuma süreleri arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 52-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde , kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yönelik düzeyinin ortalaması, ders kitapları dışında günlük hiç kitap okumayan öğrencilerde 0.29, ders kitapları dışında günlük 30 dakika kitap okuyan öğrencilerde 0.40, ders kitapları dışında günlük 1 saat kitap okuyan öğrencilerde 0.42, ders kitapları dışında günlük 1 saatten fazla kitap okuyan öğrencilerde ise 0.54'tür.

Ders kitapları dışında günlük 1 saatten fazla kitap okuyan öğrencilerin kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yönelik düzeyleri, ders kitapları dışında hiç kitap okumayan

ve 30 dakika kitap okuyan öğrencilere göre .01 düzeyinde; ders kitapları dışında günlük 1 saat kitap okuyan öğrencilere göre ise .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak diyebiliriz ki; gün içerisinde kitap okumaya ayrılan süre arttıkça kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yönelik düzeyi de artmaktadır. Bu durum, kitap okumaya gün içerisinde 1 saatten fazla zaman ayıran öğrencilerin okumayı sevdiğini ve kitaba ilgi duyduklarını düşündürmektedir. Dolayısıyla bu öğrencilerin ilgileri doğrultusunda kitapçılara, kitap fuarlarına vb. daha fazla yöneldiği söylenebilir.

4.10. İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin ‘Okuma Alışkanlıkları’nın Ders Kitaplarından Başka Evlerinde Bulunan Roman, Hikaye ve Masal Kitaplarının Sayısına Göre Farklılaşması İle İlgili Bulgular

Tablo 53’te örnekleme oluşturan öğrencilerin genel okuma alışkanlıkları ve alt boyutların ders kitaplarından başka evlerinde bulunan roman, hikaye ve masal kitabı sayısına göre farklılaşma durumu ile ilgili bulgular verilmiştir.

Tablo 53:
Öğrencilerin Ders Kitaplarından Başka Evlerinde Bulunan Roman, Hikaye ve Masal Kitabı Sayısı Değişkenine Göre Genel Toplam İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

	Hiç yok			1-5			6-10			11-25			25'ten fazla						
F Testi Değerleri																			
	N	μ	ss	N	μ	ss	N	μ	ss	N	μ	ss	N	μ	ss	sd1	sd2	F	p
N=400																			
T	48	0.56	0.10	127	0.62	0.13	89	0.68	0.12	59	0.71	0.13	76	0.72	0.16	4	394	15.81	P<.01
F1	48	0.40	0.25	127	0.51	0.26	89	0.61	0.26	59	0.65	0.26	76	0.68	0.29	4	394	11.62	P<.01
F2	48	0.90	0.20	127	0.92	0.20	89	0.95	0.15	59	0.97	0.13	76	0.93	0.21	4	394	1.32	-
F3	48	0.85	0.36	127	0.76	0.43	89	0.80	0.40	59	0.76	0.43	76	0.80	0.40	4	394	0.52	-
F4	48	0.69	0.23	127	0.73	0.26	89	0.79	0.23	59	0.73	0.29	76	0.81	0.22	4	394	2.64	P<.05
F5	48	0.29	0.33	127	0.43	0.37	89	0.38	0.36	59	0.50	0.34	76	0.60	0.36	4	394	6.82	P<.01
F6	48	0.91	0.22	127	0.90	0.25	89	0.95	0.15	59	0.95	0.15	76	0.94	0.16	4	394	1.40	-
F7	48	0.88	0.20	127	0.93	0.16	89	0.94	0.15	59	0.93	0.19	76	0.94	0.19	4	394	0.94	-
F8	48	0.42	0.37	127	0.56	0.36	89	0.66	0.32	59	0.70	0.32	76	0.71	0.35	4	394	7.10	P<.01
F9	48	0.51	0.29	127	0.45	0.30	89	0.51	0.33	59	0.55	0.29	76	0.52	0.29	4	394	1.31	-
F10	48	0.56	0.38	127	0.64	0.36	89	0.75	0.31	59	0.72	0.30	76	0.70	0.35	4	394	3.25	P<.05
F11	48	0.62	0.32	127	0.66	0.31	89	0.67	0.34	59	0.68	0.32	76	0.64	0.35	4	394	0.35	-
F12	48	0.41	0.32	127	0.44	0.30	89	0.49	0.31	59	0.54	0.30	76	0.53	0.30	4	394	2.27	-
F13	48	0.58	0.24	127	0.73	0.28	89	0.85	0.20	59	0.87	0.21	76	0.83	0.21	4	394	14.90	P<.01
F14	48	0.21	0.31	127	0.30	0.32	89	0.44	0.33	59	0.62	0.38	76	0.62	0.34	4	394	20.72	P<.01
F15	48	0.40	0.49	127	0.42	0.50	89	0.51	0.50	59	0.52	0.50	76	0.60	0.49	4	394	2.08	-
F16	48	0.73	0.34	127	0.77	0.33	89	0.82	0.29	59	0.80	0.26	76	0.77	0.31	4	394	0.86	-

Tablo 53 incelendiğinde, örnekleme oluşturan öğrenciler arasında genel toplamda ders kitaplarından başka evde 25'ten fazla roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır:

1. Kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme boyutunda ders kitaplarından başka evde 25'ten fazla roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
2. Okumadan zevk alma boyutunda, ders kitaplarından başka evde bulunan roman, hikaye ve masal kitabı sayısına göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
3. Sınıfta okunan hikaye ve masallardan etkilenme durumu boyutunda, ders kitaplarından başka evde bulunan roman, hikaye ve masal kitabı sayısına göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
4. Okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma durumu boyutunda ders kitaplarından başka evde 25'ten fazla roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrenciler lehine .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
5. Gazete alma ve okuma alışkanlığı boyutunda ders kitaplarından başka evde 25'ten fazla roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
6. Okumaya güdülenmede öğretmenin ve ders kitaplarının etkisi boyutunda, ders kitaplarından başka evde bulunan roman, hikaye ve masal kitabı sayısına göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
7. Çocuğun, kitap ve kitap okumaya karşı duygu ve düşünceleri boyutunda, ders kitaplarından başka evde bulunan roman, hikaye ve masal kitabı sayısına göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
8. Okumada süreklilik boyutunda ders kitaplarından başka evde 25'ten fazla roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
9. Okulda ve sınıfta yapılan okumaya teşvik edici çalışmalara katılma boyutunda, ders kitaplarından başka evde bulunan roman, hikaye ve masal kitabı sayısına göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
10. Çocuğun kitap okumasına aile bireylerinin etkisi boyutunda ders kitaplarından başka evde 6-10 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrenciler lehine .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
11. Çocuğun okumaya ilgisi boyutunda, ders kitaplarından başka evde bulunan roman, hikaye ve masal kitabı sayısına göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
12. Çevre kütüphanelerini kullanma durumu boyutunda, ders kitaplarından başka evde bulunan roman, hikaye ve masal kitabı sayısına göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
13. Farklı metin türlerine duyulan ilgi ve istek boyutunda, ders kitaplarından başka evde 11-25 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
14. Kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yöneliş boyutunda, ders kitaplarından başka evde 11-25 tane ve 25'ten fazla roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
15. Çocuğun okumasında diğer yazılı materyallerin etkisi boyutunda, ders kitaplarından başka evde bulunan roman, hikaye ve masal kitabı sayısına göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

16. Çocuğun okuma sürecindeki sosyal paylaşımı boyutunda, ders kitaplarından başka evde bulunan roman, hikaye ve masal kitabı sayısına göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Tablo 54-A :
Ders Kitaplarından Başka Evde Bulunan Roman, Hikaye ve Masal Kitabı Sayısı
Değişkenine Göre Genel Toplam İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
Hiç yok	48	0.56	0.10
1-5	127	0.62	0.13
6-10	89	0.68	0.12
11-25	59	0.71	0.13
25'ten fazla	76	0.72	0.16
TOPLAM	399	0.66	0.14
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
4	394	15.81	p<.01

Tablo 54-B :
Ders Kitaplarından Başka Evde Bulunan Roman, Hikaye ve Masal Kitabı Sayısı
Değişkenine Göre Genel Toplam İçin Tukey Testi Sonuçları

	Hiç yok	1-5	6-10	11-25	25'ten fazla
Hiç yok	$\mu = 0.56$	t = 2.84	t = 5.81	t = 6.47	t = 6.20
1-5	p<.01	$\mu = 0.62$	t = 3.39	t = 4.24	t = 4.66
6-10	p<.01	p<.01	$\mu = 0.68$	t = 1.31	t = 1.62
11-25	p<.01	p<.01	-	$\mu = 0.71$	t = 0.30
25'ten fazla	p<.01	p<.01	-	-	$\mu = 0.72$

Tablo 54-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin ders kitaplarından başka evlerinde var olan roman, hikaye ve masal kitabı sayısı değişkenine göre okuma alışkanlığı düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=15.81$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi kitap sayıları arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 54-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde okuma alışkanlığı düzeyinin ortalaması ders kitaplarından başka evlerinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı olmayan öğrencilerde 0.56, 1-5 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerde 0.62, 6-10 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerde 0.68, 11-25 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerde 0.71, 25'ten fazla roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerde ise 0.72'dir.

Ders kitaplarından başka evlerinde 1-5 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin okuma alışkanlığı düzeyi, ders kitaplarından başka evlerinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı olmayan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Ders kitaplarından başka evlerinde 6-10 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin okuma alışkanlığı düzeyi, ders kitaplarından başka evlerinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı olmayan ve 1-5 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Ders kitaplarından başka evlerinde 11-25 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin okuma alışkanlığı düzeyi, ders kitaplarından başka evlerinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı olmayan ve 1-5 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Ders kitaplarından başka evlerinde 25'ten fazla roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin okuma alışkanlığı düzeyi, ders kitaplarından başka evlerinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı olmayan ve 1-5 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ayrıca ders kitaplarından başka evlerinde 25'ten fazla roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin okuma alışkanlığı düzeyi, ders kitaplarından başka evlerinde 6-10 ve 11-25 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin okuma alışkanlığı düzeyinden daha yüksek olmasına rağmen anlamlı düzeyde bir farklılık göstermemektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak diyebiliriz ki; evde bulunan roman, hikaye ve masal kitaplarının sayısı arttıkça okuma alışkanlığı düzeyi de artmaktadır. Okuma alışkanlığının kazanılmasında ve geliştirilmesinde evde kitaplık bulunmasının ve bu kitaplıkta çocuğun kendine ait çok sayıda kitabın olmasının etkisi büyüktür.

Tablo 55-A :

Ders Kitaplarından Başka Evde Bulunan Roman, Hikaye ve Masal Kitabı Sayısı Değişkenine Göre Kitap Alıp Verme ve Basılı Ürünleri Amaca Uygun Değerlendirme İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
Hiç yok	48	0.40	0.25
1-5	127	0.51	0.26
6-10	89	0.61	0.26
11-25	59	0.65	0.26
25'ten fazla	76	0.68	0.29
TOPLAM	399	0.57	0.28
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
4	394	11.62	p<.01

Tablo 55-B :

Ders Kitaplarından Başka Evde Bulunan Roman, Hikaye ve Masal Kitabı Sayısı Değişkenine Göre Kitap Alıp Verme ve Basılı Ürünleri Amaca Uygun Değerlendirme İçin Tukey Testi Sonuçları

	Hiç yok	1-5	6-10	11-25	25'ten fazla
Hiç yok	$\mu = 0.40$	t = 2.47	t = 4.59	t = 5.08	t = 5.46
1-5	p<.01	$\mu = 0.51$	t = 2.89	t = 3.54	t = 4.24
6-10	p<.01	p<.01	$\mu = 0.61$	t = 0.93	t = 1.44
11-25	p<.01	p<.01	-	$\mu = 0.65$	t = 0.43
25'ten fazla	p<.01	p<.01	-	-	$\mu = 0.68$

Tablo 55-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin ders kitaplarından başka evlerinde var olan roman, hikaye ve masal kitabı sayısı değişkenine göre kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=11.62$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi kitap sayıları arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 55-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeyinin ortalaması, ders kitaplarından başka evlerinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı olmayan öğrencilerde 0.40, 1-5 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerde 0.51, 6-10 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerde 0.61, 11-25 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerde 0.65, 25'ten fazla roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerde ise 0.68'dir.

Ders kitaplarından başka evlerinde 1-5 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeyi, ders kitaplarından başka evlerinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı olmayan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Ders kitaplarından başka evlerinde 6-10 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeyi, ders kitaplarından başka evlerinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı olmayan ve 1-5 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Ders kitaplarından başka evlerinde 11-25 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeyi, ders kitaplarından başka evlerinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı olmayan ve 1-5 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Ders kitaplarından başka evlerinde 25'ten fazla roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeyi, ders kitaplarından başka evlerinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı olmayan ve 1-5 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ayrıca ders kitaplarından başka evlerinde 25'ten fazla roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeyi, ders kitaplarından başka evlerinde 6-10 ve 11-25 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeyinden daha yüksek olmasına rağmen anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Bu sonuç; evde bulunan kitapların sayısı arttıkça kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeyinin de arttığını göstermektedir. Bu durum, evinde 25'ten fazla roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin gerek büyüklerinden görerek kendi harçlıklarıyla gerekse de anne-babaları aracılığıyla daha fazla kitap alıyor olmalarına bağlanabilir. Ayrıca evde kitabın olması özellikle de bunların sayısının fazla olması çocuğun kitaba ilgi duymasında, onu alıp okumak istemesinde olumlu bir etkidir. Basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme kısmında ise; bu öğrencilerin kitaba gereken değeri vermelerinin etkisinin olduğu söylenebilir.

Tablo 56-A :

Ders Kitaplarından Başka Evde Bulunan Roman, Hikaye ve Masal Kitabı Sayısı Değişkenine Göre Okul ve Sınıf Kitaplıklarını Kullanma Durumu İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
Hiç yok	48	0.69	0.23
1-5	127	0.73	0.26
11-25	59	0.73	0.29
6-10	89	0.79	0.23
25'ten fazla	76	0.81	0.22
TOPLAM	399	0.75	0.25
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
4	394	2.64	p<.05

Tablo 56-B :

Ders Kitaplarından Başka Evde Bulunan Roman, Hikaye ve Masal Kitabı Sayısı Değişkenine Göre Okul ve Sınıf Kitaplıklarını Kullanma Durumu İçin Tukey Testi Sonuçları

	Hiç yok	1-5	11-25	6-10	25'ten fazla
Hiç yok	$\mu = 0.69$	$t = 0.79$	$t = 0.78$	$t = 2.35$	$t = 2.82$
1-5	-	$\mu = 0.73$	$t = 0.16$	$t = 1.85$	$t = 2.35$
11-25	-	-	$\mu = 0.73$	$t = 1.31$	$t = 1.73$
6-10	p<.01	p<.05	-	$\mu = 0.79$	$t = 0.57$
25'ten fazla	p<.01	p<.01	p<.05	-	$\mu = 0.81$

Tablo 56-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin ders kitaplarından başka evlerinde var olan roman, hikaye ve masal kitabı sayısı değişkenine göre okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=2.64$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .05 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi kitap sayıları arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 56-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma düzeyinin ortalaması, ders kitaplarından başka evlerinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı olmayan öğrencilerde 0.69, 1-5 ve 11-25 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerde 0.73, 6-10 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerde 0.79, 25'ten fazla roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerde ise 0.81'dir.

Ders kitaplarından başka evlerinde 6-10 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma düzeyleri, ders kitaplarından başka evlerinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı olmayan öğrencilere göre .01 düzeyinde; 1-5 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilere göre ise .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Ders kitaplarından başka evlerinde 25'ten fazla roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma düzeyleri, ders kitaplarından başka evlerinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı olmayan ve 1-5 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilere göre .01 düzeyinde; 11-25 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilere göre ise .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ayrıca ders kitaplarından başka evlerinde 25'ten fazla roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma düzeyleri, ders kitaplarından başka evlerinde 6-10 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma düzeyinden daha yüksek olmasına rağmen anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Bu sonuçlara göre; evinde 25'ten fazla roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin okumayı daha çok sevdikleri ve okumaya ihtiyaç duydukları söylenebilir. Bu durum, evinde çok sayıda kitabı olanların okuma isteklerini karşılayabilmek ve kütüphanelerden ödünç kitaplar alabilmek için, okul ve sınıf kitaplıklarını daha çok kullanıyor olmalarına bağlanabilir.

Tablo 57-A :
Ders Kitaplarından Başka Evde Bulunan Roman, Hikaye ve Masal Kitabı Sayısı
Değişkenine Göre Gazete Alma ve Okuma Alışkanlığı İçin Bir Boyutlu Varyans
Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
Hiç yok	48	0.29	0.33
6-10	89	0.38	0.36
1-5	127	0.43	0.37
11-25	59	0.50	0.34
25'ten fazla	76	0.60	0.36
TOPLAM	399	0.44	0.37
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
4	394	6.82	p<.01

Tablo 57-B :
Ders Kitaplarından Başka Evde Bulunan Roman, Hikaye ve Masal Kitabı Sayısı
Değişkenine Göre Gazete Alma ve Okuma Alışkanlığı İçin Tukey Testi Sonuçları

	Hiç yok	6-10	1-5	11-25	25'ten fazla
Hiç yok	$\mu = 0.29$	t = 1.46	t = 2.29	t = 3.25	t = 4.69
6-10	-	$\mu = 0.38$	t = 0.96	t = 2.07	t = 3.82
1-5	p<.05	-	$\mu = 0.43$	t = 1.29	t = 3.12
11-25	p<.01	p<.05	-	$\mu = 0.50$	t = 1.53
25'ten fazla	p<.01	p<.01	p<.01	-	$\mu = 0.60$

Tablo 57-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin ders kitaplarından başka evlerinde var olan roman, hikaye ve masal kitabı sayısı değişkenine göre gazete alma ve okuma alışkanlığı düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması

amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=6.82$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi kitap sayıları arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 57-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde gazete alma ve okuma alışkanlığı düzeyinin ortalaması, ders kitaplarından başka evlerinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı olmayan öğrencilerde 0.29, 6-10 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerde 0.38, 1-5 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerde 0.43, 11-25 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerde 0.50, 25'ten fazla roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerde ise 0.60'dır.

Ders kitaplarından başka evlerinde 1-5 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin gazete alma ve okuma alışkanlığı düzeyleri, ders kitaplarından başka evlerinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı olmayan öğrencilere göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Ders kitaplarından başka evlerinde 11-25 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin gazete alma ve okuma alışkanlığı düzeyleri, ders kitaplarından başka evlerinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı olmayan öğrencilere göre .01 düzeyinde; 6-10 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilere göre ise .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Ders kitaplarından başka evlerinde 25'ten fazla roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin gazete alma ve okuma alışkanlığı düzeyleri, ders kitaplarından başka evlerinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı olmayan, 6-10 tane ve 1-5 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ayrıca ders kitaplarından başka evlerinde 25'ten fazla roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin gazete alma ve okuma alışkanlığı düzeyleri, ders kitaplarından başka evlerinde 11-25 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin gazete alma ve okuma alışkanlığı düzeyinden daha yüksek olmasına rağmen anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Evinde 25'ten fazla roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin, gazete alma ve okuma alışkanlığı düzeylerinin yüksek olması, bu öğrencilerin okuma merakının daha fazla olmasına ve okumanın önemini kavramış olmalarına bağlanabilir. Ayrıca evdeki kitap sayısının fazla olması, bilgiye duyulan ihtiyacın bir göstergesi olabilir. Dolayısıyla da bilgiye ihtiyaç duyan bir bireyin bu ihtiyacını karşılayabilmek için daha fazla gazete aldığı ve okuduğu söylenebilir.

Tablo 58-A :

Ders Kitaplarından Başka Evde Bulunan Roman, Hikaye ve Masal Kitabı Sayısı Değişkenine Göre Okumada Süreklilik İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
Hiç yok	48	0.42	0.37
1-5	127	0.56	0.36
6-10	89	0.66	0.32
11-25	59	0.70	0.32
25'ten fazla	76	0.71	0.35
TOPLAM	399	0.61	0.36
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
4	394	7.10	$p<.01$

Tablo 58-B :
Ders Kitaplarından Başka Evde Bulunan Roman, Hikaye ve Masal Kitabı Sayısı
Değişkenine Göre Okumada Süreklilik İçin Tukey Testi Sonuçları

	Hiç yok	1-5	6-10	11-25	25'ten fazla
Hiç yok	$\mu = 0.42$	$t = 2.24$	$t = 3.81$	$t = 4.17$	$t = 4.39$
1-5	$p < .05$	$\mu = 0.56$	$t = 1.95$	$t = 2.52$	$t = 2.87$
6-10	$p < .01$	$p < .05$	$\mu = 0.66$	$t = 0.84$	$t = 1.05$
11-25	$p < .01$	$p < .01$	-	$\mu = 0.70$	$t = 0.16$
25'ten fazla	$p < .01$	$p < .01$	-	-	$\mu = 0.71$

Tablo 58-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin ders kitaplarından başka evlerinde var olan roman, hikaye ve masal kitabı sayısı değişkenine göre okumada süreklilik düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=7.10$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi kitap sayıları arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 58-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde okumada süreklilik düzeyinin ortalaması, ders kitaplarından başka evlerinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı olmayan öğrencilerde 0.42, 1-5 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerde 0.56, 6-10 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerde 0.66, 11-25 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerde 0.70, 25'ten fazla roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerde ise 0.71'dir.

Ders kitaplarından başka evlerinde 1-5 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin okumada süreklilik düzeyleri, ders kitaplarından başka evlerinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı olmayan öğrencilere göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Ders kitaplarından başka evlerinde 6-10 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin okumada süreklilik düzeyleri, ders kitaplarından başka evlerinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı olmayan öğrencilere göre .01 düzeyinde; 1-5 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilere göre ise .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Ders kitaplarından başka evlerinde 11-25 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin okumada süreklilik düzeyleri, ders kitaplarından başka evlerinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı olmayan ve 1-5 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Ders kitaplarından başka evlerinde 25'ten fazla roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin okumada süreklilik düzeyleri, ders kitaplarından başka evlerinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı olmayan ve 1-5 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ayrıca ders kitaplarından başka evlerinde 25'ten fazla roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin okumada süreklilik düzeyleri, ders kitaplarından başka evlerinde 6-10 ve 11-25 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin okumada süreklilik düzeyinden daha yüksek olmasına rağmen anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak diyebiliriz ki; evinde çok sayıda kitabı bir arada gören çocuğun okumada süreklilik düzeyinin yüksek oluşu, kitaba daha kolay ulaşabiliyor olmasına, elinin altında istediği zaman okuyabileceği bir kitabın var olmasına ve daha düzenli kitap okuyabilme imkanının bulunmasına bağlanabilir.

Tablo 59-A :
Ders Kitaplarından Başka Evde Bulunan Roman, Hikaye ve Masal Kitabı Sayısı
Değişkenine Göre Çocuğun Kitap Okumasına Aile Bireylerinin Etkisi İçin Bir
Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
Hiç yok	48	0.56	0.38
1-5	127	0.64	0.36
25'ten fazla	76	0.70	0.35
11-25	59	0.72	0.30
6-10	89	0.75	0.31
TOPLAM	399	0.68	0.34
F Testi Değerleris			
Sd1	Sd2	F	P
4	394	3.25	p<.05

Tablo 59-B :
Ders Kitaplarından Başka Evde Bulunan Roman, Hikaye ve Masal Kitabı Sayısı
Değişkenine Göre Çocuğun Kitap Okumasına Aile Bireylerinin Etkisi İçin Tukey
Testi Sonuçları

	Hiç yok	1-5	25'ten fazla	11-25	6-10
Hiç yok	$\mu = 0.56$	t = 1.23	t = 2.12	t = 2.41	t = 3.15
1-5	-	$\mu = 0.64$	t = 1.30	t = 1.55	t = 2.46
25'ten fazla	p<.05	-	$\mu = 0.70$	t = 0.29	t = 0.95
11-25	p<.01	-	-	$\mu = 0.72$	t = 0.63
6-10	p<.01	p<.01	-	-	$\mu = 0.75$

Tablo 59-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin ders kitaplarından başka evlerinde var olan roman, hikaye ve masal kitabı sayısı değişkenine göre kitap okumalarına aile bireylerinin etki düzeyinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=3.25$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .05 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi kitap sayıları arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 59-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde kitap okumaya aile bireylerinin etki düzeyinin ortalaması, ders kitaplarından başka evlerinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı olmayan öğrencilerde 0.56, 1-5 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerde 0.64, 25'ten fazla roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerde 0.70, 11-25 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerde 0.72, 6-10 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerde ise 0.75'tir.

Ders kitaplarından başka evlerinde 25'ten fazla roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin kitap okumalarına aile bireylerinin etki düzeyleri, ders kitaplarından başka evlerinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı olmayan öğrencilere göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Ders kitaplarından başka evlerinde 11-25 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin kitap okumalarına aile bireylerinin etki düzeyleri, ders kitaplarından

başka evlerinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı olmayan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Ders kitaplarından başka evlerinde 6-10 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin kitap okumalarına aile bireylerinin etki düzeyleri, ders kitaplarından başka evlerinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı olmayan ve 1-5 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ayrıca ders kitaplarından başka evlerinde 6-10 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin kitap okumalarına aile bireylerinin etki düzeyleri, ders kitaplarından başka evlerinde 25'ten fazla ve 11-25 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin kitap okumalarına aile bireylerinin etki düzeyinden daha yüksek olmasına rağmen anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Bu sonuca göre; çocuğun kitap okumasına aile bireylerinin etki düzeyinin, evde bulunan kitap sayısından etkilenmediği görülmektedir.

Tablo 60-A :
Ders Kitaplarından Başka Evde Bulunan Roman, Hikaye ve Masal Kitabı Sayısı Değişkenine Göre Farklı Metin Türlerine Duyulan İlgisi ve İstek İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
Hiç yok	48	0.58	0.24
1-5	127	0.73	0.28
25'ten fazla	76	0.83	0.21
6-10	89	0.85	0.20
11-25	59	0.87	0.21
TOPLAM	399	0.78	0.25
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
4	394	14.90	p<.01

Tablo 60-B :
Ders Kitaplarından Başka Evde Bulunan Roman, Hikaye ve Masal Kitabı Sayısı Değişkenine Göre Farklı Metin Türlerine Duyulan İlgisi ve İstek İçin Tukey Testi Sonuçları

	Hiç yok	1-5	25'ten fazla	6-10	11-25
Hiç yok	$\mu = 0.58$	t = 3.34	t = 6.26	t = 7.04	t = 6.71
1-5	p<.01	$\mu = 0.73$	t = 2.69	t = 3.37	t = 3.29
25'ten fazla	p<.01	p<.01	$\mu = 0.83$	t = 0.55	t = 0.98
6-10	p<.01	p<.01	-	$\mu = 0.85$	t = 0.52
11-25	p<.01	p<.01	-	-	$\mu = 0.87$

Tablo 60-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin ders kitaplarından başka evlerinde var olan roman, hikaye ve masal kitabı sayısı değişkenine göre farklı metin türlerine duydukları ilgi ve istek düzeyinin farklılık gösterip göstermediğinin

sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=14.90$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi kitap sayıları arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 60-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde farklı metin türlerine duyulan ilgi ve istek düzeyinin ortalaması, ders kitaplarından başka evlerinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı olmayan öğrencilerde 0.58, 1-5 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerde 0.73, 25'ten fazla roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerde 0.83, 6-10 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerde 0.85, 11-25 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerde ise 0.87'dir.

Ders kitaplarından başka evlerinde 1-5 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin farklı metin türlerine duydukları ilgi ve istek düzeyi, ders kitaplarından başka evlerinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı olmayan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Ders kitaplarından başka evlerinde 25'ten fazla roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin farklı metin türlerine duydukları ilgi ve istek düzeyi, ders kitaplarından başka evlerinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı olmayan ve 1-5 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Ders kitaplarından başka evlerinde 6-10 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin farklı metin türlerine duydukları ilgi ve istek düzeyi, ders kitaplarından başka evlerinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı olmayan ve 1-5 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Ders kitaplarından başka evlerinde 11-25 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin farklı metin türlerine duydukları ilgi ve istek düzeyi, ders kitaplarından başka evlerinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı olmayan ve 1-5 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ayrıca ders kitaplarından başka evlerinde 11-25 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin farklı metin türlerine duydukları ilgi ve istek düzeyi, ders kitaplarından başka evlerinde 25'ten fazla ve 6-10 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin farklı metin türlerine duydukları ilgi ve istek düzeyinden daha yüksek olmasına rağmen anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Bu sonuca göre; farklı metin türlerine duyulan ilgi ve istek boyutunda öğrencilerin evlerinde bulunan kitap sayısından daha çok, kişisel özellikleri ön plana çıkmıştır. Evde bulunan kitap sayısının, onların farklı metin türlerine duydukları ilgi ve isteklerini etkilemediği görülmektedir. Bu durum bize, evinde fazla kitabı olanların kitaplarının daha çok anne babaların baskısıyla alındığını, bu kitapların çocukların ilgi, istek ve seviyelerine uygun olmadığını ve bu kitapların okunmadığını düşündürmektedir.

Tablo 61-A :

Ders Kitaplarından Başka Evde Bulunan Roman, Hikaye ve Masal Kitabı Sayısı Değişkenine Göre Kitaplara ve Kitapla İlgili Mekanlara Yöneliş İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
Hiç yok	48	0.21	0.31
1-5	127	0.30	0.32
6-10	89	0.44	0.33
25'ten fazla	76	0.62	0.34
11-25	59	0.62	0.38
TOPLAM	399	0.43	0.37
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
4	394	20.72	p<.01

Tablo 61-B :

Ders Kitaplarından Başka Evde Bulunan Roman, Hikaye ve Masal Kitabı Sayısı Değişkenine Göre Kitaplara ve Kitapla İlgili Mekanlara Yöneliş İçin Tukey Testi Sonuçları

	Hiç yok	1-5	6-10	25'ten fazla	11-25
Hiç yok	$\mu = 0.21$	t = 1.79	t = 4.06	t = 6.72	t = 6.10
1-5	p<.05	$\mu = 0.30$	t = 3.15	t = 6.64	t = 5.96
6-10	p<.01	p<.01	$\mu = 0.44$	t = 3.30	t = 2.97
25'ten fazla	p<.01	p<.01	p<.01	$\mu = 0.62$	t = 0.00
11-25	p<.01	p<.01	p<.01	-	$\mu = 0.62$

Tablo 61-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin ders kitaplarından başka evlerinde var olan roman, hikaye ve masal kitabı sayısı değişkenine göre, kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yöneliş düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=20.72$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi kitap sayıları arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 61-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde , kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yöneliş düzeyinin ortalaması, ders kitaplarından başka evlerinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı olmayan öğrencilerde 0.21, 1-5 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerde 0.30, 6-10 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerde 0.44, 25'ten fazla roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerde 0.62, 11-25 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerde ise 0.62'dir.

Ders kitaplarından başka evlerinde 1-5 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yöneliş düzeyleri, ders kitaplarından başka evlerinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı olmayan öğrencilere göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Ders kitaplarından başka evlerinde 6-10 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin farklı metin türlerine duydukları ilgi ve istek düzeyi, ders kitaplarından

başka evlerinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı olmayan ve 1-5 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Ders kitaplarından başka evlerinde 25'ten fazla roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yönelik düzeyleri, ders kitaplarından başka evlerinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı olmayan ve 1-5 tane ile 6-10 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Ders kitaplarından başka evlerinde 11-25 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yönelik düzeyleri, ders kitaplarından başka evlerinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı olmayan ve 1-5 tane ile 6-10 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak diyebiliriz ki; 11-25 tane ile 25'ten fazla roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrencilerin, kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yönelik düzeylerinin daha yüksek olması, bu öğrencilerin diğerlerine göre kitap fuarlarına ve kitapçılara daha çok gitmelerine, onları kitaba yakınlaştırmada etkili bir unsur olarak evlerinde kitaplık bulunuyor olmasına bağlanabilir.

4.11. İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin 'Okuma Alışkanlıkları'nın Daha Çok Okudukları Kitap Türüne Göre Farklılaşması İle İlgili Bulgular

Tablo 62'de örnekleme oluşturan öğrencilerin genel okuma alışkanlıkları ve alt boyutların daha çok okudukları kitap türüne göre farklılaşma durumu ile ilgili bulgular verilmiştir.

Tablo 62:
Öğrencilerin Daha Çok Okudukları Kitap Türü Değişkenine Göre Genel Toplam İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

	Hikaye			Roman			Masal			Resimli/Çizgili Kitaplar			Çocuk dergileri			Ansiklopedi						
F Testi Değerleri																						
	N	μ	ss	N	μ	ss	N	μ	ss	N	μ	ss	N	μ	ss	N	μ	ss	sd1	sd2	F	p
N=400																						
T	304	0.66	0.14	117	0.72	0.13	198	0.67	0.15	120	0.66	0.14	167	0.69	0.13	80	0.70	0.14	5	980	5.12	P<.01
F1	304	0.58	0.27	117	0.69	0.26	198	0.59	0.28	120	0.57	0.27	167	0.60	0.27	80	0.62	0.27	5	980	3.36	P<.01
F2	304	0.94	0.18	117	0.95	0.17	198	0.95	0.15	120	0.92	0.20	167	0.96	0.15	80	0.96	0.14	5	980	1.08	-
F3	304	0.79	0.41	117	0.78	0.42	198	0.80	0.40	120	0.79	0.41	167	0.77	0.42	80	0.79	0.41	5	980	0.14	-
F4	304	0.75	0.25	117	0.83	0.20	198	0.74	0.26	120	0.75	0.24	167	0.78	0.24	80	0.78	0.23	5	980	2.66	P<.05
F5	304	0.43	0.37	117	0.56	0.37	198	0.44	0.38	120	0.44	0.38	167	0.48	0.36	80	0.53	0.38	5	980	2.78	P<.05
F6	304	0.93	0.19	117	0.96	0.15	198	0.93	0.19	120	0.91	0.22	167	0.95	0.16	80	0.97	0.12	5	980	1.55	-
F7	304	0.93	0.17	117	0.93	0.20	198	0.94	0.15	120	0.93	0.17	167	0.93	0.18	80	0.95	0.16	5	980	0.30	-
F8	304	0.62	0.36	117	0.71	0.31	198	0.64	0.36	120	0.61	0.37	167	0.66	0.34	80	0.71	0.32	5	980	1.97	-
F9	304	0.48	0.30	117	0.50	0.32	198	0.48	0.31	120	0.53	0.30	167	0.52	0.30	80	0.51	0.29	5	980	0.75	-
F10	304	0.68	0.34	117	0.74	0.31	198	0.70	0.33	120	0.65	0.34	167	0.70	0.33	80	0.69	0.35	5	980	1.01	-
F11	304	0.66	0.32	117	0.70	0.31	198	0.68	0.33	120	0.65	0.33	167	0.69	0.32	80	0.69	0.33	5	980	0.40	-
F12	304	0.47	0.30	117	0.52	0.28	198	0.50	0.32	120	0.49	0.32	167	0.51	0.32	80	0.51	0.31	5	980	0.59	-
F13	304	0.77	0.25	117	0.86	0.21	198	0.79	0.25	120	0.76	0.28	167	0.81	0.25	80	0.80	0.24	5	980	3.04	P<.05
F14	304	0.42	0.36	117	0.54	0.37	198	0.42	0.37	120	0.42	0.37	167	0.49	0.36	80	0.55	0.39	5	980	3.77	P<.01
F15	304	0.49	0.50	117	0.56	0.50	198	0.48	0.50	120	0.38	0.49	167	0.48	0.50	80	0.51	0.50	5	980	1.53	-
F16	304	0.77	0.32	117	0.82	0.30	198	0.78	0.32	120	0.78	0.33	167	0.78	0.32	80	0.84	0.26	5	980	0.85	-

Tablo 62 incelendiğinde, örnekleme oluşturan öğrenciler arasında genel toplamda daha çok roman okuyan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır:

1. Kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme boyutunda daha çok roman okuyan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
2. Okumadan zevk alma boyutunda, daha çok okunan kitap türüne göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
3. Sınıfta okunan hikaye ve masallardan etkilenme durumu boyutunda, daha çok okunan kitap türüne göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
4. Okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma durumu boyutunda daha çok roman okuyan öğrenciler lehine .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
5. Gazete alma ve okuma alışkanlığı boyutunda daha çok roman okuyan öğrenciler lehine .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
6. Okumaya güdülenmede öğretmenin ve ders kitaplarının etkisi boyutunda, daha çok okunan kitap türüne göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
7. Çocuğun, kitap ve kitap okumaya karşı duygu ve düşünceleri boyutunda, daha çok okunan kitap türüne göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
8. Okumada süreklilik boyutunda, daha çok okunan kitap türüne göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
9. Okulda ve sınıfta yapılan okumaya teşvik edici çalışmalara katılma boyutunda, daha çok okunan kitap türüne göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
10. Çocuğun kitap okumasına aile bireylerinin etkisi boyutunda, daha çok okunan kitap türüne göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
11. Çocuğun okumaya ilgisi boyutunda, daha çok okunan kitap türüne göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
12. Çevre kütüphanelerini kullanma durumu boyutunda, daha çok okunan kitap türüne göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
13. Farklı metin türlerine duyulan ilgi ve istek boyutunda, daha çok roman okuyan öğrenciler lehine .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
14. Kitaplara ve kitapla ilgili meknlara yöneliş boyutunda, daha çok ansiklopedi okuyan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
15. Çocuğun okumasında diğer yazılı materyallerin etkisi boyutunda, daha çok okunan kitap türüne göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.
16. Çocuğun okuma sürecindeki sosyal paylaşımı boyutunda, daha çok okunan kitap türüne göre öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur.

Tablo 63-A :
Öğrencilerin Daha Çok Okudukları Kitap Türü Değişkenine Göre Genel Toplam İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
Resimli/Çizgili kitaplar	120	0.66	0.14
Hikaye	304	0.66	0.14
Masal	198	0.67	0.15
Çocuk dergileri	167	0.69	0.13
Ansiklopedi	80	0.70	0.14
Roman	117	0.72	0.13
TOPLAM	986	0.68	0.14
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
5	980	5.12	p<.01

Tablo 63-B :
Öğrencilerin Daha Çok Okudukları Kitap Türü Değişkenine Göre Genel Toplam İçin Tukey Testi Sonuçları

	Resimli/Çizgili kitaplar	Hikaye	Masal	Çocuk dergileri	Ansiklopedi	Roman
Resimli/Çizgili kitaplar	$\mu = 0.66$	$\mu = 0.21$	$t = 0.74$	$t = 1.86$	$t = 2.35$	$t = 3.87$
Hikaye	-	$\mu = 0.66$	$t = 0.79$	$t = 2.11$	$t = 2.55$	$t = 4.37$
Masal	-	-	$\mu = 0.67$	$t = 1.19$	$t = 1.79$	$t = 3.33$
Çocuk dergileri	$p < .05$	$p < .05$	-	$\mu = 0.69$	$t = 0.91$	$t = 2.34$
Ansiklopedi	$p < .01$	$p < .01$	$p < .05$	-	$\mu = 0.70$	$t = 1.05$
Roman	$p < .01$	$p < .01$	$p < .01$	$p < .01$	-	$\mu = 0.72$

Tablo 63-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin daha çok okudukları kitap türü değişkenine göre, okuma alışkanlığı düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=5.12$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi kitap türleri arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 63-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde okuma alışkanlığı düzeyinin ortalaması daha çok resimli/çizgili kitapları okuyan öğrencilerde 0.66, daha çok hikaye kitapları okuyan öğrencilerde 0.66, daha çok masal kitapları okuyan öğrencilerde 0.67, daha çok çocuk dergileri okuyan öğrencilerde 0.69, daha çok ansiklopedi okuyan öğrencilerde 0.70, daha çok roman okuyan öğrencilerde ise 0.72'dir.

Daha çok çocuk dergileri okuyan öğrencilerin okuma alışkanlığı düzeyi, daha çok resimli/çizgili kitaplar ve hikaye kitapları okuyan öğrencilere göre .05 düzeyinde; anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Daha çok ansiklopedi okuyan öğrencilerin okuma alışkanlığı düzeyi, daha çok resimli/çizgili kitaplar ve hikaye kitapları okuyan öğrencilere göre .01 düzeyinde; daha

çok masal okuyan öğrencilere göre ise .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Daha çok roman okuyan öğrencilerin okuma alışkanlığı düzeyi, daha çok resimli/çizgili kitaplar, hikaye ve masal kitapları ve çocuk dergileri okuyan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ayrıca daha çok roman okuyan öğrencilerin okuma alışkanlığı düzeyi, daha çok ansiklopedi okuyan öğrencilerin okuma alışkanlığı düzeyinden daha yüksek olmasına rağmen anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak diyebiliriz ki; romanın kişiler ve olaylar açısından daha kapsamlı oluşu, roman okuyan kişinin okuduğu kitapta kendi yaşamından izler bulması ve kişinin roman okuyarak hayata dair yaşamadıklarını karakterler aracılığıyla yaşaması onun mutlu olmasını ve sosyalleşmesini sağlamaktadır. Dolayısıyla roman okuyan kişinin, mutlu olduğu ve aradığını bulduğu için okumaya devam ettiği ve bu nedenle de okuma alışkanlığı düzeyinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 64-A :
Öğrencilerin Daha Çok Okudukları Kitap Türü Değişkenine Göre Kitap Alıp Verme ve Basılı Ürünleri Amaca Uygun Değerlendirme İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
Resimli/Çizgili kitaplar	120	0.57	0.27
Hikaye	304	0.58	0.27
Masal	198	0.59	0.28
Çocuk dergileri	167	0.60	0.27
Ansiklopedi	80	0.62	0.27
Roman	117	0.69	0.26
TOPLAM	986	0.60	0.27
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
5	980	3.36	p<.01

Tablo 64-B :
Öğrencilerin Daha Çok Okudukları Kitap Türü Değişkenine Göre Kitap Alıp Verme ve Basılı Ürünleri Amaca Uygun Değerlendirme İçin Tukey Testi Sonuçları

	Resimli/Çizgili kitaplar	Hikaye	Masal	Çocuk dergileri	Ansiklopedi	Roman
Resimli/Çizgili kitaplar	$\mu = 0.57$	$\mu = 0.05$	$t = 0.34$	$t = 0.81$	$t = 1.13$	$t = 3.32$
Hikaye	-	$\mu = 0.58$	$t = 0.38$	$t = 0.95$	$t = 1.25$	$t = 3.85$
Masal	-	-	$\mu = 0.59$	$t = 0.52$	$t = 0.90$	$t = 3.23$
Çocuk dergileri	-	-	-	$\mu = 0.69$	$t = 0.49$	$t = 2.74$
Ansiklopedi	-	-	-	-	$\mu = 0.62$	$t = 1.82$
Roman	$p < .01$	$p < .01$	$p < .01$	$p < .01$	$p < .05$	$\mu = 0.69$

Tablo 64-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin daha çok okudukları kitap türü değişkenine göre, kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=3.36$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi kitap türleri arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 64-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeyinin ortalaması, daha çok resimli/çizgili kitapları okuyan öğrencilerde 0.57, daha çok hikaye kitapları okuyan öğrencilerde 0.58, daha çok masal kitapları okuyan öğrencilerde 0.59, daha çok çocuk dergileri okuyan öğrencilerde 0.69, daha çok ansiklopedi okuyan öğrencilerde 0.62, daha çok roman okuyan öğrencilerde ise 0.69'dur.

Daha çok roman okuyan öğrencilerin kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeyleri, daha çok resimli/çizgili kitaplar, hikaye ve masal kitapları ve çocuk dergileri okuyan öğrencilere göre .01 düzeyinde; daha çok ansiklopedi okuyan öğrencilere göre ise .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Daha çok roman okuyan öğrencilerin diğer türleri okuyan öğrencilere göre kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeylerinin yüksek oluşu, bu öğrencilerin anne babalarını örnek alarak okudukları romanların onlarda yeni kitaplar okuma isteği uyandırması, çocukların beklentilerine yönelik olarak; romanların daha gerçekçi oluşu, çocuklara yönelik yazılan hikayelere kıyasla otoriter bir yaklaşımla yazılmamış olması ve çocuğun yaşamadığı duyguları ona yaşatması gibi nedenlerden dolayı roman okuyan öğrencilerin okudukları bu kitaplardan memnun kalarak yeni kitaplar alıp okuyor olmalarına bağlanabilir.

Tablo 65-A :
Öğrencilerin Daha Çok Okudukları Kitap Türü Değişkenine Göre Okul ve Sınıf Kitaplıklarını Kullanma Durumu İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
Masal	198	0.74	0.26
Resimli/Çizgili kitaplar	120	0.75	0.24
Hikaye	304	0.75	0.25
Ansiklopedi	80	0.78	0.23
Çocuk dergileri	167	0.78	0.24
Roman	117	0.83	0.20
TOPLAM	986	0.77	0.24
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
5	980	2.66	p<.05

Tablo 65-B :
Öğrencilerin Daha Çok Okudukları Kitap Türü Değişkenine Göre Okul ve Sınıf
Kitaplıklarının Kullanılma Durumu İçin Tukey Testi Sonuçları

	Masal	Resimli/Çizgili kitaplar	Hikaye	Ansiklopedi	Çocuk dergileri	Roman
Masal	$\mu = 0.74$	$\mu = 0.03$	$t = 0.15$	$t = 1.11$	$t = 1.45$	$t = 3.07$
Resimli/Çizgili kitaplar	-	$\mu = 0.75$	$t = 0.10$	$t = 1.06$	$t = 1.30$	$t = 2.95$
Hikaye	-	-	$\mu = 0.75$	$t = 1.08$	$t = 1.46$	$t = 3.17$
Ansiklopedi	-	-	-	$\mu = 0.78$	$t = 0.05$	$t = 1.58$
Çocuk dergileri	-	-	-	-	$\mu = 0.78$	$t = 1.71$
Roman	$p < .01$	$p < .01$	$p < .01$	-	$p < .05$	$\mu = 0.83$

Tablo 65-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin daha çok okudukları kitap türü değişkenine göre, okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=2.36$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .05 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi kitap türleri arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 65-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma düzeyinin ortalaması, daha çok masal kitapları okuyan öğrencilerde 0.74, daha çok resimli/çizgili kitaplar ve hikaye kitapları okuyan öğrencilerde 0.75, daha çok ansiklopedi ve çocuk dergileri okuyan öğrencilerde 0.78, daha çok roman okuyan öğrencilerde ise 0.83'dür.

Daha çok roman okuyan öğrencilerin okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma düzeyleri, daha çok masal kitapları, resimli/çizgili kitaplar ve hikaye kitapları okuyan öğrencilere göre .01 düzeyinde; daha çok çocuk dergileri okuyan öğrencilere göre ise .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ayrıca daha çok roman okuyan öğrencilerin okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma düzeyleri, daha çok ansiklopedi okuyan öğrencilerin okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma düzeyinden daha yüksek olmasına rağmen anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Daha çok roman okuyan öğrencilerin, başta klasikleşmiş eserler olmak üzere okumak istedikleri diğer romanları da rahatlıkla okul ve sınıf kitaplıklarında bulabilmeleri dolayısıyla, bu öğrencilerin okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma düzeylerinin diğer türleri okuyan öğrencilere göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Ayrıca okul ve sınıf kitaplıklarında güncel çocuk dergilerinden, resimli/çizgili kitaplardan, ansiklopedilerden arananların bulunmayışı, var olanlarında çocukların ihtiyacına cevap verebilecek sayıda olmayışı, bu tür yayınları okumak isteyen öğrencileri ister istemez okul ve sınıf kitaplıklarından uzaklaştırmaktadır.

Tablo 66A :
Öğrencilerin Daha Çok Okudukları Kitap Türü Değişkenine Göre Gazete Alma ve Okuma Alışkanlığı İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
Hikaye	304	0.43	0.37
Masal	198	0.44	0.38
Resimli/Çizgili kitaplar	120	0.44	0.38
Çocuk dergileri	167	0.48	0.36
Ansiklopedi	80	0.53	0.38
Roman	117	0.56	0.37
TOPLAM	986	0.47	0.37
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
5	980	2.78	p<.05

Tablo 66-B :
Öğrencilerin Daha Çok Okudukları Kitap Türü Değişkenine Göre Gazete Alma ve Okuma Alışkanlığı İçin Tukey Testi Sonuçları

	Hikaye	Masal	Resimli/Çizgili kitaplar	Çocuk dergileri	Ansiklopedi	Roman
Hikaye	$\mu = 0.43$	$\mu = 0.15$	$t = 0.25$	$t = 1.16$	$t = 2.07$	$t = 3.19$
Masal	-	$\mu = 0.44$	$t = 0.11$	$t = 0.91$	$t = 1.81$	$t = 2.80$
Resimli/Çizgili kitaplar	-	-	$\mu = 0.44$	$t = 0.70$	$t = 1.57$	$t = 2.42$
Çocuk dergileri	-	-	-	$\mu = 0.48$	$t = 1.09$	$t = 1.96$
Ansiklopedi	p<.05	p<.05	-	-	$\mu = 0.53$	$t = 0.59$
Roman	p<.01	p<.01	p<.01	p<.05	-	$\mu = 0.56$

Tablo 66-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin daha çok okudukları kitap türü değişkenine göre, gazete alma ve okuma alışkanlığı düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=2.78$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .05 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi kitap türleri arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 66-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde gazete alma ve okuma alışkanlığı düzeyinin ortalaması, daha çok hikaye kitapları okuyan öğrencilerde 0.43, daha çok masal kitapları ve resimli/çizgili kitaplar okuyan öğrencilerde 0.44, daha çok çocuk dergileri okuyan öğrencilerde 0.48, daha çok ansiklopedi okuyan öğrencilerde 0.53, daha çok roman okuyan öğrencilerde ise 0.56'dır.

Daha çok ansiklopedi okuyan öğrencilerin gazete alma ve okuma alışkanlığı düzeyleri, daha çok hikaye kitapları ve masal kitapları okuyan öğrencilere göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Daha çok roman okuyan öğrencilerin gazete alma ve okuma alışkanlığı düzeyleri, daha çok hikaye kitapları, masal kitapları ve resimli/çizgili kitaplar okuyan öğrencilere göre .01 düzeyinde; daha çok çocuk dergileri okuyan öğrencilere göre ise .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ayrıca daha çok roman okuyan öğrencilerin gazete alma ve okuma alışkanlığı düzeyleri, daha çok ansiklopedi okuyan öğrencilerin gazete alma ve okuma alışkanlığı düzeyinden daha yüksek olmasına rağmen anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Daha çok roman okuyan öğrencilerin gazete alma ve okuma alışkanlıklarının yüksek oluşu, romanın ve gazetenin ortak bir özelliği olarak; yaşamın gerçeklerini yansıtıyor ve anlatıyor olmalarıyla bağdaştırılabilir. Dolayısıyla romanda hayata dair gerçek yüzleri bulan bir kişinin bu isteğini gazetelerden de karşılayabileceği, hayatta nelerin olup bittiğini gazeteler aracılığıyla öğrenebileceği düşüncesinden hareketle, roman okumayı tercih eden öğrencilerin gazete alma ve okuma alışkanlığı düzeyleri de daha yüksek çıkmıştır denilebilir.

Tablo 67-A :
Öğrencilerin Daha Çok Okudukları Kitap Türü Değişkenine Göre Farklı Metin Türlerine Duyulan İlgi ve İstek İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
Resimli/Çizgili kitaplar	120	0.76	0.28
Hikaye	304	0.77	0.25
Masal	198	0.79	0.25
Ansiklopedi	80	0.80	0.24
Çocuk dergileri	167	0.81	0.25
Roman	117	0.86	0.21
TOPLAM	986	0.79	0.25
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
5	980	3.04	p<.05

Tablo 67-B :
Öğrencilerin Daha Çok Okudukları Kitap Türü Değişkenine Göre Farklı Metin Türlerine Duyulan İlgî ve İstek İçin Tukey Testi Sonuçları

	Resimli/Çizgili kitaplar	Hikaye	Masal	Ansiklopedi	Çocuk dergileri	Roman
Resimli/Çizgili kitaplar	$\mu = 0.76$	$\mu = 0.29$	$t = 0.80$	$t = 0.93$	$t = 1.48$	$t = 3.24$
Hikaye	-	$\mu = 0.77$	$t = 0.70$	$t = 0.88$	$t = 1.58$	$t = 3.65$
Masal	-	-	$\mu = 0.79$	$t = 0.35$	$t = 0.85$	$t = 2.91$
Ansiklopedi	-	-	-	$\mu = 0.80$	$t = 0.31$	$t = 2.10$
Çocuk dergileri	-	-	-	-	$\mu = 0.81$	$t = 2.04$
Roman	$p < .01$	$p < .01$	$p < .01$	$p < .05$	$p < .05$	$\mu = 0.86$

Tablo 67-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin daha çok okudukları kitap türü değişkenine göre, farklı metin türlerine duydukları ilgi ve istek düzeyinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=3.04$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .05 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi kitap türleri arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 67-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde farklı metin türlerine duydukları ilgi ve istek düzeyinin ortalaması, daha çok resimli/çizgili kitaplar okuyan öğrencilerde 0.76, daha çok hikaye kitapları okuyan öğrencilerde 0.77, daha çok masal kitapları okuyan öğrencilerde 0.79, daha çok ansiklopedi okuyan öğrencilerde 0.80, daha çok çocuk dergileri okuyan öğrencilerde 0.81, daha çok roman okuyan öğrencilerde ise 0.86'dır.

Daha çok roman okuyan öğrencilerin farklı metin türlerine duydukları ilgi ve istek düzeyleri, daha çok resimli/çizgili kitaplar, hikaye kitapları ve masal kitapları okuyan öğrencilere göre .01 düzeyinde; daha çok ansiklopedi ve çocuk dergileri okuyan öğrencilere göre ise .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak diyebiliriz ki; daha çok roman okuyan öğrencilerin okuduklarından zevk alarak, yeni kitaplar okuma isteği duydukları, farklı metin türlerine merak saldıkları, okul içinde ve okul dışında çeşitli çalışmalar yapmaya yöneldikleri söylenebilir. Ayrıca bu durum romanların, çocuklara okumayı sevdirdiğini düşündürmektedir.

Tablo 68-A :
Öğrencilerin Daha Çok Okudukları Kitap Türü Değişkenine Göre Kitaplara ve
Kitapla İlgili Mekanlara Yöneliş İçin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

N = 400	N	μ	ss
Hikaye	304	0.42	0.36
Resimli/Çizgili kitaplar	120	0.42	0.37
Masal	198	0.42	0.37
Çocuk dergileri	167	0.49	0.36
Roman	117	0.54	0.37
Ansiklopedi	80	0.55	0.39
TOPLAM	986	0.46	0.37
F Testi Değerleri			
Sd1	Sd2	F	P
5	980	3.77	p<.01

Tablo 68-B :
Öğrencilerin Daha Çok Okudukları Kitap Türü Değişkenine Göre Kitaplara ve
Kitapla İlgili Mekanlara Yöneliş İçin Tukey Testi Sonuçları

	Hikaye	Resimli/Çizgili kitaplar	Masal	Çocuk dergileri	Roman	Ansiklopedi
Hikaye	$\mu = 0.42$	$t = 0.44$	$t = 0.07$	$t = 2.13$	$t = 3.01$	$t = 2.83$
Resimli/Çizgili kitaplar	-	$\mu = 0.42$	$t = 0.02$	$t = 1.68$	$t = 2.47$	$t = 2.39$
Masal	-	-	$\mu = 0.42$	$t = 1.88$	$t = 2.73$	$t = 2.60$
Çocuk dergileri	$p < .05$	$p < .05$	$p < .05$	$\mu = 0.49$	$t = 1.01$	$t = 1.11$
Roman	$p < .01$	$p < .01$	$p < .01$	-	$\mu = 0.54$	$t = 0.21$
Ansiklopedi	$p < .01$	$p < .01$	$p < .01$		-	$\mu = 0.55$

Tablo 68-A incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin daha çok okudukları kitap türü değişkenine göre, kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yönelik düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin sınanması amacıyla uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonucunda $F=3.77$ olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer .01 düzeyinde anlamlıdır.

Anlamlı düzeyde bulunan bu farklılığın hangi kitap türleri arasında olduğunu anlamak için yapılan Tablo 68-B'deki tukey testi sonuçları incelendiğinde , kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yönelik düzeyinin ortalaması, daha çok resimli/çizgili kitaplar, hikaye ve masal kitapları okuyan öğrencilerde 0.42, daha çok çocuk dergileri okuyan öğrencilerde 0.49, daha çok roman okuyan öğrencilerde 0.54, daha çok ansiklopedi okuyan öğrencilerde ise 0.55'tir.

Daha çok çocuk dergileri okuyan öğrencilerin kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yönelik düzeyleri, daha çok hikaye kitapları, resimli/çizgili kitaplar ve masal kitapları okuyan öğrencilere göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Daha çok roman okuyan öğrencilerin kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yöneliş düzeyleri, daha çok hikaye kitapları, resimli/çizgili kitaplar ve masal kitapları okuyan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Daha çok ansiklopedi okuyan öğrencilerin kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yöneliş düzeyleri, daha çok hikaye kitapları, resimli/çizgili kitaplar ve masal kitapları okuyan öğrencilere göre .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ayrıca daha çok ansiklopedi okuyan öğrencilerin kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yöneliş düzeyleri, daha çok çocuk dergileri ve roman okuyan öğrencilerin kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yöneliş düzeyinden daha yüksek olmasına rağmen anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak; daha çok ansiklopedi okuyan öğrencilerin kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara daha fazla yöneldiği söylenebilir. Bu durum, ansiklopedi okuyan öğrencilerin araştırmaya, yeni bilgiler edinmeye ve ansiklopedilerden edindikleri bilgiler ışığında değişik konularda kitaplar okumaya daha meraklı olmaları düşüncesinden hareketle kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara daha fazla yönelmeleri ve düzenlenen kitap fuarlarına katılmaları ile açıklanabilir.

BÖLÜM V

SONUÇ

5.1. Özet

Bu çalışmada, bireysel ve toplumsal kalkınmada etkili olan okuma alışkanlığına sahip bir toplum olabilmek için öncelikle öğrencilerimizin yani genç kuşağın alışkanlık düzeyinin tespit edilmesi gereğinden hareketle, ilköğretim birinci kademe öğrencilerinin okuma alışkanlıkları incelenmiştir.

Araştırmada elde edilen bulgular özetle şunlardır:

1. Örneklemi oluşturan öğrenciler arasında yaş değişkenine göre, genel toplamda anlamlı düzeyde bir farklılık olmamasına rağmen bazı alt boyutlarda farklılıklar vardır.
2. Örneklemi oluşturan öğrenciler arasında cinsiyet değişkenine göre, genel toplamda kız öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
3. Örneklemi oluşturan öğrenciler arasında okudukları sınıf değişkenine göre, genel toplamda 5. sınıfta okuyan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
4. Örneklemi oluşturan öğrenciler arasında anaokuluna gidip gitmeme durumuna göre, genel toplamda anaokuluna giden öğrenciler lehine .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.
5. Örneklemi oluşturan öğrenciler arasında okuldaki başarı durumu değişkenine göre, genel toplamda anlamlı düzeyde bir farklılık olmamasına rağmen, bazı alt boyutlarda farklılıklar vardır.
6. Örneklemi oluşturan öğrenciler arasında annelerinin eğitim durumu değişkenine göre, genel toplamda annesi üniversite mezunu olan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.

7. Örnekleme oluşturan öğrenciler arasında babalarının eğitim durumu değişkenine göre, genel toplamda babası lise mezunu olanlar ile babası üniversite mezunu olan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.

8. Örnekleme oluşturan öğrenciler arasında aile aylık gelir durumu değişkenine göre, genel toplamda anlamlı düzeyde bir farklılık olmamasına rağmen, bazı alt boyutlarda farklılıklar vardır.

9. Örnekleme oluşturan öğrenciler arasında ders kitapları dışında, günlük kitap okuma süresi değişkenine göre, günde ortalama 1 saatten fazla okuyan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.

10. Örnekleme oluşturan öğrenciler arasında ders kitaplarından başka evlerinde var olan roman, hikaye ve masal kitabı sayısı değişkenine göre, genel toplamda ders kitaplarından başka evde 25'ten fazla roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.

11. Örnekleme oluşturan öğrenciler arasında daha çok okudukları kitap türü değişkenine göre, genel toplamda daha çok roman okuyan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.

5.2. Yargı

“İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıklarının İncelenmesi” konulu bu araştırmada aşağıdaki sorular cevaplandırılmıştır.

1. İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin ‘Okuma Alışkanlıkları’ Yaşa Göre Farklılaşmakta mıdır?

Okumaya güdülenmede öğretmenin ve ders kitaplarının etkisi ile çocuğun okumaya ilgisi alt boyutunda 7 yaşındaki öğrenciler lehine; çocuğun kitap okumasına aile bireylerinin etkisi alt boyutunda 11 yaşındaki öğrenciler lehine; çevre kütüphanelerini kullanma durumu alt boyutunda 12 yaşındaki öğrenciler lehine; çocuğun okuma sürecindeki sosyal paylaşımı alt boyutunda ise 10 yaşındaki öğrenciler lehine anlamlı derecede farklılık vardır.

2. İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin ‘Okuma Alışkanlıkları’ Cinsiyete Göre Farklılaşmakta mıdır?

Kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme; okumadan zevk alma; sınıfta okunan hikaye ve masallardan etkilenme durumu; okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma durumu; okumada süreklilik; çocuğun kitap okumasına aile bireylerinin etkisi; çocuğun okumaya ilgisi; farklı metin türlerine duyulan ilgi ve istek ile çocuğun okuma sürecindeki sosyal paylaşımı ile ilgili alt boyutlarda hep kız öğrenciler lehine anlamlı düzeyde farklılık bulunmuştur.

3. İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin ‘Okuma Alışkanlıkları’ Okudukları Sınıfa Göre Farklılaşmakta mıdır?

Sınıfta okunan hikaye ve masallardan etkilenme durumu alt boyutunda 2. sınıfta okuyan öğrenciler lehine; okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma durumu, gazete alma ve okuma alışkanlığı, çocuğun kitap okumasına aile bireylerinin etkisi ve çevre kütüphanelerini kullanma durumu alt boyutlarında 5. sınıfta okuyan öğrenciler lehine; okumaya güdülenmede öğretmenin ve ders kitaplarının etkisi, çocuğun okumaya ilgisi ve çocuğun okumasında diğer yazılı materyallerin etkisi alt boyutlarında 4. sınıfta okuyan öğrenciler lehine; çocuğun okuma sürecindeki sosyal paylaşımı alt boyutunda ise 3 ve 4. sınıfta okuyan öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık vardır.

4. İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin ‘Okuma Alışkanlıkları’ Anaokuluna Gidip Gitmemelerine Göre Farklılaşmakta mıdır?

Kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme, okumada süreklilik, farklı metin türlerine duyulan ilgi ve istek ile kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yönelik alt boyutlarında anaokuluna giden öğrenciler lehine; sınıfta okunana hikaye ve masallardan etkilenme durumu ile çocuğun okumaya ilgisi alt boyutlarında anaokuluna gitmeyen öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık vardır.

5. İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin ‘Okuma Alışkanlıkları’ Okuldaki Başarı Durumuna Göre Farklılaşmakta mıdır?

Okumaya güdülenmede öğretmenin ve ders kitaplarının etkisi ile çocuğun, kitap ve kitap okumaya karşı duygu ve düşünceleri alt boyutlarında okulda başarılı olan öğrenciler lehine; okumada süreklilik alt boyutunda ise okulda başarısız olan öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık vardır.

6. İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin ‘Okuma Alışkanlıkları’ Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Farklılaşmakta mıdır?

Kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme, okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma durumu, çocuğun kitap ve kitap okumaya karşı duygu ve düşünceleri, okumada süreklilik, çocuğun okumaya ilgisi, farklı metin türlerine duyulan ilgi ve istek ile kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yönelik alt boyutlarında annesi üniversite mezunu olan öğrenciler lehine; okulda ve sınıfta yapılan okumaya teşvik edici çalışmalara katılma alt boyutunda ise annesi lise mezunu olan öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık vardır.

7. İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin ‘Okuma Alışkanlıkları’ Babalarının Eğitim Durumuna Göre Farklılaşmakta mıdır?

Kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme alt boyutunda babası üniversite mezunu olan öğrenciler lehine; kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yönelik alt boyutunda ise babası lise mezunu olan öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık vardır.

8. İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin ‘Okuma Alışkanlıkları’ Ailelerinin Aylık Gelir Durumuna Göre Farklılaşmakta mıdır?

Kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme ile gazete alma ve okuma alışkanlığı alt boyutlarında ailesinin aylık geliri çok iyi olan öğrenciler lehine; okumaya güdülenmede öğretmenin ve ders kitaplarının etkisi ile farklı metin türlerine duyulan ilgi ve istek alt boyutlarında ise ailesinin aylık geliri iyi olan öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık vardır.

9. İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin ‘Okuma Alışkanlıkları’ Ders Kitapları Dışında, Günlük Kitap Okuma Sürelerine Göre Farklılaşmakta mıdır?

Kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme, sınıfta okunan hikaye ve masallardan etkilenme durumu, okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma durumu, gazete alma ve okuma alışkanlığı, çocuğun kitap ve kitap okumaya karşı duygu ve düşünceleri, okumada süreklilik ile kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yönelik alt

boyutlarında ders kitapları dışında günde ortalama 1 saatten fazla kitap okuyan öğrenciler lehine; okumadan zevk alma alt boyutunda ise ders kitapları dışında, günde ortalama 1 saat ve 1 saatten fazla kitap okuyan öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık vardır.

10. İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin ‘Okuma Alışkanlıkları’ Ders Kitaplarından Başka Evlerinde Bulunan Roman, Hikaye Ve Masal Kitaplarının Sayısına Göre Farklaşmakta mıdır?

Kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme, okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma durumu, gazete alma ve okuma alışkanlığı ile okumada süreklilik alt boyutlarında ders kitaplarından başka evde 25’ten fazla roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrenciler lehine; çocuğun kitap okumasına aile bireylerinin etkisi alt boyutunda ders kitaplarından başka evde 6 – 10 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrenciler lehine; farklı metin türlerine duyulan ilgi ve istek alt boyutunda ders kitaplarından başka evde 11 – 25 tane roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrenciler lehine; kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yöneliş alt boyutunda ise ders kitaplarından başka evde 11 – 25 tane ve 25’ten fazla roman, hikaye ve masal kitabı olan öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık vardır.

11. İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin ‘Okuma Alışkanlıkları’ Daha Çok Okudukları Kitap Türüne Göre Farklaşmakta mıdır?

Kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme, okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma durumu, gazete alma ve okuma alışkanlığı ile farklı metin türlerine duyulan ilgi ve istek alt boyutlarında daha çok roman okuyan öğrenciler lehine; kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yöneliş alt boyutunda ise daha çok ansiklopedi okuyan öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık vardır.

5.3. Tartışma

1. İlköğretim I. kademe öğrencilerinin ‘okuma alışkanlıkları’ yaşa göre farklılaşmakta mıdır?

Araştırmanın örneklemini oluşturan ilköğretim I. kademe öğrencilerinin okuma alışkanlığı düzeyleri yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Ancak araştırmaya katılan 7 yaşındaki 3 öğrenci göz önünde bulundurulmadığında 10, 11 ve 12 yaşındaki öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık olmaktadır. Bu da yaşça daha büyük olan öğrencilerin okuma alışkanlığı düzeylerinin daha yüksek olduğunu göstermektedir.

2. İlköğretim I. kademe öğrencilerinin ‘okuma alışkanlıkları’ cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?

Araştırmanın örneklemini oluşturan ilköğretim I. kademe öğrencilerinin okuma alışkanlığı düzeyleri cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu farklılık kız öğrenciler lehinedir.

Araştırmanın örneklemini oluşturan ilköğretim I. kademe öğrencilerinin okumadan zevk alma düzeyleri cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu farklılık kız öğrenciler lehinedir.

Devrimci (1993) ise yaptığı araştırmada ilkokul 5. sınıf çocuklarının kitap okumayı sevmeye özelliklerini cinsiyetlerine göre incelediğinde, gruplararsı anlamlı bir farklılık bulmamıştır.

Araştırmanın örneklemini oluşturan ilköğretim I. kademe öğrencilerinin okul ve sınıf kitaplıklarını kullanma durumlarının düzeyi cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu farklılık kız öğrenciler lehinedir.

Devrimci (1993) ise yaptığı araştırmada ilkokul 5. sınıf çocuklarının kütüphanelerden yararlanma alışkanlıklarını cinsiyetlerine göre incelediğinde gruplararsı farklılığı önemli bulmamıştır.

Araştırmanın örneklemini oluşturan ilköğretim I. kademe öğrencilerinin kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme düzeyleri cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu farklılık kız öğrenciler lehinedir.

Devrimci (1993) ise yaptığı araştırmada ilkokul 5. sınıf çocuklarının arkadaşları ile kitap alış veriş yapmalarını cinsiyetlerine göre incelediğinde gruplararası farklılığı önemli bulmamıştır.

Aynı şekilde Uluslararası Eğitim Başarılarını Belirleme Kurulu'su'nun (2003), Uluslararası Okuma Becerilerinde Gelişim Projesi (PIRLS) çerçevesinde, Türkiye'nin de içinde bulunduğu 35 ülkede ilköğretim 4. sınıf öğrencileri arasında yaptığı araştırmada kız öğrenciler okuma yönünden erkek öğrencilerden anlamlı düzeyde daha başarılı çıkmıştır.

3. İlköğretim I. kademe öğrencilerinin 'okuma alışkanlıkları' okudukları sınıfa göre farklılaşmakta mıdır?

Araştırmanın örneklemini oluşturan ilköğretim I. kademe öğrencilerinin okuma alışkanlığı düzeyleri okudukları sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu farklılık 5. sınıfta okuyan öğrenciler lehinedir. Bu da yaş değişkeninde olduğu gibi sınıf seviyesine göre de daha üst sınıflardaki öğrencilerin okuma alışkanlığı düzeylerinin daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu durum, yaşı ve sınıf seviyesinin yükselmesine paralel olarak öğrencilerin okuma becerilerinin gelişmesi, okuma hızlarının artması ve okumanın önemini kavramış olmalarıyla açıklanabilir.

4. İlköğretim I. kademe öğrencilerinin 'okuma alışkanlıkları' anaokuluna gidip gitmemelerine göre farklılaşmakta mıdır?

Araştırmanın örneklemini oluşturan ilköğretim I. kademe öğrencilerinin okuma alışkanlığı düzeyleri anaokuluna gidip gitmeme durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu farklılık anaokuluna giden öğrenciler lehinedir. Ayrıca yapılan bu araştırmada öğrencilerin % 28'inin anaokuluna gittiği, % 72'sinin ise anaokuluna gitmediği tespit edilmiştir.

Bu durum, anaokuluna giden öğrencilerin eğitim öğretime daha hazır şartlarda gelmeleri, sınıf arkadaşlarına göre okumayı daha önce öğrenmeleri, erken yaşlarda okuma sevgisini kazanmış olmaları ve ailelerinin daha bilinçli olmasıyla açıklanabilir. Bu sonuca göre anaokulu eğitiminin yaygınlaştırılması okuma alışkanlığının kazanımı konusunda yararlı olacaktır.

Aynı şekilde Uluslararası Eğitim Başarılarını Belirleme Kurulu'su'nun (2003), Uluslararası Okuma Becerilerinde Gelişim Projesi (PIRLS) çerçevesinde, Türkiye'nin

de içinde bulunduğu 35 ülkede ilköğretim 4. sınıf öğrencileri arasında yaptığı araştırmada okulöncesi eğitim almamış öğrencilerin okuma becerisinin düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Okuma faaliyetlerine erken yaşta başlama ile 4. sınıf okuma becerilerinde (kitap okuma, hikaye anlatma, şarkı söyleme, kelime oyunları oynama gibi) başarı arasında pozitif ilişki olduğu belirtilmiştir. Yine PIRLS çerçevesinde yapılan bu araştırmada hemen hemen bütün ülkelerde en az bir yıllık okulöncesi eğitimin uygulandığı yalnızca İran ve Türkiye’de okulöncesi eğitim almamış öğrenci sayısının çok yüksek olduğu ifade edilmiştir.

5. İlköğretim I. kademe öğrencilerinin ‘okuma alışkanlıkları’ okuldaki başarı durumuna göre farklılaşmakta mıdır?

Araştırmanın örneklemini oluşturan ilköğretim I. kademe öğrencilerinin okuma alışkanlığı düzeyleri okul başarısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bu sonuca göre öğrencilerin okul başarısı okuma alışkanlığı düzeylerini etkilememektedir. Bu durum bize okulda başarılı olan öğrencilerin daha çok okul derslerine ağırlık verdiklerini, kitap okumak için gerekli zamanı ayırmadıklarını düşündürmektedir.

6. İlköğretim I. kademe öğrencilerinin ‘okuma alışkanlıkları’ annelerinin eğitim durumuna göre farklılaşmakta mıdır?

Araştırmanın örneklemini oluşturan ilköğretim I. kademe öğrencilerinin okuma alışkanlığı düzeyleri annelerinin eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu farklılık annesi üniversite mezunu olan öğrenciler lehinedir.

Aynı şekilde Devrimci (1993) annelerin eğitim düzeyindeki farklılığın çocukların okuma alışkanlıklarında farklılık yaratacağını saptamıştır. Annenin öğrenim düzeyinin düşük oluşunun, çocuğun okuma alışkanlığı kazanmasında olumsuz bir etken olduğu sonucuna varmıştır. Bayram da (1990) yapmış olduğu araştırmada ailelerin eğitim düzeyi yükseldikçe öğrencilerin okuma seviyelerinin de arttığını tespit etmiştir. Aile ne kadar kitapla ve yazılı, basılı materyalle ilgili ise çocukların kitaba ilgisi de o derecede artmaktadır.

Araştırmanın örneklemini oluşturan ilköğretim I. kademe öğrencilerinin okumada süreklilik düzeyleri annelerinin eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu farklılık annesi üniversite mezunu olan öğrenciler lehinedir.

7. İlköğretim I. kademe öğrencilerinin ‘okuma alışkanlıkları’ babalarının eğitim durumuna göre farklılaşmakta mıdır?

Araştırmanın örneklemini oluşturan ilköğretim I. kademe öğrencilerinin okuma alışkanlığı düzeyleri babalarının eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu farklılık babası lise mezunu ve üniversite mezunu olan öğrenciler lehinedir.

Anne eğitim seviyesinde olduğu gibi baba eğitim seviyesi de yükseldikçe çocukların okuma alışkanlığı düzeyleri artmaktadır. Burada ebeveynlerin okuma davranışlarının, çocuklarının okuma alışkanlıkları üzerinde olumlu etkisinin olduğu görülmektedir. Bu durum, babaların çocuklar için ne kadar önemli bir model olduğu ile açıklanabilir.

Aynı şekilde Devrimci (1993) babaların öğrenim düzeylerindeki farklılığın çocukların okuma alışkanlıklarında farklılık yarattığını saptamıştır. Bayram da 1990 yılında yapmış olduğu araştırmada, ailelerin öğrenim düzeyleri ile çocukların kitap okuma sıklıkları arasında bir ilişki olduğu belirtilmiş ve ailenin öğrenim düzeyi arttıkça çocukların da kitap okuma sıklıklarının arttığı sonucuna varmıştır.

8. İlköğretim I. kademe öğrencilerinin ‘okuma alışkanlıkları’ ailelerinin aylık gelir durumuna göre farklılaşmakta mıdır?

Araştırmanın örneklemini oluşturan ilköğretim I. kademe öğrencilerinin okuma alışkanlığı düzeyleri ailelerinin aylık gelir durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Ailelerin aylık gelir seviyeleri, çocukların okuma alışkanlığı kazanımında etkili olmamaktadır. Okuma alışkanlığının kazanılmasında maddi imkanlar kadar; bilinç, istek, ilgi ve sevgi gibi daha soyut faktörlerin de etkisi vardır. Bu ilgiye ve sevgiye sahip ancak maddi imkanı elverişli olmayan bir birey çevresindeki kişilerden, kütüphanelerden ödünç kitaplar alma, kitaplıklara gidip oralarda okuma, ücretsiz verilen kitapları temin etme gibi alternatif yolları deneyerek de kitaba ulaşabilir. Bu durum, bize okuma alışkanlığının kazanılmasında kitaba ve okumaya duyulan ilgi ve sevginin önemini göstermektedir.

9. İlköğretim I. kademe öğrencilerinin ‘okuma alışkanlıkları’ ders kitapları dışında, günlük kitap okuma sürelerine göre farklılaşmakta mıdır?

Araştırmanın örneklemini oluşturan ilköğretim I. kademe öğrencilerinin okuma alışkanlığı düzeyleri günlük kitap okuma süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık

göstermektedir. Bu farklılık günde 1 saatten fazla kitap okuyan öğrenciler lehinedir. Kitap okumaya ayrılan süre ne kadar fazla olursa okuma alışkanlığının kazanılması da o kadar kolay olmaktadır. Çünkü bu alışkanlığın kazanılması zaman ve süreklilik isteyen bir iştir. Ayrıca kitap okumak için ayrılan süre okuma alışkanlığını kazanmış olmanın da bir göstergesidir.

10. İlköğretim I. kademe öğrencilerinin ‘okuma alışkanlıkları’ ders kitaplarından başka evlerinde bulunan roman, hikaye ve masal kitaplarının sayısına göre farklılaşmakta mıdır?

Araştırmanın örneklemini oluşturan ilköğretim I. kademe öğrencilerinin okuma alışkanlığı düzeyleri evlerinde bulunan roman, hikaye ve masal kitabı sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu farklılık evinde 25’ten fazla masal, hikaye ve roman kitabı olan öğrenciler lehinedir. Ayrıca araştırmaya katılan öğrencilerin % 19.05’inin evinde 25’ten fazla roman, hikaye ve masal kitabının olduğu görülmüştür. Evde bulunan kitap sayısının fazla olması çocuğun kitaba ilgi duymasını sağlamakta ve kitaba ulaşabilirliğini kolaylaştırmaktadır. Bu durum aynı zamanda, evde çocuğa ait bir kitaplık kurulmasının önemini vurgulamaktadır.

Aynı şekilde Uluslararası Eğitim Başarılarını Belirleme Kurulu’sunun (2003) Uluslararası Okuma Becerilerinde Gelişim Projesi çerçevesinde, Türkiye’nin de içinde bulunduğu 35 ülkede ilköğretim 4. sınıf öğrencileri arasında yaptığı araştırmada Türkiye’deki öğrencilerin % 19’unun 25’ten fazla kitaba sahip olduğu belirtilmiş ve evlerinde çok çocuk kitabı bulunanların, az çocuk kitabı bulunan öğrencilere nazaran daha başarılı oldukları söylenmiştir.

11. İlköğretim I. kademe öğrencilerinin ‘okuma alışkanlıkları’ daha çok okudukları kitap türüne göre farklılaşmakta mıdır?

Araştırmanın örneklemini oluşturan ilköğretim I. kademe öğrencilerinin okuma alışkanlığı düzeyleri daha çok okudukları kitap türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu farklılık daha çok roman okuyan öğrenciler lehinedir. Bu sonuçtan yola çıkarak, roman okuyan öğrencilerin okumayı daha çok sevdikleri ve romanın onları okumaya yönelttiği söylenebilir. Ayrıca araştırmaya katılan öğrencilerin en yüksek oranla, % 30.83’ünün daha çok hikaye türü kitaplar okuduğu görülmüştür. Bunun % 29.45’ini kız öğrenciler, % 32.40’ını ise erkek öğrenciler oluşturmaktadır. Ayrıca Devrimci’nin yaptığı bu araştırmada çocukların boş zamanlarında okumayı

tercih ettikleri türler cinsiyetlerine göre incelediğinde gruplararası farklılık önemli bulunamamıştır. Kız çocukları % 17 ile en çok hikaye ve şiir okumayı tercih ederken, erkek çocukları da % 15 ile en çok hikaye ve şiir okumayı tercih etmişlerdir. Her iki cinsin tercih ettikleri türlerden ağırlıkta olanı hikayedir.

Devrimci'nin (1993), ilkokul 5. sınıf çocuklarında okuma alışkanlığının incelenmesi konulu çalışmasında, çocukların boş zamanlarında tercih ettikleri türler arasında hikaye türünün alt sosyo-ekonomik düzeydeki çocuklar tarafından en çok tercih edilen tür olduğu bulunmuştur.

5.4. Öneriler

Bu kısımda araştırma sonucunda elde edilen bulgulara dayanarak şu öneriler geliştirilmiştir:

Anne-Babalara Öneriler:

1. Çocuklar okul öncesi dönemde, anaokuluna gönderilmeli ve bu dönemde çocuğa okuma sevgisi aşılanmalıdır.
2. Evde bir kitaplık kurulmalıdır. Bu kitaplığın bir bölümü sadece çocuğa ait olmalı, bu kısımda da, çocuklara yönelik çeşitli türlerdeki yayınlar bulundurulmalıdır. Bu yayınların sayısı mümkün olduğunca fazla olmalıdır.
3. Eve düzenli olarak gazete alınmalıdır.
4. Çocuk süreli bir yayına abone edilmelidir.
5. Ebeveynler, kitap okumaya vakit ayırmalı ve bu konuda çocuklara olumlu örnek olmalıdır.
6. Küçük yaşlardan itibaren, anne babalar çocuklarına yüksek sesle kitap okumalıdır.
7. Ebeveynler, çocuklarını sık sık kitapçılara, kitap sergilerine ve kitap fuarlarına götürmelidir.
8. Çocuklar, okul dersleri dışında çeşitli kitaplar okumaya teşvik edilmeli ama kesinlikle zorlanmamalıdır.
9. Ebeveynler, çocuklarını düzenli olarak halk kütüphanelerine götürmeli; onlara mümkün olduğunca erken yaşta kütüphane kullanma becerisi ve alışkanlığını kazandırmalıdır.

10. Çocuğa kitabın ve okumanın önemi kavratılmalı; özel günlerinde onlara kitap hediye edilmelidir.
11. Televizyon ve bilgisayar başında geçirilen zamanlar düzenlenmeli ve bu konuda aşırılığa izin verilmemelidir.
12. Çocuğun her gün düzenli olarak kitap okumak için, 1 saatten fazla zaman ayırması sağlanmalıdır.

Okula ve Öğretmene Öneriler:

1. Okul ve sınıf kitaplıkları işlevsel hale getirilmeli; içerikleri zenginleştirilmelidir.
2. Çocuklara ilkokulun ilk yılında, okuma becerisi kazandırılmış olmalıdır.
3. Gerek sınıf düzeyinde gerekse okul düzeyinde düzenli olarak, okumaya teşvik edici çalışmalar yapılmalıdır. (Hikaye tamamlama, hikaye yazma, okuma yarışları vb.)
4. Öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve seviyelerine göre, uygun kitap seçiminde rehberlik yapılmalıdır.
5. Öğretmenler, çocukları ezbere değil de okumaya ve araştırmaya teşvik etmelidir.
6. Okunan kitaplar hakkında sınıf içinde tartışmalar yapılmalı ve düzenli olarak çocuklar, okudukları hakkında kısa kısa yazılar yazmaya teşvik edilmelidir.
7. Okullarda, haftalık ders programına serbest okuma saatleri konmalıdır.
8. Çocuklara çeşitli türlerin yanı sıra özellikle roman türünde eserler okutulmalıdır.

Kültür Bakanlığı'na ve Halk Kütüphanelerine Öneriler:

1. Kütüphanelerde bulunan görevlilerin kütüphanecilik alanında eğitim görmüş olan elemanlar olmasına özen gösterilmelidir.
2. Kütüphanelerden yararlanma koşulları mümkün olduğunca kolaylaştırılmalıdır.
3. Kütüphaneler nitelik ve nicelik yönünden geliştirilmeli ve zenginleştirilmelidir.
4. Kütüphaneler tarafından, okuma ile ilgili olarak çeşitli kampanyalar ve etkinlikler düzenlenmelidir.

Basın-Yayın Kuruluşlarına Öneriler:

1. Görsel ve yazılı basında kitap tanıtımına yönelik programlar yapılmalıdır.
2. Basın-yayın kuruluşları aracılığıyla aileler, okuma alışkanlığı konusunda bilinçlendirilmelidir.

Yayınevlerine ve Kitapçılara Öneriler:

1. Yeni çıkan kitapların tanıtıldığı broşürler yayınlanmalıdır. Bu broşürler özellikle eğitim alanında çalışan kesime geliştirilecek bir sistem aracılığıyla ulaştırılmalıdır.
2. Okuma alışkanlığının kazanılmasında kullanılacak temel araç kitap olduğundan, piyasadaki kitapların kaliteli, nitelikli ve daha ucuz olmasına özen gösterilmelidir.
3. Yayınevleri aracılığıyla, yazar ile okuyucuyu buluşturan çeşitli etkinlikler düzenlenmelidir.

Üniversitelere Öneriler:

1. Üniversitelerin Eğitim Fakülteleri aracılığıyla, toplumda okuma alışkanlığı ve okur-yazarlık konusunda gerekli hassasiyet geliştirilmelidir.
2. Eğitim Fakülteleri'nde okuyanların, çocuk edebiyatı alanında daha yetkin ve bilinçli hale getirilmesi sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- ALPAY, Meral (1987). “Çocuk Kitaplarının Okulöncesi Dönemde Dil Gelişimine Etkisi Ve Okul Döneminde Okul Başarısına Etkisi”, **YA-PA 5. Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri**, Antalya.
- ALPAY, Meral (1987). “Çocuk Ne Zaman Okur”, **Çocuk Edebiyatı Yıllığı**, Gökyüzü Yayınları, İstanbul.
- ALPAY, Meral (1991). “Okuma Alışkanlığını Kazandırmada Kitabın Etkisi”, **YA-PA 7. Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri**, Eskişehir.
- ALPÖGE, Gülçin. (2003). “Çocuk Edebiyatının Çocuk Gelişimine Katkısı”, **Çoluk Çocuk Dergisi**, Sayı:24.
- ARAL, Neriman (1993). “Çocuklarda Ve Ergenlerde İlgilerin Gelişimi” **YA-PA 9. Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri**, Ankara.
- BAMBERGER, Richard (1990). **Okuma Alışkanlığını Geliştirme**, (Çev:Bengü Çapar) Kültür Bakanlığı, Ankara.
- BAYRAM, Olcay. “İlkokul Çağı Çocuklarının Okuma Alışkanlığı Ve Yenimahalle İlçe Halk Kütüphanesi Gezici Kütüphane Hizmeti”.H.Ü.S.B.E. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1990.
- BAYRAM, Servet (2001). **Türkiye’de Kitap Okuma Alışkanlığı**. İstanbul Ticaret Odası, İstanbul.
- BOYDAK, Alp (2001). **Öğrenme Stilleri**, Beyaz Yayınları, İstanbul.
- BÜYÜK LAROUSSE Sözlük ve Ansiklopedisi (1986). Gelişim Yayınları, 14. cilt, İstanbul.
- CUMHURİYET GAZETESİ, 24 Eylül 2003, “8 Milyon Kişi Okuryazar Değil”
- DEVİRİMCİ, KÜNYELİ Halise. “İlkokul 5. Sınıf Çocuklarında Okuma Alışkanlığının İncelenmesi”, H.Ü.S.B.E Çocuk Sağlığı ve Eğitimi Programı Bilim Uzmanlığı Tezi, Ankara.1993.
- DİLİDÜZGÜN, Selahattin (1996). **Çağdaş Çocuk Yazını**, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- DOYRAN, Yıldız. (2003) “Ders Kitaplarının Tasarım ve Resimleme Sorunları”, **Çoluk Çocuk Dergisi**, Sayı:24.

- DÖKMEN, Üstün (1994). **Okuma Becerisi, İlgisi ve Alışkanlığı Üzerine Psiko-Sosyal Bir Araştırma**, Milli Eğitim Bakanlığı, İstanbul.
- DÜNDAR, Ali “*Yaz Okumaları*”, **Türk Dili Dergisi**, Sayı:91
- ERDOĞAN, Fatih (1993). “*Okulöncesi Dönemde Edebiyat Zevki*”, **YA-PA 9. Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri**, Ankara.
- ERDOĞAN; Fatih. (2003). “*Çocuk Kitaplarını Eleştirmek*”, **Çoluk Çocuk Dergisi**, Sayı:24.
- ERDOĞAN, Fatih (12.01.2004) Kişisel Görüşme “Okuma Alışkanlığı Üzerine”
- ERSOY, Osman (1986). “*Okulöncesi Dönemde Kitabın Önemi*”, **Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni**, 2. Sayı.
- ERSOY, Osman (1994). “*Eğitimde Kütüphane*”, **Türk Kütüphaneciliği**, 8(2), Ankara.
- GÖKŞEN, Enver Naci (1966). **Örnekleriyle Çocuk Edebiyatımız**, Okat Yayınları, İstanbul.
- GÖNEN, Mübeccel (1987). “*Soruşturma:6*”, **Çocuk Edebiyatı Yıllığı**, Gökyüzü Yayınları, İstanbul.
- GÖNEN, Mübeccel ve Halise DEVRİMCİ (1993). “*İlkokul 5. Sınıf Öğrencilerinde Okuma Alışkanlığının İncelenmesi*” **YA-PA 9. Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri**, Ankara.
- GÖNEN, Mübeccel (1993). “*Anaokulu Öğretmenlerinin Beş ve Altı Yaş çocukları için Kullandıkları Masal ve Hikaye Kitaplarının Niteliklerinin İncelenmesi*”, **Türk Kütüphaneciliği**, 7(2), Ankara.
- GÜLERYÜZ, Hasan (2002).**Yaratıcı Çocuk Edebiyatı**, Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- GÜRCAN, Halil İbrahim (1999). “*Okuma Alışkanlığı İle Kitap Yayıncılığının Kültürel İletişim Ve Teknolojisine Bağlı Sorunları Karşısında Türkiye Koşulları Temelinde Bir Model Önerisi*”, **A.Ü.S.B.E. İletişim Bilimleri Fakültesi Yayınları**, Eskişehir.
- GÜRDAL, Oya (2000). “*Yaşamboyu Öğrenme Etkinliği “Enformasyon Okuryazarlığı”*”, **Türk Kütüphaneciliği**, 14(2), Ankara.
- GÜRKAN, Tanju (1993). “*Okulöncesi Eğitimde Kitap*”, **YA-PA 9. Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri**, Ankara.
- HÜRRİYET GAZETESİ, 24 Ağustos 2004, “İşte Yeni Yılda Öğrencilere Okutulacak 100 Temel Eser”
- İPŞİROĞLU, Zehra (1994). “*Çağdaş Eğitimde Sanat*”, **Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Yayınları**, İstanbul.

- KABAKLI, Ahmet. (1987) “*Romantik Çağ*”, **Çocuk Edebiyatı Yıllığı**, Gökyüzü Yayınları, İstanbul.
- KAPTAN, Saim (1998). **Bilimsel Araştırma Ve İstatistik Teknikleri**, Tekışık Yayıncılık, 11. Basım, Ankara.
- KARASAR, Niyazi (2002). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**, Nobel Yayınları, 11. Basım, Ankara.
- KINCAL, Remzi Y. (1999). “*Ailenin Eğitimsel Fonksiyonları*”, **Atatürk Üniversitesi Yayınları**, 2. Baskı, Erzurum.
- KOOLSTRA, Cees M., Tom H. A. VAN DER VOORT ve Marcel W. VOOIJIS (1991). “*Media Use and Children’s Reading Performance*”, **Poetics**, 20.
- KUTLU, Mustafa. (1987) “*Çocuk ve Kitap*”, **Çocuk Edebiyatı Yıllığı**, Gökyüzü Yayınları, İstanbul.
- LEPMAN, Jella (1996). “*Türk Çocuk edebiyatı ve çocuk Kütüphaneleri*” (Der. ve Çev.): Osman Ümit Özen, **Türk Kütüphaneciliği**, 10(2).
- LUNA, Serpil. “*İlköğretim Okulu Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Okuma Becerisi ve Alışkanlıklarını Geliştirmeye Yönelik Uygulamalı Bir Araştırma*”, G.Ü.E.B.E. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2002.
- MAVİ, Sare. “*Okuma Hatalarının Okuma Alışkanlığına Etkisi*”, A.Ü.S.B.E. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1995.
- MİLLİYET GAZETESİ, 24 Ekim 2004, “Hayatımız “Ekran” Oldu!”
- MUSAOĞLU; Celal. (2003). “*Çocuklar İçin Yayıncılık ...*” ,**Çoluk Çocuk Dergisi**, Sayı:24.
- NAS, Recep (2002). **Örneklerle Çocuk Edebiyatı**, Ezgi Kitabevi Yayınları, Bursa.
- ÖZDEMİR, Emin (1997). **Eleştirel Okuma**, Ümit Yayıncılık, 2. Basım, Ankara.
- ÖZDEMİRCİ, Fahrettin (1990). “ “*Niçin Az Okuyoruz?*” *Kamuoyu Araştırması Sonuçlandı*”, **Türk Kütüphaneciliği**, 4(3), Ankara.
- ÖZDEMİRCİ, Fahrettin (2000). “*Kitapların Dünyasında Çocuk Çocuğun Dünyasında Kitaplar*”, **Türk Kütüphaneciliği**, 14(2), Ankara.
- ÖZEL, Ayşe (2002). “*Resimli Çocuk Kitaplarında Görsel Anlatımın Önemi*”, **Yaşadıkça Eğitim Dergisi**, 74-75, Kültür Koleji Yayınları, İstanbul.
- ÖZEN, Ferhat (2001). **Türkiye’de Okuma Alışkanlığı**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- POSTA GAZETESİ, 11 Ağustos 2003, “Çocuğu Okutamıyoruz”

RADİKAL GAZETESİ, 24 Ekim 2004, “TV Bağımlısı Olduk”

SAĞLAMTUNÇ, Tülin (1990). “*Türkiye’de Üniversite Kütüphanecilik Bölümlerinin 4. Sınıf Öğrencilerinin Özgür (Boş) Zaman Ders Dışı Okuma Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma*”, **Türk Kütüphaneciliği**, 4(1), Ankara.

SAĞLAMTUNÇ, Tülin (1994). “*Çağdaş Kütüphanecilik ve Düşünce Özgürlüğü Üzerine*”, **Yapı Tasarım Üretim**, İstanbul.

SANCI, Demet. “*İlköğretim Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Toplumsal, Ekonomik Ve Kültürel Durumlarının Okuma Motivasyonlarına Etkisi*” A.Ü.S.B.E. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum, 2002.

SARIHAN, Zeki (2003). “*Okullarda Her Ay Bir Kitap*”, **Yaşadıkça Eğitim Dergisi**, 80, Kültür Koleji Yayınları, İstanbul.

SEFERCİOĞLU, NECMETTİN (1999). “*ARAYIŞ (Kütüphanecilik ve Kütüphaneler Üzerine Görüşler Ve Düşünceler)*”, **Türk Kütüphaneciler Derneği**, Ankara.

SELVİ, Işık İlknur (1998). “*Okuma Alışkanlığı*”, **Kütüphanecilik Dergisi**, Sayı:4, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul.

SEVER, Sedat. (2003). “*Çocuğun Gelişim Sürecini Bütünleyen Bir Araç: Edebiyat*”, **Çoluk Çocuk Dergisi**, Sayı:24.

SOYSAL, Özer (1998). “*Düşünce Özgürlüğü İçin Bir Toplumsal Kaynak: Kütüphane Kurumu*”, **IV. Yayın Kongresinde Sunulan Bildiri Metni**.

SOYSAL, Özer (1998). “*Türk Kütüphaneciliği / Bilginin Yazgısı*”, **Türk Kütüphaneciler Derneği**, Ankara.

STOKMANS, Mia J. W. (1999). “*Reading Attitude and its Effect on Leisure Time Reading*”, **Poetics**, 26.

ŞİRİN, Mustafa Ruhi (1998). **Çocuk Edebiyatı**, Çocuk Vakfı Yayınları, İstanbul.

T.C. MÜ SBE (2002). **Lisansüstü Tez Yazım El Kitabı**, Dizayn Matbaacılık, İstanbul

TDK, (1988). Türkçe Sözlük, TDKY, Ankara.

TOSYALI, Filiz (21.12.2003) “*Çocuğunuza Okuma Alışkanlığını Nasıl Kazandırabilirsiniz?*” konulu konferansı, İstanbul.

TUNCER, Nilüfer (2003). “*Çocuk Kütüphaneleri ve Okuma Alışkanlığı*”, **Çoluk Çocuk Dergisi**, Sayı:24.

URAL, Serpil (1987). “*Soruşturma:6*”, **Çocuk Edebiyatı Yıllığı**, Gökyüzü Yayınları, İstanbul.

- URAL, Serpil (1989). “*Serpil URAL ile Okulöncesi Çocuk Edebiyatı Üzerine*”, **Çocuk Edebiyatı Yıllığı**, Gökyüzü Yayınları, İstanbul.
- URAL, Serpil (1989). “*Çocuk ve Kitap*”, **Çocuk Edebiyatı Yıllığı**, Gökyüzü Yayınları, İstanbul.
- VAN DER VOORT, Tom H. A. (1991). “*Television and the Decline of Reading*”, **Poetics**, 20.
- VERBROOD, Marc ve Keen VAN REES (2003). “*Do Changes in Socialization Lead to Decline in Reading Level? How Parents, Literary Education and Popular Culture Affect the Level of Books Read*”, **Poetics**, 31.
- YALÇIN, Banu Tülümen (1987). “*Soruşturma:6*”, **Çocuk Edebiyatı Yıllığı**, Gökyüzü Yayınları, İstanbul.
- YALÇIN, Kemal (2004). “*Çocuklara Okuma Alışkanlığı Nasıl Kazandırılabilir?*”, **Yankı. İnter Kültür, Sanat, Edebiyat Ve Düşün Dergisi**, Sayı:17
- YAVUZ, Hilmi (1987). “*Okuma Alışkanlığı Üzerine*”, **Çocuk Edebiyatı Yıllığı**, Gökyüzü Yayınları, İstanbul.
- YAVUZER, Haluk (1985). **Çocuk Psikolojisi**, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- YAZICI, Hikmet (2004). “*Çocukla Konuşmanın ve Çocuğa Kitap Okumanın Beyin gelişimine Etkisi*”, **Yaşadıkça Eğitim Dergisi**, 82, Kültür Koleji Yayınları, İstanbul.
- YILMAZ, Bülent. “*Okuma Alışkanlığı Ve Yenimahalle İlçe Halk Kütüphanesi*”, H.Ü.S.B.E. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1990.
- YILMAZ, Bülent (1993). “*Okuma Alışkanlığında Halk Kütüphanelerinin Rolü*”. **Kültür Bakanlığı**, Ankara. “*Okuma Sosyolojisi: Ankara’da Oturanların Okuma Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma*”, **Türk Kütüphaneciliği**, 9(3), Ankara
- YILMAZ, Bülent (1998). “*Okuma Alışkanlığı Sorunu İle Bir Mücadele Örneği ve Türkiye İçin Öneriler*”, **Türk Kütüphaneciliği**, 12(3), Ankara.
- YILMAZ, Bülent (1998). “*Okuma Alışkanlığı Sorunu, Bir Enstitü Örneği ve Türkiye İçin Öneriler*”, **Türk Kütüphaneciliği**, 12(3), Ankara.
- YILMAZ, Bülent (2002). “*Ankara’daki İlköğretim Öğretmenlerinin Okuma ve Halk Kütüphanesi Kullanma Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma*”, **Türk Kütüphaneciliği**, 16(4), Ankara.

EKLER

EK 1. ÖRNEKLEM GRUBUNU OLUŞTURAN ÖĞRENCİLERİN KİŞİSEL ÖZELLİKLERİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

Tablo 1:
Cinsiyet Değişkenine Göre Yaş İçin Frekans Dağılımı

		Kız	Erkek	Toplam
7	f	1	2	3
	%	0.49	1.01	0,75
8	f	37	35	72
	%	18.23	17.77	18.00
9	f	50	46	96
	%	24.63	23.35	24.00
10	f	50	46	96
	%	24.63	23.35	24.00
11	f	47	50	97
	%	23.15	25.38	24.25
12	f	18	18	36
	%	8.87	9.14	9.00
Toplam	f	203	197	400
	%	50.75	49.25	100.0

Tablo 1 incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin %50.75'ini kızlar; %49.25'ini erkekler oluşturmaktadır. Örneklem içerisindeki erkeklerin ve kızların büyük bir çoğunluğu 8, 9,10 ve 11 yaş gruplarında yoğunlaşmaktadır. Çünkü ülkemizdeki okul yaşı düşünüldüğünde 2. sınıfa gidip de 7 yaşında olan ve 5. sınıfa gidip de 12 yaşında olan öğrenciler, çoğunluğu teşkil etmemektedir. Bu da araştırmanın 2, 3, 4 ve 5. sınıf öğrencileri üzerinde yapılmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 2:
Cinsiyet Değişkenine Göre Sınıf İçin Frekans Dağılımı

		Kız	Erkek	Toplam
2. sınıf	f	51	50	101
	%	25,12	25.38	25.25
3. sınıf	f	52	48	100
	%	25.62	24.37	25.00
4. sınıf	f	51	49	100
	%	25.12	24.87	25.00
5. sınıf	f	49	50	99
	%	24.14	25.38	24.75
Toplam	f	203	197	400
	%	50.75	49.25	100.0

Tablo 2 incelendiğinde, araştırmanın örneklemini oluşturan öğrencilerinin % 25.25'i 2. sınıfta, % 25.00'ı 3. sınıfta, % 25.00'ı 4. sınıfta, % 24.75'i 5. sınıfta okumaktadır. Cinsiyete göre dağılımlar arasındaki sınıf yüzdeleri birbirine oldukça yakındır. Mümkün olduğunca her sınıftan eşit sayıda öğrenciye ulaşılmaya çalışılmıştır.

Tablo 3:
Cinsiyet Değişkenine Göre Anaokuluna Gitme Durumu İçin Frekans Dağılımı

		Kız	Erkek	Toplam
Evet	f	60	52	112
	%	29,56	26.40	28.00
Hayır	f	143	145	288
	%	70.44	73.60	72.00
Toplam	f	203	197	400
	%	50.75	49.25	100.0

Tablo 3 incelendiğinde, araştırmanın örneklemini oluşturan öğrencilerinin % 28.00'ı anaokuluna gitmiş, % 72.00'ı ise anaokuluna gitmemiştir. Cinsiyete göre dağılımlar arasındaki anaokuluna gidip gitmeme yüzdeleri birbirine oldukça yakındır. Cinsiyete göre ayırt etmeden genel olarak bakıldığında, anaokuluna giden öğrencilerin oranı gitmeyen öğrencilere göre oldukça düşüktür.

Tablo 4:

Cinsiyet Değişkenine Göre Okuldaki Başarı Durumu İçin Frekans Dağılımı

		Kız	Erkek	Toplam
Başarısız	f	1	3	4
	%	0.49	1.52	1.00
Normal	f	51	68	119
	%	25.12	34.52	29.75
Başarılı	f	151	126	277
	%	74.38	63.96	69.25
Toplam	f	203	197	400
	%	50.75	49.25	100.0

Tablo 4 incelendiğinde, araştırmanın örneklemini oluşturan öğrencilerinin %1'i kendini başarısız olarak nitelendirirken, % 29.75'i normal, % 69.25'i de başarılı olarak nitelendirmiştir. Cinsiyete göre dağılımlar arasındaki okuldaki başarı durumu yüzdeleri birbirine oldukça yakındır. Ancak araştırmaya katılan öğrencilerin büyük bir kısmının kendini başarılı olarak nitelendiren öğrenciler olduğu görülmektedir.

Tablo 5:
Cinsiyet Değişkenine Göre Anne Eğitim Durumu İçin Frekans Dağılımı

		Kız	Erkek	Toplam
İlkokul mezunu	f	90	78	168
	%	52.94	48.45	50.76
Ortaokul mezunu	f	23	31	54
	%	13.53	19.26	16.31
Lise mezunu	f	37	35	72
	%	21.77	21.74	21.75
Üniversite mezunu	f	20	17	37
	%	11.77	10.56	11.18
Toplam	f	170	161	331
	%	51.36	48.64	62.75

Tablo 5 incelendiğinde, araştırmanın örneklemini oluşturan öğrencilerin annelerinin 50.76'sı ilkokul mezunu, %16.31'i ortaokul mezunu, %21.75'i lise mezunu, % 11.18'i de üniversite mezunudur. Cinsiyete göre dağılımlar arasındaki anne eğitim durumu yüzdeleri birbirine oldukça yakındır. Görülmektedir ki; araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin büyük çoğunluğu ilkokul mezunudur. Üniversite mezunu olanların sayısı ise oldukça azdır.

Tablo 6:
Cinsiyet Değişkenine Göre Baba Eğitim Durumu İçin Frekans Dağılımı

		Kız	Erkek	Toplam
İlkokul mezunu	f	66	60	126
	%	34.38	33.71	34.05
Ortaokul mezunu	f	37	34	71
	%	19.27	19.10	19.19
Lise mezunu	f	48	54	102
	%	25.00	30.34	27.57
Üniversite mezunu	f	41	30	71
	%	21.35	16.85	19.19
Toplam	f	192	178	370
	%	51.89	48.11	92.50

Tablo 6 incelendiğinde, araştırmanın örneklemini oluşturan öğrencilerin babalarının % 34.05'i ilkokul mezunu, % 19.19'u ortaokul mezunu, % 27.57'si lise mezunu, % 19.19'u da üniversite mezunudur. Cinsiyete göre dağılımlar arasındaki baba eğitim durumu yüzdeleri birbirine oldukça yakındır. Görülmektedir ki; araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının çoğunluğu ilkokul ve lise mezunudur. Üniversite mezunu olanların sayısı ise ortaokul mezunu olanların sayısına eşittir.

Tablo 7:
Cinsiyet Değişkenine Göre Aile Aylık Gelir Durumu İçin Frekans Dağılımı

		Kız	Erkek	Toplam
Düşük	f	13	15	28
	%	6.40	7.61	7.00
Normal	f	70	66	136
	%	34.48	33.50	34.00
İyi	f	80	87	167
	%	39.41	44.16	41.75
Çok iyi	f	40	29	69
	%	19.70	14.72	17.25
Toplam	f	203	197	400
	%	50.75	49.25	100.00

Tablo 7 incelendiğinde, araştırmanın örneklemini oluşturan öğrencilerin % 7'sinin ailesinin aylık geliri düşük, % 34'ünün ki normal, % 41.75'inin ki iyi, % 17.25'inin ki de çok iyidir. Cinsiyete göre dağılımlar arasındaki aile aylık gelir durumu yüzdeleri birbirine oldukça yakındır. Görülmektedir ki; araştırmaya katılan öğrencilerin ailelerinin çok küçük bir kısmı (% 7) düşük gelirlidir. Araştırmaya katılan bu öğrencilerin çoğunluğu normal ve iyi gelirli ailelerin çocuklarıdır. Bu öğrenciler arasında aylık geliri çok iyi olan ailelerin çocukları da bulunmaktadır.

Tablo 8:
Cinsiyet Değişkenine Göre Ders Kitapları Dışında, Günlük Kitap Okuma Süresi İçin Frekans Dağılımı

		Kız	Erkek	Toplam
Hiç	f	5	9	14
	%	2.46	4.57	3.50
30 dakika	f	69	77	146
	%	33.99	39.09	36.50
1 saat	f	88	86	174
	%	43.35	43.66	43.50
1 saatten fazla	f	41	25	66
	%	20.20	12.69	16.50
Toplam	f	203	197	400
	%	50.75	49.25	100.00

Tablo 8 incelendiğinde, araştırmanın örneklemini oluşturan öğrencilerin % 3.50'si hiç kitap okumamakta, % 36.50'si günde ortalama 30 dakika kitap okumakta, % 43.50'si 1 saat kitap okumakta, % 16.50'si ise 1 saatten fazla kitap okumaktadır. Görülmektedir ki; kitap okumaya hiç zaman ayırmayan öğrencilerin sayısı oldukça azdır. Öğrenciler çoğunlukla kitap okumak için 1 saatlik zaman ayırmaktadırlar. 1 saatten fazla okuyan öğrenciler de vardır. Bunların çoğunluğuna da kız öğrenciler oluşturmaktadır.

Tablo 9:
Cinsiyet Değişkenine Göre Ders Kitapları Dışında Sahip Olunan Kitap Sayısı İçin Frekans Dağılımı

		Kız	Erkek	Toplam
Hiç yok	f	23	25	48
	%	11.39	12.69	12.03
1-5	f	65	62	127
	%	32.18	31.47	31.83
6-10	f	47	42	89
	%	23.27	21.32	22.31
11-25	f	33	26	59
	%	16.34	13.20	14.79
25'ten fazla	f	34	42	76
	%	16.83	21.32	19.05
Toplam	f	202	197	399
	%	50.63	49.37	99.75

Tablo 9 incelendiğinde, araştırmanın örneklemini oluşturan öğrencilerin % 12.03'ünün evinde hiç roman, hikaye ve masal kitabı yoktur. % 31.83'ünün evinde 1-5 tane, % 22.31'inin evinde 6-10 tane, % 14.79'unun evinde 11-25 tane, % 19.05'inin evinde 25'ten fazla hikaye, roman ve masal kitabı bulunmaktadır. Cinsiyete göre dağılımlar arasındaki, sahip olunan roman, hikaye ve masal kitabı sayısı yüzdeleri birbirine oldukça yakındır.

Tablo 10:
Cinsiyet Değişkenine Göre Daha Çok Okunan Kitap Türü İçin Frekans Dağılımı

		Kız	Erkek	Toplam
Hikaye	f	154	150	304
	%	29.45	32.40	30.83
Roman	f	70	47	117
	%	13.38	10.15	11.87
Masal	f	103	95	198
	%	19.69	20.52	20.08
Resimli/Çizgili Kitaplar	f	62	58	120
	%	11.86	12.53	12.17
Çocuk dergileri	f	93	74	167
	%	17.78	15.98	16.94
Ansiklopedi	f	41	39	80
	%	7.84	8.42	8.11
Toplam	f	523	463	986
	%	53.04	49.96	246,50

Tablo 10 incelendiğinde, araştırmanın örneklemini oluşturan öğrencilerden kızların %29.45'i hikaye kitabı; % 13.38'i roman; % 19.69'u masal; % 11.86'sı resimli/çizgili kitaplar; % 17.78'i çocuk dergileri; % 7.84'ü ansiklopedi okumaktadır. Erkeklerin ise %32.40'ı hikaye kitabı; % 10.15'i roman; % 20.52'si masal; % 12.53'ü resimli/çizgili kitaplar; % 15.98'i çocuk dergileri; % 8.42'si ansiklopedi okumaktadır. Görülmektedir ki; en çok tercih edilen tür hikaye ve masal kitapları, en az tercih edilen ise ansiklopedilerdir.

EK 2. ANKET

Bu anket formu, bazı kişisel özelliklerinizi belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Bu soruları yanıtlarken sizin durumunuz için en uygun olan seçeneğin karşısındaki ☐ içine ☒ işareti koyunuz.

Göstereceğiniz ilgi ve tüm yardımlarınız için teşekkür ederiz.

Derya Duygu İnan

KİŞİSEL BİLGİLER

- 1- Yaşınız?
 - a. ☐ 7
 - b. ☐ 8
 - c. ☐ 9
 - d. ☐ 10
 - e. ☐ 11
 - f. ☐ 12
- 2- Cinsiyetiniz
 - a. ☐ Kız
 - b. ☐ Erkek
- 3- Kaçınıcı sınıfta okuyorsunuz?
 - a. ☐ 2. sınıf
 - b. ☐ 3. sınıf
 - c. ☐ 4. sınıf
 - d. ☐ 5. sınıf
- 4- Anaokuluna gittin mi?
 - a. ☐ Evet
 - b. ☐ Hayır
- 5- Okuldaki başarı durumun nedir?
 - a. ☐ Başarısız
 - b. ☐ Normal
 - c. ☐ Başarılı

AİLE BİLGİLERİ

- 6- Annenizin eğitim durumu
 - a. ☐ İlkokul mezunu
 - b. ☐ Ortaokul mezunu
 - c. ☐ Lise mezunu
 - d. ☐ Üniversite mezunu
 - e. ☐ Okuma yazma bilmiyor
 - f. ☐ İlkokulu bitirmemiş
- 7- Babanızın eğitim durumu
 - a. ☐ İlkokul mezunu
 - b. ☐ Ortaokul mezunu
 - c. ☐ Lise mezunu
 - d. ☐ Üniversite mezunu
 - e. ☐ Okuma yazma bilmiyor
 - f. ☐ İlkokulu bitirmemiş
- 8- Ailenizin aylık gelir durumu
 - a. ☐ Düşük
 - b. ☐ Normall
 - c. ☐ İyi
 - d. ☐ Çok iyi

OKUMA ALIŞKANLIKLARI

- 9- Ders kitapları dışında, ortalama günde kaç saat kitap okuyorsun?
 - a. ☐ Hiç
 - b. ☐ 30 dakika
 - c. ☐ 1saat
 - d. ☐ 1saatten fazla
- 10- Ders kitaplarından başka evde kaç tane roman, hikaye ve masal kitabın var?
 - a. ☐ Hiç yok
 - b. ☐ 1-5
 - c. ☐ 6-10
 - b. ☐ 11-25
 - b. ☐ 25'den fazla
- 11- Daha çok hangi kitapları okuyorsun? (birden fazla seçeneği işaretleyebilirsin)
 - a. ☐ Hikaye
 - b. ☐ Roman
 - c. ☐ Masal
 - d. ☐ Resimli / çizgili kitaplar
 - e. ☐ Çocuk dergileri
 - f. ☐ Ansiklopedi
- 12- Ders kitapların dışında okuduğun son üç kitabın adını yazar mısın?
 - a).....
 - b).....
 - c).....
 - d) Hatırlamıyorum
- 13- Okuduğun kitaplar arasında en az beğendiğin hangisiydi?
 - a).....

EK 3. OKUMA ALIŞKANLIĞI-ORTAMI ÖLÇEĞİ

Aşağıdaki ifadeleri okuyarak, size uygunluk derecesine göre her ifadenin karşısında bulunan seçeneklerden yalnızca birinin içine **×** koyarak içtenlikle cevaplayınız.

		EVET	HAYIR
	KENDİ		
1	Arkadaşlarının doğum günlerinde, onlara kitap hediye ettin mi?	☐	☐
2	Arkadaşlarınla kitap değiş tokuşu yapıyor musun?	☐	☐
3	Boş zamanlarında, ders kitabı dışında hikaye, masal, dergi vb. okuyor musun?	☐	☐
4	Bu ay roman, hikaye ve masal kitabı okudun mu	☐	☐
5	Bu hafta gazete okudun mu	☐	☐
6	Bu hafta roman, hikaye ve masal kitabı okudun mu	☐	☐
7	Bugün veya dün gazete okudun mu	☐	☐
8	Bugün veya dün roman, hikaye ve masal kitabı okudun mu	☐	☐
9	Çevredeki kütüphanelere gidiyor musun?	☐	☐
10	Ders kitapları dışında, kitap okuyor musun?	☐	☐
11	Kendi harçlığıyla kitap alır mısın?	☐	☐
12	Kitap fuarına gittin mi?	☐	☐
13	Kitap okuduğunda kendini mutlu hissediyor musun?	☐	☐
14	Kitap okumak sence eğlenceli mi?	☐	☐
15	Kitap okumakla yeni bilgiler öğreniyor musun?	☐	☐
16	Okuduğun kitaplar sende yeni kitaplar okuma isteği uyandırıyor mu?	☐	☐
17	Okul gazetesini, sınıftaki ve koridorlardaki panoları okuyor musun?	☐	☐
18	Okul kütüphanesinden yararlanıyor musun?	☐	☐
19	Sınıf kitaplığını kullanıyor musun?	☐	☐
	AİLE		
20	Anne ve babanla birlikte kitap okuyor musunuz?	☐	☐
21	Annen baban kendilerine roman, hikaye, masal kitapları alırlar mı	☐	☐
22	Annen baban sana-kardeşlerine roman, hikaye, masal kitapları alırlar mı	☐	☐
23	Annen işi olmadığı zamanlar kitap, dergi, gazete okuyor mu?	☐	☐
24	Baban işi olmadığı zamanlar kitap, dergi, gazete okuyor mu?	☐	☐
25	Ders kitaplarından başka evde roman, hikaye ve masal kitabın var mı?	☐	☐
26	Evinizde kitaplık var mı?	☐	☐
27	Evinize her gün gazete alınır mı?	☐	☐
28	Kardeşlerin boş zamanlarında kitap ,dergi, gazete okuyorlar mı?	☐	☐
29	Okulöncesi dönemde büyüklerin sana kitap okudular mı?	☐	☐

		EVET	HAYIR
	OKUL		
30	Okul kütüphanesinde size yardımcı olan bir görevli var mı?	☐	☐
31	Okulda kitap tanııtma çalışmaları yapıyor musunuz?	☐	☐
32	Okulda sesli okuma çalışmaları yapıyor musunuz?	☐	☐
33	Okulunuzda kitaplık var mı?	☐	☐
34	Öğretmeniniz dersleri işlerken; ders kitabı dışında gazete, dergi vb. kullanıyor mu?	☐	☐
35	Öğretmeniniz ödev yapmak için sizleri kütüphaneye gönderiyor mu?	☐	☐
36	Öğretmeniniz size gazeteden haberler okuyor mu?	☐	☐
37	Öğretmeniniz size hikaye ve masallar okuyor mu?	☐	☐
38	Öğretmeniniz size kitap okumanız gerektiğini söylüyor mu?	☐	☐
39	Öğretmeniniz veya kitaplık kolu, okumanız için düzenli olarak kitap dağıtıyor mu?	☐	☐
40	Öğretmeninizle şiir çalışmaları yapıyor musunuz?	☐	☐
41	Sınıfınızda kitaplık var mı?	☐	☐
42	Sınıfta kitap okuma saatleri yapıyor musunuz?	☐	☐
43	Türkçe kitaplarındaki okuma parçaları ilğini çekiyor mu?	☐	☐
	ÇEVRE		
44	Hoşuna giden kitapları bulabiliyor musun?	☐	☐
45	Kütüphanelerden eve ödünç kitap alabiliyor musun?	☐	☐
46	Çevrenizde kitaplık var mı?	☐	☐

EK 4. GEÇERLİLİK-GÜVENİRLİK İSTATİSTİKLERİ

Tablo 1. Faktör Analizi Sonuçları

FAKTÖR NO	Eigen Değeri	Yığmal Yüzdesi
1	5.19	0.11
2	2.39	0.17
3	2.12	0.21
4	1.68	0.25
5	1.60	0.28
6	1.48	0.31
7	1.42	0.34
8	1.37	0.38
9	1.33	0.40
10	1.27	0.43
11	1.23	0.46
12	1.18	0.48
13	1.15	0.51
14	1.10	0.53
15	1.07	0.56
16	1.01	0.58

Değişken	n	μ	s
12 Kitap fuarına gittin mi?	400	0.27	0.44
35 Öğretmeniniz ödev yapmak için sizleri kütüphaneye gönderiyor mu?	400	0.32	0.47
31 Okulda kitap tanııtma çalışmaları yapıyor musunuz?	400	0.34	0.48
7 Bugün veya dün gazete okudun mu	400	0.39	0.49
36 Öğretmeniniz size gazeteden haberler okuyor mu?	400	0.39	0.49
45 Kütüphanelerden eve ödünç kitap alabiliyor musun?	400	0.43	0.50
1 Arkadaşlarının doğum günlerinde, onlara kitap hediye ettin mi?	400	0.44	0.50
9 Çevredeki kütüphanelere gidiyor musun?	400	0.45	0.50
21 Annen baban kendilerine roman, hikaye, masal kitapları alırlar mı	400	0.46	0.50
27 Evinize her gün gazete alınır mı?	400	0.47	0.50
5 Bu hafta gazete okudun mu	400	0.48	0.50
8 Bugün veya dün roman, hikaye ve masal kitabı okudun mu	400	0.49	0.50
34 Öğretmeniniz dersleri işlerken; ders kitabı dışında gazete, dergi vb. kullanıyor mu?	400	0.49	0.50
20 Anne ve babanla birlikte kitap okuyor musunuz?	400	0.50	0.50
46 Çevrenizde kitaplık var mı?	400	0.54	0.50
28 Kardeşlerin boş zamanlarında kitap ,dergi, gazete okuyorlar mı?	400	0.56	0.50
30 Okul kütüphanesinde size yardımcı olan bir görevli var mı?	400	0.56	0.50
26 Evinizde kitaplık var mı?	400	0.59	0.49
23 Annen işi olmadığı zamanlar kitap, dergi, gazete okuyor mu?	400	0.61	0.49
42 Sınıfta kitap okuma saatleri yapıyor musunuz?	400	0.61	0.49
6 Bu hafta roman, hikaye ve masal kitabı okudun mu	400	0.62	0.49
11 Kendi harçlığınla kitap alır mısın?	400	0.63	0.48
29 Okulöncesi dönemde büyüklerin sana kitap okudular mı?	400	0.65	0.48
18 Okul kütüphanesinden yararlanıyor musun?	400	0.66	0.48
2 Arkadaşlarınla kitap değiş tokuşu yapıyor musun?	400	0.72	0.45
24 Baban işi olmadığı zamanlar kitap, dergi, gazete okuyor mu?	400	0.72	0.45
4 Bu ay roman, hikaye ve masal kitabı okudun mu	400	0.74	0.44
17 Okul gazetesini, sınıftaki ve koridorlardaki panoları okuyor musun?	400	0.75	0.43
40 Öğretmeninizle şiiir çalışmaları yapıyor musunuz?	400	0.76	0.43
44 Hoşuna giden kitapları bulabiliyor musun?	400	0.76	0.43
39 Öğretmeniniz veya kitaplık kolu, okumanız için düzenli olarak kitap dağıtıyor mu?	400	0.77	0.42
37 Öğretmeniniz size hikaye ve masallar okuyor mu?	400	0.79	0.41
19 Sınıf kitaplığını kullanıyor musun?	400	0.80	0.40
22 Annen baban sana-kardeşlerine roman, hikaye, masal kitapları alırlar mı	400	0.80	0.40
25 Ders kitaplarından başka evde roman, hikaye ve masal kitabın var mı?	400	0.81	0.39
32 Okulda sesli okuma çalışmaları yapıyor musunuz?	400	0.84	0.36
16 Okuduğun kitaplar sende yeni kitaplar okuma isteği uyandırıyor mu?	400	0.85	0.36
41 Sınıfınızda kitaplık var mı?	400	0.86	0.35
43 Türkçe kitaplarındaki okuma parçaları ilgini çekiyor mu?	400	0.89	0.31
10 Ders kitapları dışında, kitap okuyor musun?	400	0.91	0.29
33 Okulunuzda kitaplık var mı?	400	0.92	0.28
3 Boş zamanlarında, ders kitabı dışında hikaye, masal, dergi vb. okuyor musun?	400	0.94	0.24
13 Kitap okuduğunda kendini mutlu hissediyor musun?	400	0.95	0.21
14 Kitap okumak sence eğlenceli mi?	400	0.95	0.21
38 Öğretmeniniz size kitap okumanız gerektiğini söylüyor mu?	400	0.96	0.20
15 Kitap okumakla yeni bilgiler öğreniyor musun?	400	0.98	0.16

DÖNÜŞMÜŞ FAKTÖR Matrisi
FAKTÖR

	sonuç	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1 Arkadaşlarının doğum günlerinde, onlara kitap hediye ettin mi?	1	0.40	0.05	-0.20	-0.07	0.06	0.07	-0.13	0.03	-0.03	0.03	0.36	0.03	0.01	0.12	-0.36	-0.26
2 Arkadaşlarınla kitap değiş tokuşu yapıyor musun?	16	0.13	0.05	0.27	0.11	0.01	0.08	-0.21	0.21	0.07	-0.03	0.11	0.17	-0.00	-0.18	-0.22	0.44
3 Boş zamanlarında, ders kitabı dışında hikaye, masal, dergi vb. okuyor musun?	2	0.08	0.62	-0.25	0.09	0.07	-0.11	0.05	0.15	-0.11	0.19	0.08	-0.07	0.02	-0.08	-0.03	0.14
4 Bu ay roman, hikaye ve masal kitabı okudun mu	8	-0.09	-0.10	-0.07	-0.04	0.08	0.09	-0.09	0.62	0.14	0.24	0.11	0.23	-0.11	0.23	-0.03	-0.00
5 Bu hafta gazete okudun mu	5	0.14	0.05	-0.06	0.13	0.74	0.00	-0.07	-0.06	0.03	0.01	0.07	0.22	-0.01	0.03	0.08	-0.11
6 Bu hafta roman, hikaye ve masal kitabı okudun mu	8	0.15	0.05	0.02	0.07	0.01	0.06	-0.04	0.77	-0.00	0.04	0.06	-0.02	0.08	0.04	-0.03	-0.05
7 Bugün veya dün gazete okudun mu	5	0.07	-0.02	0.03	-0.10	0.73	0.00	0.01	0.07	-0.10	0.12	0.15	0.01	-0.09	0.07	-0.10	0.01
8 Bugün veya dün roman, hikaye ve masal kitabı okudun mu	8	0.17	0.14	-0.00	0.07	-0.01	-0.07	-0.06	0.71	-0.16	-0.07	-0.02	-0.11	0.02	0.05	-0.10	0.02
9 Çevredeki kütüphanelere gidiyor musun?	12	0.12	0.09	0.07	0.09	-0.04	-0.06	0.08	0.03	0.24	0.20	0.29	0.46	0.18	0.08	0.05	0.29
10 Ders kitapları dışında, kitap okuyor musun?	2	-0.04	0.70	0.06	0.05	-0.01	0.04	-0.23	-0.04	0.04	0.05	-0.00	0.03	-0.00	0.08	-0.04	-0.05
11 Kendi harçlığıyla kitap alır mısın?	1	0.35	0.12	-0.24	-0.09	-0.23	0.02	-0.34	0.08	-0.02	0.18	0.13	0.01	0.35	-0.04	0.22	-0.10
12 Kitap fuarına gittin mi?	14	0.16	0.25	-0.21	0.03	-0.11	-0.11	0.26	0.16	-0.05	-0.09	0.07	0.16	-0.06	0.53	-0.14	0.10
13 Kitap okuduğunda kendini mutlu hissediyor musun?	7	0.02	0.32	0.00	-0.01	0.01	-0.07	-0.59	0.14	-0.09	-0.11	0.10	-0.18	-0.04	-0.13	-0.11	-0.07
14 Kitap okumak sence eğlenceli mi?	2	0.04	0.72	0.18	-0.05	0.02	0.23	-0.23	0.06	0.05	-0.08	0.01	0.01	-0.04	0.01	0.03	-0.06
15 Kitap okumakla yeni bilgiler öğreniyor musun?	7	0.13	0.16	0.16	-0.13	-0.10	0.15	-0.46	0.02	-0.05	0.14	-0.03	0.03	-0.06	-0.03	0.02	0.18
16 Okuduğun kitaplar sende yeni kitaplar okuma isteği uyandırıyor mu?	7	-0.07	0.14	-0.16	0.15	0.14	0.01	-0.67	0.05	0.15	-0.07	0.00	0.10	0.08	0.14	-0.00	0.01
17 Okul gazetesini, sınıftaki ve koridorlardaki panoları okuyor musun?	11	0.05	0.06	0.13	-0.07	0.09	0.05	0.12	0.14	0.06	0.05	0.62	0.16	0.18	-0.02	-0.03	-0.18
18 Okul kütüphanesinden yararlanıyor musun?	11	0.04	0.01	0.06	0.03	0.04	0.01	-0.10	0.03	-0.23	0.11	0.66	-0.06	0.03	-0.01	0.12	0.21
19 Sınıf kitaplığını kullanıyor musun?	4	0.08	0.03	-0.04	0.53	-0.02	-0.04	-0.26	0.16	-0.38	0.04	0.08	0.11	0.08	0.05	0.16	0.00
20 Anne ve babanla birlikte kitap okuyor musunuz?	1	0.57	-0.09	0.10	-0.05	0.04	-0.10	-0.04	0.06	-0.06	0.01	0.17	0.02	0.25	0.14	-0.15	0.07
21 Annen baban kendilerine roman, hikaye, masal kitapları alırlar mı	1	0.53	-0.05	0.12	0.01	0.05	-0.08	-0.08	0.09	0.03	-0.01	0.09	-0.15	0.04	0.46	0.06	0.11
22 Annen baban sana-kardeşlerine roman, hikaye, masal kitapları alırlar mı	10	0.23	0.23	-0.15	-0.08	0.12	0.24	-0.02	0.10	-0.14	0.38	0.18	-0.16	0.11	0.25	0.03	-0.06
23 Annen işi olmadığı zamanlar kitap, dergi, gazete okuyor mu?	1	0.60	0.03	-0.00	0.17	0.21	0.11	-0.08	0.00	0.05	0.04	-0.12	0.08	-0.20	0.20	-0.12	0.01
24 Baban işi olmadığı zamanlar kitap, dergi, gazete okuyor mu?	1	0.59	0.14	0.11	0.10	0.24	0.09	0.09	0.13	0.05	-0.00	-0.08	0.07	-0.03	-0.01	-0.02	-0.07
25 Ders kitaplarından başka evde roman, hikaye ve masal kitabın var mı?	13	0.25	0.10	0.20	-0.09	0.05	0.17	-0.07	0.22	0.12	0.31	0.01	0.06	-0.37	0.11	-0.21	-0.23
26 Evinizde kitaplık var mı?	14	0.10	-0.04	0.09	0.07	0.13	0.04	-0.05	0.10	-0.05	0.04	0.04	0.01	0.12	0.73	0.03	-0.08
27 Evinize her gün gazete alınır mı?	5	0.33	0.05	-0.03	-0.08	0.50	-0.06	0.03	0.05	-0.12	0.09	-0.12	-0.11	0.17	0.06	-0.10	0.07
28 Kardeşlerin boş zamanlarında kitap ,dergi, gazete okuyorlar mı?	10	-0.01	0.05	0.06	0.15	0.14	-0.05	0.04	0.06	0.02	0.77	0.08	-0.00	-0.05	-0.05	-0.06	0.09
29 Okulöncesi dönemde büyüklerin sana kitap okudular mı?	1	0.53	-0.02	-0.08	0.12	0.00	0.09	-0.01	0.21	-0.10	0.02	0.19	0.25	-0.15	-0.14	0.12	0.10
30 Okul kütüphanesinde size yardımcı olan bir görevli var mı?	11	0.01	0.02	-0.01	0.25	0.03	0.01	-0.13	-0.03	-0.11	-0.08	0.56	0.04	-0.21	0.27	-0.33	0.08
31 Okulda kitap tanııtma çalışmaları yapıyor musunuz?	9	0.21	-0.04	0.11	0.04	0.14	-0.24	-0.01	0.16	-0.41	-0.04	0.17	0.10	0.16	0.02	0.04	0.11
32 Okulda sesli okuma çalışmaları yapıyor musunuz?	16	0.01	-0.03	-0.06	-0.13	-0.03	0.09	-0.00	-0.08	-0.03	0.07	0.01	-0.02	-0.03	0.05	-0.07	0.76
33 Okulunuzda kitaplık var mı?	4	0.00	0.12	0.07	0.70	0.01	0.10	0.05	0.09	0.11	-0.02	-0.02	0.07	0.02	-0.03	-0.04	0.02
34 Öğretmeniniz dersleri işlerken; ders kitabı dışında gazete, dergi vb. kullanıyor mu?	15	0.09	0.05	-0.09	0.00	0.07	0.07	0.01	0.12	-0.06	0.04	-0.01	-0.02	0.06	-0.05	-0.71	0.13
35 Öğretmeniniz ödev yapmak için sizleri kütüphaneye gönderiyor mu?	12	-0.16	-0.05	0.22	0.04	0.00	-0.26	-0.15	-0.09	-0.10	0.18	0.20	0.42	0.20	0.13	-0.29	-0.01
36 Öğretmeniniz size gazeteden haberler okuyor mu?	9	0.06	0.00	0.28	-0.01	-0.11	-0.03	-0.10	0.05	-0.32	0.30	-0.07	0.15	0.19	0.18	-0.31	-0.08
37 Öğretmeniniz size hikaye ve masallar okuyor mu?	3	0.09	0.05	0.77	0.11	-0.02	0.02	0.07	-0.02	-0.08	0.04	0.12	0.00	0.04	0.02	0.11	0.01
38 Öğretmeniniz size kitap okumanız gerektiğini söylüyor mu?	6	0.07	0.18	0.07	0.07	0.01	0.77	0.02	0.01	-0.11	-0.04	0.06	0.02	0.00	-0.01	-0.00	0.09
39 Öğretmeniniz veya kitaplık kolu, okumanız için düzenli olarak kitap dağıtıyor mu?	9	-0.10	0.03	0.04	0.08	0.11	0.19	0.09	-0.03	-0.71	0.01	0.12	0.14	-0.00	0.06	-0.10	-0.02
40 Öğretmeninizle şiir çalışmaları yapıyor musunuz?	13	0.01	-0.00	0.08	0.13	-0.00	0.07	-0.03	0.07	-0.08	-0.01	0.08	0.16	0.66	0.16	-0.16	-0.04
41 Sınıfınızda kitaplık var mı?	4	0.09	-0.09	0.09	0.75	-0.04	0.08	-0.02	-0.02	-0.18	0.12	0.01	-0.06	0.05	0.11	-0.00	-0.15
42 Sınıfta kitap okuma saatleri yapıyor musunuz?	12	0.10	-0.03	0.00	0.00	0.12	0.04	0.03	0.01	-0.23	-0.14	0.01	0.72	0.04	-0.04	-0.00	-0.06
43 Türkçe kitaplarındaki okuma parçaları ilginizi çekiyor mu?	6	-0.03	-0.18	-0.08	0.19	-0.06	0.49	-0.28	0.09	0.08	0.11	-0.01	0.01	0.17	0.02	-0.33	0.10
44 Hoşuna giden kitapları bulabiliyor musun?	13	0.28	0.06	-0.09	-0.04	-0.19	-0.16	-0.30	0.09	-0.24	0.21	0.02	0.15	-0.31	0.12	-0.12	-0.03
45 Kütüphanelerden eve ödünç kitap alabiliyor musun?	4	0.30	-0.00	-0.10	0.40	0.10	-0.20	0.10	-0.11	0.18	0.22	0.20	-0.01	0.12	0.02	-0.27	0.01
46 Çevrenizde kitaplık var mı?	12	0.16	0.00	-0.13	0.07	0.17	0.08	-0.16	-0.00	-0.15	0.29	-0.09	0.40	0.06	0.33	0.04	0.17

Tablo 2. T Değişkeni İçin Madde Analizi Sonuçları

	Item-Total Correlation			Item-Remainder Correlation		
	r	Sd	p	r	Sd	p
F1	0.73	398	p<.01	0.53	398	p<.01
F2	0.31	398	p<.01	0.23	398	p<.05
F3	0.19	398	-	0.12	398	-
F4	0.49	398	p<.01	0.36	398	p<.01
F5	0.46	398	p<.01	0.32	398	p<.01
F6	0.27	398	p<.01	0.21	398	p<.05
F7	0.30	398	p<.01	0.22	398	p<.05
F8	0.51	398	p<.01	0.37	398	p<.01
F9	0.50	398	p<.01	0.39	398	p<.01
F10	0.47	398	p<.01	0.38	398	p<.01
F11	0.52	398	p<.01	0.40	398	p<.01
F12	0.56	398	p<.01	0.40	398	p<.01
F13	0.55	398	p<.01	0.46	398	p<.01
F14	0.46	398	p<.01	0.37	398	p<.01
F15	0.30	398	p<.01	0.23	398	p<.05
F16	0.29	398	p<.01	0.20	398	p<.05
Cronbach Alpha Katsayısı			α	n	k	
			0.73	400	16	

Tablo 3. F1 Değişkeni İçin Madde Analizi Sonuçları

	Item-Total Correlation			Item-Remainder Correlation		
	r	Sd	p	r	Sd	p
1. Arkadaşlarının doğum günle	0.56	398	p<.01	0.35	398	p<.01
11. Kendi harçlığınla kitap al	0.46	398	p<.01	0.23	398	p<.05
20. Anne ve babanla birlikte k	0.62	398	p<.01	0.42	398	p<.01
21. Annen baban kendilerine ro	0.61	398	p<.01	0.40	398	p<.01
23. Annen işi olmadığı zamanla	0.62	398	p<.01	0.42	398	p<.01
24. Baban işi olmadığı zamanla	0.57	398	p<.01	0.39	398	p<.01
29. Okulöncesi dönemde büyükle	0.57	398	p<.01	0.37	398	p<.01
Cronbach Alpha Katsayısı			α	n	k	
			0.66	400	7	

Tablo 4. F2 Değişkeni İçin Madde Analizi Sonuçları

	Item-Total Correlation			Item-Remainder Correlation		
	r	Sd	p	r	Sd	p
3. Boş zamanlarında, ders kita	0.66	398	p<.01	0.29	398	p<.01
10. Ders kitapları dışında, ki	0.81	398	p<.01	0.44	398	p<.01
14. Kitap okumak sence eğlence	0.73	398	p<.01	0.45	398	p<.01
Cronbach Alpha Katsayısı			α	n	k	
			0.57	400	3	

Tablo 5. F4 Değişkeni İçin Madde Analizi Sonuçları

	Item-Total Correlation			Item-Remainder Correlation		
	r	Sd	p	r	Sd	p
19. Sınıf kitaplığını kullanıy	0.66	398	p<.01	0.33	398	p<.01
33. Okulunuzda kitaplık var mı	0.56	398	p<.01	0.32	398	p<.01
41. Sınıfınızda kitaplık var m	0.71	398	p<.01	0.45	398	p<.01
45. Kütüphanelerden eve ödünç	0.66	398	p<.01	0.22	398	p<.05
Cronbach Alpha Katsayısı			α	n	k	
			0.52	400	4	

Tablo 6. F5 Değişkeni İçin Madde Analizi Sonuçları

	Item-Total Correlation			Item-Remainder Correlation		
	r	Sd	p	r	Sd	p
5. Bu hafta gazete okudun mu	0.75	398	p<.01	0.41	398	p<.01
7. Bugün veya dün gazete okudu	0.77	398	p<.01	0.45	398	p<.01
27. Evinize her gün gazete alı	0.69	398	p<.01	0.30	398	p<.01
Cronbach Alpha Katsayısı			α	n	k	
			0.58	400	3	

Tablo 7. F6 Değişkeni İçin Madde Analizi Sonuçları

	Item-Total Correlation			Item-Remainder Correlation		
	r	Sd	p	r	Sd	p
38. Öğretmeniniz size kitap ok	0.63	398	p<.01	0.18	398	-
43. Türkçe kitaplarındaki okum	0.87	398	p<.01	0.18	398	-
Cronbach Alpha Katsayısı			α	n	k	
			0.28	400	2	

Tablo 8. F7 Değişkeni İçin Madde Analizi Sonuçları

	Item-Total Correlation			Item-Remainder Correlation		
	r	Sd	p	r	Sd	p
13. Kitap okuduğunda kendini m	0.65	398	p<.01	0.30	398	p<.01
15. Kitap okumakla yeni bilgil	0.51	398	p<.01	0.24	398	p<.05
16. Okuduğun kitaplar sende ye	0.85	398	p<.01	0.31	398	p<.01
Cronbach Alpha Katsayısı			α	n	k	
			0.42	400	3	

Tablo 9. F8 Değişkeni İçin Madde Analizi Sonuçları

	Item-Total Correlation			Item-Remainder Correlation		
	r	Sd	p	r	Sd	p
4. Bu ay roman, hikaye ve masa	0.68	398	p<.01	0.34	398	p<.01
6. Bu hafta roman, hikaye ve m	0.80	398	p<.01	0.49	398	p<.01
8. Bugün veya dün roman, hikay	0.77	398	p<.01	0.43	398	p<.01
Cronbach Alpha Katsayısı			α	n	k	
			0.61	400	3	

Tablo 10. F9 Değişkeni İçin Madde Analizi Sonuçları

	Item-Total Correlation			Item-Remainder Correlation		
	r	Sd	p	r	Sd	p
31. Okulda kitap tanıtma çalış	0.66	398	p<.01	0.18	398	-
36. Öğretmeniniz size gazetede	0.67	398	p<.01	0.18	398	-
39. Öğretmeniniz veya kitaplık	0.63	398	p<.01	0.21	398	p<.05
Cronbach Alpha Katsayısı			α	n	k	
			0.33	400	3	

Tablo 11. F10 Değişkeni İçin Madde Analizi Sonuçları

	Item-Total Correlation			Item-Remainder Correlation		
	r	Sd	p	r	Sd	p
22. Annen baban sana-kardeşler	0.70	398	p<.01	0.17	398	-
28. Kardeşlerin boş zamanların	0.82	398	p<.01	0.17	398	-
Cronbach Alpha Katsayısı			α	n	k	
			0.28	400	2	

Tablo 12. F11 Değişkeni İçin Madde Analizi Sonuçları

	Item-Total Correlation			Item-Remainder Correlation		
	r	Sd	p	r	Sd	p
17. Okul gazetesini, sınıftaki	0.64	398	p<.01	0.25	398	p<.05
18. Okul kütüphanesinden yarar	0.73	398	p<.01	0.34	398	p<.01
30. Okul kütüphanesinde size y	0.72	398	p<.01	0.30	398	p<.01
Cronbach Alpha Katsayısı			α	n	k	
			0.47	400	3	

Tablo 13. F12 Değişkeni İçin Madde Analizi Sonuçları

	Item-Total Correlation			Item-Remainder Correlation		
	r	Sd	p	r	Sd	p
9. Çevredeki kütüphanelere gid	0.62	398	p<.01	0.27	398	p<.01
35. Öğretmeniniz ödev yapmak i	0.62	398	p<.01	0.29	398	p<.01
42. Sınıfta kitap okuma saatle	0.60	398	p<.01	0.25	398	p<.05
46. Çevrenizde kitaplık var mı	0.65	398	p<.01	0.30	398	p<.01
Cronbach Alpha Katsayısı			α	n	k	
			0.48	400	4	

Tablo 14. F13 Değişkeni İçin Madde Analizi Sonuçları

	Item-Total Correlation			Item-Remainder Correlation		
	r	Sd	p	r	Sd	p
25. Ders kitaplarından başka e	0.59	398	p<.01	0.09	398	-
40. Öğretmeninizle şiir çalışm	0.56	398	p<.01	-0.01	398	-
44. Hoşuna giden kitapları bul	0.66	398	p<.01	0.12	398	-
Cronbach Alpha Katsayısı			α	n	k	
			0.13	400	3	

Tablo 15. F14 Değişkeni İçin Madde Analizi Sonuçları

	Item-Total Correlation			Item-Remainder Correlation		
	r	Sd	p	r	Sd	p
12. Kitap fuarına gittin mi?	0.75	398	p<.01	0.21	398	p<.05
26. Evinizde kitaplık var mı?	0.80	398	p<.01	0.21	398	p<.05
Cronbach Alpha Katsayısı			α	n	k	
			0.34	400	2	

Tablo 15. F16 Değişkeni İçin Madde Analizi Sonuçları

	Item-Total Correlation			Item-Remainder Correlation		
	r	Sd	p	r	Sd	p
2. Arkadaşlarıyla kitap değiş	0.82	398	p<.01	0.16	398	-
32. Okulda sesli okuma çalışma	0.70	398	p<.01	0.16	398	-
Cronbach Alpha Katsayısı			α	n	k	
			0.27	400	2	

Tablo 16. T Değişkenine Göre Ayırteçicilik İçin Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

	Üst Çeyrek			Alt Çeyrek			Karşılaştırma		
	μ	s	n	μ	s	n	Sd	t	p
F1	0.83	0.18	101	0.33	0.22	100	199	17.90	p<.01
F2	0.99	0.07	101	0.86	0.26	100	199	4.93	p<.01
F3	0.88	0.32	101	0.68	0.47	100	199	3.54	p<.01
F4	0.89	0.16	101	0.58	0.27	100	199	9.82	p<.01
F5	0.68	0.34	101	0.22	0.29	100	199	10.33	p<.01
F6	0.99	0.09	101	0.83	0.29	100	199	5.07	p<.01
F7	0.98	0.10	101	0.86	0.24	100	199	4.44	p<.01
F8	0.84	0.24	101	0.39	0.35	100	199	10.64	p<.01
F9	0.72	0.26	101	0.32	0.24	100	199	11.38	p<.01
F10	0.82	0.27	101	0.41	0.35	100	199	9.12	p<.01
F11	0.86	0.25	101	0.44	0.32	100	199	10.51	p<.01
F12	0.73	0.24	101	0.27	0.27	100	199	12.77	p<.01
F13	0.94	0.14	101	0.60	0.27	100	199	11.33	p<.01
F14	0.72	0.30	101	0.24	0.31	100	199	11.01	p<.01
F15	0.65	0.48	101	0.28	0.45	100	199	5.69	p<.01
F16	0.87	0.26	101	0.63	0.34	100	199	5.59	p<.01

Tablo 17. F1 Değişkenine Göre Ayırteçicilik İçin Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

	Üst Çeyrek			Alt Çeyrek			Karşılaştırma		
	μ	s	n	μ	s	n	Sd	t	p
1. Arkadaşlarının doğum günle	0.86	0.35	101	0.10	0.30	100	199	16.59	p<.01
11. Kendi harçlığınla kitap al	0.92	0.27	101	0.34	0.48	100	199	10.64	p<.01
20. Anne ve babanla birlikte k	0.95	0.22	101	0.14	0.35	100	199	19.78	p<.01
21. Annen baban kendilerine ro	0.88	0.32	101	0.09	0.29	100	199	18.26	p<.01
23. Annen işi olmadığı zamanla	0.96	0.20	101	0.15	0.36	100	199	19.90	p<.01
24. Baban işi olmadığı zamanla	0.99	0.10	101	0.33	0.47	100	199	13.73	p<.01
29. Okulöncesi dönemde büyükle	0.95	0.22	101	0.27	0.45	100	199	13.76	p<.01

Tablo 18. F2 Değişkenine Göre Ayırteçicilik İçin Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

	Üst Çeyrek			Alt Çeyrek			Karşılaştırma		
	μ	s	n	μ	s	n	Sd	t	p
3. Boş zamanlarında, ders kita	1.00	0.00	101	0.76	0.43	100	199	5.62	p<.01
10. Ders kitapları dışında, ki	1.00	0.00	101	0.63	0.49	100	199	7.66	p<.01
14. Kitap okumak sence eğlence	1.00	0.00	101	0.81	0.39	100	199	4.84	p<.01

Tablo 19. F4 Değişkenine Göre Ayırteçicilik İçin Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

	Üst Çeyrek			Alt Çeyrek			Karşılaştırma		
	μ	s	n	μ	s	n	Sd	t	p
19. Sınıf kitaplığını kullanıy	1.00	0.00	101	0.36	0.48	100	199	13.33	p<.01
33. Okulunuzda kitaplık var mı	1.00	0.00	101	0.71	0.46	100	199	6.39	p<.01
41. Sınıfınızda kitaplık var m	1.00	0.00	101	0.46	0.50	100	199	10.83	p<.01
45. Kütüphanelerden eve ödünç	1.00	0.00	101	0.10	0.30	100	199	30.00	p<.01

Tablo 20. F5 Değişkenine Göre Ayırtedicilik İçin Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

	Üst Çeyrek			Alt Çeyrek			Karşılaştırma		
	μ	s	n	μ	s	n	Sd	t	p
5. Bu hafta gazete okudun mu	0.93	0.26	101	0.00	0.00	100	199	36.46	p<.01
7. Bugün veya dün gazete okudu	0.92	0.27	101	0.00	0.00	100	199	33.93	p<.01
27. Evinize her gün gazete alı	0.92	0.27	101	0.00	0.00	100	199	33.93	p<.01

Tablo 21. F6 Değişkenine Göre Ayırtedicilik İçin Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

	Üst Çeyrek			Alt Çeyrek			Karşılaştırma		
	μ	s	n	μ	s	n	Sd	t	p
38. Öğretmeniniz size kitap ok	1.00	0.00	101	0.84	0.37	100	199	4.36	p<.01
43. Türkçe kitaplarındaki okum	1.00	0.00	101	0.57	0.50	100	199	8.69	p<.01

Tablo 22. F7 Değişkenine Göre Ayırtedicilik İçin Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

	Üst Çeyrek			Alt Çeyrek			Karşılaştırma		
	μ	s	n	μ	s	n	Sd	t	p
13. Kitap okuduğunda kendini m	1.00	0.00	101	0.81	0.39	100	199	4.84	p<.01
15. Kitap okumakla yeni bilgil	1.00	0.00	101	0.90	0.30	100	199	3.33	p<.01
16. Okuduğun kitaplar sende ye	1.00	0.00	101	0.40	0.49	100	199	12.25	p<.01

Tablo 23. F8 Değişkenine Göre Ayırtedicilik İçin Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

	Üst Çeyrek			Alt Çeyrek			Karşılaştırma		
	μ	s	n	μ	s	n	Sd	t	p
4. Bu ay roman, hikaye ve masa	1.00	0.00	101	0.31	0.47	100	199	14.92	p<.01
6. Bu hafta roman, hikaye ve m	1.00	0.00	101	0.05	0.22	100	199	43.59	p<.01
8. Bugün veya dün roman, hikay	1.00	0.00	101	0.08	0.27	100	199	33.91	p<.01

Tablo 24. F9 Değişkenine Göre Ayırtedicilik İçin Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

	Üst Çeyrek			Alt Çeyrek			Karşılaştırma		
	μ	s	n	μ	s	n	Sd	t	p
31. Okulda kitap tanııtma çalış	0.83	0.38	101	0.04	0.20	100	199	18.67	p<.01
36. Öğretmeniniz size gazetede	0.77	0.42	101	0.02	0.14	100	199	16.94	p<.01
39. Öğretmeniniz veya kitaplık	0.98	0.14	101	0.39	0.49	100	199	11.63	p<.01

Tablo 25. F10 Değişkenine Göre Ayırtedicilik İçin Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

	Üst Çeyrek			Alt Çeyrek			Karşılaştırma		
	μ	s	n	μ	s	n	Sd	t	p
22. Annen baban sana-kardeşler	1.00	0.00	101	0.42	0.50	100	199	11.75	p<.01
28. Kardeşlerin boş zamanların	1.00	0.00	101	0.10	0.30	100	199	30.00	p<.01

Tablo 26. F11 Değişkenine Göre Ayırtedicilik İçin Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

	Üst Çeyrek			Alt Çeyrek			Karşılaştırma		
	μ	s	n	μ	s	n	Sd	t	p
17. Okul gazetesini, sınıftaki	1.00	0.00	101	0.34	0.48	100	199	13.93	p<.01
18. Okul kütüphanesinden yarar	1.00	0.00	101	0.16	0.37	100	199	22.91	p<.01
30. Okul kütüphanesinde size y	1.00	0.00	101	0.14	0.35	100	199	24.78	p<.01

Tablo 27. F12 Değişkenine Göre Ayırtedicilik İçin Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

	Üst Çeyrek			Alt Çeyrek			Karşılaştırma		
	μ	s	n	μ	s	n	Sd	t	p
9. Çevredeki kütüphanelere gid	0.85	0.36	101	0.10	0.30	100	199	16.10	p<.01
35. Öğretmeniniz ödev yapmak i	0.76	0.43	101	0.07	0.26	100	199	13.90	p<.01
42. Sınıfta kitap okuma saatle	0.90	0.30	101	0.16	0.37	100	199	15.64	p<.01
46. Çevrenizde kitaplık var mı	0.95	0.22	101	0.12	0.33	100	199	21.22	p<.01

Tablo 28. F13 Değişkenine Göre Ayırtedicilik İçin Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

	Üst Çeyrek			Alt Çeyrek			Karşılaştırma		
	μ	s	n	μ	s	n	Sd	t	p
25. Ders kitaplarından başka e	1.00	0.00	101	0.56	0.50	100	199	8.86	p<.01
40. Öğretmeninizle şiir çalışm	1.00	0.00	101	0.45	0.50	100	199	11.06	p<.01
44. Hoşuna giden kitapları bul	1.00	0.00	101	0.36	0.48	100	199	13.33	p<.01

Tablo 29. F14 Değişkenine Göre Ayırtedicilik İçin Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

	Üst Çeyrek			Alt Çeyrek			Karşılaştırma		
	μ	s	n	μ	s	n	Sd	t	p
12. Kitap fuarına gittin mi?	0.81	0.39	101	0.00	0.00	100	199	20.67	p<.01
26. Evinizde kitaplık var mı?	1.00	0.00	101	0.00	0.00	100	8888	0.00	-

Tablo 30. F16 Değişkenine Göre Ayırtedicilik İçin Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

	Üst Çeyrek			Alt Çeyrek			Karşılaştırma		
	μ	s	n	μ	s	n	Sd	t	p
2. Arkadaşlarıyla kitap değiş	1.00	0.00	101	0.18	0.39	100	199	21.34	p<.01
32. Okulda sesli okuma çalışma	1.00	0.00	101	0.54	0.50	100	199	9.23	p<.01

EK 5. FAKTÖRLER (ALT BOYUTLAR)

Ölçekteki 1, 11, 20, 21, 23, 24 ve 29. sorular 1. faktörü oluşturmuştur.

Faktör 1: Kitap alıp verme ve basılı ürünleri amaca uygun değerlendirme.

Ölçekteki 3, 10 ve 14. sorular 2. faktörü oluşturmuştur.

Faktör 2: Okumadan zevk alma.

Ölçekteki 37. soru 3. faktörü oluşturmuştur.

Faktör 3: Sınıfta okunan hikaye ve masallardan etkilenme durumu.

Ölçekteki 19, 33, 41 ve 45. sorular 4. faktörü oluşturmuştur.

Faktör 4: Okul ve sınıf kitaplıklarının kullanılma durumu.

Ölçekteki 5, 7 ve 27. sorular 5. faktörü oluşturmuştur.

Faktör 5: Gazete alma ve okuma alışkanlığı.

Ölçekteki 38 ve 43. sorular 6. faktörü oluşturmuştur.

Faktör 6: Okumaya güdülenmede öğretmenin ve ders kitaplarının etkisi.

Ölçekteki 13, 15 ve 16. sorular 7. faktörü oluşturmuştur.

Faktör 7: Çocuğun, kitap ve kitap okumaya karşı duygu ve düşünceleri.

Ölçekteki 4, 6 ve 8. sorular 8. faktörü oluşturmuştur.

Faktör 8: Okumada süreklilik.

Ölçekteki 31, 36 ve 39. sorular 9. faktörü oluşturmuştur.

Faktör 9: Okulda ve sınıfta yapılan okumaya teşvik edici çalışmalara katılma.

Ölçekteki 22 ve 28. sorular 10. faktörü oluşturmuştur.

Faktör 10: Çocuğun kitap okumasına aile bireylerinin etkisi.

Ölçekteki 17, 18 ve 30. sorular 11. faktörü oluşturmuştur.

Faktör 11: Çocuğun okumaya ilgisi.

Ölçekteki 9, 35, 42 ve 46. sorular 12. faktörü oluşturmuştur.

Faktör 12: Çevre kütüphanelerinin kullanma durumu.

Ölçekteki 25, 40 ve 44. sorular 13. faktörü oluşturmuştur.

Faktör 13: Farklı metin türlerine duyulan ilgi ve istek.

Ölçekteki 12 ve 26. sorular 14. faktörü oluşturmuştur.

Faktör 14: Kitaplara ve kitapla ilgili mekanlara yöneliş.

Ölçekteki 34. soru 15. faktörü oluşturmuştur.

Faktör 15: Çocuğun okumasında diğer yazılı materyallerin etkisi.

Ölçekteki 2 ve 32. sorular 16. faktörü oluşturmuştur.

Faktör 16: Çocuğun okuma sürecindeki sosyal paylaşımı.

EK 6. İLKÖĞRETİM I. KADEME ÖĞRENCİLERİNİN DERS KİTAPLARI DIŞINDA OKUDUKLARI KİTAPLAR

6.1. İkinci Sınıf Öğrencilerinin Okudukları Kitaplar

▪ 1001 Gece Masalları	▪ Canı Sıkılan Deniz Feneri	▪ Keloğlan ve Altın Saçlı Kız
▪ 101 Dalmaçyalı	▪ Çatıdaki Rüzgar	▪ Kırmızı Ayakkabılar 2
▪ Abra Kadabra	▪ Çevremizdeki Canlılar	▪ Kırmızı Başlıklı Kız 5
▪ Açıl Susam Açıl	▪ Çıkrıkçı Kız	▪ Kırmızı Terlikler
▪ Ağustos Böceği ile Karınca	▪ Çirkin Ördek Yavrusu	▪ Kibritçi Kız
▪ Akılsız Teke	▪ Çizmeli Kedi 5	▪ Köpek Yarışı
▪ Alaadin'in Sihirli Lambası 5	▪ Dede Korkut	▪ Kötu Arkadaş
▪ Algül ile Akgül	▪ Dedektif Miki	▪ Kurnaz Fare
▪ Ali Baba ve Kırk Haramiler 5	▪ Deniz Kızı 2	▪ Kurşun Asker 3
▪ Alice Harikalae Diyarında	▪ Denizden Gelen Para	▪ Kurt ile Köpekler 4
▪ Almanlar Nasıl Yaşar?	▪ Dost Kuzenler	▪ Kurt ve Kuzu
▪ Altın Balık	▪ Dünya ve Uzay	▪ Kuzu ile Tilki
▪ Altın Kız	▪ Esrarlı Ada	▪ Küçük Deniz Kızı
▪ Altın Kuş	▪ Esrarlı Dağ 2	▪ Küçük Köpek
▪ Altın Tüylü Kuzu	▪ Fareli Köyün Kavalcısı 5	▪ Küçük Postacı 2
▪ Andersan Masalları	▪ Görüyorum ve Duyuyorum	▪ Kül Kedisi ve Sindirella
▪ Aptal Kız 2	▪ Grim Masalları	▪ Külkedisi 5
▪ Arı Maya	▪ Gülcehan	▪ Kümeden sesler
▪ Arkadaşım	▪ Gülen Çocuk	▪ Leylek ile Tilki
▪ Arkadaşım Olur Musun?	▪ Gülperi ve Fok Yavrusu	▪ Masalcı Baba
▪ Aslan Kral	▪ Güzel Bir Gezi	▪ Mavi Saçlı Kız
▪ Ateş Pars	▪ Güzel Ponpon	▪ Nasrettin Hoca 5
▪ Ayı ve Bahçıvan	▪ Hansel ile Gratel 2	▪ Nehir Gemisi
▪ Ayşegül ve Kurtlar	▪ Harry Potter 5	▪ Neşeli Hikayeler
▪ Bahçıvan Ayı 2	▪ Hastabakıcı	▪ Obur Kaz 3
▪ Bambi	▪ Ağaçkakan	▪ Oduncu ve Çocukları
▪ Barbie	▪ Heidi	▪ On İki Prenses
▪ Barbie'nin Macerası	▪ Herkül 2	▪ Orman Ne Güzel
▪ Barışın Güvercini 3	▪ İdo'nun Çiçekleri	▪ Ormanın Kitabı
▪ Bremen Mızıkacıları	▪ İki Güvercin	▪ Ökkeş
▪ Bulaşıcı Hastalık	▪ Kaptan Grand ve Çocukları	▪ Ömer'in Çocukluğu
▪ Büyücü Sensin	▪ Keloğlan 4	▪ Pamuk Kedi
▪ Büyük Konuşan Tavşan	▪ Keloğlan Masalları 2	▪ Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler 17
▪ Büyülü Demir Sandık		▪ Parmak Çocuk 4
▪ Cadılar Ormanı		▪ Parmak Kız 2
		▪ Perili Ev

▪ Perili Köşk		▪ Şişedeki Cin		▪ Uykusuz Çocuk	2
▪ Peter Pan	7	▪ Tarzan		▪ Uyuyan Güzel	
▪ Pinokyo	16	▪ Tavşan ile		▪ Uzaya Gidiyorum	
▪ Rapunzel		Kaplumbağa	2	▪ Üç Balık	
▪ Rüzgar Oğlu		▪ Tavşan ve Gelincik		▪ Üç Küçük	
▪ Sabır Taşı		▪ Tembiş Tatilde		Domuzcuk	
▪ Sadık Köpek Fındık		▪ Tılsımlı Güvercin		▪ Üç Küçük Tavşan 2	
▪ Sihirli Elbise		▪ Tilki ile Karga		▪ Yaban Kazları	
▪ Sihirli Elma		▪ Tilki ile Leylek		▪ Yaralı Kuğu	
▪ Sihirli Sirk		▪ Tilki Kurttan Davacı		▪ Yaramaz Kızlar 2.	
▪ Sihirli Şişe		▪ Uç Uç Balon		Sınıfta	
▪ Simbad		▪ Uçan Halı		▪ Yaramaz Pisi Pis	
▪ Sindirella	2	▪ Uçan Sandık	2	▪ Yarış	
▪ Sorumlu Bekçi		▪ Uçtu Uçtu Ali Uçtu		▪ Yılan Hikayesi	
▪ Şikayetçi Yusuf		▪ Uyku		▪ Yiğit Yusuf	

2. sınıf öğrencileri arasında en çok okunan kitap Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler'dir. Bu kitap 17 öğrenci tarafından okunmuştur.

6.2. Üçüncü Sınıf Öğrencilerinin Okudukları Kitaplar

▪ Acemi Tavuk		▪ Bambi		▪ Diyet	
▪ Ağacın Rüyası		▪ Barbie Deniz		▪ Don Kişot	2
▪ Ağlayan Nar ile		Kıyısında		▪ Dost Kuzenler	
Gülen Ayva		▪ Barbie ve Kız		▪ Dört Kardeşler	
▪ Alaadin'in Sihirli		Kardeşleri		▪ Dürüstlük	
Lambası	6	▪ Bebek Yüzlü Hırsız		▪ Elmaslar İçinde	
▪ Ali Baba ve Kırk		▪ Beyaz Goril		▪ Esrarlı Dağ	
Haramiler	4	▪ Binbir Gece		▪ Eşşek Türküsü	2
▪ Altın Dağın Kralı		Masalları		▪ Falaka	
▪ Altın Kaz	2	▪ Bir Vuruşta Yedi		▪ Fareli Köyün	
▪ Altın Kuş		Can		Kavalcısı	4
▪ Altın Saçlı Kız		▪ Bremen Mızıkacıları		▪ Genç Tranpetçi	
▪ Altın Yumurtlayan		▪ Büyülü Demir		▪ Göztepe Soygunu	
Tavuk		Sandık		▪ Gül Şehir	
▪ Altına Dönüşen Kap		▪ Ceviz Kabuğu		▪ Güzel Ponpon	
▪ Anneannemin		▪ Cimri Adam		▪ Güzel ve Çirkin	
Konuk Kedisi		▪ Çarli'nin Çikolata		▪ Hacı Baba	
▪ Arı Maya	4	Fabrikası		▪ Harry Potter Sırlar	
▪ Arkadaşı Olmayan		▪ Çiğdem Çiçeği	2	Odasında	
Çocuk		▪ Çizmeli Kedi	14	▪ Harry Potter ve	
▪ At Hırsızları		▪ Çizmeli Osman		Zümrüdünya Yoldaşlığı	
▪ Ateş Kuşu		▪ Çocuk Kalbi	3	2	
▪ Avucumda Bir Kuş		▪ Çocuklar Köyü		▪ Hary Potter	4
Var		▪ Çöpçü		▪ Heidi	
▪ Ayaklı Cüce		▪ Define Adası		▪ İlk Kurşun	
▪ Azat Kuşu		▪ Deniz Kızı	2	▪ İmanın Manken	
▪ Balıkçı ile Karısı		▪ Deniz Yılanı		Kızı	

▪ Jane Eyre	▪ Kül Kedisi	▪ Sevimli Fare
▪ Kahraman Avcı	Sindirella	▪ Sihirli Bahçe 2
▪ Kara Kedi	▪ Kùlkedisi 6	▪ Sihirli Elma
▪ Karagöz ile Hacivat 2	▪ Kızılderili Çocuklar	▪ Sihirli Gül
▪ Karlar Kraliçesi 2	▪ Limon Kız 2	▪ Sihirli Kulube
▪ Kaşığı	▪ Mavi Işık	▪ Sihirli Süpürge
▪ Keçi Kız	▪ Mercan ile Gülcan	▪ Simbad
▪ Kedi İle Fare	▪ Mişon'un Definesi	▪ Sindirella
▪ Kediler Okulu	▪ Nasrettin Hoca 6	▪ Siyah İnci 2
▪ Kelebekler	▪ Oduncunun	▪ Sokak Kedisi
Yasemine Konar	Çocukları	▪ Sümbül Dede
▪ Keloğlan 5	▪ Orman Çocuğu	▪ Süper Gazeteciler
▪ Keloğlan Suskunlar	Mogli	▪ Sütçü Kız
Ülkesinde	▪ Ormandaki Kulübe	▪ Şeker Portakalı
▪ Kırmızı Ayakkabılar	▪ Ömer'in Bisikleti	▪ Şirinler
▪ Kırmızı Başlıklı Kız 7	▪ Padişahın Küçük	▪ Tavşan İle
▪ Kırmızı Boncuk	Oğlu	Kaplumbağa
▪ Kırmızı Maymunlar	▪ Pakantaş	▪ Tılsımlı Güvercin
Adası	▪ Pamuk Prenses 10	▪ Topuz
▪ Kibritçi Kız	▪ Pamuk Prenses ve	▪ Tos 2
▪ Kip Kardeşler	Yedi Cüceler 6	▪ Uçan Bavul
▪ Kiraz ile Kirazcan	▪ Parat Dağının Esrarı	▪ Uçurtma
▪ Korkak Tavşan	▪ Parmak Çocuk 6	▪ Uçurtmam
▪ Kötü Arkadaş	▪ Parmak Kız 3	Gökyüzünde
▪ Kuğu Gölü	▪ Pembe Panter	▪ Unutulmaz Günler
▪ Kurbağa Prens	▪ Periler Diyarına	▪ Uykusuz Çocuk
▪ Kurşun Asker 4	▪ Perili Köşk	▪ Uyuyan Güzel 2
▪ Kurt ile Kuzular 3	▪ Peter Pan 3	▪ Üç Nasihat
▪ Kurtuluşa Doğru	▪ Peter Pan Düşler	▪ Yakut Bebek
▪ Kuşumuz Özgür	Arasında	▪ Yalancı Kurt
▪ Küçük Erkekler	▪ Peter Pan Kara	▪ Yalnız Efe 2
▪ Küçük Gemi	Kancaya Karşı	▪ Yoksulun Rüyası 2
▪ Küçük Kara Kız	▪ Pinokyo 16	▪ Yüzüklerin Efendisi
▪ Küçük Kız	▪ Pollyanna 3	▪ Zaman Gezinleri
▪ Küçük Prens	▪ Robinson Crouse	▪ Zehirli Variller
	▪ Sarı Kepliler	

3. sınıf öğrencileri arasında en çok okunan kitap Pinokyo'dur. Bu kitap 16 öğrenci tarafından okunmuştur.

6.3. Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Okudukları Kitaplar

▪ 101 Dalmaçyalı	▪ Adım Adım Hayata	▪ Alaaddin
▪ 15 Yaşında Bir	▪ Ağlayan Nar ile	▪ Alacakaranlık
Kaptan	Gülen Ayva	▪ Alice Harikalar
▪ Abraham	▪ Ağustos Böceği ile	Diyarında 2
Lincoln'un Öyküsü	Karınca	▪ Altın Kaz
▪ Adam ve Çocuk	▪ Al İle Mor Balon	▪ Altın Kuş

- Altın Saçlı Kız
- Altın Tüy
- And
- Arı Maya
- Arkadaşım
- Atatürk'ün Hayatı
- Balık Prens 2
- Bambi 2
- Barbie ile Shele
- Çiftlikte
- Barbie Teknede
- Başını Veren Şehit
- Beethoven'ın
- Öyküsü
- Ben Çocukken
- Bencil Dev
- Bir Şeftali Bin
- Şeftali
- Bremen Mızıkacıları
- Bulutların Oyunu
- Cadılar Okulu
- Charles Dickens'in
- Öyküsü
- Çanakkale Bir
- Destandır
- Çilekli Dondurma
- Çizmeli Kedi
- Çocuk Kalbi 9
- Dağ 2
- Dama Taşları
- Define Adası
- Deli Dumrul
- Demir Kapı
- Demir Yolu
- Çocukları 3
- Deniz Kızı
- Deniz Yıldızı
- Devoğlu
- Diyet 2
- Don Kişot 2
- Dört Arkadaş
- Dünya'nın
- Merkezine Seyahat
- Düzenbaz Vampir
- Esrarlı Ada
- Ezop Masalları
- Falaka 2
- Fareli Köyün
- Kavalcısı 2
- Forsa 2
- Gizemli Ayna
- Gizli Bahçe 2
- Gül Prenses 2
- Gümüş Patenler
- Gündüz Feneri
- Güzel ve Çirkin
- Hansel ile Grathel
- Harry Potter 5
- Haydutsuz Orman
- Heidi 5
- Hızlı Okuma
- İki Öksüz Arkadaş
- İki Yıl Okul Tatili 2
- İnci Boncuk
- İnci'nin Kısmeti
- Kabak Defteri
- Kabakçı Amca
- Kahraman
- Fenerciler
- Kalbimin Mavisi
- Kaplumbağa ile
- Yılan
- Kaptan Grand'ın
- Çocukları
- Karagöz ve Hacivat
- Karlar Kraliçesi 3
- Kayıp Prenses 2
- Keklik Avcısı
- Kel Güvercinci
- Keloğlan 4
- Keloğlan ile Dev
- Anası
- Keloğlan ve
- Soyguncular
- Kırk Haramiler
- Kırmızı Başlıklı Kız 3
- Kırmızı Kamyon
- Kızın Elma Neresi
- Kibritçi Kız
- Klodi'nin
- Serüvenleri
- Korkusuz Şövalye
- Kurşun Asker
- Kurt ile Kuzu
- Kurt ile Yedi Keçi
- Yavrusu
- Küçük Çoban
- Küçük Erkekler
- Küçük Futbolcu
- Küçük Hırsızlar
- Küçük Kadınlar
- Küçük Kemancı 2
- Küçük Kızıl Derili
- Külkedisi 6
- La Fontaine'den
- Masallar
- Lale
- Lassia
- Mavi Işık
- Mavişin Bebeği
- Mutlu Prens 2
- Nasreddin Hoca 3
- Nasrettin Hoca Saz
- Çalıyor
- Oduncunun
- Çocukları
- Oduncunun Kızı 2
- Oliver Twis
- On İki Prenses
- Orman Çocuğu
- Ormanlar Kralı
- Ölümsüz Ece
- Ömer Seyfettin 2
- Ömer'in Bisikleti
- Pal Sokağı
- Çocukları
- Pamuk Prenses ve
- Yedi Cüceler 8
- Parmak Çocuk 5
- Parmak Kız
- Parola
- Peri Kızı ile Zenci
- Kızı 2
- Perili Köşk 7
- Peter Pan
- Pinokyo 11
- Pofuduk ve
- Arkadaşları
- Pollyana 3
- Prens ile Prenses
- Robin Hood 3
- Sabır Taşı

▪ Sarı Kepliler	▪ Şeytanın Üç Tel	▪ Uyuyan Güzel
▪ Seçme Türk	Saçı	▪ Üç Balık
Hikayeleri	▪ Tarla Faresi ile Köy	▪ Üç Dil
▪ Sıcak Ekmek	Faresi	▪ Üç Silahşörler
▪ Sihirli Çiçekler	▪ Tilki ile Horoz	▪ Ünlü Masallar
▪ Sihirli Değnek	▪ Tilki ile Leylek 2	▪ Vak Vak Amca
▪ Sihirli Yüzük	▪ Titanic	▪ Yalnız Efe 2
▪ Silvester	▪ Tom Sawyer 2	▪ Yaprak Dökümü
▪ Simbad 2	▪ Uçan Küheylan	▪ Yaz Hikayeleri
▪ Siyah İnci	▪ Uçan Motor 3	▪ Yenigün Hikayeler
▪ Suna 2	▪ Uçtu Uçtu Ali Uçtu 3	
▪ Yüksek Ökçeler		
▪ Yürekli Çocuk		

4. sınıf öğrencileri arasında en çok okunan kitap Pinokyo'dur. Bu kitap 11 öğrenci tarafından okunmuştur. Aynı zamanda bu kitap 3. sınıf öğrencileri arasında da en çok okunan kitap olarak tespit edilmiştir.

6.4. Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Okudukları Kitaplar

▪ 40 Altın	▪ Bana Güneşi Anlat	▪ Define Adası 5
▪ Adım Adım Hayata	▪ Barbaros Hayrettin	▪ Demiryolu
▪ Akıllı Çoban	Paşa	Çocukları
▪ Ali Baba ve Kırk	▪ Beni Rahat Bırak	▪ Deniz Altında
Haramiler 2	Anne	20.000 Fersah 2
▪ Ali ile Ayakkabıcı	▪ Beyaz Kale	▪ Deniz Kızı
▪ Alice Harikalar	▪ Billur Köşk	▪ Dikkulak ve Alibik
Diyarında	▪ Bir Annenin Feryadı	▪ Don Kişot 3
▪ Altın Çıkrık 2	▪ Bir Varmış Bir	▪ Dört Kafadarlar İz
▪ Altın Çocuk	Yokmuş	Peşinde
▪ Altın Kaz	▪ Bisiklete Binen	▪ Dört Kardeşiler
▪ Altın Saçlı Kız	Çocuk	▪ Dünya Çocukların
▪ Andersan Masalları	▪ Boğaçhan	Olsa
▪ Anneannem Dans	▪ Bu hayat Siziz	▪ Ece ve Yüce
Kraliçesi 2	▪ Buz Cini	▪ Ejderhanın Gözleri
▪ Apartman Çocukları	▪ Büyü Okulu	▪ Esrarlı Bahçe
▪ Arabayla Dünya	▪ Büyük Umutlar	▪ Et mi Kedi mi
Turu	▪ Canan 2	▪ Fadiş, Bediş, Ediş
▪ Arı Maya	▪ Cesur Çocuklar	▪ Ferman 2
▪ Arılar ile Ayı	▪ Cin Adam	▪ Frankeştayn 2
▪ Arkadaşlar Arasında 2	▪ Çakmak	▪ Gemici Simbadın
▪ Aslı ile Kerem	▪ Çılgılık	Serüvenleri
▪ At	▪ Çiçek Kız	▪ Gizli Bahçe
▪ Aycan ile Gülcan	▪ Çingene	▪ Gökten Düşen Üç
▪ Bahar ve Kelebekler 3	▪ Çizmeli Kedi	Elma
▪ Balonla Beş Hafta	▪ Çoban Paşa	▪ Görünmeyen Adam
	▪ Çocuk Kalbi	▪ Gül Şehir
	▪ Çocuklar Köyü	▪ Gülliver'in Gezileri

- Hantel ile Gretel
- Haram Lokma
- Harry Potter 7
- Harry Potter ve Felsefe Taşı
- Harry Potter ve Zümrüdünka Yoldaşlığı
- Hayal Çocuk
- Heidi
- Hırsız
- Hızır Paşa
- İbni Sina
- İki Arkadaş
- İmamın Manken Kızı
- İnci
- İsviçreli Robinson Ailesi
- İşte Hayat 2
- Kadınlar Ne İster?
- Kamp Arkadaşları
- Kanlı Düğün
- Kaptan Grand'ın Çocukları
- Kaptan Lord'un Çocukları
- Kaptan Memo ve Çocukları
- Karaman'ın Koyunu
- Kardeş Sevgisi
- Kaşağı 3
- Kedi ile Fare
- Keloğlan 4
- Keloğlan ile Dev Anası
- Keloğlan'ın Küçük Eşşegi
- Kesik Bıyık 2
- Kırmızı Başlıklı Kız 4
- Kırmızı Eğreli Otunun Büyüdüğü Yer
- Kızıldere'li
- Kızın Adı Candan
- Kibritçi Kız
- Kiraz Kız
- Kahraman Çocuk
- Kamp Arkadaşlar
- Konuşan Karınca
- Kozet
- Köroğlu
- Kurşun Asker
- Küçük Ağa
- Küçük Çoban Alim Kız
- Küçük Dedektif
- Küçük Kadınlar 2
- Küçük Kemancı 2
- Küçük Vampir Tehlikede
- Külkedisi 6
- Külkedisi Sindirella 2
- Lassie
- Mavi Sakalın 7 Karısı
- Mektuptaki Sır 2
- Mercan ile Gülcan
- Monte Cristo Kontu
- Mumya
- Nasreddin Hoca
- Neşeli Boyacı
- Nohut Çocuk
- Ormanda Uyuyan Kız 2
- Ormanlar Kralı Aslan
- Ökkeş Balık Avında
- Ömer Seyfettin
- Pamuk Prenses 2
- Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler
- Parmak Çocuk
- Perili Köşk 5
- Peter Pan 2
- Pırpılık ile Sümsük
- Pinokyo 9
- Pollyanna
- Robin Hood 2
- Robinson Crouse 3
- Seçme Masallar
- Seçme Piyesler
- Sefiller 2
- Sevginin Gücü
- Sıcak Ekmek
- Sırlar Odası
- Sihirli İğne
- Simbad'ın Serüvenleri
- Sindirella
- Sirk Köpeği
- Siyah İnci
- Sokak Çalgıcısı
- Sokak Çetesi
- Sokakta Bir Ali
- Sol Ayağım
- Suna'nın Serçeleri
- Süt Kardeşler
- Şehitler Tepesi
- Şeker Portakalı
- Tavşan İle Kaplumbağa
- Tavuk Suyunda Çorba
- Tılsımlı Güvercin
- Tom Sawyer 3
- Topuz
- Truva
- Truva'dan Dönüş
- Uçan Halı
- Uçan Küheylan
- Uçan Motor
- Uçup Giden Kent 2
- Uçurtma
- Üç Genç Kız
- Üç Haylazlar
- Üç Minik Serçe
- Üç Silahşörler
- Üç Sihirli Tüğ
- Üşengeç 2
- Vur Kelepçeyi
- Yalnız Efe 2
- Yaşlı Balıkçı ile Deniz
- Yeşil Kurbağa Ailesi
- Yeşil Yol 2
- Yuvasız Kuşlar
- Yürek Dede ile Padişah

5. sınıf öğrencileri arasında en çok okunan kitap Pinokyo'dur. Bu kitap 9 öğrenci tarafından okunmuştur. Aynı zamanda bu kitap, 3 ve 4. sınıf öğrencileri arasında da en çok okunan kitap olarak tespit edilmiştir. Hikaye türünde yazılmış olan bu eserin üst sınıflardaki çocuklar tarafından da en çok okunan kitap olması ilgi çekicidir.

Genel olarak öğrencilerin en çok okuduğu kitaplara bakıldığında bu kitapların daha çok klasikleşmiş eserler olduğu, bunlar arasında güncel kitapların pek yer almadığı görülmektedir. Bu durum bize, okul ve sınıf kitaplıklarının güncel olmadığını, yetişkinlerin çocuklara kitap seçimi konusunda bilinçli bir yardım yapamadığını, yeni çıkan kitapların tanıtımlarının ve reklamlarının yeterli düzeyde olmadığını ve üniversitelerde çocuk edebiyatı alanında verilen eğitimin yeni olması sebebiyle eksiklerinin olduğunu düşündürmektedir.

Yapılan bu araştırmada sosyo-ekonomik açıdan daha iyi bir semtte olan Maçka İlköğretim Okulu'nun öğrencilerinin okumuş oldukları kitapların daha farklı, daha güncel ve çeşitli türlerde olduğu görülmüştür: "Süper Gazeteciler", "Dünya Çocukların Olsa", "Mavi Saçlı Kız", "Uzaya Gidiyorum", "Abraham Lincoln'un Öyküsü", "Beethoven'ın Öyküsü", "Ezop Masalları", "Deli Dumrul", "Pal Sokağı Çocukları", "Charles Dickens'in Öyküsü", "Beni Rahat Bırak Anne", "Apartman Çocukları", "Titanic" vb. Bu durum bize ekonomik şartların ve sosyal çevrenin okuma alışkanlığı kazanımında etkili olduğunu göstermektedir.

Not 1: Kitap adlarının yanındaki sayılar, o kitabın kaç öğrenci tarafından okunduğunu göstermektedir.

Not 2: 33 tane öğrenci bu soruyu "Hatırlamıyorum" diye cevaplandırmıştır.

EK 7. İLKÖĞRETİM I. KADEME ÖĞRENCİLERİNİN OKUDUĞU KİTAPLAR ARASINDA EN AZ BEĞENDİĞİ KİTAPLAR

7.1. İkinci Sınıf Öğrencilerinin En Az Beğendiği Kitaplar

▪ Ağustos Böceği ile Karınca	▪ Heidi 2	▪ Peter Pan Kancaya Karşı
▪ Ali Baba ve Kırk Haramiler 2	▪ İdo'nun Çiçekleri	▪ Pinokyo 3
▪ Altın Kaz	▪ Kaç Çoban Kız	▪ Prensesler Kitabı
▪ Altın Kuş	▪ Kadın ile Süt Güğümü	▪ Rüya Kız
▪ Aptal Kaz 3	▪ Kavuğa Giren Tilki	▪ Sadık Köpek Fındık
▪ Arkadaşım Olur Musun?	▪ Keloğlan Masalları	▪ Sihirli Elma
▪ Ateş Pars	▪ Keloğlan ve Altın Saçlı Kız	▪ Sihirli Lamba
▪ Bambi	▪ Kırmızı Ayakkabılar	▪ Sindirella
▪ Bencil Dev	▪ Kırmızı Başlıklı Kız 4	▪ Sorumlu Bekçi
▪ Çatıdaki Rüzgar	▪ Kibritçi Kız	▪ Sütçü Kız
▪ Çıkrıkçı Kız	▪ Kralın Yeni Elbiseleri 2	▪ Şirinler
▪ Çirkin Ördek Yavrusu	▪ Kurşun Asker 2	▪ Şişedeki Cin
▪ Çizmeli Kedi 2	▪ Küçük Prens	▪ Tavşan Hikayesi
▪ Çocuk Kalbi	▪ Külkedisi 2	▪ Tavşan ile Kaplumbağa
▪ Deniz Kızı	▪ Lunaparktaki Hayalet	▪ Tavşan ve Gelincik
▪ Deniz Yılanı	▪ Melisa	▪ Tilki ile
▪ Fareli Köyün Kavalcısı 2	▪ Oyuncak Tren	▪ Tilki ile Karga
▪ Gül Dikmek İsterim	▪ Pamuk Prenses 4	▪ Tilki ile Leylek
▪ Harry Potter	▪ Parmak Çocuk 3	▪ Tilki Kurttan Davacı
▪ Hasta Bakıcı	▪ Perili Ev	▪ Uçan Halı
▪ Ağaçkakan	▪ Peter Pan 4	▪ Yaban Kazları
		▪ Yiğit Yusuf

7.2. Üçüncü Sınıf Öğrencilerinin En Az Beğendiği Kitaplar

▪ Ağlayan Nar Gülen Ayva	▪ Binbir Gece Masalları	▪ Define Adası
▪ Alaattin'in Sihirli Lambası	▪ Bir Vuruşta Yedi Can	▪ Deniz Kızı
▪ Ali Baba ve Kırk Haramiler	▪ Cimri Adam	▪ Deniz Yılanı
▪ Altın Kuş	▪ Çarli'nin Çikolata Fabrikası	▪ Don Kişot
▪ Arı Maya 2	▪ Çınar Ağacındaki Gizli Geçit	▪ Dört Kardeşler
▪ At Hırsızları	▪ Çizmeli Kedi	▪ Dürüstlük
▪ Azat Kuşu	▪ Çöpçü	▪ Fareli Köyün Kavalcısı 2
▪ Balıkçı ile Karısı		▪ Güzel Ponpon
		▪ Harry Potter 2

▪ Harun'un Maceraları	▪ Kütük	▪ Sihirli Süpürge
▪ Heidi	▪ Lassia	▪ Sihirli Yüzük
▪ Jane Eyre	▪ Mavi Işık	▪ Sindirella
▪ Keçi Kız	▪ Nasreddin hoca	▪ Sümbül Dede
▪ Kediler Okulu	▪ Ormandaki Kulübe	▪ Süper Gazeteciler
▪ Keloğlan	▪ Pakantaş	▪ Şimşek Taşı
▪ Kırmızı Başlıklı Kız	▪ Pamuk Prenses 3	▪ Tılsımlı Güvercin
4	▪ Parmak Çocuk 3	▪ Topuz
▪ Kızılderili Çocuklar	▪ Parmak Kız	▪ Uçurtma
▪ Kibritçi Kız	▪ Pembe Panter	▪ Uçurtmam
▪ Kiraz ile Kirazcı	▪ Peri Kızı ile Zenci Kızı	Gökyüzünde
▪ Kurnaz Tilki	▪ Pinokyo 5	▪ Unutulmaz Günler
▪ Kurt ile Yaşlı Kadın	▪ Pollyanna	▪ Üç Silahşörler
▪ Küçük Kara Kız	▪ Rapunzel	▪ Yoksulun Rüyası
▪ Külkedisi	▪ Sefiller	▪ Zehirli Variller
▪ Külkedisi Sindirella	▪ Sihirli Göl	

3. sınıf öğrencileri arasında en çok tercihle "Pinokyo" en az beğenilen kitap olarak tespit edilmiştir. Bu kitap 3. sınıf öğrencileri arasında hem en çok okunan hem de en az beğenilen kitap olarak belirtilmiştir.

7.3. Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin En Az Beğendiği Kitaplar

▪ 15 Yaşında Bir Kaptan	▪ Forsa 3	▪ Küçük Çoban
▪ Adam ve Çocuk	▪ Gizli Mabet	▪ Külden Çalınan Hazine
▪ Altın Kaz	▪ Gökler Fatihi	▪ Külkedisi 2
▪ Altın Kuş 2	▪ Gülperi ve Fok Yavrusu	▪ La Fontaineden Masallar
▪ Arı Maya	▪ Güzel ve Çirkin 2	▪ Lassie
▪ Arkadaşım	▪ Harry Potter 2	▪ Mavi Işık
▪ Balık Prens	▪ Heidi	▪ Oliver Twist
▪ Bir Şeftali Bin Şeftali	▪ Horoz ile Tilki	▪ Ölümsüz Ece
▪ Bomba	▪ İkizler	▪ Pamuk Prenses
▪ Clodi'nin Serüvenleri	▪ İnci Boncuk	▪ Parmak Çocuk
▪ Çilekli Dondurma	▪ İncili Çavuş	▪ Perili Köşk
▪ Çocuk Adası	▪ İncili Kutu	▪ Pinokyo 2
▪ Çocuk Kalbi	▪ Kara Balık	▪ Pofudukla Arkadaşları
▪ Dağ	▪ Karlar Kraliçesi	▪ Sarı Kepliler
▪ Dama Taşları	▪ Keloğlan	▪ Simbad
▪ Deniz Kızı	▪ Keloğlan ile Dev Anası	▪ Tarla Faresi ile Köy Faresi 2
▪ Diyet 2	▪ Kırk Haramiler	▪ Tom Sawyer 2
▪ Dört Arkadaş	▪ Kırmızı Başlıklı Kız 3	▪ Uçan Motor 3
▪ Düzenbaz Vampir	▪ Kırmızı Kamyon	▪ Uçtu Uçtu Ali Uçtu
▪ Elma Ağacı	▪ Kızın Elma Neresi	▪ Üç Balıktı
▪ Esrarlı Ada	▪ Korkusuz Şövalye	▪ Yağ Tulumu
▪ Fareler ve İnsanlar	▪ Kuşlara Masallar 2	

- Yalnız Efe 2
- Yılanlı Bağ
- Yol Arkadaşım
- Yumurta Bebekler
- Yürekli Çocuklar

7.4. Beşinci Sınıf Öğrencilerinin En Az Beğendiği Kitaplar

- Aliş'in Hayatı
- Altın Çıkırık
- Anneannem Dans
- Kraliçesi
- Arılar ile Ayı
- Aslı ile Kerem
- Bahar Kelebekleri2
- Beni Rahat Bırak
- Anne
- Beyaz Bisiklet
- Binbir Gece
- Masalları
- Boğaçhan
- Buz Cini
- Büyük Umutlar
- Cin Adam
- Çakmak 2
- Çiçek Kız
- Çingene
- Çirkin Ördek
- Yavrusu
- Çizmeli Kedi
- Çocuk Kalbi 2
- Çocuklar Köyü
- Define Adası
- Diyet
- Dünya Çocukların
- Olsa
- Ece ve Yüce
- Ferman 2
- Frankeştayn
- Görünmeyen Adam
- Gülliver'in Gezileri
- Haram Lokma
- Harry Potter 2
- İki Arkadaş
- İnci
- Kaptan Memo ve
- Çocukları
- Karamanın Koyunu
- Kaşığı 3
- Kedi ile Fare
- Kenti Yiyen Çocuk
- Kesik Bıyık
- Kına Çiçeği
- Kırk Altın
- Kırmızı Başlıklı Kız
- Kızıldereliler
- Kibritçi Kız
- Kiraz Kız
- Küçük Dedektif
- Küçük Kadınlar
- Küçük Kemancı 2
- Küçük Vampir
- Tehlikede
- Külkedisi 2
- Lassia
- Mermer Tezgah
- Mezarlıktaki Hazine
- Mutlu Olmanın
- Yolu
- Namuslu Nasreddin
- Hoca
- Ökkeş Balıkçı
- Ökkeş Denizde
- Parmak Çocuk
- Perili Köşk
- Pinokyo 5
- Robinson
- Seçme Masallar
- Sefiller
- Sırlar Odası
- Simbadın
- Serüvenleri
- Sindirella
- Sirk Köpeği
- Sol Ayağım
- Son Kuşlar
- Süpermen İstanbul'a
- Düştü
- Tom Sawyer
- Topuz
- Uçup Giden Kent
- Ulduz ve Konuşan
- Bebek
- Vur Kelepçeyi
- Yabancı Keçi
- Yalnız Efe 2
- Yeşil Yol

5. sınıf öğrencileri arasında en çok tercihle “Pinokyo” en az beğenilen kitap olarak tespit edilmiştir. Bu kitap 5. sınıf öğrencileri arasında hem en çok okunan hem de en az beğenilen kitap olarak belirtilmiştir.

Not 1: Kitap adlarının yanındaki sayılar, o kitabın kaç öğrenci tarafından cevap olarak verildiğini göstermektedir.

Not 2: 26 tane öğrenci bu soruyu “Hepsini beğeniyorum” diye cevaplandırmıştır. Bu 26 öğrencinin 16’sı Maçka İlköğretim Okulu’nda okuyan öğrencilerdir. Bunların da 9 tanesi 5. sınıf öğrencisidir. Bu durum bize bu okulda okuyan öğrencilerin sosyo-ekonomik şartlarından dolayı daha seçici davrandıklarını ve bu öğrencilerin ilgi, istek ve seviyeleri doğrultusunda bilinçli olarak kitap tercihi yaptıklarını düşündürmektedir.

T.C.
EK 8. VALİLİK OLURU İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

SAYI : B.08.4.MEM.4.34.00.18.580/ 941
KONU : Anket(Derya Duygu İNAN)

13 ..05/2004

**MARMARA ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ
ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE**

İLGİ : a) Valilik Makamının 13.05.2004 tarih ve 933 sayılı Oluru.
b) Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü 06.04.2004 tarih ve 1012 sayılı yazısı.

Marmara Üniversitesi Sınıf öğretmenliği Yüksek Lisans öğrencisi Derya Duygu İNAN "İlköğretim 1.Kademe öğrencilerinin Okuma Alışkanlıklarının İncelenmesi" konulu tez çalışmalarını yapmak istediği ile ilgili çalışmalarını yapmak isteği İLGİ(a) Valilik Oluru ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi, gereğinin 2003-2004 öğretim yılında İLGİ Valilik Oluru doğrultusunda İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin bilgisinden sonra Okul Müdürlüklerine gerekli duyurunun anketçi tarafından yapılmasını, işlem bittikten sonra 2(iki) hafta içinde sonuçtan Müdürlüğümüz Kültür Bölümüne bilgi verilmesini arz ederim.

Bilgilerinize arz ederim.

AYDIN AYDIN

Aysel Korkmaz Başoğlu
Enstitü Sorumlusu

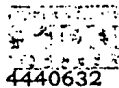

Tamer HORASAN
Müdür a.
Müdür Yardımcısı v.

EKLER :

Ek-1. Valilik Oluru.
Ek-2. 4 sayfa anket

25.5.2004 1129

NOT : Verilecek cevapta tarih, kayıt numarası, dosya numarası yazılması rica olunur.
Adres : İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü A.Blok Ankara cad. No:2 Çagaloğlu 526 13 82

4440632
11.11.2004

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

SAYI : B.08.4.MEM.4.34.00.18.580/933
KONU : Anket(Derya Duygu İNAN)

13/05/2004

VALİLİK MAKAMINA

İLGİ : a) Millî Eğitim Bakanlığı Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığının 18.08.2003 gün ve B.0.0.APK.0.03.05.02/2430 sayılı emri.
b) Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi 06.04.2004 tarih ve 1012 sayılı yazısı.
c) İlköğretim Teftiş Kurulu Başkanlığının 14.04.2004 tarih ve 124 sayılı yazısı.

Marmara Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Yüksek Lisans öğrencisi Derya Duygu İNAN "İlköğretim 1.Kademe öğrencilerinin Okuma Alışkanlıklarının İncelenmesi" konulu tez çalışmalarını yapmak istediği ile ilgili İLGİ(b) yazı ve ekleri Müfettişlerce incelenerek İLGİ (c) yazıları ile uygun olacağı bildirilmektedir.

Adı geçen in yukarıda belirtilen konuda İLGİ (a) Bakanlık Emri Esasları dahilinde Okul İdarelerinin denetim ve gözetiminde 2003-2004 öğretim yılında araştırmayı yapması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde Olurlarınıza arz ederim..

Ömer BALIBEY
Millî Eğitim Müdürü

EKLER :

Ek-1. (İlgi yazı ve ekleri)
Ek-2. İLGİ (c) Müfettiş raporu.

OLUR
13.05/2004

Ali SÖZEN
Vali a.
Vali Yardımcısı

NOT : Verilecek cevapta tarih, kayıt numarası, dosya numarası yazılması rica olunur.
Adres : İstanbul Millî Eğitim Müdürlüğü A.Blok Ankara cad. No:2 Çağaloğlu 526 13 82

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MÜDÜRLÜĞÜ

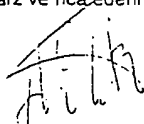
241100520020047
Sınıf Öğretmenliği
DERYA DUYGU İNAN

SAYI : B 30.02.Mar.F8.00.00/1011
KONU:İzin Yazısı hk.

İstanbul/14.12.2004

İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ'NE
İstanbul

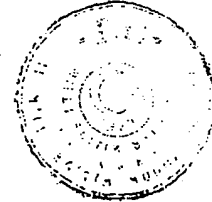
Enstitümüz Sınıf Öğretmenliği Yüksek Lisans Programı öğrencilerinden DERYA DUYGU İNAN şu an tez aşamasında olup, tezi ile ilgili uygulama çalışmalarını yapabilmesi için kendisine gerekli olan izinin verilmesi hususunda müsaadelerinizi arz ve rica ederim.

Prof. Dr. Ayla Oktay
Müdür

EK:1-ÖĞRENCİ DİLEKCESİ
2-ANKET

Tez Konusu: İLKÖĞRETİM 1.KADEME ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA ALIŞKANLIKLARININ
İNCELENMESİ

Adres: M.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü, Göztepe Kampüsü, Göztepe- İst. Tel:
(0216) 347 33 66

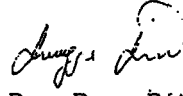

05.04.2004

**MARMARA ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ'NE
İSTANBUL**

Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği'nde yüksek lisans öğrencisiyim. Tez çalışmamı "İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıklarının İncelenmesi" konusunda yapıyorum. Tez konum ile ilgili hazırlamış olduğum anketi, bir defaya mahsus olmak üzere, aşağıda belirttiğim okulların 2., 3., 4. ve 5. sınıflarında okuyan 40 öğrenciye uygulamak istiyorum.

Gereğinin yapılmasını arz ederim.

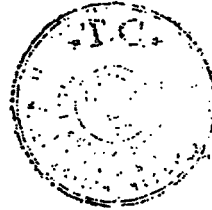

Derya Duygu İNAN

Adres: Kâzım Karabekir M. Atatürk C. Kermes S.
Kardelen Ap. D: 8 Ümraniye/İSTANBUL

Uygulama Okullarının Adları:

1. Yıldıztepe İlköğretim Okulu/ Bağcılar
2. Mithatpaşa İlköğretim Okulu/ Gaziösmenpaşa
3. Maçka İlköğretim Okulu/ Şişli
4. Yunus Emre İlköğretim Okulu/ Esenler
5. Hüvviyet Bekir İlköğretim Okulu/ Beyoğlu
6. Ahmet Yavuz İlköğretim Okulu/ Ümraniye
7. Atatürk İlköğretim Okulu/ Sultanbeyli
8. İcadiye İlköğretim Okulu/ Üsküdar
9. Ziya Ünsal İlköğretim Okulu/ Beykoz
10. Yahya Kemal Beyatlı İlköğretim Okulu/ Kadıköy

EK: 1 adet Anket

ANKET

Bu anket formu, bazı kişisel özelliklerinizi belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Bu soruları yanıtlarken sizin durumunuz için en uygun olan seçeneğin karşısındaki ☐ içine $\times$ işareti koyunuz.

Göstereceğiniz ilgi ve tüm yardımlarınız için teşekkür ederiz.

Derya Duygu Inan

KİŞİSEL BİLGİLER

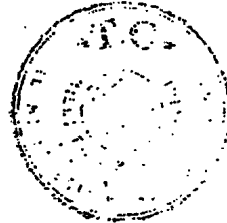
- 1- Yaşınız?
 - a. ☐ 7
 - b. ☐ 8
 - c. ☐ 9
 - d. ☐ 10
 - e. ☐ 11
 - f. ☐ 12
- 2- Cinsiyetiniz
 - a. ☐ Kız
 - b. ☐ Erkek
- 3- Kaçınıcı sınıfta okuyorsunuz?
 - a. ☐ 2. sınıf
 - b. ☐ 3. sınıf
 - c. ☐ 4. sınıf
 - d. ☐ 5. sınıf
- 4- Anaokuluna gittin mi?
 - a. ☐ Evet
 - b. ☐ Hayır
- 5- Okuldaki başan durumun nedir?
 - a. ☐ Başansız
 - b. ☐ Normal
 - c. ☐ Başarılı

AİLE BİLGİLERİ

- 6- Annenizin eğitim durumu
 - a. ☐ İlkokul mezunu
 - b. ☐ Ortaokul mezunu
 - c. ☐ Lise mezunu
 - d. ☐ Üniversite mezunu
 - e. ☐ Okuma yazma bilmiyor
 - f. ☐ İlkokulu bitirmemiş
- 7- Babanızın eğitim durumu
 - a. ☐ İlkokul mezunu
 - b. ☐ Ortaokul mezunu
 - c. ☐ Lise mezunu
 - d. ☐ Üniversite mezunu
 - e. ☐ Okuma yazma bilmiyor
 - f. ☐ İlkokulu bitirmemiş
- 8- Ailenizin aylık gelir durumu
 - a. ☐ Düşük
 - b. ☐ Normal
 - c. ☐ İyi
 - d. ☐ Çok iyi

OKUMA ALIŞKANLIKLARI

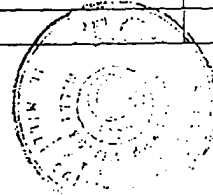
- 9- Ders kitapları dışında, ortalama günde kaç saat kitap okuyorsun?
 - a. ☐ Hiç
 - b. ☐ 30 dakika
 - c. ☐ 1saat
 - d. ☐ 1saatten fazla
- 10- Ders kitaplarından başka evde kaç tane roman, hikaye ve masal kitabın var?
 - a. ☐ Hiç yok
 - b. ☐ 1-5
 - c. ☐ 6-10
 - d. ☐ 11-25
 - e. ☐ 25'den fazla
- 11- Daha çok hangi kitapları okuyorsun? (birden fazla seçeneği işaretleyebilirsin)
 - a. ☐ Hikaye
 - b. ☐ Roman
 - c. ☐ Masal
 - d. ☐ Resimli / çizgili kitaplar
 - e. ☐ Çocuk dergileri
 - f. ☐ Ansiklopedi
- 12- Ders kitapları dışında okuduğun son üç kitabın adını yazar mısın?
 - a).....
 - b).....
 - c).....
 - d) Hatırlamıyorum
- 13- Okuduğun kitaplar arasında en az beğendiğin hangisiydi?
 - a).....

OKUMA ALIŞKANLIĞI-ORTAMI ÖLÇEĞİ

Aşağıdaki ifadeleri okuyarak, size uygunluk derecesine göre her ifadenin karşısında bulunan seçeneklerden yalnızca birinin içine ☐ koyarak içtenlikle cevaplayınız.

		EVET	HAYIR
	KENDİ		
1)	Arkadaşlarının doğum günlerinde, onlara kitap hediye ettin mi?	☐	☐
2)	Arkadaşlarıyla kitap değiş tokuşu yapıyor musun?	☐	☐
3)	Boş zamanlarında, ders kitabı dışında hikaye, masal, dergi vb. okuyor musun?	☐	☐
4)	Bu ay roman, hikaye ve masal kitabı okudun mu	☐	☐
5)	Bu hafta gazete okudun mu	☐	☐
6)	Bu hafta roman, hikaye ve masal kitabı okudun mu	☐	☐
7)	Bugün veya dün gazete okudun mu	☐	☐
8)	Bugün veya dün roman, hikaye ve masal kitabı okudun mu	☐	☐
9)	Çevredeki kütüphanelere gidiyor musun?	☐	☐
10)	Ders kitapları dışında, kitap okuyor musun?	☐	☐
11)	Kendi harçlığıyla kitap alırmısın?	☐	☐
12)	Kitap fuarına gittin mi?	☐	☐
13)	Kitap okuduğunda kendini mutlu hissediyor musun?	☐	☐
14)	Kitap okumak sence eğlenceli mi?	☐	☐
15)	Kitap okumakla yeni bilgiler öğreniyor musun?	☐	☐
16)	Okuduğun kitaplar sende yeni kitaplar okuma isteği uyandırıyor mu?	☐	☐
17)	Okul gazetesini, sınıftaki ve koridordaki panoları okuyor musun?	☐	☐
18)	Okul kütüphanesinden yararlanıyor musun?	☐	☐
19)	Sınıf kitaplığını kullanıyor musun?	☐	☐
	AİLE		
20)	Anne ve babanla birlikte kitap okuyor musunuz?	☐	☐
21)	Annen baban kendilerine roman, hikaye, masal kitapları alırlar mı	☐	☐
22)	Annen baban sana-kardeşlerine roman, hikaye, masal kitapları alırlar mı	☐	☐
23)	Annen işi olmadığı zamanlar kitap, dergi, gazete okuyor mu?	☐	☐
24)	Baban işi olmadığı zamanlar kitap, dergi, gazete okuyor mu?	☐	☐
25)	Ders kitaplarından başka evde roman, hikaye ve masal kitabın var mı?	☐	☐
26)	Evinizde kitaplık var mı?	☐	☐
27)	Evinize her gün gazete alınır mı?	☐	☐
28)	Kardeşlerin boş zamanlarında kitap, dergi, gazete okuyorlar mı?	☐	☐
29)	Okulöncesi dönemde büyüklerin sana kitap okudular mı?	☐	☐
	OKUL		
30)	Okul kütüphanesinde size yardımcı olan bir görevli var mı?	☐	☐
31)	Okulda kitap tanııtma çalışmaları yapıyor musunuz?	☐	☐

		EVET	HAYIR
32	Okulda sesli okuma çalışmaları yapıyor musunuz?	☐	☐
33	Okulunuzda kitaplık var mı?	☐	☐
34	Öğretmeniniz dersleri işlerken; ders kitabı dışında gazete, dergi vb. kullanıyor mu?	☐	☐
35	Öğretmeniniz ödev yapmak için sizleri kütüphaneye gönderiyor mu?	☐	☐
36	Öğretmeniniz size gazeteden haberler okuyor mu?	☐	☐
37	Öğretmeniniz size hikaye ve masallar okuyor mu?	☐	☐
38	Öğretmeniniz size kitap okumanız gerektiğini söylüyor mu?	☐	☐
39	Öğretmeniniz veya kitaplık kolu, okumanız için düzenli olarak kitap dağıtıyor mu?	☐	☐
40	Öğretmeninizle şiiir çalışmaları yapıyor musunuz?	☐	☐
41	Sınıfınızda kitaplık var mı?	☐	☐
42	Sınıfta kitap okuma saatleri yapıyor musunuz?	☐	☐
43	Türkçe kitaplarındaki okuma parçaları ilginizi çekiyor mu?	☐	☐
44	Hoşuna giden kitapları bulabiliyor musun?	☐	☐
45	Kütüphanelerden eve ödünç kitap alabiliyor musun?	☐	☐
46	Çevrenizde kitaplık var mı?	☐	☐

